Bundel - Raadscommissie van 8 september 2021

Agenda bijlagen

Korte weergave - raadscommissie 8 september 2021

Vastgesteld verslag - raadscommissie 8 september 2021

1 Opening en mededelingen

2 Vaststelling agenda

Actuele agenda raadscommissie 8 september 2021

3 Toeristisch Toekomstplan

In oktober 2018 heeft de gemeenteraad de Startnotitie 'Toeristisch Toekomstplan' vastgesteld, met daarin de volgende doel-omschrijving:
Texel moet haar geliefde karakter met haar eigen identiteit en uniciteit blijven behouden en als 'Bestemming Texel' aantrekkelijk blijven voor bezoekers, inwoners en bedrijven. Als vakantiebestemming willen wij ons onderscheiden van andere bestemmingen. Tegelijkertijd moeten de Texelse economie en ruimtelijke kernwaarden in balans zijn, zonder aantasting van de Texelse uniciteit. De nieuwe toeristische visie voor Texel, waarbij toerisme en recreatie waarde toevoegen aan de Texelse samenleving en onderscheidend zijn. Met een evenwichtige balans tussen bezoekers en inwoners van Texel.
Met dat doel is het afgelopen jaar gewerkt aan het Toeristisch Toekomstplan 'Texel in balans - naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland', dat nu voorligt voor vaststelling door de gemeenteraad.
Insprekers:
Mevrouw Krijger (namens HISWA-RECRON)
De heer Boon (namens de Stichting Kernwaarden)
De heer Drijver
De heer Gregoire
Het CDA kondigt een motie aan met als titel: Meer en duurzame openbare toiletten
D66 kondigt een motie aan met als titel: Openbare, toegankelijke en feitelijke registratie van bedden

Dossier 661 voorblad

Motie CDA: Meer en duurzame openbare toiletten

Motie D66: Openbare, toegankelijke en feitelijke registratie van bedden

Bijlage - Toeristisch Toekomstplan "Texel in balans - naar authentiek duurzaam en gastvrij eiland"

Concept raadsbesluit - 3032465 - Toeristisch Toekomstplan - Texel in Balans

Advies - Toeristisch Toekomstplan Texel in balans

4 Rondvraag

5 Sluiting

Korte weergave raadscommissie 8 september 2021

1 Opening en mededelingen

De heer Zegeren zit voor vanwege verhindering van de heer Hooijschuur.

2 Vaststelling agenda

3 Toeristisch Toekomstplan

In oktober 2018 heeft de gemeenteraad de Startnotitie 'Toeristisch Toekomstplan' vastgesteld, met daarin de volgende doel-omschrijving:
Texel moet haar geliefde karakter met haar eigen identiteit en uniciteit blijven behouden en als 'Bestemming Texel' aantrekkelijk blijven voor bezoekers, inwoners en bedrijven. Als vakantiebestemming willen wij ons onderscheiden van andere bestemmingen. Tegelijkertijd moeten de Texelse economie en ruimtelijke kernwaarden in balans zijn, zonder aantasting van de Texelse uniciteit. De nieuwe toeristische visie voor Texel, waarbij toerisme en recreatie waarde toevoegen aan de Texelse samenleving en onderscheidend zijn. Met een evenwichtige balans tussen bezoekers en inwoners van Texel.

Met dat doel is het afgelopen jaar gewerkt aan het Toeristisch Toekomstplan '**Texel in balans - naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eilan**d', dat nu voorligt voor vaststelling door de gemeenteraad.

Wethouder Huisman leidt het agendapunt in. Ze presenteert de visie met veel trots. Om te beginnen omdat het niet alleen vanuit de toerist, maar nadrukkelijk ook vanuit de Texelaar is gemaakt. Die staat centraal en heeft andere behoeften. Die behoeften liepen uit elkaar, en men begon zich zorgen te maken over de leefbaarheid. Deze visie is zo mooi, omdat we het als gemeente met tal van partijen hebben gedaan. Die hebben input gegeven, ideeën aangedragen, en naar elkaar toe vooral dingen toegegeven, zodat hier een breed gedragen stuk ligt. Daarnaast is het ook een heel gedegen, helder, overzichtelijk stuk.

Insprekers:
Mevrouw Krijger (namens HISWA-RECRON). Klik hier voor haar gehele inspraak-tekst.
Highlights: staan volledig achter het stuk; ruimte voor ondernemen. Vraagt aandacht voor hoogte toeristenbelasting, doet oproep om bij kamperen bij de boer niet te verruimen en regels te handhaven, en: gemeente aan zet om auto-probleem aan te pakken.

De heer Boon (namens de Stichting Kernwaarden). Klik hier voor zijn gehele inspraak-tekst.
Highlights: SKT kan zich vinden in het plan; begrip voor juridische context en beperkingen, maar hebben een gevoel van urgentie; voorkeur om *a tot en met e* (prioriteiten uitvoeringsagenda) direct ter hand nemen. En: Texel Principes weg (geen toetskader, alleen ter inspiratie); aanbieders slaapplaatsen openbaar op een website (slaapplaatsenbewaking is een taak).

De heer Drijver. De heer Drijver geeft eerst aan blij, trots en dankbaar te zijn n.a.v. zijn ontvangen erepenning. Een speciaal dank aan de burgemeester, mevrouw Ann Roeper, de bodes.
T.a.v. het Toeristisch toekomstplan: Vraagt aandacht voor de formulering van Pijler 1. In de Structuurvisie hebben de kernwaarden een centrale plaats; in 2014 plotsklaps Texel principes. Verwarrend. Glashelder de toekomst in: alleen toetsen aan de kernwaarden. En: er is nog te winnen aan heldere regelgeving.

De heer Gregoire, namens de Klankbordgroep. Klik hier voor zijn inspraak-tekst.
Highlights: de klankbordgroep heeft meegewerkt en meegedacht; representatieve groep, veel discussies (o.b.v. objectieve data), maar: elkaar uiteindelijk steeds gevonden.

Afspraken en toezeggingen:

- N.a.v. een vraag van de heer Van Sijp (VVD) belooft de heer Gregoire dat de Klankbordgroep een advies zal formuleren over een Permanent Toeristisch Adviesplatform (ook qua gewenste samenstelling).
- N.a.v. een signalering van de heer Hoogerheide (Texels Belang) belooft wethouder Huisman op blz. 78 nog toe te voegen: 10 voor Texel.

Motie CDA: Meer en duurzame openbare toiletten.

Toezegging:

- In het vierde kwartaal van 2021 komt wethouder Kooiman naar de raad (met een voorstel of Raadsinformatiebrief) over de stand van zaken uitvoering eerder motie over openbare toiletten (klik hier).
- Verzoek griffier (los van deze motie): graag nadere informatie over de kaders van de te besteden btw-gelden; zodat voor iedereen helder is waaraan de gelden besteed moeten,mogen of zouden moeten worden. (Klik hier voor het amendement dat de gemeenteraad hier eerder over aannam).

Motie D66: Openbare, feitelijke en toegankelijke registratie van bedden

Afspraak:

- Verschillende fractie hebben aangegeven te willen meedenken over (aanpassing van) deze motie.
- De zin '*Belangrijk uitgangspunt is in elk geval dat het nooit ten koste mag gaan van de continuïteit van de huidige logiesverstrekker.*' Zal eruit gehaald worden.

VERVOLG Toeristisch Toekomstplan: Bespreekstuk raadsvergadering van 22 september

4 Rondvraag

5 Sluiting

Verslag raadscommissie woensdag 08-09-2021

Aanwezig

Voorzitter	De heer B. Zegeren
Raadsleden	De heer C. Hoogerheide, de heer W.J. Witte (Texels Belang), de heer J.J. Schuiringa, de heer P.P. van Sijp, de heer N.C.B. Ran (VVD), de heer H. Kieft, de heer H.J.F.M. Soyer (GroenLinks), de heer A.J. Veltkamp, de heer N. Lely (PvdA), de heer N. Rutten, mevrouw V.C. Koot (CDA), mevrouw A.A.M. van de Wetering (D66), mevrouw J.M. Hin-Hin (Texel 2010)
Commissieleden	De heer F. Oosterhof (Texels Belang), mevrouw Th. Houwing (CDA)
Raadsgriffier	Mevrouw M. de Porto
Verslag	Mevrouw H.D.M. Zandee-van Heerwaarden
College	Wethouders de heer E.P. Kooiman, mevrouw H. Huisman
Ambtelijk	Mevrouw E.H.D. Lindenbergh
Insprekers	Mevrouw G. Krijger (namens HISWA-RECRON), de heer K. Boon (namens de Stichting Kernwaarden), de heer D. Drijver, de heer M. Gregoire (namens klankbordgroep).

Afwezig met kennisgeving

De heer C. Hooijschuur

1. Opening en mededelingen

De VOORZITTER opent deze speciale commissievergadering over de toeristische toekomstvisie, en doet een voorstelronde. Hij valt in –als voorzitter- voor de heer Hooijschuur, die vanavond onverwacht verhinderd is. Felicitaties gaan uit naar TESO, die in augustus 2021 een recordaantal van ruim 105.000 voertuigen heeft overgezet.

2. Vaststelling agenda

De agenda wordt vastgesteld.

3. Toeristisch toekomstplan

Wethouder HUISMAN geeft een korte introductie over dit voor Texel heel belangrijke dossier. Ze presenteert de visie met veel trots. Om te beginnen omdat het niet alleen vanuit de toerist, maar nadrukkelijk ook vanuit de Texelaar is gemaakt. Die staat centraal en heeft andere behoeften. Dat liep uit elkaar, en men begon zich zorgen te maken over de leefbaarheid. Aan deze visie vindt ze heel mooi dat ze het als gemeente met tal van partijen hebben gedaan. Die hebben input gegeven, ideeën aangedragen, en naar elkaar toe vooral dingen toegegeven, zodat hier een breed gedragen stuk ligt. Daarnaast is het ook heel gedegen, helder en overzichtelijk. De opbouw is: in deel 1 - wat hebben we allemaal gedaan, onderzoeken en inbreng van stakeholders, en dat heeft geleid tot 6 strategische pijlers. In het tweede - hoe we daar allemaal aan gekomen zijn, en in het derde allerlei zaken die ook van belang zijn. Ze geven concrete adviezen aan de raad, en willen dat samen vorm geven in uitvoeringsplannen, nadat de raad haar mening heeft gegeven.

insprekers De VOORZITTER kondigt de eerste inspreker aan. Van zowel HISWA-RECRON als Stichting Kernwaarden Texel (2e inspreker) is tevens een brief ontvangen.

Inspreker 1 Mevrouw G. KRIJGER is regiomanager HISWA-RECRON. Ze vertelt dat in 2020 de logische stap is gezet om beide organisaties ‘water’ en ‘land’ bij elkaar te voegen. Ze ziet dat de visie met inzet en ondersteuning van de klankbordgroep tot stand is gekomen. Er heeft goede afstemming met TOP en regiocommissie Hiswa-Recron plaatsgevonden. HISWA-RECRON staat volledig achter het stuk. Ze zijn blij dat ook de uitvoeringsagenda

gezamenlijk wordt opgepakt. Ze doen daar graag aan mee en delen hun kennis graag. De wereld verandert snel, en de ondernemer moet bijblijven middels marktconform ondernemerschap. Er zijn allerlei trends en ontwikkelingen in het toerisme gaande, zoals flexibilisering, megatrends in de techniek, toename van zorgtoerisme, glamping, zoveel mogelijk zelfvoorzienend kamperen, met eigen sanitair, enz. Ook individualisering neemt toe. Het is een hele uitdaging voor de ondernemer om in te spelen op al die veranderende wensen van de klant. Er is ruimte om te ondernemen nodig, en een eerlijk speelveld. Het is dan ook belangrijk om voor kamperen bij de boer de regels te handhaven, en die sector niet te verruimen, want dat zou ongewenste concurrentievervalsing betekenen. Het is wél belangrijk dat het blijft, want ze zien dat het 'sociaal toerisme' van het eiland verdwijnt. Dat heeft in hun ogen vooral te maken met de torenhoge toeristenbelasting. En daar waar de ondernemers de gasten stimuleren vaker de fiets te pakken, vinden ze dat de gemeente nu echt aan zet is om het autoprobleem aan te pakken.

Vragen

Raadslid KOOT proeft in de opmerking over 'torenhoge toeristenbelasting' een soort van beschuldiging richting gemeente. Ze vraagt zich af of inspreker wel weet wat de toerist op dit bijzondere eiland allemaal krijgt voor dat geld. Het eiland is Nederland in het klein, met een enorme diversiteit aan natuur, landschap, voorzieningen en mogelijkheden. Ze hoopt dat mevrouw Krijger zich ervan bewust is dat ze met deze opmerking toch wel 'op wat tenen trapt' (of 'tegen wat zere benen schopt'). Mevrouw KRIJGER kijkt vooral naar de portemonnee van de toerist, en het aandeel van de toerbelasting in de prijs voor een overnachting.
Raadslid WITTE vindt de opmerking van mevrouw Koot goed. Hij raadt aan ook eens te kijken naar de hoge verhuurprijzen, want hij denkt dat de toerbelasting wel meevalt.
Raadslid VAN DE WETERING vraagt of HISWA-RECRON ook mee gaat doen aan de uitvoeringsagenda. Mevrouw KRIJGER antwoordt dat dit zeker de bedoeling is.
Raadslid RUTTEN vraagt hoe HISWA-RECRON de samensmelting van dagtoerisme en verblijfsrecreatie ziet, en hoe ze Texel daarin zien. Het lijkt hem of zij vinden dat dit nog kan toenemen. Mevrouw KRIJGER doelt hiermee op meegaan in trends en ontwikkelingen. Je wilt wel de kwaliteit bieden die gevraagd wordt, en daar flexibel in zijn.
Raadslid RUTTEN vraagt of ze als ondernemer dan ook de Texelaar zien als iets waar ze rekening mee moeten houden. Met andere woorden, erkent u hierin uw maatschappelijke rol? Mevrouw KRIJGER antwoordt dat dit zeker het geval is. Hier op Texel zien ze die aspecten duidelijk, en die zullen we in de uitwerking ook zeker terugzien, benadrukt ze.
Raadslid VAN SIJP vraagt of HISWA-RECRON voorstander is van differentiatie van toeristenbelasting. Mevrouw KRIJGER vindt dat lastig te beantwoorden, want dat hangt samen met het aanbod. Voor sommige gemeenten kan het handiger zijn, bijv. om de kampeerders minder te belasten. Daar moet bij de ondernemers dan wel overeenstemming over zijn, en dat ligt ingewikkeld, weet ze.
Raadslid LELY ziet eigenlijk een soort tegenstelling in de woorden van mevrouw KRIJGER. Hij hoort graag waar HISWA-RECRON op wil inzetten. Is dat op trends als glamping e.d., of óf op niet tornen aan de regels, zoals ze verderop schrijft? Mevrouw KRIJGER legt uit dat hun pleidooi gaat om gelijk speelveld, maar dat ook die diversiteit belangrijk is. En zeker voor kamperen bij de boer vinden ze handhaven van de regels belangrijk, i.v.m. mogelijke concurrentievervalsing.

Inspreker 2

De heer K. BOON spreekt in namens SKT: *Van de mogelijkheid om in te spreken wordt doorgaans gebruik gemaakt als je het ergens niet mee eens bent en de raad wilt overtuigen van je gezichtspunt. Dat is nu eens niet het geval voor de Stichting Kernwaarden Texel. Wij kunnen ons namelijk heel goed vinden in het voorliggende plan en dat willen we u meegeven. Natuurlijk zijn er wel een paar zaken die we in een brief nog nader toelichten, maar dat gaat vooral over de uitwerking. Dit plan komt op een heel reële manier tegemoet aan ons aller doelstelling: Texel moet haar geliefde karakter met haar eigen identiteit en uniciteit blijven behouden en als*

"bestemming Texel" aantrekkelijk blijven voor bezoekers, inwoners en bedrijven. Als vakantiebestemming willen we ons onderscheiden ten opzichte van andere bestemmingen. Tegelijkertijd moet er een balans zijn tussen de Texelse economie en ruimtelijke kernwaarden, zonder dat het unieke geheel van het eiland wordt aangetast. De raad koos dit in oktober 2018 als uitgangspunt en SKT meent dat de uitwerking in dit plan hieraan volledig tegemoetkomt. We vinden het een belangrijk winstpunt van het plan dat het niet vertrekt vanuit een subjectief drukte-begrip, maar vanuit een zestal pijlers die het fundament vormen onder de doelstelling. En ja, druktebeleving is een van de vele componenten daarbij, maar zeker niet de enige. Wij hebben er begrip voor dat de plannen niet allemaal met een druk op de knop geregeld kunnen worden. Dat is ook duidelijk gemaakt. Toch is er bij ons wel een gevoel van urgentie en we zijn daarom niet zo gelukkig met de woordkeus in het besluit om de maatregelen a tot en met e op te nemen in 'een eerste uitvoeringsagenda (2021-2023)'. We zouden liever een woordkeus zien die erop neerkomt dat de uitwerking en uitvoering direct ter hand wordt genomen van de maatregelen a tot en met e in de periode tot en met 2023. De agendering van de uitvoering is wat ons betreft al voldoende beschreven in het voorliggende plan. Het gaat nu om de uitwerking en uitvoering. In het concept raadsbesluit wordt nog gewag gemaakt van Texel Principes in het hoofdstukje Gelet op. Ook in de tekst van het plan wordt daaraan gerefereerd. SKT wil erop wijzen dat de raad op 17 december 2014 al heeft besloten dat de Texel Principes er alleen maar zijn ter inspiratie en de Kernwaarden zijn ter toetsing van plannen. Wat SKT betreft kunnen de príncipes eruit: het maakt niet uit of een plannenmaker zich heeft laten inspireren door zijn grootmoeder, Elon Musk, Vincent van Gogh, of de burgemeester of de Texel Principes. Het gaat erom dat het plan moet passen binnen de kernwaarden. Dat is maatgevend. Voor de uitwerking willen we graag nog meegeven hoe belangrijk transparantie is voor de telling van de slaapplaatsen. We hebben al eerder bepleit om dat gewoon per adres op de website te zetten. Het zijn geen privacy gevoelige gegevens en het voorkomt onnodige discussies. De gemeente hoeft ook niet achter de voordeur te komen want de aanbieder geeft zelf op het internet aan wat hij in de aanbieding heeft. De Texelse verjaardagen worden er misschien wat saaier door, maar als de gemeente de gegevens, die nu via een WOB verzoek openbaar zijn gemaakt, eerder had verstrekt zou t rumoer over de bedden beperkter en meer ter zake doend zijn geweest. De aanstelling van een slaapplaats-coördinator of bewaker lijkt ons zeer zinvol in combinatie met de voorgenomen registratieverplichting en herijking van een aantal definities en regelgeving. Ik hoop dat de raad zich in meerderheid achter dit plan stelt zodat de schop in de grond kan. Geef groen licht zodat de uitwerking van hoe het allemaal moet kan beginnen. Dat komt dan ongetwijfeld nog weer terug in de raad.

vragen Raadslid KOOT vraagt of de heer Boon zich ervan bewust is dat het niet zeker is dat de uitwerking in de raad terugkomt. De heer BOON kan zich echt niet voorstellen dat er niet één punt is wat hier terugkomt.

Inspreker 3 De heer DRIJVER spreekt in over de toeristische toekomstvisie, maar wil graag een paar woorden van persoonlijke aard spreken n.a.v. de erepenning die hij heeft mogen ontvangen van de burgemeester op 20 augustus jl. Het formele besluit van de raad valt pas op 22 september, maar hij is blij, een beetje trots, dankbaar en voldaan. Er werd mooi gesproken, als een warm bad. Speciaal woord van dank voor de burgemeester, maar ook voor de medewerkers die er zo'n bijzondere gelegenheid van gemaakt hebben. M.b.t. de visie, en dan met name over de kernwaarden en de Texelprincipes, vraagt hij speciaal aandacht voor de formulering van pijler 1. Hij wijst op de in 2009 vastgestelde structuurvisie Texel op Koers, waarin de kernwaarden een centrale plaats hebben gekregen, bedoeld om alles aan te toetsen. In 2014 kwamen plotsklaps de Texelprincipes naar voren - als inspiratiebron – en tot op de dag van vandaag leidt dat tot verwarring. Hij vindt belangrijk voor nu en de toekomst om hier glashelder mee om te gaan. Ook in de doelenboom moeten uitsluitend de kernwaarden centraal staan. Waar wordt gesproken over heldere regelgeving, is daar nog wel wat te winnen, betoogt de heer Drijver. Hij spreekt steun uit aan alle andere goede voorstellen om dit uit de wereld te helpen.

vragen Raadslid KIEFT vertelt dat ze als GroenLinks hebben geprobeerd na te gaan hoe die toetsing aan de kernwaarden in de praktijk plaatsvindt. Het verrast hem heel erg dat inspreker hier zo op aandringt, want ze vonden geen concrete toetsingscriteria. De heer DRIJVER legt uit dat het niet een dichtgetimmerd instrumentarium is. Er moet ruimte zijn om tegemoet te komen aan ontwikkelingen. De kernwaarden zijn wel degelijk in het beeldkwaliteitsplan opgenomen, om langs die weg dichter bij elkaar te komen, met deze waarden als toetsingskader. Raadslid KIEFT vraagt vervolgens of de heer Drijver gelukkig is met de huidige staat van de kernwaarden. De heer DRIJVER is in ieder geval blij met de aandacht hiervoor, want er zijn wel voorbeelden te noemen die ten koste zijn gegaan van deze waarden. Hij wil echter positief vooruit kijken. Er is nog wat werk aan de winkel.
Raadslid VAN DE WETERING herinnert aan de flinke discussies toen (destijds raadslid) Van de Belt en zijzelf meenden dat toetsing aan het beeldkwaliteitsplan juridisch bindend was, maar bleek dat dit niet het geval was. Die vastlegging is niet goed geregeld, wist u dat? De heer DRIJVER vond ook teleurstellend dat alleen via het bestemmingsplan die toetsing mogelijk blijkt. Er lag een goed plan, maar het gebied onder welstand was niet groot genoeg, dus dat is gestruikeld. Raadslid VAN DE WETERING zoekt nog steeds naar een manier om het beeldkwaliteitsplan te koppelen als toetsingskader.
Raadslid VELTKAMP beluistert een paar punten in het stuk waar volgens de heer Drijver een duidelijke toetsing aan de kernwaarden genoemd zou moeten worden. Hij hoort graag of de heer Drijver dat ter plekke aangevuld wil zien, of dat hij tevreden is met verwijzing naar een bijlage waar dat in staat. De heer DRIJVER vindt iedere verwijzing wenselijk, om er meer grip op te krijgen. Hij ziet die kernwaarden liefst door het hele stuk verwerkt, en ziet met belangstelling een voorstel tegemoet hoe die toetsing geregeld kan worden.

Inspreker 4 De heer GREGOIRE brengt vanavond een boodschap van de gehele klankbordgroep, dus niet als woordvoerder van TOP. Zij hebben als representatieve groep, vanuit uiteenlopende organisaties met vele gezichtspunten meegewerkt en meegedacht en gediscussieerd in het hele proces. Daar zijn vele gesprekken met elkaar gevoerd. De klankbordgroep ondersteunt het beschrevene, en dat is best bijzonder, want er zijn best pittige discussies gevoerd. Uiteindelijk hebben ze elkaar toch weten te vinden in de voorliggende visie, het synergetisch effect. Nu is het zaak ons over het ‘hoe’ te buigen. Als je aan de slag gaat met uitvoeringsagenda’s zullen er best nog grote tegenstellingen op te lossen zijn, dus wil de klankbordgroep aanbevelen een structureel platform op te richten. Ook pleiten ze voor korte termijnen voor de uitvoeringspunten, per onderwerp programmamanagement, want het is zaak nu vaart te maken. Ze denken dat het nu voorliggende stuk een heel solide basis vormt om telkens goede afwegingen te kunnen maken. Dat is de reden waarom ze hun steun voor dit beleidsstuk nadrukkelijk geven.

vragen Raadslid SOYER valt op dat, kijkend naar de samenstelling van de klankbordgroep, daar een hele grote groep ondernemers in vertegenwoordigd is, en slechts 2 personen van dorpscommissies. Hij vraagt of ze niet bang zijn voor onbalans. De heer GREGOIRE antwoordt dat dit helemaal niet het geval is. Ondernemers zijn ook gewoon bewoners, en ze hebben ook contact met de andere dorpscommissies gehad. Deze samenstelling van de klankbordgroep heeft naar hun idee goed gewerkt, dus willen ze graag zo doorgaan.
Raadslid RUTTEN merkt op dat dorpscommissies niet kunnen worden gezien als vertegenwoordigers namens de gewone Texelaars, dus vraagt hij zich toch af of de bewoners wel voldoende gehoord worden. De heer GREGOIRE herhaalt dat ondernemers ook bewoners zijn, en dat bovendien de gemiddelde inwoner aan het toerisme verdient. Ook agrariërs en vissers zijn ondernemers, die dáár hun brood mee verdienen. Ze hadden echt het gevoel dat er een brede basis vanuit de bevolking zat.
Raadslid VAN DE WETERING vraagt of in de klankbordgroep ook is nagedacht en gediscussieerd over wat de gevolgen zullen zijn als we de adviezen uit het stuk gaan invoeren. De heer GREGOIRE antwoord: jazeker. Het is ook niet echt een verrassing wat

in het stuk staat. Al sinds 2016 is toevoeging van capaciteit al einde verhaal, en ook de drukte-perceptie speelt al langer. Juist bij het 2e deel zijn de discussies gevoerd aan de hand van data, en niet van emoties. Er is gepleit voor goed in beeld brengen wat er qua regelgeving nog kan gebeuren. Ze gaan dus niet alleen voortborduren op dit stuk, maar willen heel goed in beeld hebben wat de consequenties zijn.
Raadslid VAN SIJP vraagt of in de klankbordgroep al is gesproken over de samenstelling van zo'n permanent adviesplatform, en of er ook andere mensen aanschuiven. Komt hierover een officieel advies, wil hij weten. De heer GREGOIRE antwoordt dat dit zeker
toezegging kan. Hij zal vragen of de klankbordgroep hierover nader advies wil geven. Ze zullen dan ten eerste kijken of er perfecte balans is. De eerste fase is goed gegaan, er is breed draagvlak, er zijn pittige discussies geweest en ook buitenlangs, maar ze denken echt dat dit goed in balans was. Voor de toekomst komt er wat hen betreft een soortgelijk platform.
Raadslid RAN hoopt wat angst bij de commissie weg te nemen dat er niet voldoende inwoners vertegenwoordigd zijn, door hen te wijzen op het feit dat ze hier als raad met 15 zitten als vertegenwoordigers van de inwoners. En de heer Van Gaalen van dorpscommissie De Koog heeft gezegd namens *alle* dorpscommissies te spreken. De heer GREGOIRE beaamt dat er wel degelijk contacten met de andere dorpscommissies zijn geweest, dus niet alleen die van De Koog en Den Burg.
Raadslid KOOT ziet in dit document en visie duidelijk heel veel ambities liggen. Dat is mooi, maar het lijkt haar dat die toch wat worden beperkt door niet meer slaapplaatsen uit te geven. Het wordt dan gezocht in kwaliteit en gastvrijheid. Landelijk probleem is echter het enorme personeelsgebrek. In hoeverre heeft u oog voor de realiteit dat dit een beperkende factor is, wil ze weten. De heer GREGOIRE antwoordt dat NBTC en CBS hebben becijferd dat dit jaar ongeveer een derde van de buitenlandse gasten zijn gekomen ten opzichte van 2019. En toch hebben we personeelstekort. Ondernemers lossen dit nog wel op, maar het is ook structureel, aangezien veel mensen uit de horeca zijn vertrokken. Het is goed over na te denken, misschien moeten we het heel anders inrichten. Nieuwe dingen zullen nodig zijn om alles hetzelfde te houden, door o.a. meer automatisering en gastheerschap, brengt de heer Gregoire naar voren.

Inhoudelijke behandeling/ procedureel

Raadslid VELTKAMP verwoordt kort hoe ze het als PvdA aanvliegen. Ze zijn blij met het lijvige toekomstplan wat voorligt, dat met een brede klankbordgroep tot stand is gekomen. Het signaleert, adviseert, trekt conclusies, en geeft aan wat ze er mee kunnen in talloze zaken. Ze komen niets tegen wat niet waar is, en weinig zaken die niet of onvoldoende benoemd zijn, dus voor hen is het een goed basis voor uitwerking. Na vaststelling is het wel goed periodiek te evalueren en zo nodig tussentijds aan te passen. Ze willen nu over naar de uitvoeringsagenda. Bij beslispunt 1 komt de PvdA met een amendement om het niet vast te stellen maar 'voor kennisgeving aan te nemen'. Het stuk zelf willen ze namelijk ongemoeid laten omdat het een momentopname is. De VOORZITTER hoort graag hoe de raad dit stuk wil behandelen, met duidelijke standpunten bij de punten a t/m e, want dat maakt behandeling en stemming in de raad makkelijker.
Raadslid WITTE stelt voor het stuk per bladzijde te behandelen. Maar ook per pijler of hoofdstuk mag.
Raadslid HIN ziet liefst behandeling per hoofdstuk. Ze vraagt of in de raad stemming over punten 1 en 2 en dan sub a t/m e apart plaatsvindt. Ze denkt dat dit veel werk kan voorkomen, omdat er anders overal amendementen bij komen. Raadsgriffier DE PORTO geeft aan: als iemand in de raad per onderwerp wil stemmen, dan gebeurt dat.
Raadslid KIEFT wil het voorstel van de heer Veltkamp wel steunen.

Reacties college

Wethouder HUISMAN geeft aan dat ze wel een vastgesteld stuk nodig hebben om als college op voort te borduren. 'Ter kennisname' heeft geen status. De uitvoeringsagenda op basis van deze visie kan natuurlijk wel veranderen, benadrukt ze. Raadsgriffier DE

PORTO verduidelijkt dat wat voorligt een concept-raadsbesluit is. Als de raad het alleen ter kennisname wil zien, dan is het stuk niet meer dan een RIB.
Raadslid KOOT vraagt of de uitvoeringsagenda wel elke 2 jaar naar de raad komt ter besluitvorming, of hoe ze het vervolg moeten zien. Raadslid VELTKAMP meent, als ze tweejaarlijks evalueren en continu een platform hebben, dat er dan op onderdelen regelmatig veranderingen zullen zijn. Moet de raad dan steeds alert zijn op elk puntje, of kunnen we met een algemene motie regelen dat de raad bij elke afwijking wordt geraadpleegd? Raadslid SOYER vraagt of hij dan doelt u op het platform waar de heer Gregoire het over had. De heer VELTKAMP bevestigt dat.
Raadslid KOOT dacht dat dit het kader is, wat de raad vaststelt, en dat uitvoering aan het college is. Er staat niet in welke vorm dat naar de raad komt.
Wethouder HUISMAN zegt dat nergens staat dat het college alles nu gaat beslissen. Dit is een visie, een richting waar ze heen willen, een soort 'toeristische bijbel', die vervolgens door de raad wordt vastgesteld. De belangrijkste punten zetten ze voor de komende 2 jaar in de uitvoeringsagenda. Na 2 jaar komt die weer ter besluitvorming naar de raad, en dat blijft een samenspel, beschrijft ze het proces.
Raadslid SCHUIRINGA sluit zich hierbij aan. Punt 1 betreft vaststellen en punt 2 geeft het college de opdracht de uitvoeringsagenda te maken. Daarin zijn de punten a t/m f voor de komende 2 jaar vast te stellen. Raadslid VAN SIJP denkt dat een aantal commissieleden bang is dat besluiten, waarvan in de uitvoering blijkt: zo hebben we het niet bedoeld, niet meer terug te draaien zijn. Hij raadt die leden aan hun angst nu uit te spreken. Raadslid RAN probeert die angst weg te nemen door erop te wijzen dat ze nu toch allerlei punten visies vastleggen, en het college met allerlei plannen terugkomt naar de raad.
Raadslid HOOGERHEIDE ziet het –in reactie op wethouder Huisman- als een soort kozijn met helder glas, waar doorheen in de verte 6 pijlers te zien zijn. Per pijlers gaan we dat met z'n allen invullen en vaststellen, neemt hij aan.
Raadslid KIEFT meent te kunnen vaststellen dat het een VVD-plan is…. Raadslid SCHUIRINGA interrumpeert hem. Zoals de heer Kieft stelt is het niet, want het is gedragen door de samenleving en daar mogen we heel trots op zijn. Raadslid WITTE valt hem bij met de constatering dat het maken van dit toekomstplan in het coalitieakkoord staat, dat mede door GroenLinks was ondertekend. Ze zien het als een plan van de gehele raad. Raadslid KIEFT vervolgt dat zij graag willen dat op 22 september punt 2 wordt aangenomen. Volgens hem is dat is de enige pijler waar alles op hangt. Verder benadrukt hij géén vertraging te willen, dus pleit GroenLinks voor zo snel mogelijk aftikken van dit stuk, en uitvoeringsplannen maken.

De VOORZITTER stelt een vragenronde in voor elk van de 3 delen van het stuk.

Deel 1 Blz.10 t/m 29

Vragen aandachtspunt Raadslid HOOGERHEIDE vindt het goed leesbaar, hoewel de letters erg klein zijn, en een aantal bladzijden omgekeerd geprint.
Hij leest 'een groot deel van Texel is Nationaal Park' en hoort graag wat de strekking daarvan is, en of dat wel klopt.
Op blz.15 vindt hij de term 'authentieke havenkarakter' wat 'gebakken lucht'.
De uitspraak op blz.16 'moeten er voldoende openbare toiletten zijn' roept vragen op, zoals hoeveel dan, en waar dan, onder verwijzing naar de eerder aangenomen motie.
Bij voorzieningenniveau op blz.18 vraagt hij waarom daar sporthal, bibliotheek, sportvelden en atletiekbaan ontbreken. De VOORZITTER hoopt het compact te houden.

Reacties college Wethouder HUISMAN kreeg al vele vragen vooraf en bemerkt ook nu dat veel teksten uit de visie nogal letterlijk worden opgevat.
Raadslid KIEFT vindt dat nu juist het bezwaar, want aan de andere kant is dit het plan wat we uit gaan werken. Wethouder HUISMAN raadt aan meer naar de bedoeling van het stuk te kijken. Het gaat met name om onze ambitie en de manier waarop we die willen

bereiken. We hebben niet een wetenschappelijk stuk willen maken, maar het beeld en de ontwikkelingen die we willen zien erin verwoord, legt ze uit.

Vervolg vragen/ reacties commissie

Raadslid RUTTEN zegt dat de wethouder terecht constateert terecht dat ze heel veel vragen hebben gesteld. Het CDA probeert duidelijk te krijgen wat de precieze status is waarover we nu besluiten. Raadslid LELY denkt er ook zo over. Het stuk behelst 2 dingen door elkaar: een visie, maar ook al een opzet tot uitvoering. Die spraakverwarring zien ze de hele tijd terugkomen.
Raadslid VAN DE WETERING valt op dat er nog steeds een stukje angst heerst dat de raad zich vastlegt op iets wat we niet hebben voorzien. Dat is in het verleden vaker gebeurd, met zaken die ze nooit goed in de vingers hebben gekregen. Ze snapt deze angst en discussie, dus raadt de wethouder aan de status van het besluit goed uit te leggen.
Raadslid HIN is het eens met mevrouw Van de Wetering over de angst, maar hoort de wethouder zonet uitleggen dat elk voorstel hier terugkomt.
Bij blz.14 stelt ze dat de Texelprincipes hier niet thuishoren, gezien de inspraak van de heren Boon en Drijver. Wethouder HUISMAN wijst op de verwijzing op blz.10.
Raadslid HOOGERHEIDE vindt dat de wethouder het uitstekend heeft verwoord.
Wethouder HUISMAN geeft hem mee over ‘voldoende toiletten’ en niet genoemde voorzieningen, dat je nu eenmaal niet een oneindige opsomming kunt geven.
Raadslid VELTKAMP leest op blz.15: kijk naar kleinschalige ontwikkelingen aan de Waddenkant, en maak daar nieuwe iconen. Hij vindt dat dit indruist tegen het tot nu toe gehanteerde concentratiebeleid. Laten we die gedachte dan los, wil hij weten.
Wethouder HUISMAN wijst dat op diezelfde pagina staat, dat dit nadrukkelijk *niet* over nieuwe verblijfsaccommodaties en grootschalige ontwikkelingen gaat. Raadslid VELTKAMP heeft het juist over allerlei activiteiten over het eiland spreiden, zoals bijv. festivals. Wethouder HUISMAN wijst hem erop dat de concentratiegedachte is gekoppeld aan slaapplaatsen. De tekst op blz.15 gaat juist om kleinschalige dingetjes.
Raadslid RUTTEN benadrukt dat de rust aan de Waddenkant ook een bepaalde waarde heeft. De angst dat het straks overal en altijd druk wordt voelt hij ook in reacties in de krant. Hij vraagt de wethouder nader aan te geven wat ze dan bedoelt met attracties en iconen. Wethouder HUISMAN antwoordt dat ze duidelijk hebben gedestilleerd uit alle inbreng dat er een halt moet komen aan accommodaties e.d. Dát staat in de visie, en ze gaat erom of u als raad wilt, dat ze regelingen gaan bekijken voor meer grip op B&B e.d.
Raadslid KOOT leest onder die pijler toch duidelijk ‘toeristische ontwikkeling aan de oostkant’, terwijl uit de bewonerscommissies duidelijk de conclusie kwam dat géén toename van toeristische activiteiten in de 3 oostelijke dorpen wenselijk is. Ze begrijpt niet waarom het college dit negeert en daarmee tegen de wens van die inwoners ingaat.
Wethouder HUISMAN benadrukt dat de visie een verhaal op hoofdlijnen is, en vindt dat hier iets uit z’n verband wordt gehaald. Er staat namelijk dat er bepaalde ‘parels’ zijn, waar we iets mee zouden moeten, dat is uit alle inbreng naar voren gekomen, en geeft nu alleen een richting aan. Het college wil ook zeker een structureel platform waarin de dorpscommissies vertegenwoordigd zijn, om dit alles in samenspraak te ontwikkelen. En natuurlijk willen ze de raad daarover informeren, zodat u altijd kunt ingrijpen, legt ze uit. Raadslid KOOT begrijpt de uitleg, en heeft goed gelezen, maar denkt toch dat ze straks als raad te maken krijgen, dat bij vaststelling staat te gaan inzetten op ontwikkelingen aan de oostkant, groot of klein, terwijl dit indruist tegen de concentratiegedachte
Raadslid KIEFT leest op blz.21 over doelgroepen waarop men zich zou kunnen richten. Bij ad 1 de groep die komt voor ruimte en rust en aantrekkelijk landschap enz., en ad 4 inzet op sportieve jeugd. Je kunnen denken dat die 2 groepen botsen. Op wat voor manier kunnen die allebei op het eiland bestaan, en denkt u dan aan zonering, vraagt hij. Wet-houder HUISMAN antwoordt dat ze dit nog moeten uitwerken, ook met de VVV. De eerste groep komt uit de klankbordgroep, en die van sportieve jeugd met name uit de dorpen.

Raadslid RAN merkt op dat ze als raad al jarenlang goed leesbare beleidsdocumenten vragen. Hij is juist blij dat dit stuk voor een groot deel van onze inwoners begrijpelijk zal zijn. Hij vindt jammer dat het zo 'wetenschappelijk' benaderd wordt, door sommigen.
Raadslid KOOT merkt op dat over kamperen bij de boer regelmatig wordt geconstateerd dat het duidelijk in een behoefte voorziet en de benodigde diversiteit biedt. Probleem is echter dat steeds meer boeren stoppen met hun bedrijf. Ze wijst op de ingezonden brief over dit onderwerp. De 3000 plekken lijken niet meer in te vullen te zijn, terwijl de vraag er wel degelijk is. Realiteit is dat die boeren wel faciliteiten, zoals sanitair, op hun erf hebben gerealiseerd. Zou het niet mogelijk zijn hen een hart onder de riem te steken, door hen nog een bepaalde tijd door te laten gaan, legt ze voor.
Wethouder HUISMAN meent dat dit niet in deze visie past.
Raadslid LELY leest over 'eventueel mogelijk kunnen inzetten op duurzame vervoermiddelen'. Die discussie speelt al langer, en hij vindt dat dit scherper ingezet kan worden op algemeen naar elektrisch vervoer gaan. Als eiland willen we toch duurzamer zijn. Wethouder HUISMAN licht toe dat het 'mogelijk kunnen' over de wettelijke ruimte die er is. Het streven is inderdaad op elektrisch over te gaan, maar het moet nog blijken in de uitvoeringsagenda of dat juridisch allemaal mogelijk is. Raadslid LELY denkt dat dit eenvoudig in de APV is te regelen, en je kunt er uitsterfregelingen voor invoeren. We willen in ieder geval niet dat de verhuur van allerlei vervuilende voertuigen 'met een noodgang' wordt uitgebreid. Het gaat hem dus niet om de vervoermiddelen van privé-personen. Raadslid HIN dacht al dat de Oude Motoren en Tractoren e.d. dan ook niet meer zouden mogen. Raadslid RUTTEN vraagt de heer Lely of het hem dan gaat om groepen solexen e.d. Het gaat de heer LELY juist om het duurzamer maken van de verhuur, verduidelijkt hij.
Raadslid WITTE ziet het voorliggende, net als de heer Ran, als een advies vanuit de stakeholders, om hier als eiland iets mee te doen. Wat is dan mooier dat de wethouder met allen om tafel gaat, en met de verhuurders, over wat we op Texel hiermee kunnen, vraagt hij. De hele visie is op deze manier gebouwd, samen met degenen waar het om gaat. Het voorstel komt vanuit de gemeenschap zelf, dat is toch prachtig, betoogt hij.
Raadslid LELY vraagt of de heer Witte dan bedoelt dat ze als raad op dit stuk geen aanvullingen moeten doen. Raadslid WITTE herinnert de heer Lely eraan dat ze zelf het college deze opdracht hebben gegeven.

inhoudelijk

Raadslid VAN DE WETERING is over het algemeen blij met het 1e deel tot blz.29. Aan de andere kant is ze ook heel droevig, want er staat dat de basis op orde is, terwijl ze o.a. over openbare toiletten al jaren bezig zijn, hoge kwaliteit van het openbaar groen niet gehaald wordt, nog steeds geen boomsingel om bedrijventerrein Oudeschild staat, er lange schuren zijn gebouwd die zichtlijnen en open landschap wegnemen, authentieke element als een stolpschuur pas nog gesloopt is, we al heel lang vragen om fietspad Redoute doortrekken naar Den Hoorn, kortom: veel punten die ze al heel lang aandragen. Ze is bang dat het nu weer 2 jaar of langer zal duren voordat die opgepakt worden. Ze hoopt nu echt flinke stappen te maken, dus verwacht dat college snel met concrete voorstellen komt.
Raadslid KIEFT brengt naar voren dat ze in hun steunfractie erg verrast waren over de publiciteit rond dit plan, dat wij 'luisteren naar de Texelaar'. Uit de Tip-Texel peiling van juni 2021 komt juist dat slechts weinigen vinden dat voldoende geluisterd wordt, 83% het tamelijk druk vindt, velen pleiten voor beddentelling, omdat men denkt dat het aantal toeristische bedden veel hoger is. De respons van deze 700 mensen heeft toch wel enige waarde, stelt hij. GroenLinks zal het stuk zelf dan ook niet accorderen. En ze brengen de toeristische visie ook nog in verband met het rekenkamerrapport dat keihard afrekent met de duurzaamheidsambitie bij de kopgemeenten. Bij deel 1 van het toeristische plan is dan ook hun dringende vraag hoe we nu toetsen dat dit voldoende is voor people, profit, planet. Het sentiment dat blijkt uit diverse reacties moet misschien toch wat serieuzer bekeken worden, want gegevens voor toetsing aan de kernwaarden ontbreken, en de grenzen aan de ruimte die ondernemers moeten krijgen moet duidelijk

zijn. Particuliere ondernemers moeten overleven, maar óók het eiland als geheel. GroenLinks denkt dat we hier als Texelaars regie over kunnen hebben, als we een 'Krim-achtig' model invoeren. Het aanbieden van B&B wordt beschouwd als grondrecht voor elke Texelaar, mits binnen de regels, maar de beddendiscussie die daar ruimte aan moet geven ziet de heer Kieft nergens. Samengevat zou GroenLinks dus eigenlijk het toeristisch toekomstplan willen toetsen aan een soort 'Texelse Grondwet', die er zou moeten komen.
Raadslid RUTTEN geeft aan dat het CDA zich in een aantal woorden van de heer Kieft wel kan vinden. In deel 1 van de visie staat een aantal goede dingen, maar over een aantal zaken maken ze zich ook zorgen, en zijn ze toch wel wat kritisch op een aantal punten. De ontwikkelruimte moet bijv. wel afgewogen worden binnen de context van het eiland. En kijkend naar de dagrecreatie en wat er in de toeristische parken gebeurt, dan is kamperen bij de boer in hun ogen 'klein bier'.
Raadslid HIN zegt dat haar meeste opmerkingen al geplaatst zijn. Ze is eens met de vorige sprekers dat B&B (logies&ontbijt) inderdaad een grondrecht is. Ze vindt ook dat er voor kamperen bij de boer nog voldoende ruimte is. Ze maakt zich met name zorgen over verdringing op de markt voor de kleine kampeerder, want ze zou het betreuren als die niet meer voldoende bij de agrariër terecht kan.
Raadslid KOOT heeft een vraag over de stolpenregeling, maar die komt bij deel 3.

Deel 2 vragen

Blz.30 t/m 71, inclusief de pijlers, en conclusies en aanbevelingen voor uitvoering.
Raadslid VAN DE WETERING leest op blz.31 over de werkgroep, die nogal wat activiteiten krijgt toebedeeld. Ze vraagt of het college daar voldoende mensen en middelen voor heeft. Wethouder HUISMAN beaamt dat ze niet alles tegelijk kunnen. Ze gaan als eerste aan de slag met het paraplu-bestemmingsplan, en de uitvoeringsregels. Uiteraard komt ze bij de raad terug als daar geld voor nodig is.
Raadslid VAN DE WETERING vraagt of intrekken van beleidsregels van 2016, zoals over het verplaatsen van slaapplaatsen, direct niet meer mogelijk is vanaf het raadsbesluit. Er staat in het stuk dat voor een heleboel handelingen bepaalde tijd nodig is i.v.m.

Ambtelijke toelichting

eventuele planschade. Mevrouw LINDENBERGH antwoordt dat het klopt dat het direct ingaat. In dit geval staat het echter alleen maar in de nota en niet in het bestemmingsplan. Voor het verplaatsen van slaapplaatsen is altijd een nieuw bestemmingsplan nodig. Zolang het niet in een plan staat is er dus geen risico van planschade. Raadslid WITTE gaat er wel van uit dat iedereen toch altijd gerechtigd blijft een plan in te dienen. Er zal dan toch een mening over moeten worden gegeven.
Mevrouw LINDENBERGH bevestigt dat iedereen kan vragen om bestemmingsplanwijziging, maar als in het beleid staat dat je zo'n wijziging niet toestaat, dan wijs je dat af, legt ze uit.
Raadslid KOOT komt m.b.t. ontwikkeling van de oostkant bij conclusies en aanbevelingen toch 3x opmerkingen tegen als: verleiden tot spreiding, betere verdeling over het eiland. Ze kan zich niet aan de conclusie onttrekken dat tóch volop gaat worden ingezet op ontwikkelingen over het hele eiland. Die verspreiding geeft meer vervoersbewegingen, dus ze denkt dat dit averechts kan werken tegen de druktebeleving. Wethouder HUISMAN verduidelijkt dat ze juist fiets- en wandelbewegingen, e.d. voor ogen hebben. Ze weet niet goed waar mevrouw Koot bang voor is. Raadslid KOOT is niet bang, maar constateert een tendens die misschien wel strijdig is met wat is opgehaald bij onze inwoners.
Wethouder HUISMAN nuanceert dat ook de VVV die gedachte van spreiding heel erg voorstaat, juist om de drukte enigszins te reguleren. Je kunt bijv. bezoekers aan Kaap Skil enigszins spreiden, zodat het er niet te druk wordt op bepaalde momenten.
Raadslid RUTTEN vindt de analyse van de aantallen slaapplaatsen grondig gedaan. Hij begrijpt niet waarom het college aan de ene kant zegt dat het heel goed in beeld is gebracht, maar aan de andere kant voorstelt een slaapplaatsen-coördinator aan te stellen, voor nadere specificatie. Wethouder HUISMAN denkt inderdaad dat ze de slaapplaatsen redelijk goed in beeld hebben, maar ze gaan er toch nog een keer met de stofkam doorheen, om te zien of het overal wel goed in is verwerkt.

Raadslid WITTE kondigt aan nog met een schriftelijke vraag te komen.
Raadslid HIN denkt bij de oostkant van het eiland juist meer aan intact laten van het gebied zo tussen Oudeschild en Prins Hendrikhotel, en niet zozeer aan Oudeschild zelf. Ze vraagt of de wethouder die mening deelt. Wethouder HUISMAN bevestigt dit.
Raadslid VELTKAMP wijst op de enorme discussie over het aantal slaapplaatsen. Een normtelling lijkt hem dan toch wel redelijk. Hij ziet dat er ook wordt gesproken over invoering van een nachtregister. Het lijkt hem, als je voor elke vorm van accommodatie toch elke overnachting registreert, met een redelijke sanctie erop, dat je daarmee de data verzamelt, die mogelijk zijn te gebruiken voor de slaapplaatsentelling.
Het valt de heer Veltkamp op dat over spreiding in de seizoenen eigenlijk niet gesproken wordt. Hij denkt dan bijv. aan 'glamping', net als bij kamperen bij de boer gebeurt, niet gedurende het hele jaar toe te staan. Vraag is of je dat bij SBB moet laten, of onder gemeentelijk beleid moet brengen. Zelf pleit hij ervoor dat in het paraplu-bestemmingsplan op te nemen. Wethouder HUISMAN stelt dat het daar vanzelf in terug komt. Raadslid KOOT vraagt de heer Veltkamp om verduidelijking. Stelt u voor met dat nachtregister spreiding in de seizoenen te realiseren, dus in bepaalde seizoenen hogere of lagere bezetting, wil ze weten. Raadslid VELTKAMP wil dat nachtregister gebruiken om data te verzamelen. Hij doelde erop dat momenteel een aantal kampeerterreinen 's winters niet gebruikt wordt. Dat is voorwaarde van SBB, maar dat zit niet in de bestemmingsplannen, en dat wil hij in gemeentelijke handen hebben. Raadslid WITTE begrijpt de bedoeling van de heer Veltkamp wel, maar verwacht dat is niemand die in de wintermaanden op een camping gaat staan. Raadslid VELTKAMP wijst erop dat dit met een glampingtent wél mogelijk is. Raadslid WITTE vindt dat hij niet overal beren moet zien.

inhoudelijk Raadslid RUTTEN geeft complimenten voor de grondige analyse van de huidige situatie. Dit geeft ons veel inzicht. Hier kunnen we echt iets mee, ook om onze plannen richting verkiezingen enigszins te onderbouwen.
Raadslid HIN komt met vragen wel bij de uitvoeringsplannen.
Raadslid KIEFT vindt in de analyse eigenlijk niet terug wat voor type gesprekken met TESO gevoerd zijn, en welke pogingen zijn gedaan om uit oude schema's te geraken, en te kijken naar nieuwe. Hij vindt erg jammer dat TESO als het ware bedelt om beleid van de gemeente, zodat ze weten hoe met de capaciteitsplanning om te gaan. En dat kom ik niet tegen, dat is jammer.
Raadslid LELY roept op met de conclusies en aanbevelingen aan de gang te gaan. Ze zullen de komende jaren vanzelf wel toekomen aan de nodige aanvullingen, verwacht hij.

Deel 3 Vanaf Blz. 71 t/m 109

Vragen Raadslid HOOGERHEIDE geeft bij blz.78 een groot compliment voor de uitgebreide lijst van geraadpleegde personen. Hij denkt dat één belangrijke geleding niet genoemd is,

toezegging namelijk Tien voor Texel. Hij verzoekt deze club alsnog toe te voegen. Wethouder HUISMAN zegt dat toe.
Raadslid VAN DE WETERING leest in bijlage 9 over risico op planschade. Bijvoorbeeld in het voorstel wordt toch weer het afschaffen van tweede woningen meegenomen, terwijl dat bestaand recht is, en er juridisch heel weinig kans is dit te verwezenlijken.
Wethouder HUISMAN antwoordt dat dit een keuze is. Er hangt inderdaad een prijskaartje aan, maar dat zal ook weer op een uitvoeringsagenda terugkomen.
Raadslid KOOT leest dat de stolpenregeling gewijzigd gaat worden, naar maximaal 2 appartementen, en geen nieuwe stolpen meer bouwen. Ze vraagt hoe mensen worden behandeld die al met zulke plannen bezig zijn, en bij wie soms al bepaalde verwachtingen zijn gewekt. Daarover is ook een brief ontvangen. Wethouder HUISMAN zegt dat ze zover nog helemaal niet zijn. In bijlage 10 is alleen aangegeven wat er voor regelingen er nog zijn, die voor uitbreiding van slaapplaatsen zorgen. En er is geconstateerd dat er 3 nieuwe stolpen gebouwd zijn, met inpandige appartementen. Ze

denken dus aan stopzetten hiervan, maar de raad geeft nu alleen maar opdracht voor een paraplubestemmingsplan. Zulke regelingen kunnen we ook niet van de ene op de andere dag veranderen.
Raadslid HIN wijst erop dat wel de nota verblijfsrecreatie uit 2016 onmiddellijk wordt ingetrokken. Wethouder HUISMAN legt uit dat ze van dat verhaal af willen. En de stolpenregeling staat trouwens in het bestemmingsplan. Volgens raadslid SCHUIRINGA is dat laatste niet juist. Het was juist een aparte regeling, via de nota die we in gaan trekken. Mevrouw LINDENBERGH verklaart dat de stolpenregeling wél is opgenomen in het bestemmingsplan. Er is dus eerst een nieuw bestemmingsplan nodig. Dat wordt die paraplu. En het zal inderdaad nodig zijn die mensen een redelijke overgangstermijn te bieden, antwoordt ze mevrouw Koot.
5 minuten pauze

inhoudelijk Raadslid HIN is blij dat erkend wordt dat elk dorp z'n eigen charmes heeft, en dat we dat zo willen houden.
Raadslid KIEFT gaat ervan uit dat de bijlagen informatief zijn, niet kader-stellend.
Raadslid SCHUIRINGA ziet hierin een prachtige voetnoot voor het wetenschappelijk vingertje, dus vindt het prima. Raadslid RUTTEN merkt op dat aan zijn wetenschappelijke behoefte inderdaad ruimschoots wordt voldaan.
Raadslid WITTE brengt in herinnering de vele discussies in de tijd van digitaal vergaderen over het plan. Er werden toen tientallen moties, amendementen enz. ingediend. Maar de bedoeling was het college de ruimte te geven de opdracht van de raad uit te voeren. Voor wat hier nu gebeurt, heeft ieder heeft z'n input kunnen en mogen leveren. Hij geeft complimenten aan het college, want hij hoort best positieve geluiden. Iedereen bedankt die eraan meegewerkt heeft.

Motie **Het CDA en D66 kondigen een motie aan met als titel: "Meer en duurzame openbare toiletten"**

toelichting Raadslid KOOT ziet in het toeristisch toekomstplan de oude suggestie terugkomen om de BTW compensatiegelden van TESO te bestemmen aan herinrichting van het haventerrein. Ook keren de zorgen terug over uitrollen van een goed plan voor openbare toiletten. Met deze motie stellen D66 en CDA voor dat TESO geld, dat immers ten goede moet komen van alle inwoners, voor die toiletvoorzieningen te gebruiken.

Reacties

Raadslid RAN zegt dat de VVD er in de raad op terugkomt, want de fractie kon de motie nog niet bespreken. Het is wel terecht, want er zijn al meerdere moties over openbare toiletten geweest. Vorig jaar zelfs nog een motie om dit integraal op te pakken. Hij hoort dan ook graag reactie van het college hoe het daarmee staat. Wethouder KOOIMAN meldt dat ze n.a.v. een eerdere motie al aan de slag zijn gegaan met vergroten van het toiletten-netwerk. Het gaat dan niet zozeer om openbare, maar om opengestelde toiletten. Uit inventarisatie bleek dat dit er zo'n 180 zijn, met daarbij de mogelijkheden voor meer openbare toiletten. Ze zijn bezig ondernemers hierover te benaderen. Het heeft enige vertraging opgeleverd mede door corona, maar de ondernemers zijn wel enthousiast. De wethouder wijst er nog wel op dat een gemiddeld openbaar toilet

toezegging €80.000 kost. Hij zegt toe dit najaar (4e kwartaal) met een voorstel te komen.
Raadslid KOOT verduidelijkt dat hun motie erom gaat, dat ook buiten openingstijden van horeca de toiletvoorzieningen open moeten zijn, eigenlijk 24/7. Als voorbeeld noemt ze drukte op het strand, terwijl de paviljoens daar gesloten zijn (wegens personeelsgebrek).
Raadslid VAN DE WETERING ondersteunt die woorden. Ze denkt dat er bijv. best wel een mobiele voorziening mogelijk is bij de strandslagen, en op drukke momenten (ook) op andere plekken. We wachten er al heel lang op, dus ze dringt aan dat voor aankomend seizoen voor elkaar te hebben. Graag hoort ze of de raad deze gelden eraan wil besteden.
Raadslid VELTKAMP raadt de indieners aan de motie nog een paar maanden aan te houden, tot het toegezegde voorstel er ligt. Dat geeft tevens tijd om een beter

kostenplaatje te maken. Raadslid KOOT is bang dat tegen die tijd het geld al vergeven is aan de haven. Raadslid SOYER vindt het een idee, maar is niet voor oormerking van die gelden.
Raadslid VAN SIJP kan zich voorstellen dat TESO, tevens stakeholder in de toeristische toekomstvisie, over de bestemming van die compensatiegelden ook iets te zeggen heeft. Raadslid KOOT weerspreekt dat. TESO heeft geen zeggenschap over dit geld, de raad mag er een bestemming voor kiezen, met als enige voorwaarde dat die ten goede komt van alle inwoners. Wethouder HUISMAN verduidelijkt dat, toen de BTW (voor zeeschepen) verhoogd ging worden, directeur TESO zich enorm heeft ingespannen om dit voor de veerverbinding niet door te laten gaan. Dat was echter in strijd met Europese regelgeving, dus toen is compensatie toegezegd. Dat bedrag zou ten goede moeten komen van zowel Texelaar als toerist. Dat gaat zeker op voor besteding aan het haventerrein, stelt ze, en ze zou het niet fair vinden tegenover TESO een andere bestemming te kiezen. Hoewel mevrouw Koot formeel gelijk heeft, zit hier dus ook een morele kant aan, vindt de wethouder. Raadslid KOOT is verbijsterd over deze uitleg, want de raad kreeg ook al vóór de begroting de vraag om met ideeën te komen. Die morele verplichting is nooit eerder ter sprake geweest en enige voorwaarde is dat het ten goede komt van alle inwoners.
Raadslid WITTE wijst erop dat op 30 mei een soortgelijke motie (*amendement*) is ingediend. Hij vindt een beetje flauw dat die indieners niet even benaderd zijn over het idee van een –wellicht- betere versie. Hij herinnert eraan dat toen door het college al wel iets is gezegd over investeren in duinen, e.d. op de veerhaven, en dat heeft de raad toen tegengehouden. Raadslid VAN SIJP nuanceert dat die gelden toen zijn 'bevroren' vanwege de onzekere tijden i.v.m. corona. Raadsgriffier DE PORTO wijst op het linkje in het raadsvoorstel naar dat amendement. Raadslid WITTE hoort nu dat het college het 4e kwartaal met een voorstel komt. Wethouder HUISMAN beaamt de woorden van de heer Van Sijp. Ze kwamen toen inderdaad wel met een voorstel voor die gelden, maar hadden dat duidelijker naar voren moeten brengen, dus ze biedt aan mevrouw Koot excuus aan. De wethouder benadrukt dat ze voor het toiletnetwerk wel dekking zullen vinden. Besteding aan de TESO-haven vindt ze een heel logische gedachte. En ook daar speelt nog wel een ander belang, via cofinanciering. Raadslid SOYER citeert dat ze toen duidelijk uitspraken het geld *niet* te willen besteden aan het opwaarderen van de TESO-haven. Raadslid KOOT herhaalt dat de raad zelf het recht heeft dat geld te besteden, en dus de afweging kunnen maken het toe te passen voor een goed toilettennetwerk.

motie toelichting

Motie D66: "openbare, feitelijke en toegankelijke registratie van bedden"
Raadslid VAN DE WETERING hoopt met deze motie een eenmalige actie van het college te realiseren voor het maken van een duidelijke website, met registratieplicht van alle recreatieve bedden, per adres.

Raadslid WITTE heeft de motie nog niet goed kunnen lezen, maar maakt eruit op dat we iedereen dus verplicht gaan stellen zelf te gaan inklokken op die site. Hij vraagt of D66 dan ook voor een algemene beddentelling is, om dat naast elkaar te leggen. Raadslid VAN DE WETERING denkt dat beddentelling niet hoeft, als je registratie verplicht stelt. Ze wijst erop dat dit volgens de wethouder haalbaar is, want in het stuk staat dat ze registratieplicht willen invoeren, alleen voor woningen. Met de motie willen de indieners dat uitbreiden naar alle vormen van verblijf.
Raadslid VELTKAMP vindt de motie een goed idee. Mogelijk kan dat kan dat gecombineerd worden met een nachtregister.
Raadslid KIEFT leest in de cijfers van TIP-Texel dat 84% de gemeentelijke cijfers –over de aantallen bedden- niet vertrouwt. Dat alleen al lijkt hem voldoende om een manier van registratie in te voeren. GroenLinks steunt de motie, misschien met iets andere motivatie.
Raadslid RUTTEN geeft aan dat het college al heel veel vastlegt. De motie zegt alleen: 'doe dat openbaar'. De CDA-fractie kan zich daar wel in vinden.

Raadslid HIN is ook wel voor de registratie. Privacy is volgens haar niet in het geding. En een nachtregister is er in wezen al, in ieder geval bij hotels. Het zou mooi zijn als het voorstel in het 4e kwartaal klaar is, dan kan het 1e kwartaal 2022 ingaan.
Raadslid WITTE vraagt even gelegenheid om eventueel suggesties mee te geven. Texels Belang is in ieder geval voorstander van beddentelling. Raadslid VAN DE WETERING antwoordt dat ze daar nog 2 weken voor hebben (tot de raad van 22 september). Ze dankt allen voor hun bijdragen.
Raadslid SCHUIRINGA vraagt wat de consequentie is voor iemand die zich niet aanmeldt. Het is immers vrijwillig. Raadslid VAN DE WETERING leest dat het stuk het daadwerkelijk registratie*plicht* noemt. Ze neemt aan dat handhaving daar een rol in heeft. Ze raadt aan het nog even goed door te lezen. Raadslid SCHUIRINGA wenst D66 dan veel succes met 'dwingend opleggen'.
Raadslid HIN krijgt nog antwoord of het voorstel in het 4e kwartaal kan komen. Raadslid VAN DE WETERING gaat navragen of dat mogelijk is, indien de motie wordt aangenomen.
Wethouder HUISMAN zegt dat dit al eerder in de raad is geweest, en zij daar inderdaad positief over was, maar ze heeft niet zo stellig gezegd dat het haalbaar en uitvoerbaar is, als mevrouw Van de Wetering voor doet komen. In de bijlage is te zien dat zo'n registratie bij woningen wel kan, maar ze zijn er niet overal toe bevoegd. Misschien is
toezegging aanpassing nodig, denkt ze. Ze willen wel met de stakeholders nader uitzoeken hoe je dit gaat doen en handhaven, en op de uitvoeringsagenda zetten met een realistische planning. Invoering 1e kwartaal is in ieder geval niet haalbaar, kan ze al zeggen. En de zin 'mag niet ten koste mag gaan van continuïteit van de logiesverstrekker' zou ze uit de motie halen, want dat kan niet zo zijn. Raadslid VAN DE WETERING zegt dat ze natuurlijk aan die zin kunnen sleutelen. En ze zijn meer dan bereidwillig om het college meer tijd te geven, als daar een goede beddenregistratie uit komt. Ze wacht de schriftelijke onderbouwing af.
Raadslid WITTE vraagt of ze dan straks wensen en bedenkingen voor het college moeten formuleren. Het lijkt raadslid VAN DE WETERING zinnig de motie op die manier aan te passen dat het voor het college uitvoerbaar is.

De VOORZITTER complimenteert allen voor het goede verloop van deze bespreking van het toeristisch toekomstplan, hoewel het begin wat stroef liep.

4. Rondvraag

Raadslid SCHUIRINGA dankt de waarnemend voorzitter hartelijk voor het goed loodsen door deze taaie vergadering.

Raadslid RAN heeft met zijn opmerking over de bezoekers aan het Taalhuis het schrijven van duidelijke taal willen benadrukken, en niemand willen beledigen.

5. Sluiting

De VOORZITTER dankt allen voor de inbreng. Hij sluit de vergadering om 23.00 uur.

Afkortingen

RIB = raadsinformatiebrief, rkc = rekenkamercommissie, SKT = stichting kernwaarden Texel, TOP = Texels ondernemers platform

Ondertekening

Vastgesteld in de openbare raadscommissievergadering van 29-09-2021,

De griffier,

Actuele agenda Raadscommissie

Datum	08-09-2021
Tijd	19:30 – uiterlijk 23:00
Locatie	Raadzaal
Voorzitter	De heer C.J. Hooijschuur
Toelichting	In verband met de Coronamaatregelen vindt deze vergadering plaats in de raadszaal, zonder publiek (m.u.v. de insprekers). De vergadering is live te volgen via www.texel.nl/uitzendingraad.

1 **Opening en mededelingen**

2 **Vaststelling agenda**

3 **Toeristisch Toekomstplan**

In oktober 2018 heeft de gemeenteraad de Startnotitie 'Toeristisch Toekomstplan' vastgesteld, met daarin de volgende doel-omschrijving:
Texel moet haar geliefde karakter met haar eigen identiteit en uniciteit blijven behouden en als 'Bestemming Texel' aantrekkelijk blijven voor bezoekers, inwoners en bedrijven. Als vakantiebestemming willen wij ons onderscheiden van andere bestemmingen. Tegelijkertijd moeten de Texelse economie en ruimtelijke kernwaarden in balans zijn, zonder aantasting van de Texelse uniciteit. De nieuwe toeristische visie voor Texel, waarbij toerisme en recreatie waarde toevoegen aan de Texelse samenleving en onderscheidend zijn. Met een evenwichtige balans tussen bezoekers en inwoners van Texel.

Met dat doel is het afgelopen jaar gewerkt aan het Toeristisch Toekomstplan '**Texel in balans - naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eilan**d', dat nu voorligt voor vaststelling door de gemeenteraad.

Insprekers:
Mevrouw Krijger (namens HISWA-RECRON)
De heer Boon (namens de Stichting Kernwaarden)
De heer Drijver
De heer Gregoire

Motie
Het CDA kondigt een motie aan met als titel: Meer en duurzame openbare toiletten

4 **Rondvraag**

5 **Sluiting**

Raadscommissie

Dossiernummer	661
Extern Zaak ID	3032465
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	8 september 2021
Agendapunt	3
Titel	Toeristisch Toekomstplan
Organisatieonderdeel	Beleid & Vergunningen
Portefeuillehouder	H. Huisman
Aanleiding	Coalitieprogramma

Bijlagen
Motie CDA: Meer en duurzame openbare toiletten
Motie D66: Openbare, toegankelijke en feitelijke registratie van bedden
Bijlage - Toeristisch Toekomstplan "Texel in balans - naar authentiek duurzaam en gastvrij eiland"
Concept raadsbesluit - 3032465 - Toeristisch Toekomstplan - Texel in Balans
Advies - Toeristisch Toekomstplan Texel in balans

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
B&W	17 augustus 2021
Raadscommissie	**8 september 2021**
Raadsvergadering	22 september 2021

Toelichting

Het Toeristisch Toekomstplan 'Texel in balans - naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland' ter kennisname aannemen en instemmen om dit voor te leggen aan de raad ter vaststelling

Voorgesteld besluit

1. Het Toeristisch Toekomstplan ‘Texel in balans - naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland’ vast te stellen.

2. Het college opdracht te geven hiervoor een eerste uitvoeringsagenda (2021-2023) op te stellen waarin de volgende zaken prioriteit hebben:
A. Het opstellen van een paraplu-bestemmingsplan Toeristisch Toekomstplan waarin regelgeving wordt aangepast en aangescherpt, waaronder:
- a1. afwijkingsbevoegdheid opnemen voor omzetting kampeermiddelen naar zomerhuizen bij verblijfsrecreatieve terreinen en omzetting van verblijfsrecreatieve gebouwen

- a2. heldere regels en meetbare criteria logies met ontbijt
- a3. herijking van aantal definities (denk aan termen als kampeermiddel, ondergeschiktheid, reëel agrarisch bedrijf)
- a4. stolpenregeling en andere regelingen die leiden tot uitbreiding van slaapplaatsen en mogelijke extra verstening

B. Het actualiseren van de planologische slaapplaatsenregistratie en hierin ook de logies met ontbijtadressen op te nemen.

C. Het toepassen van de mogelijkheden in de Wet toeristische verhuur van woonruimte met als eerste stap het invoeren van een registratieplicht voor alle woningen die een vorm van toeristische verhuur aanbieden (logies met ontbijt, maar ook tweede woningen die recreatieve verhuur mogen aanbieden) via het wijzigen van de Huisvestingsverordening. En vervolgens inzetten op een handhavingstraject.

D. Voorzienbaarheid creëren met een goede overgangsregeling (tenminste één of meerdere jaren) bij aangescherpte regelgeving na het officieel bekend maken van het nieuwe beleid.

E. Dialoog en samenwerking met stakeholders voort te zetten in een structureel overleg 'Toeristisch Platform' waarbij andere genoemde zaken in het Toeristisch Toekomstplan in gezamenlijkheid verder kunnen worden uitgewerkt.

3. De nota verblijfsrecreatie 2016 – De Texelse Maat voor een zonnige toekomst in te trekken

Gemeente Texel

.txl

CDA

MOTIE bij het Toeristisch Toekomstplan

Raad	15-09-2021
3 Mooi en gastvrij Texel	
Portefeuillehouder	E.P. Kooiman
Zaaknummer	2796678

Meer en duurzame openbare toiletten

En betalen uit de ontvangen compensatie-gelden van het Rijk

Het Rijk heeft € 839.000 ter beschikking gesteld aan de gemeente, als compensatie voor de BTW op zeeschepen. Op 21 oktober 2020 heeft de gemeenteraad unaniem het amendement '€ 839.000 besteden aan alle inwoners - en eerst nog reserveren AANGENOMEN'. Dat geld is dus nog beschikbaar.

Toelichting

In het Toeristisch Toekomstplan wordt op meerdere plaats geschreven over de beperkte aanwezigheid of beschikbaarheid van openbare toiletten:

- Bladzijde 16, onder ***Houd de basis op orde:*** '… Onderweg moeten voldoende (openbare) toiletten aanwezig zijn.'
- Bladzijde 31, eveneens onder ***Houd de basis op orde***: '… beter zichtbaar maken openbare toiletten'
- Bladzijde 61, onder ***profiel Texel bezoeker***: 'Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor voorzieningen in de openbare ruimte, zoals openbare toiletten, …'
- Bladzijde 72, onder **Opsomming zwakten**: 'Voorzieningen in openbare ruimte soms beperkt (openbare toiletten, …)
- Bladzijde 100, onder ***Profiel Texelse bezoeker***: 'Ook wordt gevraagd om meer openbare toiletten, zoals in de haven van Oudeschild en bij de strandopgangen.'

Dit is overigens niet verrassend: vanuit inwoners, ondernemers en dorpscommissies is al vaker gevraagd om meer openbare toiletten. Ook de gemeenteraad heeft dit al eerder gesignaleerd. Zie bijvoorbeeld de motie 'Méér openbare toiletten', zoals die is aangenomen op 30 juni 2020. Daarin staat o.a. dat de gemeenteraad een integraal voorstel wil ontvangen dat invulling geeft aan de wens om voor inwoner en toerist méér en duurzame openbare toiletten op Texel te realiseren.

Wij willen niet wachten op het Uitvoeringsplan om te starten met de aanpak van het tekort aan openbare toiletten en stellen voor om de compensatie-gelden te gebruiken voor een goede openbare toiletvoorziening over het gehele eiland. Daarmee wordt ook voldaan aan een belangrijk voorwaarde, namelijk dat het ten goede moet komen aan alle inwoners van Texel.

Vandaar deze motie.

Roept het college op

Z.s.m. (uiterlijk gereed in het eerste kwartaal van 2022) een raadsvoorstel te maken dat invulling geeft aan de wens om voor inwoner en toerist méér en duurzame openbare toiletten op Texel te realiseren, in elk geval in de dorpen, bij de strandopgangen en op de havens. Dekking van zowel de planvorming als de uitvoering kan plaatsvinden uit de € 839.000 compensatie-gelden voor de BTW op zeeschepen.

Gemeente Texel

.txl

D66

Motie bij het Toeristisch Toekomstplan

Raad	22-09-2021
3 Mooi en gastvrij Texel	
Portefeuillehouder	H. Huisman
Zaaknummer	2912275

Openbare, toegankelijke en feitelijke registratie van bedden

Geen schattingen meer

Wij willen dat iedere bewoner, toerist en ondernemer op een website precies kan zien **hoeveel** daadwerkelijke recreatieve bedden, van **welke type** er op een **bepaald adres** geregistreerd staan. En dat kan ook.

Toelichting

Het idee is even mooi als simpel:
Alle logiesverstrekkers registreren eenmalig op een speciale webpagina van bijvoorbeeld www.texel.nl het daadwerkelijk aantal bedden dat zij in gebruik heeft. Uiteraard mag dat aantal nooit hoger liggen dan nu is toegestaan.
Dit nieuwe registratiesysteem maakt een einde aan zogeheten slapende of spookbedden.
Boekhoudkundige trucs om meer bedden te creëren of te verstenen zijn in zo'n systeem onmogelijk, waardoor het veel eerlijker is. Er hoeft nooit meer fysiek geteld te worden, waardoor het ook nog eens veel goedkoper is. Het is bovendien altijd actueel, makkelijk meetbaar en heel nauwkeurig, omdat de ondernemers direct zelf de gegevens aanleveren en het niet langer gebaseerd is op een schatting.

We vinden het een logische en efficiënte manier van werken: we doen ook al vele jaren geen volkstellingen meer, omdat iedere burger de eigen verantwoordelijkheid heeft zich te melden in de gemeente waar hij gaat wonen.
Zelfde idee, in feite.
En als het aantal bedden van een logiesverstrekker wijzigt, moet hij ook zelf dat aangeven.

Verdere (organisatorische, juridische en technische) uitwerking van dit idee hangt uiteraard ook af van de wensen van de stakeholders.
Belangrijk uitgangspunt is in elk geval dat het nooit ten koste mag gaan van de continuïteit van de huidige logiesverstrekker.
Daarnaast is een randvoorwaarde dat het systeem gemakkelijk toegankelijk moet zijn, transparant en openbaar voor iedereen: elke website-bezoeker moet altijd kunnen zien hoeveel bedden er **precies** op welk adres staan.
Daarmee zal voor het eerst echt inzicht ontstaan in het werkelijke aantal recreatieve bedden dat op Texel aanwezig zijn. En dat lijkt ons een essentieel: eigenlijk kunnen we pas echt goed praten over een toeristische toekomstvisie als we de juiste getallen hebben, gemoeid met recreatieve bedden.

Vandaar deze motie, vooruitlopend op het uitvoeringsplan.

Roept het college op

- Z.s.m. met o.a. stakeholders uit te zoeken op welke wijze een voor iedereen raadpleegbare website ontwikkeld kan worden waarbij van elke Texelse logiesverstrekker (door henzelf aan te leveren), per adres, het daadwerkelijke recreatieve bedden inzichtelijk en raadpleegbaar is.
- De gemeenteraad uiterlijk in het eerste kwartaal van 2022 een uitgewerkt (organisatorisch, juridisch en financieel) voorstel aan te bieden dat invulling geeft aan het doel om een openbare, toegankelijke en feitelijke registratie van bedden te realiseren.

Skillepaadje

Toeristisch Toekomstplan Texel

Texel in balans

Naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland

Inhoudsopgave

Voorwoord wethouder Huisman 'Texel in balans' 4
Samenvatting 6
Opbouw van het rapport 8

DEEL 1 - Adviezen voor een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland

1. Aanleiding 10
   1.1 Doelstelling en deelvragen 10
2. De weg naar 2030 12
3. Conclusies en aanbevelingen voor de verdere uitvoering 29

DEEL 2 - Analyse van de huidige situatie op Texel

4. Toeristisch-recreatief profiel gemeente Texel 39
   4.1 Inleiding 39
   4.2 Context: Texel en haar algemene kenmerken 39
   4.3 Aanbod toeristische verblijfsaccommodaties 43
      4.3.1 Analyse verblijfsaccommodaties 43
      4.3.2 Recreatief beleid verblijfsaccommodaties en handhaving 47
         Logies met ontbijt
         Kamperen bij de boer
         Wat kunnen we doen om verstening tegen te gaan?
         Welke mogelijkheden voor nieuwe slaapplaatsen zijn er nog?
   4.4 Aanbod attracties en overige voorzieningen 58
   4.5 Bezoekersprofiel Texel 61
   4.6 De bezoeker van de toekomst 62
5. Omgevingsanalyse 64
   5.1 Trends en ontwikkelingen 64
   5.2 Ontwikkelingen in de toeristische sector 65
      5.2.1 Trends & ontwikkelingen in de verblijfsrecreatieve sector 65
      5.2.2 Trends & ontwikkelingen bij de overige attracties en voorzieningen 65
      5.2.3 Politieke en beleidsmatige trends 66
   5.3 Drukte op Texel in relatie tot verblijfs- en dagtoerisme 67
6. SWOT-analyse 71

Inhoudsopgave

DEEL 3 – Bijlagen

1. Bronnenlijst 77
2. Geraadpleegde personen 78
3. Aanpak 79
4. De zeven unieke dorpen van Texel 80
   4.1. Samenvattend verslag overleg dorpscommissies (10 juni 2021) 82
5. Slaapplaatsenregistratie 84
6. Niet-geregistreerde slaapplaatsen 88
7. Toelichting Wet toeristische verhuur van woonruimte en de mogelijkheden voor Texel 90
8. Kamperen bij de boer 92
9. Wat kunnen we doen om verdere verstening tegen te gaan? 94
10. Ruimte voor extra slaapplaatsen 97
11. Profiel van de Texelse bezoeker 99
12. Trends & ontwikkelingen in verblijfsrecreatie 102
13. Trends & ontwikkelingen overige attracties en voorzieningen 106
14. Toeristisch beleid (nationaal/regionaal) 108

Colofon

Dit Toeristisch Toekomstplan is tot stand gekomen op initiatief van gemeente Texel.

Tekst:
Linda Demmers

Fotografie:
Sytske Dijksen, Elly Rutten, Jean van der Meulen, Gertha Wessels, Mike Bink
Foto TESO: Flying Focus

Tekstcontrole:
Louise van der Sluis, Tekstbureau Texel

Vormgeving:
Gertha Wessels, Wessels Ontwerpt

Voorwoord wethouder Huisman - Texel in balans

Toerisme hoort bij Texel. Al in de eerste helft van de vorige eeuw kwamen er gasten naar het eiland. Badgasten werden ze genoemd, omdat ze vooral voor het strand kwamen. In die begintijd verhuurden mensen in de zomermaanden hun eigen huis aan de gasten. Zelf verhuisden ze met het gezin naar de schuur. Langzamerhand groeide het toerisme. Er kwamen verschillende soorten accommodaties, winkeltjes, restaurants, fietsverhuur. Mensen kwamen steeds vaker met de auto. Dat alles leidde tot de aanleg van parkeervoorzieningen, fietspaden en bredere wegen.

Texel volgde meer en meer het ritme van de toerist, paste zich aan. Dat kon ook te ver gaan, volgens sommigen. Toen er in de jaren zeventig plannen waren om van de Pontweg een vierbaansweg te maken, kwamen mensen in het geweer. Dit was aanleiding voor de gemeenteraad om een concentratiebeleid voor het toerisme in te voeren en om het aantal slaapplaatsen te maximeren op 47.000. Het gevoerde beleid heeft lange tijd tot tevredenheid gewerkt. Anno 2021 staan we op een punt dat we goed moeten nadenken over waar Texel heen wil met het toerisme.

Het toerisme heeft het eiland welvaart gebracht. Daar zijn we het allemaal wel over eens. En het toerisme brengt ons in contact met de buitenwereld. Texelaars leven niet geïsoleerd maar staan midden in de Nederlandse samenleving. Verder zijn Texelaars trots op het eiland. Ook daarom worden gasten warm ontvangen. We zijn dus blij met het toerisme, maar we zijn soms minder blij met de voortdurende aanwezigheid van gasten en de aanpassingen die de gast vergt. Dat bleek uit het inwonersbelevingsonderzoek dat in 2019 werd gehouden. De conclusie van dit onderzoek was dat 50 procent van de inwoners toerisme steunt en wil dat het belangrijk blijft, terwijl 50 procent meer nadelen van het toerisme zag. Beide kanten kwamen tijdens de corona pandemie goed naar voren. De eerste maanden van de lockdown genoot iedereen tijdens een prachtige voorzomer van de rust die op het eiland heerste. Dit hadden we lang niet meegemaakt. Tegelijkertijd was het een vreemde gewaarwording. Geen gasten, geen inkomsten, geen reuring. In plaats daarvan stilte.

Texel zonder toerisme is ondenkbaar. Dat beaamt 70 procent van de ruim 1.500 respondenten uit het inwonersbelevingsonderzoek op de vraag of Texel een toeristisch bestemming moet blijven. We kunnen en willen niet zonder toerisme, maar de ruimte die overblijft voor de Texelaar moet voldoende zijn. Er moet balans zijn. Om de vraag te beantwoorden waar we dan heen willen, moeten we weten waar we vandaan komen. Daarom is voor het opstellen van deze visie onderzoek gedaan. Er zijn cijfers verzameld, veel gesprekken gevoerd. De slaapplaatsenregistratie is tegen het licht gehouden. Er is gekeken naar regelgeving. En er is een klankbordgroep samengesteld met daarin naast twee dorpscommissies onder andere TOP, VVV Texel, TESO, LTO Noord, Staatsbosbeheer, Kamperen bij de Boer en een afvaardiging van Koninklijke Horeca Nederland (afd. Texel) en Hiswa-Recron. Dit alles heeft geleid tot deze visie met een duidelijke richting naar het toerisme van de toekomst.

Ik wil iedereen bedanken die heeft meegewerkt aan de totstandkoming van dit document. Hierdoor ligt er een gedragen toekomstplan, waarmee we verder kunnen. Op weg naar de juiste balans.

Hennie Huisman
Wethouder toerisme en recreatie gemeente Texel

“Ons landschap is cruciaal, dat is onze trekpleister als Texel, maar dat is niet vanzelfsprekend”

Paul Rutten - Staatsbosbeheer

Samenvatting

Een nieuwe toeristische visie voor Texel, waarbij toerisme en recreatie waarde toevoegen aan de Texelse samenleving en onderscheidend zijn. Met een evenwichtige balans tussen bezoekers en inwoners van Texel.

Texel in balans

Texel is een toeristische trekpleister. Het toerisme zorgt voor een groot deel van de werkgelegenheid op het eiland. Jaarlijks bezoeken zo'n één miljoen mensen Texel, op een populatie van nog geen 14.000 inwoners. Een steeds grotere groep Texelaars, met zowel inwoners als ondernemers, ervaart dat de rek in verdere groei van het toerisme er uit is. Aan de andere kant geniet de Texelaar van een gemiddeld voorzieningenniveau dat gelijk staat aan dat van een stad met 100.000 inwoners. Bovendien zijn Texelaars ook trots om hun eiland te delen met bezoekers. Tijdens de eerste maanden van de coronapandemie in 2020 bleek dat het eiland zonder bezoekers ook niet voor iedereen een ideale leefomgeving is. In het coalitieakkoord 'Balans brengen' (mei 2018) is opgenomen dat we de komende jaren een evenwichtige balans wensen te behouden, en waar nodig te verbeteren, tussen bezoekers (toerisme) en bewoners (leefbaarheid) op Texel. Hiervoor is een Toeristisch Toekomstplan met strategische keuzes nodig.

Doel van het Toeristisch Toekomstplan

In oktober 2018 is de startnotitie Toeristisch Toekomstplan in de raad vastgesteld. Hierin is toen de volgende doelstelling geformuleerd:

Texel moet haar geliefde karakter met haar eigen identiteit en uniciteit blijven behouden en als 'Bestemming Texel' aantrekkelijk blijven voor bezoekers, inwoners en bedrijven. Als vakantiebestemming willen wij ons onderscheiden van andere bestemmingen. Tegelijkertijd moeten de Texelse economie en ruimtelijke kernwaarden in balans zijn, zonder aantasting van de Texelse uniciteit.

Toerisme moet echter bijdragen aan een veel breder palet aan maatschappelijke opgaven. Het gaat niet alleen om de balans tussen economie en ruimtelijke aspecten, maar juist ook om de balans tussen toerisme en de draagkracht van uit de samenleving. Het gevoel van drukte hoort daar ook bij.

Methodiek

Om te komen tot dit Toeristisch Toekomstplan is gebruik gemaakt van verschillende methoden:

- literatuuronderzoek en onderzoek beleid & regelgeving
- interviews met 33 stakeholders
- tweewekelijks overleg met projectgroep (vakambtenaren uit diverse disciplines) en stuur groep (wethouder, afdelingsmanager Beleid & Vergunningen, communicatieadviseur, project leider en projectassistent)
- driewekelijks overleg met klankbordgroep, met vertegenwoordigers uit diverse geledingen van het eiland
- SWOT-analyse: analyse van sterkten/zwakten, kansen en bedreigingen

Het concept-rapport is besproken met de deelnemers van bovenstaande overlegorganen. De leden uit de klankbordgroep hebben vanuit hun eigen achtergrond relevante cijfers en informatie toegevoegd. Daarnaast is ook informatie ingewonnen bij deskundigen uit het veld, zoals brancheorganisatie Hiswa-Recron, Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord en de projectleider van het vitaliseringsprogramma verblijfsrecreatie vanuit De Kop Werkt!

Op basis van alle input komen we tot de volgende ambitie:

Onze ambitie: Texel als authentiek, duurzaam en gastvrij eiland

Voor 2030 streven we naar toerisme en recreatie dat waarde toevoegt en onderscheidend is voor de Texelse samenleving. Texel heeft haar geliefde karakter, met haar eigen identiteit en uniciteit, behouden en zelfs duurzaam verbeterd. Texel is een fijn eiland waar het heerlijk is om te wonen, te werken en gastvrij bezoekers te ontvangen.

Zes strategische pijlers

Om onze ambitie te realiseren, en daarbij de balans tussen bezoekers en inwoners te behouden, stellen wij zes prioriteiten centraal in de periode tot 2030. Deze zijn gebaseerd op de SWOT-analyse. Deze zogenoemde strategische pijlers zijn in dit rapport voorzien van een advies dat de 'wat'-vraag beantwoordt. Daarna worden deze adviezen voorzien van concrete acties die ingaan op de 'hoe'-vraag. De acties worden nader uitgewerkt in een uitvoeringsagenda, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen acties voor de korte termijn en acties voor de wat langere termijn.

Zes pijlers:

1. Stel het landschap met haar authentieke elementen centraal
Behoud de unieke elementen in het landschap waarbij opknappen en hergebruiken het uitgangspunt is.

2. Houd elk Texels dorp uniek, leefbaar en vitaal
Ga uit van de eigen kracht van elk dorp en zorg dat elk dorp vitaal blijft en geen last, maar de lust, ondervindt van haar bezoekers

3. Creëer bewust en waardevol bezoek
Trek bezoekers aan die komen voor het unieke karakter van Texel, en dan vooral de rust en de ruimte in de natuurlijke omgeving, en die zich hier ook naar gedragen.

4. Stimuleer gastvrij en toekomstbestendig ondernemerschap
Stimuleer, faciliteer en communiceer goed ondernemerschap waarbij gastvrijheid centraal staat.

5. Stuur vanuit inzicht en heldere regelgeving
Zorg voor verantwoord gebruik van data en geef hier inzicht in. Zorg ook voor eenduidige en heldere regelgeving voor het verblijfsaanbod.

6. Wees duurzaam in woorden en daden
Verbeter Texel duurzaam als woon- en werkomgeving, maar ook als vakantiebestemming. Neem dit mee als groene draad bij de verdere uitvoering van dit Toeristisch Toekomstplan.

Randvoorwaarden voor succes

De zes strategische pijlers en de daarbij genoemde adviezen bieden het raamwerk. Pijlers 1 en 2 bewaken de identiteit van het eiland en zorgen dat Texel meer in haar kracht komt te staan. Om alle pijlers goed te kunnen uitwerken en onze ambitie te kunnen realiseren, zijn onderstaande voorwaarden van belang:

1. Samenwerking. Frequent, regulier toeristisch overleg, ook na vaststelling van dit plan, tussen een afvaardiging van de sector/natuurorganisaties/samenleving, de portefeuillehouder toerisme en ambtenaar toerisme. De nadruk moet liggen op het gedeelde belang in deze visie. Samen kan worden gewerkt aan activiteiten die bijdragen aan dit gedeelde belang.

2. Gezamenlijke uitvoeringsagenda. Deze wordt elke twee jaar geëvalueerd en aangepast aan de hand van nieuwe ontwikkelingen. In de uitvoeringsagenda zijn financiële middelen en inzet van mankracht opgenomen. Zowel de gemeente als het bedrijfsleven en andere organisaties dienen bereid te zijn te investeren in mankracht (professioneel of vrijwillig) en in het beschikbaar stellen of vinden van financiële middelen. De uitvoeringsagenda is een vast agendapunt bij het regulier toeristisch overleg.

3. Mobiliteitsvraagstukken zijn grotendeels opgelost. De fietspaden zijn op orde en de mobiliteit op het eiland is duurzaam doorontwikkeld.

In de eerste uitvoeringagenda (2021-2023), die volgt op dit Toeristisch Toekomstplan, worden de belangrijkste acties opgenomen die op korte termijn moeten worden uitgevoerd.

Opbouw van het rapport

Dit rapport is opgebouwd met als startpunt de vraag die in Programma 3 (Mooi en gastvrij Texel) van het coalitieakkoord 'Balans brengen' van mei 2018 is gesteld: wat is goed voor de toekomst van Texel en hoe houden we optimaal balans tussen de Texelse economie en ruimtelijke kernwaarden, zonder dat het unieke geheel van het eiland wordt aangetast.

Het overkoepelende uitgangspunt daarbij is onze ambitie, Texel als authentiek, duurzaam en gastvrij eiland, en de zes strategische pijlers om dit te realiseren. Steeds met het uitgangspunt om Texel in balans te houden.

We hebben er voor gekozen om dit rapport op te knippen in drie delen waarbij de visie, met haar ambitie en adviezen meteen aan het begin is opgenomen:

Deel 1. Adviezen voor een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland

Dit deel is het ambitiedocument met een horizon tot 2030. Hierin staat de algemene visie met een aantal adviezen: waar moet Texel op inzetten de komende jaren. Ook wordt een doorkijk gegeven naar de uitvoering.

- Hoofdstuk 1, het startpunt, bevat de **aanleiding** van dit rapport, de doelstelling en een aantal deelvragen.
- Hoofdstuk 2 omschrijft **het gewenste toekomstperspectief van Texel** en de **gewenste ambitie tot 2030**. Om dit te bereiken zijn zes strategische pijlers (prioriteiten) voor de toekomst opgesteld. Deze prioriteiten zijn voorzien van een advies dat de 'wat'-vraag beantwoordt.
- Hoofdstuk 3 omvat een overzicht met **conclusies en aanbevelingen** voor het vervolg.

Deel 2. Analyse van de huidige situatie op Texel

Dit is een belangrijk onderdeel van de visie en verklaart de adviezen die in deel 1 staan vermeld. Hierin wordt de huidige situatie van Texel beschreven. Er wordt geëindigd met een SWOT-analyse die tot stand is gekomen in samenspraak met de stakeholders.

- In hoofdstuk 4 is **het toeristisch-recreatief profiel** van de gemeente Texel beschreven: wat betekent het toerisme voor Texel en wat is haar aanbod. Daarnaast wordt er inzicht gegeven in het huidige **toeristische beleid** van de gemeente Texel: wat is de regelgeving op dit moment? Waar zijn verbeterpunten mogelijk?
  Ook wordt gekeken naar de **vraagzijde**: welk type bezoekers komt naar Texel en wat zijn de belangrijkste redenen om dit te doen? We geven een doorkijk naar de toekomstige bezoeker.
- Hoofdstuk 5 omvat de belangrijkste **trends en ontwikkelingen** die invloed hebben op toerisme en recreatie, en ook specifiek voor Texel. En wat houdt het gevoel van drukte in, wat zijn de mogelijke oorzaken en hoe verhoudt zich dit tot dagtoerisme?
- In hoofdstuk 6 is een analyse opgenomen: wat zijn de sterkten en zwakten van de bestemming Texel. Waar liggen nog kansen en wat zijn de bedreigingen (of uitdagingen) waar Texel nog mee te maken kan krijgen. Op basis van deze zogenoemde **SWOT-analyse** zijn de zes pijlers in deel 1 tot stand gekomen.

Deel 3. Bijlagen

In dit deel staat meer achtergrondinformatie. Veel van de informatie in deel 2 is nogal technisch, zodat we ervoor hebben gekozen deze als achtergrondinformatie uitgebreider op te nemen in de bijlagen. Ook zijn hier de bronnenlijst, de lijst met geraadpleegde stakeholders en meer informatie over de aanpak (voor het opstellen van dit rapport) terug te vinden.

Deel 1. Adviezen voor een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland

1 Aanleiding

Voor Gemeente Texel is toerisme en recreatie een zeer belangrijke sector. Met circa vier miljoen toeristische overnachtingen per jaar, en alle daaraan verbonden vrijetijdsactiviteiten, ademt het eiland toerisme. Het toeristisch/recreatief aanbod draagt eraan bij dat Texel ook aantrekkelijk is om te wonen, werken of recreëren. Net als op andere populaire toeristische bestemmingen blijkt echter dat niet iedereen meer even blij is met de komst van de vele bezoekers en/of hun gedrag.

In het coalitieakkoord 'Balans brengen' van mei 2018 is in Programma 3 (Mooi en gastvrij Texel) aangegeven dat we graag het karakter van het eiland, de rust en de ruimte en de andere kernwaarden willen behouden en daarnaast optimaal willen profiteren van de economische mogelijkheden. Daarbij wordt de vraag gesteld: wat is goed voor de toekomst van Texel? Om die vraag te kunnen beantwoorden, is in het coalitieakkoord vastgelegd dat er een Toeristisch Toekomstplan opgesteld wordt met een visie op toerisme en de daarbij behorende infrastructuur.

1.1 Doelstelling en deelvragen

In oktober 2018 is de startnotitie Toeristisch Toekomstplan in de raad vastgesteld.

Hierin is ook de volgende doelstelling geformuleerd:

Texel moet haar geliefde karakter met haar eigen identiteit en uniciteit blijven behouden en als 'Bestemming Texel' aantrekkelijk blijven voor bezoekers, inwoners en bedrijven. Als vakantiebestemming willen wij ons onderscheiden ten opzichte van andere bestemmingen. Tegelijkertijd moet er een balans zijn tussen de Texelse economie en ruimtelijke kernwaarden, zonder dat het unieke geheel van het eiland wordt aangetast.

Op basis van eerdere rapporten en onderzoeken en de gehouden interviews kunnen we hieraan toevoegen dat toerisme moet bijdragen aan veel meer dan alleen het in balans brengen van economie en ruimtelijke kernwaarden. Ook in de oplossing van andere vraagstukken speelt toerisme een belangrijke rol:

- het vergroten van de leefbaarheid van de eigen inwoners. Denk hierbij aan een prettige leefomgeving, beschikbare woningen voor eigen bevolking of personeelshuisvesting, een optimaal voorzieningenniveau en een goede verkeerscirculatie
- het voldoen aan landelijk gestelde duurzaamheidsdoelstellingen
- ervoor zorgdragen dat de kwaliteit in de sector op niveau blijft en kan voldoen aan de veranderende vraag in de markt en de ontwikkelingen in de samenleving

Veel beleid vanuit de afgelopen decennia is nog steeds actueel en goed toepasbaar. De kernwaarden[1] en Texel Principes[2] zijn nog altijd actueel. De intentie van dit Toeristisch Toekomstplan is dan ook om het goede te behouden. We gaan het wiel niet opnieuw uitvinden, maar een verbeterslag maken.

Om bovenstaande doelstelling te kunnen realiseren, moet er voldoende inzicht zijn in de ontwikkelingsmogelijkheden van toerisme en recreatie op de langere termijn. Daarbij wordt telkens weer gekeken naar de draagkracht van de samenleving. De komende jaren draait het om de kwaliteit van toerisme: waardevol toerisme voor bezoekers en inwoners. Ook het fenomeen 'drukte' hoort daarbij.

[1] Kernwaarden (Texelse kernkwaliteiten): De rust en de ruimte, de rijkdom aan natuur- en cultuurlandschappen, de grote afwisseling in landschappen en landgebruiksvormen, de Texelse identiteit, het specifieke eilandkarakter, de nachtelijke duisternis en de maritieme monumenten (Bron: Structuurvisie Texel op Koers, maart 2009)

[2] Texel Principes: Vertrek vanuit landschap, Koppel schoonheid aan schoonheid, Ga voor echt Texels en Texels eigen, Beweeg mee met de seizoenen, Ruim op en revitaliseer, Koester eenheid in diversiteit, Blijf jutten, pionieren en innoveren (Bron: Planet Texel, Gemeente Texel, 2014)

We komen tot de volgende deelvragen:

1. Toekomst en draagvlak van toerisme: Texel is een toeristische trekpleister en toerisme zorgt ook voor een groot deel van de werkgelegenheid. Jaarlijks bezoeken zo'n één miljoen mensen het eiland op een populatie van nog geen 14.000 inwoners. Een steeds grotere groep inwoners ervaart een vorm van drukte. Aan de andere kant geniet de Texelaar van een voorzieningenniveau dat gelijk staat aan dat van een stad met honderdduizend inwoners. De uitdaging voor de komende jaren is om een evenwichtige balans te behouden, en waar nodig te verbeteren, tussen bezoekers (toerisme) en bewoners (leefbaarheid) op Texel. Dit gaat niet alleen om draagvlak op ruimtelijk gebied, maar ook om maatschappelijk en sociaal draagvlak vanuit de Texelaars in relatie tot hun dagelijkse leefomgeving.

Welke richting wensen we op te gaan met het toerisme en welke maatregelen moeten wij nemen om de balans tussen bezoekers en inwoners goed in evenwicht te houden?

2. Beleid en regelgeving in de verblijfsrecreatie: de wereld verandert snel. Ook in het toerisme volgen de ontwikkelingen elkaar in razend tempo op. De bezoeker en zijn reisgedrag veranderen. Ook de behoeften van de vakantieganger anno nu zijn anders dan 20 jaar geleden en zullen ook weer anders zijn in de toekomst. Het is belangrijk om grip en overzicht te houden op de verblijfssector.

Voldoet ons beleid nog? Hoe kunnen we maatwerk blijven bieden voor unieke plannen uit de markt, waarmee kan worden ingespeeld op de snel veranderende wereld om ons heen? Moet er nieuwe regelgeving komen of een andere manier van registreren om in de toekomst voldoende grip en overzicht te kunnen blijven houden op de verblijfssector?

3. Relatie tussen vraag en aanbod: Texel kan terugvallen op een groot aanbod aan verblijfsaccommodaties en op een hoog voorzieningenniveau voor inwoners en bezoekers. Op het eiland is veel horeca, een breed winkelaanbod en er is van alles te beleven en te doen voor diverse leeftijdscategorieën. De wereld om ons heen ontwikkelt door; ontwikkelingen op demografisch, sociaal en technologisch niveau volgen elkaar snel op. Ook het vrijetijdsgedrag van mensen verandert daarin mee. We zullen goed moeten bepalen of het toeristisch aanbod van Texel over tien jaar nog steeds voldoet. Daarbij rijst ook de vraag welk type bezoeker Texel wenst te ontvangen rond die tijd.

Wat willen we uitstralen, welk aanbod hoort daarbij en op welk type bezoeker dient Texel zich in de toekomst te richten?

In deel 2 wordt ingegaan op bovenstaande vragen en is de analyse opgenomen van de bestemming Texel. In deel 1 komen de concrete adviezen aan bod.

2 De weg naar 2030

> *Verliefd op Texel,*
> *de parel der wadden*
>
> Jan Wolkers

Ambitie

Voor 2030 streven we naar toerisme en recreatie dat waarde toevoegt aan de Texelse samenleving en onderscheidend is. Hierbij heeft Texel haar geliefde karakter met haar eigen identiteit en uniciteit behouden en zelfs duurzaam verbeterd. Texel is een fijn eiland waar het heerlijk is om te wonen, te werken en gastvrij bezoekers te ontvangen.

Gewenst toekomstbeeld - Texel in 2030: authentiek, duurzaam en gastvrij

Texel, gelegen aan Unesco werelderfgoedlocatie Waddenzee, is in 2030 nog één van de weinige plekken in Nederland waar de kracht van de natuur echt voelbaar is. Zowel de inwoner als de bezoeker kan genieten van al het moois dat Texel te bieden heeft: zee, strand, duinen, bos, landbouw, de authentieke elementen in het landschap en karakteristieke dorpen. Natuur, landbouw en de economie, met toerisme als belangrijkste inkomstenbron, zijn met elkaar in evenwicht en onderling verbonden. Ook is er een dynamische balans tussen de invloed van het toerisme en de leefbaarheid voor de inwoners. Met onze liefde en zorg voor het eiland als uitgangspunt is het goede niet alleen bewaard gebleven, maar ook verbeterd.

Iedere inwoner en gast, van welke komaf dan ook, kan van het authentieke eiland met haar cultureel erfgoed genieten. Zolang de kernwaarden van het eiland, en dan vooral de rust en ruimte, en de omvang met elkaar, worden gerespecteerd. De Texelaars zijn trots op hun eiland en wonen en werken hier met veel plezier. Tegelijkertijd heeft Texel oog gehad voor alle veranderingen in de maatschappij, zowel op politiek, sociaal cultureel, demografisch, technologisch als ecologisch gebied. Daardoor is het goede duurzaam en kwalitatief verbeterd. Duurzaam vervoer is de standaard op Texel in 2030. Er zijn nieuwe opleidingen en werkgelegenheid ontstaan. Nieuwe iconen die bewuste bezoekers aantrekken zijn toegevoegd aan het toeristische aanbod. Zo is elke activiteit die op Texel wordt ondernomen van een kwalitatief hoogwaardige beleving.

Zes strategische pijlers voor Texel als authentiek, duurzaam en gastvrij eiland

Om het gewenste toekomstbeeld te bereiken en onze ambitie te realiseren, stellen wij zes prioriteiten centraal in de periode tot 2030. Deze strategische pijlers komen voort uit alle opgehaalde informatie uit diverse gremia (raad, klankbordgroep, interviews, literatuur, informatie van andere gemeenten en provincie Noord-Holland), maar ook na analyse van de huidige situatie, samengebracht in een SWOT-analyse[3].

Deze pijlers zijn voorzien van een advies dat de 'wat'-vraag beantwoordt. De bedoeling is dat de adviezen worden uitgewerkt in acties die ingaan op de 'hoe'-vraag. Deze acties worden later uitgewerkt in een uitvoeringsagenda waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen acties die op korte termijn moeten plaatsvinden en acties voor de wat langere termijn In hoofdstuk 3 worden alle conclusies en aanbevelingen overzichtelijk weergegeven en aangegeven wat we er mee gaan doen.

Een aantal acties volgt op reeds bestaande initiatieven of projecten, maar soms zijn nieuwe initiatieven nodig. Alles in aansluiting op bestaand of toekomstig beleid. Voor alle genoemde pijlers geldt een gezamenlijke verantwoordelijkheid: voor inwoners, bezoekers, ondernemers, bestuurders en ambtenaren. De gemeente Texel kan het niet alleen, maar bewaart het overzicht. In de uitvoeringsagenda worden de taken en rollen nader omschreven.

[3] De SWOT-analyse vormde de basis voor het opstellen van de zes strategische pijlers en is terug te vinden in deel 2

Zes strategische pijlers

1. **Stel het landschap met haar authentieke elementen centraal**
   Behoud de unieke elementen in het landschap waarbij opknappen en hergebruiken het uitgangspunt is.

2. **Houd elk Texels dorp uniek, leefbaar en vitaal**
   Ga uit van de eigen kracht van elk dorp en zorg dat elk dorp vitaal blijft en geen last, maar de lust, ondervindt van haar bezoekers.

3. **Creëer bewust en waardevol bezoek**
   Trek bezoekers aan die komen voor het unieke karakter van Texel, en dan vooral de rust en de ruimte in de natuurlijke omgeving, en die zich hier ook naar gedragen.

4. **Stimuleer gastvrij en toekomstbestendig ondernemerschap**
   Stimuleer, faciliteer en communiceer goed ondernemerschap waarbij gastvrijheid centraal staat.

5. **Stuur vanuit inzicht en heldere regelgeving**
   Zorg voor verantwoord gebruik van data en geef hier inzicht in. Zorg ook voor eenduidige en heldere regelgeving voor het verblijfsaanbod.

6. **Wees duurzaam in woorden en daden**
   Verbeter Texel duurzaam als woon- en werkomgeving, maar ook als vakantiebestemming. Neem dit mee als groene draad bij de verdere uitvoering van dit Toeristisch Toekomstplan.

Pijler 1 - Stel het landschap met haar authentieke elementen centraal

De eigenheid van Texel wordt in hoge mate bepaald door de gevarieerde rijkdom aan natuur en cultuurlandschappen. Texel heeft een groot aantal verschillende landschappen op een relatief klein oppervlak[4]. De kernwaarden rust & ruimte en rijkdom aan natuur zijn een belangrijke sterkte van Texel. Elke inwoner kan dit beamen, maar ervaart nu op gezette tijden en op specifieke locaties meer drukte dan rust door het toerisme.
De verschillende kwaliteiten van het landschap op Texel met haar authentieke elementen (zoals bijvoorbeeld de tuunwallen[5] of waddenpolder Waalenburg) zijn echter niet bij elke bezoeker bekend en zouden in de communicatie en marketing nog beter belicht kunnen worden.

De zeven Texel Principes, ontwikkeld binnen Projectatelier Planet Texel, bieden nog steeds voldoende houvast om Texel duurzaam te ontwikkelen. De combinatie erfgoed en Texel Principes versterken het landschap. De authenticiteit van het Texelse erfgoed en landschap heeft bescherming en ontwikkeling nodig. De Texel Principes geven hiervoor handvatten. In de afgenomen interviews en ook in de gehouden sessies met de klankbordgroep kwamen deze principes veelal onbewust vaak aan de orde. Denk hierbij aan principes als 'vertrek vanuit natuur en landschap', 'ruim op en revitaliseer' of 'blijf jutten, pionieren en innoveren' en 'Texels eigen'. Kenmerkende landschapselementen zoals de schapenboeten zijn typisch Texels en zouden niet zijn ontstaan als het pionieren was opgegeven. Het ondernemerschap en de eigenwijsheid van de Texelaar is terug te vinden in alles zelf willen doen en het Texels eigen. In het verleden heeft dit vaak geleid tot inventieve oplossingen, zoals de zilte aardappel. Steeds dienden de locatie en de geest van de plek als leidend uitgangspunt.

Elementen in het landschap die Texel uniek maken, moeten behouden blijven. Het toerisme kan hierin een rol van betekenis spelen. Het gaat dan om de schapenboeten, tuunwallen, kolken, schapen op de Hoge Berg, de kotters of andere historische schepen in de haven van Oudeschild, de vuurtoren, maar ook de typisch Texelse bouwstijl hoort daarbij. De jonge polders hebben weer hun eigen open landschap en bouwstijl. Texel biedt een prachtige kustlijn met brede zandstranden en mooie duinen, maar ook de oostkant met de Waddenzee als natuurlijk werelderfgoed is van unieke waarde. Er liggen nog kansen om deze elementen meer voor het voetlicht te brengen. Daarvoor is het belangrijk de openbare ruimte slim in te richten. Met een goede infrastructuur en voldoende bezoekmomenten voor onderweg. Als zwakten werden vooral genoemd de verrommeling in de openbare ruimte (bebording, vervallen schapenboeten, veel geparkeerde auto's, losse fietsen in de kernen), maar ook het onderhoud van sommige wegen.

Uit de SWOT-analyse blijkt dat Texel ook voor een aantal bedreigingen staat. Het landschappelijk aangezicht komt in gevaar: sommige schapenboeten zijn in slechte staat en het aantal vissersschepen in de haven van Oudeschild is in het afgelopen decennium verminderd en zal nog verder afnemen. De druk op de natuur wordt ook groter. Dit laatste werd eens te meer duidelijk in de coronaperiode. Mensen trekken graag de natuur in. Ook kunnen verstening of nieuwbouw het weidse uitzicht belemmeren.
In de afgelopen periode is gebleken dat zowel het politiek bestuur als inwoners en veel ondernemers, geen voorstander zijn van meer verstening voor recreatie en toerisme in het open landschap.
Opknappen of hergebruiken lijkt het uitgangspunt in het landelijk gebied. Ruim op en revitaliseer!

> *Een groot deel van Texel is nationaal park, dit is onderbelicht. De Hors is een uniek stukje Nederland*
>
> Géke McNab – Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord

[4] Erfgoednota Texel, Gemeente Texel - 2017
[5] Tuunwal is een dialectwoord dat kan worden vertaald als tuinwal, Het is een laag 'muurtje' van ongeveer een meter tot anderhalf meter hoog en maximaal een meter breed, en gemaakt van op elkaar gestapelde graszoden. He is een landafscheiding tussen twee percelen grond. Tuunwallen komen voor bij landschapsreservaat de Hoge Berg op Texel, zijn intussen beschermd verklaard en hebben een hoge natuurwaarde.

Adviezen

1. Houd de authentieke elementen in het landschap in stand

In 2030 zal het aantal boeren op Texel volgens LTO Texel flink zijn afgenomen. Er blijven zo'n 15 tot 20 grote boeren en een beperkt aantal kleinere boeren (ongeveer 20) over. Deze kleinere boeren, vooral ook schapenboeren, zullen met verbreding hun brood moeten verdienen. Schapenboeren hebben toerisme nodig om te overleven. Kamperen bij de boer of een andere vorm van inkomsten (landschapsbeheer, verkoop van eigen boerenproducten) is voor deze groep van levensbelang. Voor de gast is het behoud van landbouw ook van belang: de beleving op het eiland wordt voor een groot deel bepaald door de aanwezige landbouw en haar authentieke elementen.

Ook de visserij, met nog zeven grote eurokotters en zeven kleinere garnalenkotters in de haven van Oudeschild, is belangrijk. Het aangezicht van de haven heeft een enorme toegevoegde (toeristische) waarde. Texel zal niet alle vissersboten kunnen behouden, maar er moet worden gekeken naar wat er nog wel mogelijk is. Er liggen kansen om de uitstraling van de haven, ook bij afwezigheid van de kotters, te verbeteren. Met het Waddenfondsproject 'Boeren, vissers en buitenlui'[6] wordt daar via beeldmateriaal al aandacht aan gegeven.

De verdere uitwerking van de havenvisie van Oudeschild uit 2016 biedt ook mogelijkheden. Oudeschild kan samen met Kaap Skil het historisch perspectief verder uitwerken en doorontwikkelen. Het hele gebied vraagt ook om nadere invulling van de belangrijkste uitgangspunten van de havenvisie. Die zijn nog steeds actueel:

- behoud van functionaliteit van haven en hele gebied Oudeschild
- verstevigen van verbinding tussen haven en dorp en versterken van het authentieke havenkarakter
- ontwikkelen van de diversiteit van (nieuwe) havenfuncties

2. Kijk naar kleinschalige ontwikkelingen aan de Waddenkant

De Waddenkant heeft een prachtige kust en biedt mooie vergezichten. Via de website Visit Wadden wordt hier aandacht voor gevraagd. Een aantal zaken aan de Waddenkant wordt daar uitgelicht, zoals de Texelse garnalenkotters en Kaap Skil. De gehele Waddenkant van Texel bevat echter wel meer parels, die, mits goed uitgelicht en goed bereikbaar, een heel andere kant van Texel zouden kunnen laten zien. Denk bijvoorbeeld aan Fort De Schans, maar ook aan activiteiten rondom Waalenburg en het thema water in De Cocksdorp.

Het Waddenfondsproject 'Boeren, vissers en buitenlui' wil met een verbindend verhaal de elementen in de Gouden Driehoek en de Prins Hendrik Zanddijk toegankelijk maken voor fietsers en wandelaars. Hier liggen nog kansen bij de uitwerking; het draagt ook bij aan de beleefbaarheid en leefbaarheid in het Waddengebied.

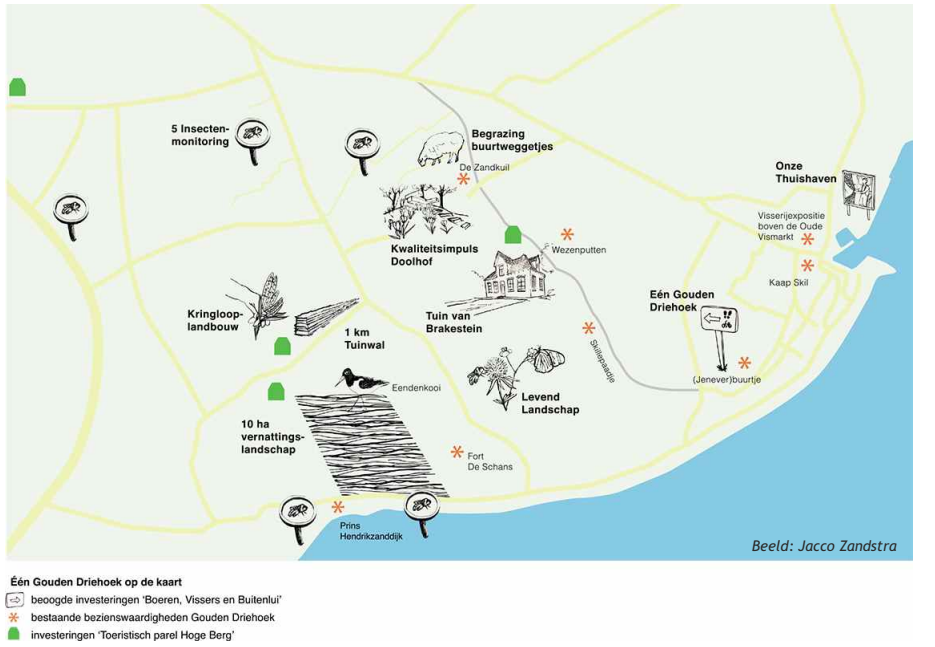

Beeld: Jacco Zandstra

We hebben het hier dus nadrukkelijk niet over nieuwe verblijfsaccommodaties, maar over een aantal unieke kleinschalige plekjes of de verdere ontwikkeling van bestaande 'attracties' die de moeite waard zijn om te bezoeken, een verhaal over te vertellen, of om even bij neer te strijken tijdens een fietstocht.

3. Maak nieuwe authentieke iconen

Op sommige plekken is nog ruimte voor een nieuwe beleving. Met iconen bedoelen we geen grote attracties, maar nieuwe redenen om iets te bezoeken voor kleinschalige bezoekersgroepen. Dit kan variëren van kunstobjecten of een tijdelijk cultuurproject in het landschap, tot het creëren van een nieuwe educatieve bezienswaardigheid. Bijvoorbeeld rondom de zoetwateropslag, het verhaal van Eierland of de Waddenzee (zie ook punt 2 hierboven). Ook valt te denken aan het verder uitdiepen van het verhaal rondom De Rede van Texel.

[6] www.boswachtersblog.nl/texel/2019/06/05/boeren-vissers-en-buitenlui-waddenfondsaanvraag-uit-texels-gouden-driehoek

En niet alles hoeft fysiek, dit kan ook digitaal (via virtual reality toepassingen of een digitale routekaart).

Voor succesvolle voorbeelden zie ook:
www.travelnext.nl/visual-storytelling-vier-voorbeelden-in-de-reisbranche/

Voorwaarde is wel dat het iets toevoegt aan het gewenst toekomstbeeld. Geen kakofonie aan attracties. Liever één aansprekend icoon dan tien verschillende losse elementen.

De markt is hier vooral aan zet. De gemeente Texel kan meedenken in eventuele subsidiemogelijkheden of kansrijke projecten (zoals het Waddenfonds, Programma Waddeneilanden) en bewaken dat de nieuwe iconen passen bij de kernwaarden van Texel. Het project ‘Boeren, vissers en buitenlui’ is zo'n kansrijk project. Bijkomend voordeel is dat het ook bijdraagt aan de welzijnsdoelstellingen: het behouden van bestaande of het creëren van (nieuwe) recreatievoorzieningen voor eigen inwoners, maar ook het creëren van nieuwe werkgelegenheid.

4. Verbeter de kwaliteit van de buitenruimte

De schoonheid van natuur en landschap wordt door iedereen gewaardeerd en moet centraal staan bij alles wat we doen. Veel schapenboeten en ook enkele boerderijen of schuurtjes zijn in slechte staat. Dat staat slordig in het landschap en zorgt niet voor een mooie (vakantie)omgeving. Ruimtelijke kwaliteit is van belang.

Voorkom verrommeling in het landschap, plaats objecten achter natuurlijke singels, geen onnodige bebording en goed onderhoud van wegen en fietspaden. Communiceer hierover en zorg ook voor het behoud van een aantal karakteristieke elementen zoals schapenboeten, stolpen en vissersschepen die het beeld van Texel mede bepalen.

Ook de aankomst op het eiland zorgt nog niet voor een 'uniek eilandgevoel'. TESO heeft in de periode 2015-2018, samen met diverse partners, geïnvesteerd in een aantal zaken om het eilandgevoel bij aankomst te versterken. Een belangrijke eerste stap is daarmee gezet. In de volgende fase van de uitvoering van het plan 'Aankomst in de duinen' wordt dit nog meer zichtbaar.

In 2024 en 2025 worden de veerhaveninstallaties van Rijkswaterstaat op Texel en in Den Helder vernieuwd. Op basis van het plan 'Aankomst in de duinen' zijn er belangrijke meekoppelkansen: niet alleen de verkeersveiligheid kan duurzaam worden verbeterd, ook een aanpassing van de verharding van parkeerterreinen en van het plein om de duinuitstraling in het gebied te versterken, behoren dan tot de mogelijkheden.
De veerhaven is echter eigendom van de landelijke overheid. Het is van belang dat TESO en de gemeente Texel samen in dit proces blijven optrekken om de beoogde verbetering te kunnen realiseren. De gemeente Texel kan hier financieel aan bijdragen, via de BTW-compensatiegelden die door het Rijk eenmalig zijn toegekend aan de gemeente Texel, toen de btw op alle waddenveerdiensten werd ingevoerd in 2019. Zo is Texel straks het enige Waddeneiland waar je met de veerdienst echt in de duinen aankomt. Een mooie kans en straks een unique selling point!

5. Houd de basis op orde

We willen bezoekers de mogelijkheden bieden om het landschap te beleven. Daarbij is het wel belangrijk dat de beleving in balans blijft met de draagkracht van het landschap. Hier horen dus ook grenzen bij. Deze kun je goed communiceren ('laat uw auto bij uw verblijf staan', 'pak buslijn ..', pak de elektrische fiets').

Om dit goed te kunnen uitvoeren, moeten de randvoorwaarden, dus infrastructuur en voorzieningen, op orde zijn. De gast op Texel moet zich gemakkelijk kunnen verplaatsen zonder veel de auto te hoeven gebruiken. Dus vooral met het openbaar vervoer en op de fiets. Parkeren moet kunnen, maar het blik van de auto's moet niet overal de ruimtelijke kwaliteiten van het eiland verstoren. Op sommige plaatsen zal daarom de auto in de toekomst ontmoedigd moeten worden.
Aan de fietspaden wordt al gewerkt, voor het openbaar vervoer of andere manieren van publiek vervoer kunnen nog veel verbeteringen plaatsvinden. Ondernemers kunnen hierin ook faciliteren via oplaadpunten voor auto's of fietsen op hun terreinen.
Onderweg moeten voldoende (openbare) toiletten aanwezig zijn. Verder moet de openbare ruimte veilig en schoon zijn ingericht. Een schone omgeving wordt eerder schoon achtergelaten, dan een rommelige of niet goed onderhouden omgeving.

Stel het landschap
met haar authentieke
elementen centraal

Pijler 2 - Houd elk Texels dorp uniek, leefbaar en vitaal

Texel is uniek en authentiek. Ook de bereikbaarheid als eiland is goed. Texel heeft een fantastische ligging aan zowel de Noordzee als aan Werelderfgoed Waddenzee. Daarnaast beschikt Texel over een aantal mooie, authentieke dorpen. Inwoners wonen hier over het algemeen prettig.

De Texelaars hebben veel te danken aan toerisme en het merendeel van de inwoners realiseert zich dat ook. Toerisme creëert banen en zorgt voor een gunstig economisch effect op het eiland. Er is een meer dan gemiddeld voorzieningenniveau: negen basisscholen, voortgezet onderwijs, een bibliotheek, bioscoop en ambulancepost. Er is een breed bestand aan winkels en horeca. Daarnaast zijn de gemeentelijke belastingen bijzonder laag te noemen, ten opzichte van vergelijkbare gemeenten van deze omvang. Toerisme zorgt ook voor gezelligheid. Evenementen als de Ronde om Texel, braderieën en weekmarkten zorgen voor reuring. Toch kan dit gevoel kantelen, omdat de drukte in de woonwijken en in natuurgebieden toeneemt, onder meer vanwege parkeerproblemen in de kernen en veel bezoekers die op gezette tijden bepaalde locaties bezoeken. De Texelaar voelt zich soms wat verdrongen in eigen dorp. Dit speelt vooral in De Koog en Den Burg, maar ook de kleinere dorpen hebben soms last van bepaalde gedragingen van gasten.

Er zijn zeven mooie dorpen op het eiland, ieder met zijn eigen charme. Eigenlijk ook zeven iconen van Texel.
Voor de toekomst is het belangrijk voor elk dorp om na te denken waarvoor het wenst te staan. Ieder dorp heeft een bepaald karakter en een sociale functie voor haar inwoners. Het gaat er niet alleen om welke identiteit een dorp wil aannemen, maar vooral ook om de vraag hoe blijft elk dorp uniek en leefbaar in de toekomst? En volgens de dorpscommissies ook vooral vitaal en dynamisch. In **bijlage 4** wordt dit verder toegelicht, inclusief een korte beschrijving per dorp.

Aan de dorpscommissies is gevraagd hoe zij de toekomst zien in relatie met toerisme. Op de volgende pagina is dit samengevat in een aantal adviezen die ook een relatie hebben met de andere pijlers.

> *Ieder dorp heeft zijn eigen charme en dat moet zo blijven*
>
> Dorpscommissie Eierland

Adviezen

1. Ga uit van de eigen kracht van elk dorp en van haar eigen inwoners en bedrijven

De aandacht bij verdere uitvoering van dit plan moet ook gericht zijn op de behoeften en ideeën van eigen inwoners en de gevestigde bedrijven. Waar hebben zij behoefte aan, wat missen ze nog? Hoe kunnen zij actief hun steentje bijdragen, zonder dat alleen met dorpscommissies wordt gepraat in overleggen? Te denken valt aan goede serviceverlening aan inwoners en bedrijven en het ontwikkelen van recreatieve voorzieningen waar ook de inwoner profijt van heeft (bijvoorbeeld een speelbos, meer struunpaden). Inwoners kunnen ook rondleidingen geven in eigen dorp. Tevreden en betrokken inwoners en bedrijven zijn de beste ambassadeurs voor hun dorp en kunnen ook nieuwe inwoners en bezoekers aantrekken. Zij kunnen in de marketing worden betrokken. Dit noemen we warme citymarketing. Goede marketing begint bij diegenen die al voor jouw dorp/stad gekozen hebben.

2. Zorg voor een betere spreiding van de bezoekers over het eiland

Den Burg en De Koog zijn nu de grootste trekkers voor respectievelijk winkelend of uitgaand publiek. In het noorden van Texel, zoals in De Cocksdorp, worden de kernen minder bezocht en is het rustig in de winkelstraten. Hier is nog wel ontwikkeling mogelijk. In de Retail visie wordt gesproken over De Cocksdorp als waterdorp. Er zijn eerdere plannen gemaakt voor Waterrijk De Cocksdorp. Met als doel het karakter als vakantiedorp en ook de leefbaarheid van de eigen inwoners te versterken. Zo kan elk dorp zich onderscheiden met activiteiten die passen bij het dorpskarakter. Dit zorgt automatisch voor meer verspreiding over het eiland.

3. Ontmoedig bezoekers met de auto in de dorpskernen

De vele auto's van bezoekers in de kernen wordt als één van de grootste ergernissen ervaren. Dorpscommissies pleiten voor een vergunningensysteem, waarbij de bezoeker niet in de centra kan parkeren. In sommige dorpen is behoefte aan meer parkeerplekken, ook voor eigen inwoners. Per kern is maatwerk nodig.

4. Zorg voor een nauwkeurige, eiland brede inventarisatie en registratie van de logies met ontbijtbedden

Vanuit de inwoners komt het nadrukkelijke advies om alle verhuurde slaapplaatsen bij woonadressen in kaart te brengen en hiervoor een registratieplicht in te voeren. Dit is nodig om uitwassen te voorkomen en te verbieden.

5. Zorg dat kleinschalige en goedkope verblijfsaccommodaties blijven voortbestaan

Texel moet voor elke portemonnee toegankelijk blijven. De dorpscommissies en ook andere stakeholders ondersteunen dit uitgangspunt. De kracht van Texel is ook de diversiteit in het aanbod. Logies met ontbijt, kamperen op een camping of kamperen bij de boer horen hier ook bij, mits de aanbieders zich aan de gestelde voorwaarden houden.

6. Behoud goed onderwijs en breid dit verder uit

De jeugd heeft de toekomst en is van belang voor het voortbestaan van de dorpen en alle voorzieningen. Daarnaast zorgt de toeristische sector direct en indirect voor veel werkgelegenheid. Het is echter niet gemakkelijk om aan goed opgeleid personeel te komen. De eigen beroepsbevolking op Texel kan niet alle openstaande functies invullen. De Texel Academy is sinds haar oprichting een goede aanvulling op regulier onderwijs. Het biedt jongeren de kans om te wonen en werken op Texel. Hier liggen kansen om deze opleiding uit te breiden voor meer studenten of meer beroepen (bijvoorbeeld technische beroepen). En communiceer aan de overkant over deze unieke kans!

Pijler 3 - Creëer bewust en waardevol bezoek

> *Kies voor bewuste bezoekers; het type mens bepaalt ook de drukte*
>
> Paul Rutten - Staatsbosbeheer

Er zijn verschillende typen bezoekers benoemd, al dan niet gezien als een gewenste of juist niet gewenste doelgroep voor Texel: de dagtoerist, een toerist met een smalle beurs en de verblijfstoerist die zijn auto steeds vaker meeneemt naar het eiland. In verschillende interviews wordt aangegeven dat Texel op zoek moet gaan naar het type bezoeker die past bij het eiland, een bezoeker die zich ervan bewust is dat hij te gast is op een eiland met een natuurlijke beleving.

De meeste inwoners op Texel zijn nog steeds blij met het toerisme op Texel, maar het begint hier en daar wel te wringen: Er ontstaat een gevoel van drukte, waarbij verkeer het hoogst scoort als negatief effect van toerisme[7]. Als we kijken naar de voorspelde groei van zowel binnenlands als buitenlands bezoek door het NBTC[8] moeten we ervan uitgaan dat het nog drukker gaat worden op de toeristische hotspots vanaf 2030. Kustgebieden, dus ook Texel, worden specifiek genoemd. Het waarborgen van draagvlak voor toerisme onder bewoners is daarom van groot belang. NBTC adviseert ook om bezoekers aan te trekken die bijdragen aan een toekomstbestendige bestemming Nederland. Bezoekers die waarde toevoegen en geen overlast veroorzaken. NBTC noemt dit de *kwaliteitstoerist*, Amsterdam noemt dit de *waardevolle bezoeker*: de bezoeker die de bestemming bezoekt vanwege haar unieke waarden, haar karakter en identiteit en die zelf waarde toevoegt. “Er is geen ruimte voor bezoekers zonder respect voor de stad”.[9]

Het exacte profiel van de bewuste of waardevolle bezoeker verschilt per regio en moet lokaal worden bepaald. Voor Texel zal dit gaan om een bezoeker die de kernwaarden van Texel omarmt, en dan vooral de rust en ruimte in de natuurlijke omgeving respecteert en zich hier ook naar gedraagt. Dit dient vervolgens verder vertaald te worden in beeldvorming en communicatie waarbij deze kernwaarden centraal staan. Er moet een natuurlijk evenwicht zijn tussen de toeristen, hun gewenste gedrag en de gevolgen hiervan voor de inwoners.

De grote kansen die er liggen vanuit marketing oogpunt voor wat betreft profilering, segmentatie en promotie moeten zorgvuldig worden ingevuld. De focus moet liggen op de kwaliteit van bezoekers (en niet op de kwantiteit). Er moet een evenwicht zijn tussen toerisme en de gevolgen voor inwoners en bezoekers. Van bestemmingspromotie naar bezoekersmanagement.

[7] Uit: Inwonersbelevingsonderzoek Texel – Kenniscentrum Kusttoerisme (2019)
[8] NBTC Holland Marketing, Perspectief 2030 – Bestemming Nederland
[9] Amsterdam & Partners, Visie 2025 - Herontwerp bezoekseconomie Amsterdam

Adviezen

1. Verleg het accent in communicatie en promotie en neem iedereen hierin mee

Texel heeft het geluk dat zij kan terugvallen op trouwe bezoekers. Uit cijfers van de VVV blijkt dat de meeste bezoekers al meer dan zes keer op het eiland zijn geweest. Het is dus makkelijk om met de bezoeker in contact te komen. Mensen die vaker terugkomen, zijn ook meer geïnteresseerd in andere delen van het eiland. Geef aan waar Texel voor staat: een eiland met ruimte en rust, diversiteit en een afwisselend landschap met authentieke elementen en unieke dorpen. We vragen in onze communicatie om respect voor de omgeving en benadrukken de kernwaarden ruimte en rust. We herhalen de boodschap als de bezoeker is gearriveerd - dus ook bij de logiesverstrekker- en op andere strategische punten. Deze boodschap is ook bestemd voor eigen inwoners. Hiermee worden bewustzijn en gedrag van eenieder die naar het eiland komt of er al woont, beïnvloed.

2. Verleid tot spreiding

Als de bezoeker eenmaal op het eiland is, wordt hij overspoeld met mogelijke activiteiten. Zorg ervoor dat het aanbod de bezoeker verleidt om andere plekken op het eiland te ontdekken, passend bij zijn behoefte. Hier kunnen verschillende communicatiemiddelen op ingezet worden. Denk hierbij ook aan de verdere ontwikkeling van een dorp als De Cocksdorp. Of een natuurexcursie aan de Waddenkant.
Bezoekers kunnen ook geattendeerd worden om bijzondere plekken in Den Helder te ontdekken, zoals de musea bij Willemsoord. De rondvaartboten uit Oudeschild bieden deze combinatie al aan. Dit kan verder doorontwikkeld worden.
De verblijfssector weet de toerist al aardig te verleiden om ook in het laagseizoen te boeken via diverse promotie-aanbiedingen. Musea als Ecomare of Kaap Skil geven echter aan dat er nog voldoende ruimte is voor meer bezoekers in voor- en naseizoen. Hier zou, in samenwerking met de VVV, actiever op ingezet kunnen worden.

> *Ken je gast! Een goede website wordt steeds meer een cruciale factor*
>
> Iwan Groothuis – De Krim

3. Rem op capaciteit

Het wordt steeds drukker in Nederland en ook op Texel. De gemiddelde inwoner van Texel vindt dat het niet nog drukker hoeft te worden in de toekomst. Van belang is te sturen op aantallen bezoekers op bepaalde locaties en dagtoerisme niet te stimuleren. Hiervoor zullen diverse middelen ingezet moeten worden, variërend van beleid, communicatie, tot het actief inzetten van bepaalde instrumenten in het landschap. Soms is nader onderzoek nodig.

4. Zet in op de sportieve jeugd

Als we het hebben over bewuste bezoekers, kunnen we het ook over jeugd en jongeren hebben. De doelgroep 12- tot 15-jarigen heeft de afgelopen periode Texel actief met hun familie bezocht. Maar er is ook een iets oudere groep tot zo'n 25 jaar. Dit zijn de bezoekers van de toekomst. Veel jongeren zijn heel bewust bezig met milieu, natuur, gezondheid en sport. Daarvoor biedt Texel volop mogelijkheden, zowel op het land als op het water. Alle uitdagende, stoere sporten die op Texel mogelijk zijn, kunnen beter uitgelicht worden. Brandingkajakken, surfen, blokarten, parachutespringen, mountainbiken. En de Ronde om Texel als aansprekend evenement. Zet hier sportieve aansprekende ambassadeurs voor in. Texel als sporteiland.

Pijler 4 - Stimuleer gastvrij en toekomstbestendig ondernemerschap

> *Zorg dat je onderscheidend en gastvrij blijft*
>
> Herman Blom - TX20

De coronapandemie heeft aangetoond hoe afhankelijk de Texelse economie is van het toerisme. Om te kunnen voortbestaan hebben ondernemers hun reserves moeten aanspreken en al hun creativiteit moeten aanwenden om overeind te blijven. Voor de komende jaren moeten toeristische en recreatieve ondernemers plannen maken om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. En de concurrentie staat ook niet stil.

De bezoeker verandert mee. De tendens in Nederland is dankzij corona wel dat Nederlanders vakantievieren in eigen land weer omarmen en kiezen voor een duurzame en natuurlijke omgeving. Buiten recreëren is de allernieuwste trend sinds corona. De toerist van de toekomst wil geen enorme footprint achterlaten en zoekt steeds vaker naar duurzame accommodaties of attracties. De benodigde energiebehoefte moet dan wel op Texel aanwezig zijn.

De eisen van bezoekers worden steeds hoger: meer luxe, kleinschaliger, individueler. Geen eenheidsworst meer. Een hoge kwaliteitsbeleving is belangrijk. De gast wil minimaal dezelfde luxe als thuis. Binnen de doelgroep kamperen zijn verschillende typen gasten te onderscheiden. Kampeerders boeken ook gerust een all-inclusive vakantie of maken een verre reis. Kamperen komt voor in alle varianten: van kamperen in een compleet ingerichte tent tot kamperen in een tentje op een natuurcamping. Ook de groep die er met een camper op uittrekt wordt steeds groter.

Texel wordt geroemd om haar uitgebreide voorzieningenniveau met veel horeca en een aantrekkelijk winkelaanbod. Kanttekeningen zijn er ook. Als zwakten worden onder andere genoemd:

- het middensegment in aanbod bevat veel van hetzelfde (mainstream accommodaties / horeca in De Koog)
- innovatiekracht wordt niet gestimuleerd (klant komt vanzelf)
- tekort aan gekwalificeerd personeel, hierdoor dalen kwaliteit en gastvrijheidsniveau

Ondernemers moeten zich dus meer specialiseren. Traditionele segmentatie bestaat niet meer. Er wordt nu gesegmenteerd op lifestyle (bijvoorbeeld de natuurzoekers). Verblijfsaccommodaties op Texel uit de jaren zeventig moeten opgewaardeerd worden. Ditzelfde geldt voor een deel van de horeca en detailhandel. Upgrading is nodig om aan de eisen van bezoekers te kunnen voldoen. Onderscheidend aanbod, dat past bij de authenticiteit van Texel, hoort daarbij. Doordat de consument steeds kritischer wordt, zijn gastvrijheid en een goede prijs/kwaliteitverhouding belangrijk.

Om de bedreigingen het hoofd te bieden en kansen te benutten, is het zaak dat ondernemers ook meegaan in relevante technologische ontwikkelingen. Wie online niet zichtbaar is, behoort tot de verliezers van de toekomst[10]. Daarnaast bieden de online-mogelijkheden veel kansen: het is makkelijk om de klant vooraf, tijdens en achteraf de reis te benaderen. NBTC[11] geeft daarbij ook aan dat influencers belangrijker worden. Veel mensen vertrouwen meer op deze informatiebron dan op reclame vanuit bedrijven.

Nu de coronapandemie wat afneemt, gaan mensen er graag weer op uit en willen ze best wat meer besteden voor hun langverwachte uitje of vakantie. Als het maar goed zit met de kwaliteit en aandacht voor de gast. Investeren is noodzakelijk en dat vraagt lef in deze economische lastige tijd.

[10] R&T Magazine (mei 2021): Quote Hans van Leeuwen, Trendwatcher en Leisure Expert
[11] NBTC Holland Marketing, Perspectief 2030 – Bestemming Nederland

Adviezen

1. Zet in op gastvrij ondernemerschap

Uit de SWOT-analyse blijkt dat gastvrijheid belangrijker wordt, maar ook dat de consument steeds kritischer wordt. Ondernemers kunnen hier nog meer op inzetten. Denken vanuit de beleving van de gebruiker of gast wordt belangrijker. Gastvrijheid is het geven of ontvangen van persoonlijke aandacht. Door goed voor de gast te zorgen en hem/haar een ontspannen gevoel te geven. Hogeschool Saxion heeft een instrument ontwikkeld om dit te kunnen meten.

2. Stimuleer of faciliteer verblijfsaccommodaties die passen bij authentiek Texel en voldoen aan de behoeften van de toekomstige bezoeker

Uit de aanbodanalyse in deel 2 blijkt dat er nog wel ruimte is voor hotelkamers in het hogere segment, op een bijzondere locatie of met een bijzonder product. Ook vraagt de markt naar bijzondere vormen van overnachten: zowel op kampeerterreinen als bijvoorbeeld op kleinschalige boutiqueachtige vakantieparken. Dit gaat niet om luxe. Juist andere vormen van overnachtingen zijn in trek: slapen in het hooi of in het bos. Van een tentje, tot een luxe ingerichte tent, trekkershut of een zelfvoorzienend houten huisje. En voor camperaars blijkt dat een groot deel graag overnacht op een (boeren)camping. Stel hierbij elke keer het landschap centraal.

Daarnaast zijn er in Nederland zo'n 2,5 miljoen mensen met een beperking. Toegankelijk toerisme, een inclusieve reisindustrie, wordt steeds belangrijker. Europese regelgeving (de Europese Toegankelijkheidsakte) stelt ook eisen aan de toegankelijkheid.[1 2]

Er moet ruimte voor ontwikkeling zijn. Dat is wezenlijk wat anders dan capaciteitsuitbreiding en blijft binnen de bestaande slaapplaatsencapaciteit. Aanbieders van verblijfsaccommodaties moeten binnen hun (planologische) plancapaciteit hun aanbod kwalitatief verbeteren.

3. Werk samen, dan kom je verder

Al meerdere keren is de afgelopen tijd de uitspraak 'Wie niet kan delen, kan ook niet vermenigvuldigen' voorbij gekomen. Niet over elkaar praten, maar met elkaar. Dit moet ook de insteek zijn voor het verder uitwerken van het Toeristisch Toekomstplan. In de klankbordgroep blijkt nu al dat er veel gedeelde belangen en wensen zijn. Iedereen werkt hard, maar vanuit eigen (zakelijk) belang. Ondernemers, organisaties, belangenverenigingen en VVV weten elkaar te vinden, maar door te werken met een gezamenlijke doelenagenda kan er meer worden bereikt. Met de uitvoeringsagenda in handen kan bijvoorbeeld een regulier toeristisch overleg worden opgesteld, tussen vertegenwoordigers van diverse sectoren, wethouder en ambtenaar toerisme.

4. Foodtrends en korte keten

De samenwerking in de korte keten tussen horeca/detailhandel, de agrarische sector en de visserij kan verder versterkt worden. Veel restaurants werken al met lokale producten. Daarnaast worden Texelse producten ook al verkocht aan de overkant. Dit kan verder worden uitgebreid en beter in de etalage worden gezet.

5. Verbeter de Texels Retail duurzaam en verantwoord

Ook in de Retail zijn ontwikkelingen waar te nemen. Verantwoord ondernemen wordt steeds belangrijker. Waar komt het product vandaan, waarvan is het gemaakt en hoe is de prijs tot stand gekomen. De consument zal in toenemende mate transparantie vragen en *sustainability* van het aanbod waarderen. Het belevingsaspect speelt ook een rol bij het winkelen. Ook het kopen van een zwembroek is een beleving en zorgt voor een blijvende herinnering.

Daarnaast spelen ook in de Retail gastvrijheid, circulariteit en de relatie tussen offline en online een belangrijke rol. Op basis van deze ontwikkelingen moet de sector aan de slag om te verduurzamen. In de Retail visie staat dit nader omschreven.

[1 2] https://www.nritmedia.nl/kennisbank/42200/op-weg-naar-een-inclusieve-reisindustrie/?topicsid=

Pijler 5. Stuur vanuit inzicht en heldere regelgeving

Om te kunnen sturen op bewust en waardevol bezoek is er behoefte aan kennis en inzicht: welke bezoekers zijn gewenst voor Texel, waar bevinden ze zich en hoe kunnen we deze groep (nog beter) bereiken? En hoe kunnen we het gedrag van deze bezoekers zo sturen dat dit niet teveel impact heeft op de directe leefomgeving van de Texelaars?

Ook is het belangrijk om inzicht te hebben in het toeristisch aanbod, en dan vooral in het aantal slaapplaatsen. Over het algemeen worden de concentratiegedachte en een maximum aan slaapplaatsencapaciteit als een groot goed gezien. Op andere bestemmingen wordt dit aangehaald als goed voorbeeld. Wel was er wat onduidelijkheid over het slaapplaatsenregistratiesysteem van de gemeente Texel. Dit wordt in deel 2 (hoofdstuk 4) toegelicht. Daar blijkt dat de opgenomen slaapplaatsen in dit systeem aardig overeenkomen met de werkelijkheid, op een paar uitzonderingen na. Inzicht moet vooral komen in de slaapplaatsen die nog niet planologisch geregistreerd staan.

In de praktijk zien we ook dat de regelgeving soms niet eenduidig genoeg is: wat is ondergeschikt in een woning met drie slaapkamers: twee of één? Wat wordt precies verstaan onder verstening? Door deze onduidelijkheid ontstaat soms willekeur in het aanbieden van accommodaties en kan niet stringent gehandhaafd worden. Ook blijkt dat sommige definities in bestemmingsplannen toe zijn aan een nieuwe omschrijving: het kampeermiddel van nu, of dat in 2030, ziet er anders uit dan een kampeermiddel uit de jaren zeventig.

Heldere regelgeving voor verblijfsaanbod zoals logies met ontbijt en een goede definiëring van begrippen als 'kampeermiddel' of 'verstening' is dus van groot belang voor zowel inwoners als ondernemers.

> *Zorg voor een gelijk speelveld dat helder en duidelijk is*
>
> René Jager - TOP

Adviezen

1. Behoud de planologische slaapplaatsenregistratie, maar houd deze up-to-date
We houden vast aan de planologische slaapplaatsenregistratiesystematiek. Dit geeft een goed beeld van de slaapplaatsen die op verschillende locaties vergund zijn en is in de bestemmingsplannen goed verankerd. Het is een dynamisch systeem: bij wijzigingen in slaapplaatsen, worden deze ook genoteerd. Wel kan een actualisatieslag gemaakt worden. Daarnaast kan in de toekomst ook worden onderzocht of voor een beter, actueel overzicht kan worden geïnvesteerd in een digitaal nachtregister.
Zie als voorbeeld ook **www.visitordata.nl**

2. Behoud de concentratiegedachte (voor verblijfsrecreatie)
Houd vast aan de concentratiegedachte om verdere verstening op het eiland tegen te gaan. Uit alles blijkt dat er geen draagvlak is voor nieuwe ontwikkelingen, of nieuwbouw, op locaties die niet als zodanig voor verblijfsrecreatie bestemd zijn.

3. Registratieplicht voor toeristische verhuur van (delen van) woningen
Om inzicht te krijgen in het aantal recreatieve slaapplaatsen in particuliere woningen en de daadwerkelijk verhuur hiervan komt er een registratieplicht voor alle vormen van toeristische verhuur in woningen: of dit nu de gehele woning (bij tweede woningen) betreft of een deel (logies/ ontbijt).[13]

4. Duidelijkheid over logies met ontbijt
Voor veel mensen is het aanbieden van logies met ontbijt een belangrijke bron van (neven)inkomsten. De woningprijzen zijn op Texel daarom veelal ook wat hoger dan het landelijk gemiddelde. Aan de andere kant is een tendens waar te nemen dat logies met ontbijt-adressen steeds luxer worden en de inkomsten uit logies met ontbijt bijna een hoofdinkomen zijn geworden. Met al deze factoren moet rekening worden gehouden. Wat verstaan we onder ondergeschiktheid of onder het begrip 'in de woning'? Er komt regelgeving met heldere, en ook handhaafbare, toetsingscriteria voor logies met ontbijt.

5. Herijking van aantal definities in bestemmingsplan
Een aantal definities uit de bestemmingsplannen wordt onder de loep genomen en er wordt bekeken of ze nog voldoen aan de huidige tijdsgeest. Dit betreft onder andere: kampeermiddel en reëel agrarisch bedrijf.

6. Tegengaan van verstening
We nemen maatregelen om verdere verstening tegen te gaan. Denk aan het versmallen van de stolpenregeling of het opnemen van een extra toetsmoment voor het beoordelen van een omgevingsvergunningaanvraag bij verblijfsrecreatieve terreinen.

7. Verzamel data over de (gewenste) bezoeker
Om de juiste bezoeker te kunnen aantrekken zijn meer datasets nodig: over het profiel, gedrag en ook de behoeften van de bezoeker. Maar ook over de tevredenheid in relatie tot pijler 4: hoe ervaart de bezoeker gastvrijheid op Texel? Hierbij is het belangrijk dat er verschillende bronnen van informatie bij elkaar worden gebracht.

[13] Zie voor meer toelichting over de registratieplicht en de Wet toeristische verhuur van woonruimte paragraaf 4.3.2 en bijlage 7

Pijler 6. Wees duurzaam in woorden en daden

Duurzaamheid wordt vaak omschreven aan de hand van de drie P's: People, Planet en Profit (later is Profit vervangen door Prosperity). Het gaat er bij duurzaamheid om dat deze drie - mens, milieu en welvaart – met elkaar in evenwicht zijn. Op die manier zorgen we dat de aarde niet uitgeput raakt en ook op langere termijn leefbaar blijft.[14]
Veel ondernemers hebben deze drie P's intussen geadopteerd als richtlijn voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO).

Duurzaamheid wordt bij deze pijler dus bedoeld in de breedste zin van het woord. Het gaat hier niet alleen over het plaatsen van windmolens, zonnepanelen of oplaadpunten, maar het duurzaam verbeteren van Texel als woon- en werkomgeving, en als vakantiebestemming. Dat kan in kleine zaken toegepast worden, bijvoorbeeld in de inkoop.

In de omgevingsanalyse in hoofdstuk 5 staat dat duurzaamheid steeds belangrijker wordt. De bezoeker kijkt hier ook steeds meer naar. Ook Europese en landelijke regelgeving vereisen steeds meer van ons in de jaren tot 2030. Daarom is duurzaamheid de trendfase voorbij en in veel gevallen al een randvoorwaarde of uitgangspunt. Dus is dit de rode, of eigenlijk groene draad, voor de uitvoering van het Toeristisch Toekomstplan. Die moet zichtbaar zijn bij nieuwe initiatieven op het eiland.

Texel is op een aantal punten al goed bezig. Zo staan in elk dorp nu watertappunten. Hiermee wordt meteen ook het gebruik van plastic teruggedrongen. Veel parken scheiden hun afval al of gebruiken biologisch afbreekbare schoonmaak- of bestrijdingsmiddelen. Een mooi voorbeeld van een circulair initiatief: TESO levert koffieprut aan zorgboerderij Novalishoeve waarop oesterzwammen worden gekweekt die vervolgens op de veerboot verwerkt worden in producten. En zo zijn er nog meer initiatieven.

Niet alles kan in één keer. Soms is een langere adem nodig. Zo is de capaciteit van het elektriciteitsnet van Liander pas eind 2025 op orde. Dit heeft consequenties voor duurzaamheidsplannen van ondernemers op het noordelijk deel van het eiland. In de tussentijd wordt gekeken naar andere oplossingen.

[14] Definitie uit Wikipedia

Adviezen

1. Zorg voor minder plastic op het eiland
Texel heeft zich gecommitteerd en een contract getekend voor 'Texel als plasticvrij eiland'. Draag dit uit zoals dat ook sinds het voorjaar van 2020 al op de boot van TESO gebeurt.[15] Ondernemers op Texel kunnen en moeten hier meer in meegaan. Dit moet verder uitgewerkt worden in de uitvoeringsagenda. Hier liggen kansen om dit samen met de andere Waddeneilanden op te pakken.

2. Stimuleer het gebruik van duurzame vervoermiddelen
In de communicatie richting de gast (dagbezoeker/verblijfsbezoeker) wordt het dringend advies opgenomen zoveel mogelijk gebruik te maken van duurzame vervoersmiddelen. Niet alleen op de bestemming, maar ook al bij het boeken van de accommodatie.
Verhuurorganisaties kunnen mogelijk verder gestimuleerd worden om in de toekomst meer in te zetten op duurzame vervoermiddelen in de verhuur. Hetzelfde geldt voor het opzetten van een elektrisch deelnetwerk. Daarnaast moet het makkelijk zijn om van duurzaam vervoer gebruik te maken. In brede samenwerking tussen ondernemers, gemeente en TBO-Texel moet verder onderzoek plaatsvinden naar mogelijkheden voor verbetering van het openbaar vervoernetwerk op het eiland of particuliere varianten, zoals een Hop-on Hop-off elektrische bus of strandbus.

3. Stimuleer projecten die inzetten op de circulaire economie en benut subsidiekansen
Provincie Noord-Holland heeft een Actieagenda Circulaire Economie 2021-2025 opgesteld. Hierbij worden financiële middelen ingezet voor het opstarten van projecten waarop gemeenten/ondernemers/stichtingen kunnen aanhaken en van kunnen leren. Er wordt inmiddels ook gewerkt aan een subsidieregeling die gemeenten helpt om de circulaire economie te stimuleren. Bedoeld als aanjager van nieuwe ontwikkelingen.
Ook vanuit het Programma Waddeneilanden wordt, samen met de andere Waddeneilanden, gekeken naar kansrijke projecten. Voor het toerisme kan gedacht worden aan: ondersteunen van circulaire festivals en evenementen, inzetten op lokale voedselproducten en slimmer omgaan met water (waterbesparing/hergebruik).

4. Stimuleer het verduurzamen van de sector
Ook ondernemers kunnen hun steentje bijdragen. Met het plaatsen van een laadpaal voor elektrische fietsen of auto's of het verminderen van afvalstromen.
In de toekomst gaat dit steeds meer spelen: in 2050 moeten alle vakantiewoningen van het aardgas af zijn. Klimaat adaptief bouwen is steeds meer een vereiste: woningen moeten bestemd zijn tegen extreme omstandigheden (hittestress, wateroverlast, droogte).
Maar het kan ook in Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen: door duurzaam in te zetten op personeel, met veel individuele aandacht voor de medewerkers, zorgt een ondernemer voor betrokken en blij personeel en minder ziekteverzuim. Dat straalt ook af op de gast. Duurzaam gastvrij dus.

Randvoorwaarden voor succes

Om alle pijlers goed te kunnen uitwerken en onze ambitie te kunnen realiseren, is een aantal randvoorwaarden van belang:

- **Samenwerking.** Frequent, regulier toeristisch overleg, ook na vaststelling van dit plan, tussen een afvaardiging van de sector/natuurorganisaties/samenleving, de portefeuillehouder toerisme en ambtenaar toerisme. De nadruk moet liggen op het gedeelde belang in deze visie. Samen kan worden gewerkt aan activiteiten die bijdragen aan dit gedeelde belang. Door met elkaar te praten en te zoeken naar oplossingen kom je verder.
- **Gezamenlijke uitvoeringsagenda.** Die wordt elke twee jaar geëvalueerd en aangepast aan de hand van nieuw ontstane ontwikkelingen.
  In de uitvoeringsagenda zijn *financiële middelen en inzet van mankracht* opgenomen. Zowel de gemeente als het bedrijfsleven en andere organisaties dienen bereid te zijn te investeren in mankracht (professioneel of vrijwillig) en in het beschikbaar stellen of vinden van financiële middelen. De uitvoeringsagenda is een vast agendapunt bij het regulier toeristisch overleg.
- **Mobiliteitsvraagstukken zijn grotendeels opgelost.** De fietspaden zijn op orde en de mobiliteit op het eiland is duurzaam doorontwikkeld.

[15] Zie: https://de-de.facebook.com/2026822190716263/posts/gisteren-hebben-we-een-bezoek-gebracht-aan-teso-op-de-texelstroom-werden-we-verw/3527989053932895/

Houd elk Texels dorp uniek, leefbaar en vitaal

3 Conclusies en aanbevelingen voor de verdere uitvoering

In hoofdstuk 1 startten we met de doelstelling uit de startnotitie uit 2018:

Texel moet haar geliefde karakter met haar eigen identiteit en uniciteit blijven behouden en als 'Bestemming Texel' aantrekkelijk blijven voor bezoekers, inwoners en bedrijven. Als vakantiebestemming willen wij ons onderscheiden ten opzichte van andere bestemmingen. Tegelijkertijd moet er een balans zijn tussen de Texelse economie en ruimtelijke kernwaarden, zonder dat het unieke geheel van het eiland wordt aangetast.

Het gaat in dit Toeristisch Toekomstplan niet alleen om de balans tussen economie en ruimtelijke aspecten, maar juist ook om de balans tussen toerisme en de draagkracht van uit de samenleving. Het gevoel van drukte hoort daar ook bij.

Om de juiste balans te houden tussen inwoners en bezoekers moeten maatregelen worden genomen die daadwerkelijk het gevoel van drukte en overlast verminderen. De zes strategische pijlers en de daarbij genoemde adviezen bieden hiervoor het raamwerk. Pijlers 1 en 2 bewaken de identiteit van het eiland en zorgen dat Texel meer in haar kracht komt te staan. We gaan op alle pijlers inzetten. Niet alles kan tegelijk, maar op een aantal fronten moeten op korte termijn stappen worden gezet.

Helder is in elk geval dat de onderstaande zaken prioriteit hebben en zorgen voor oplossingen:

Voor de gemeente Texel:
- het opstellen van een paraplu-bestemmingsplan Toeristisch Toekomstplan en daarin alle genoemde adviezen uit paragraaf 4.3 meenemen;
- het actualiseren van de planologische slaapplaatsenregistratie en ook logies met ontbijt hierin opnemen;
- het opstellen van nieuw beleid logies met ontbijt met meetbare criteria (en opnemen in paraplu bestemmingsplan);
- het toepassen van de Wet toeristische verhuur van woonruimte met als eerste stap het invoeren van een registratieplicht. En vervolgens inzetten op een handhavingstraject;
- voor het tegengaan van verstening een aantal maatregelen nemen (ook straks in paraplu bestemmingsplan) zoals een extra toetsmoment inbouwen in de omgevingsvergunning aanvraag en de stolpenregeling versmallen;
- het verbeteren van de infrastructuur en het inzetten op behoud van authentieke elementen in het landschap.

Voor veel andere zaken is het **een samenspel tussen ondernemers, diverse organisaties, VVV Texel en inwoners, vaak ook in samenspraak met de gemeente:**
- het inzetten op gastvrijheid en duurzaamheid
- het beperken van autobewegingen en inzetten op duurzaam vervoer

Hierin is goede en gezamenlijke communicatie van belang (met behulp van een communicatieplan of bijvoorbeeld informatiesessies).

VVV Texel, in samenspel met alle toeristische aanbieders, zal een steeds grotere rol krijgen in het managen van het bezoek, boven het actief promoten van Texel als vakantiebestemming. Spreiding in tijd en ruimte wordt van belang om drukte te managen.

In dit Toeristisch Toekomstplan is de richting aangegeven die nodig is om het toerisme in goede banen te blijven leiden.
Nu gaat het om de verdere uitvoering. Hierbij is het van belang dat de dialoog en samenwerking tussen gemeente, ondernemers, VVV Texel, (natuur)organisaties en inwoners blijft doorgaan.
Hiervoor stellen wij tweejaarlijks een uitvoeringsagenda op. De eerste uitvoeringsagenda (2021-2023) zal de belangrijkste acties bevatten die allereerst moeten worden opgepakt.
De acties uit het Actieplan Toeristisch Toekomstplan uit 2019 die nog actueel zijn, worden hierin meegenomen.[16] De nieuwe uitvoeringsagenda wordt echter het nieuwe vertrekpunt.
Op de volgende pagina's vindt u een doorkijk naar de uitvoering.

[16] De aandachtspunten uit het Actieplan zijn grotendeels meegenomen in dit Toeristisch Toekomstplan (denk aan slaapplaatsen, logies met ontbijt, Kamperen bij de boer enzovoort) en worden nu verder opgepakt bij de uitvoering.

Doorkijk naar de uitvoering per pijler

Pijler 1 Stel het landschap met haar authentieke elementen centraal

Advies	Conclusies	Aanbevelingen	Wat gaan we er mee doen?
1. Authentieke elementen in stand houden	Neveninkomsten zijn voor boeren van belang en landbouw is ook belangrijk voor bezoekers	Behoud van kamperen bij de boer en andere bronnen van inkomsten zoals landschapsbeheer. 15 kampeermiddelen bij Kamperen bij de Boer is voldoende als nevenfunctie	We houden vast aan huidige regelgeving Kamperen bij de Boer We vragen aandacht voor goede landschappelijke inpassing
	Schapenboeten e.d. moeten behouden blijven	Verder onderzoek en plan opstellen om schapenboeten langdurig te behouden	Dit wordt in een kleine werkgroep (gemeente en externe partijen) verder opgepakt
	Oudeschild en haven hebben belangrijke toegevoegde waarde	Werk het historisch perspectief van Oudeschild en haar haven verder uit; hier liggen kansen	Uitgangspunten Havenvisie Oudeschild samen met stakeholders verder uitwerken
2. Kleinschalige ontwikkelingen Waddenkant	Waddenkant wordt slechts fragmentarisch belicht	Creëer kleinschalige plekjes of belicht bestaande locaties wat meer/sluit aan bij project Waddenfonds	In kleine groep met stakeholders dit verder onderzoeken en uitwerken
3. Nieuwe authentieke iconen	Er is nog ruimte voor een nieuwe beleving of ervaring. Dit kan ook digitaal	Op agenda zetten bij stakeholders en in samenwerking uitwerken	In kleine groep, speciale denktank, dit verder uitwerken. Eventueel een groter project/ icoon aanmerken voor subsidie (bijvoorbeeld de zoetwateropslag)
4. Verbeter kwaliteit van de buitenruimte	Verrommeling in het landschap draagt niet bij aan kwaliteit buitenruimte	Communiceer richting burgers/ondernemers over beeldkwaliteitsplan en gebruik voorbeelden/ Blijf investeren in de kwaliteit van de buitenruimte	Communicatieplan opstellen, in gesprek gaan met eigenaren schapenboeten (zie ook punt 1 hierboven) Bij alle grootschalige projecten ook investeren in de buitenruimte (parkeren achter groenstrook, fietsenstallingen enz.)
	Zet in op het eilandgevoel	Ondersteun plan 'Aankomst in de duinen’	BTW-compensatiegelden inzetten voor verbetering uitstraling haven TESO
5. Houd de basis op orde	Beleving van landschap moet in balans zijn met draagkracht daarvan	Infrastructuur en voorzieningen moeten op orde zijn en meegaan met hun tijd Denk ook aan toegankelijkheid voor mindervaliden (inclusie)	Inzetten op duurzaam vervoer en faciliteiten daarvoor (laadpalen), inventarisatie verbetering OV, beter zichtbaar maken openbare toiletten, vervanging van oude bewegwijzering.

Pijler 2 Houd elk Texels dorp uniek, leefbaar en vitaal

Advies	Conclusies	Aanbevelingen	Wat gaan we er mee doen?
1. Uitgaan van eigen kracht van elk dorp en haar inwoners e.d.	Tevreden en betrokken inwoners zijn de beste ambassadeurs voor hun dorp	Betrek inwoners bij planvorming rondom toerisme. Dit is warme citymarketing: behouden van eigen doelgroepen i.p.v. nieuwe aan te trekken	Dialoog blijven aangaan tussen gemeente, bedrijven, verenigingen en inwoners
2. Betere spreiding van bezoekers over het eiland	Elk dorp kan zich onderscheiden met activiteiten die bij haar karakter passen	Trek samen met VVV Texel en ondernemers op om bezoekers te verleiden te reizen op minder drukke momenten of naar een andere locatie te gaan. Zet ook in op duurzaam vervoer	Dit is doorlopend van belang en wordt nader uitgewerkt bij de uitvoering in concrete acties
3. Ontmoediging auto in kernen	Eén van de grootste ergernissen is de auto's van bezoekers in de kernen	Zorg voor een helder vergunningensysteem en betrek regels logies met ontbijt hier ook bij Stimuleer gasten om duurzaam vervoer te gebruiken	Per kern is maatwerk nodig. Voor De Koog en Den Burg liggen er al plannen Overige dorpen: in samenspraak kijken wat past
4. Registratie logies met ontbijt	Inwoners wensen dat alle woonadressen in beeld zijn waar verhuurd wordt en dat bij uitwassen maatregelen genomen kunnen worden	Zie pijler 5	Zie pijler 5
5. Voortbestaan van kleinschalige/goedkope accommodaties	De kracht van Texel is volgens inwoners ook de diversiteit in het aanbod, dus ook toegankelijk voor mensen met kleinere beurs	Houd kamperen bij de boer en logies met ontbijt in stand, mits aanbieders zich aan de voorwaarden houden	Regelgeving voor logies met ontbijt wordt aangescherpt, daarnaast kijken we naar definities als ondergeschiktheid of kampeermiddel
6. Behoud van goed onderwijs en uitbreiding daarvan	Jeugd is van belang voor voorbestaan van dorpen; maar eigen beroepsbevolking kan niet alle banen invullen	Trek jeugd aan van de overkant door uitbreiding in opleidingen, bijvoorbeeld bij Texel Academy	Met/door stakeholders laten onderzoeken wat mogelijkheden zijn om opleidingen uit te breiden

Pijler 3 Creëer bewust en waardevol bezoek

Advies	Conclusies	Aanbevelingen	Wat gaan we er mee doen?
1. Verleg het accent in communicatie/promotie	Bewustzijn en gedrag van de bezoekers kan beïnvloed worden via de juiste communicatie en promotie	Zet kernwaarden als ruimte/rust, diversiteit in landscha en unieke dorpen wat meer in etalage. Vraag om respect voor de omgeving, ook aan eigen inwoners	Dit wordt nader uitgewerkt met stakeholders zoals VVV Texel, natuurorganisaties en ondernemers en afvaardiging van dorpscommissies
2. Verleid tot spreiding	Zorg dat er aanbod ligt dat de bezoeker verleid om andere plekken te bezoeken, maar wat ook past bij zijn/haar behoefte	Ontwikkel tools om bezoeker beter te spreiden over het eiland en beloon de bezoeker ook die op een rustig moment een locatie bezoekt	VVV Texel en ondernemers zullen dit in gezamenlijkheid moeten opzetten
3. Rem op capaciteit	Het wordt steeds drukker in Nederland, ook op Texel. Van belang is het beperken van groei in accommodaties en het beperken van autobewegingen naar en op het eiland	Geen verdere groei in slaapplaatsen of verplaatsing ervan toestaan en uitbreidingsmogelijkheden zoals bij stolpen inperken zie ook pijler 5	In paraplu- bestemmingsplan Toeristisch Toekomstplan worden aantal regels aangepast
		Ontmoedig dagbezoek op piekmomenten en faciliteer zoveel mogelijk duurzaam vervoer. Ook verblijfsgasten stimuleren we gebruik te maken van duurzaam vervoer	In gezamenlijkheid alle middelen benutten die hiervoor ingezet kunnen worden zoals: beloningssystemen, onderzoek naar beter openbaar vervoer, stimuleren fietsgebruik
	Er komen geen speciale camperplaatsen, daar is ook geen behoefte aan. Wel communiceren we dat een reservering voor een overnachting vereist is	Campers zijn welkom, maar in alle communicatie geven we aan dat een reservering voor een overnachting, bij camping of kamperen bij de boer, vereist is	Dit wordt meegenomen in uitwerking uitvoeringsagenda en in communicatieplan
4. Zet in op sportieve jeugd	Veel jongeren zijn bewust bezig met gezondheid en sport; dit zijn potentiële bewuste bezoekers	Licht de uitdagende sporten op Texel meer uit. Texel als sporteiland. Gebruik hiervoor ambassadeurs	VVV Texel en ondernemers kunnen dit in gezamenlijkheid oppakken

Pijler 4 Stimuleer gastvrij en toekomstbestendig ondernemerschap

Advies	Conclusies	Aanbevelingen	Wat gaan we er mee doen?
1. Zet in op gastvrij ondernemerschap	De consument wordt kritischer en verwacht goede prijs/kwaliteit-verhouding. Denken uit beleving van gebruiker wordt belangrijker	Zorg goed voor de gast die Texel bezoekt en wees gastvrij. Niet nog meer willen verkopen (dit kan veelal ook niet door tekort aan personeel) maar gaan voor kwaliteit. Denk ook aan de presentatie van het product richting gast (vooraf, fysiek en achteraf: Customer Journey)	Sector kan inzetten op trainingen en projecten op gastvrijheid (voorbeeld: Gastvrij Overijssel) Evalueren en meten hoe gastvrijheidsbeleving er voor staat (bijvoorbeeld twee jaarlijks)
2. Stimuleer/faciliteer verblijfsaccommodaties die passen bij Texel en haar bezoeker	Consument vraagt naar bijzondere overnachtingsadressen	VVV Texel, TOP en Hiswa-Recron kunnen voortouw nemen om dit onder de aandacht te brengen	Ondernemers zijn zelf aan zet om marktonderzoek te doen en zich te onderscheiden. Wel kan aandacht gevraagd worden voor een kwaliteitsimpuls
	Er is op Texel nog ruimte voor hotelkamers in hogere segment, of op bijzondere locatie of met bijzonder product (binnen slaapplaatscapaciteit!)	Pas terminologie in bestemmingsplan aan: wat is een kampeermiddel (denk ook aan yurt, ingerichte tent)	In paraplu bestemmingsplan Toeristisch Toekomstplan worden definities nader omschreven
3. Werk samen, dan kom je verder	Door met een gezamenlijke doelenagenda te werken kan er met elkaar meer bereikt worden	Creëer een Toeristisch Platform waarin wethouder/medewerker toerisme op reguliere basis met sector op basis van uitvoeringsagenda in overleg zijn	Opzetten van Toeristisch Platform voor het algehele (toeristisch) belang van Texel en aan de hand van uitvoeringsagenda acties opstellen en uitwerken
4. Foodtrends en korte keten	Er zijn nog kansen om dit te versterken	Versterk de samenwerking in de korte keten tussen horeca, detailhandel en agrarische sector	Ondernemers zijn zelf aan zet om dit op te pakken.
5. Verbeter de Texelse Retail duurzaam en verantwoord	Actiepunten uit de Retailvisie verder uitvoeren	Gemeente en Retail sector kunnen samen een uitvoeringsstructuur hiervoor opzetten	Dit wordt verder uitgewerkt bij opstellen van de uitvoeringsagenda

Pijler 5 Stuur vanuit inzicht en heldere regelgeving

Advies	Conclusies	Aanbevelingen	Wat gaan we er mee doen?
1. Up-to-date houden planologische slaapplaatsenregistratie	Werkelijk aantal slaapplaatsen komt aardig overeen met planologische werkelijkheid, maar kan update gebruiken	Actualisatie van het slaapplaatsregistratie-systeem om een goed overzicht te behouden en ook logies met ontbijt meenemen na registratieplicht (zie advies 3)	Extra capaciteit inzetten voor tijdelijke 'slaapplaatscoördinator': actualiseren slaapplaatsenregistratie en opzetten van registratie voor logies met ontbijt
2. Behoud de concentratiegedachte voor verblijfsaccommodaties	Er is geen draagvlak om hier vanaf te wijken. Het wordt gezien als een groot goed	Aan dit beleid dus niet tornen	In algehele communicatieplan dit ook als uitgangspunt meenemen
3. Registratieplicht toeristische verhuur woningen	Om inzicht te behouden in deze verhuur, en dus vooral logies met ontbijt, is het noodzakelijk hiervoor een systeem op te tuigen	Er wordt een registratieplicht ingevoerd op basis van de wijziging in de Wet toeristische verhuur van woonruimte Inwoners informeren over reden en doel hierachter	Invoeren registratieplicht op basis van huidige bestemmingsplan - Huisvestingsverordening conform aanpassen - 6 maanden na invoering handhaving intensiveren - Goed communicatieplan bij uitvoering opstellen en vervolgens uitvoeren
4. Duidelijkheid over logies met ontbijt	Beleidsregels zijn niet handhaafbaar; Het heeft hoge prioriteit om het beleid logies met ontbijt te verbeteren	Intrekken beleidsregels toepassing logies met ontbijt en voorlopig uitgaan van huidig bestemmingsplan Nieuw beleid opstellen	- Intrekken beleidsregels toepassing logies met ontbijt - Meetbare criteria opnemen in Paraplu Bestemmingsplan
5. Herijking definities in bestemmingsplan	Vergunningverlening van Kamperen bij de boer voldoet waarvoor hij bedoeld is: als neveninkomsten naast agrarisch bedrijf	Kijk nog even goed naar de definities van 'reëel agrarisch bedrijf' en 'ondergeschiktheid'	Deze definities kunnen nog bijgesteld worden bij opstellen van paraplu-bestemmingsplan Toeristisch Toekomstplan
6. Tegengaan van verstening	Verplaatsen van slaapplaatsen heeft geen draagvlak en leidt tot meer verstening op een andere locatie Omzetten van kampeerplaatsen naar zomerhuizen leidt tot meer verstening, maar is alleen mogelijk bij verblijfsrecreatieve terreinen	Trek het beleid m.b.t. het verplaatsen van slaapplaatsen in Om zicht en grip te houden hierop: bouw weer een extra toetsmoment in met als criterium 'een goede landschappelijke inpassing'	De nota verblijfsrecreatie 2016 ‘De Texelse maat voor een zonnige toekomst’ trekken we in. Hierdoor is het verplaatsen van slaapplaatsen niet meer mogelijk In paraplu bestemmingsplan Toeristisch Toekomstplan dit aanpassen. Dit is voor aanvraag omgevingsvergunning voor wijziging van kampeermiddelen naar zomerhuizen bij verblijfsrecreatieve terreinen (college heeft afwijkingsbevoegdheid). Ditzelfde kan ook voor verblijfsrecreatieve gebouwen.

vervolg - Pijler 5 Stuur vanuit inzicht en heldere regelgeving

Advies	Conclusies	Aanbevelingen	Wat gaan we er mee doen?
6. Tegengaan van verstening	Het slopen van een stolp voor nieuwbouw met vier recreatie appartementen schiet haar doel voorbij	Stop op het maken van appartementen in agrarische nieuwbouwstolpen en breng het maximum van vier terug naar twee appartementen in een bestaande stolp	In paraplu bestemmingsplan Toeristisch Toekomstplan wordt regeling aangepast naar het maximaal realiseren van 2 appartementen en alleen nog met behoud van de oude stolp
7. Verzamel data over de (gewenste) bezoeker	Er zijn meer datasets nodig over profiel/gedrag en behoeften van bezoeker om juiste bezoeker aan te trekken	Zet in op een breed onderzoek, wat ook herhaaldelijk terugkomt, om bezoek te meten (gedrag, tevredenheid), maar ook hoe inwoners hier tegen aan kijken	We voeren tweejaarlijks een continu (terugkerend) bezoekersonderzoek uit. Niet alleen op papier of digitaal, maar ook in het veld Ook bij inwoners dient dit regelmatig herhaald te worden: Zien zij effect van alle maatregelen?

Pijler 6 Wees duurzaam in woorden en daden

Advies	Conclusies	Aanbevelingen	Wat gaan we er mee doen?
1. Zorg voor minder plastic op eiland	Texel Plasticvrij is een goed initiatief en kan verder uitgedragen worden	Onderzoek de verdere mogelijkheden en werk dit uit in de uitvoeringsagenda	Dit wordt verder opgepakt in de uitvoeringsagenda
2. Stimuleer gebruik van duurzame vervoermiddelen	Stimuleer vooral zoveel mogelijk het gebruik van duurzaam vervoer (in welke vorm dan ook)	Onderzoek de mogelijkheden voor verbetering van openbaar vervoer of particuliere varianten	Ondernemers, VVV Texel, TESO en TBO-Texel kunnen dit samen met gemeente nader onderzoeken. Een kleine werkgroep is intussen gestart
		Stimuleer verhuurorganisaties om zoveel mogelijk in te zetten op duurzaam vervoer	In gesprek gaan met deze organisaties en zien wat op termijn mogelijk is. Eventueel kunnen er nog aanpassingen komen in APV
		Stimuleer gebruik van (elektrische fiets) en faciliteer hier ook in	De sector en VVV Texel kunnen dit actief promoten, vooral ook al voor aankomst op bestemming (bij boeking)
3. Stimuleer projecten circulaire economie	Circulaire economie wordt steeds belangrijker en moet ook toegepast worden in toerisme	Benut de kansen voor ondersteuning en subsidies	Dit wordt verder uitgewerkt via de uitvoeringsagenda, gemeente heeft centrale rol hierin
4. Stimuleer het verduurzamen van de sector	Ook ondernemers kunnen hun steentje bijdragen in het nemen van duurzame maatregelen	Maak ondernemers bewust van de mogelijkheden, maar ook de vereisten waar zij in de toekomst aan moeten gaan voldoen (klimaatadaptief, gasloos enzovoort)	Dit wordt verder als aandachtspunt meegenomen in de uitwerking bij uitvoeringsagenda
		Voor ondersteuning kan ook worden aangesloten bij: www.greendeals.nl	Mogelijkheden verduurzaming meenemen in uitvoeringsagenda en communicatieplan

Deel 2. Analyse van de huidige situatie op Texel

4 Toeristisch-recreatief profiel gemeente Texel

4.1 Inleiding

Om een goed en gewenst toekomstbeeld te kunnen schetsen, is het belangrijk de huidige toeristische situatie in kaart te brengen. Eerst volgt een algemene omschrijving van de gemeente Texel en haar belangrijkste kenmerken. Vervolgens is er een aanbodanalyse opgesteld, waarbij gebruik is gemaakt van diverse bronnen. Verder wordt een toelichting gegeven op het slaapplaatsenregistratiesysteem van de gemeente Texel. Zo ontstaat inzicht in het aanbod van de verblijfsrecreatieve sector. Daarna wordt het huidig recreatief beleid voor het verblijfsaanbod toegelicht: wat is er nu geregeld, wat geeft geen problemen, waar loopt Gemeente Texel tegeaan in de uitvoering en waar liggen kansen om het beleid nog beter te laten aansluiten op de toekomstige ontwikkelingen in de markt? Ook wordt een globaal overzicht gegeven van het overige aanbod op het eiland.

Vervolgens kijken we naar de bezoekers die voor Texel kiezen: welk type bezoekers komen hier, wat is de reden van hun bezoek en wat doen ze vooral op het eiland. Ook geven we inzicht in het profiel van de toekomstige bezoeker.

4.2 Context: Texel en haar algemene kenmerken

Ligging en bevolking[17]

De gemeente Texel is de noordelijkste gemeente van provincie Noord-Holland en maakt daarnaast ook onderdeel uit van de vijf Nederlandse (bewoonde) Waddeneilanden. Texel is het grootste Waddeneiland, zowel qua oppervlakte (8 bij 20 km) als qua inwonersaantal.[18] Texel bestaat in totaal uit zeven kernen waarvan Den Burg de meeste inwoners heeft. In totaal staan 13.676 inwoners op Texel geregistreerd, verdeeld over 6.414 huishoudens. De gemiddelde leeftijd is 46,5 jaar. Dat ligt iets hoger dan het landelijk gemiddelde (42,2 jaar).

Verwachte demografische ontwikkelingen op Texel tot 2050[19]: daling bevolking en toename vergrijzing

Tot 2035 zal nog sprake zijn van een lichte bevolkingsgroei op Texel. Deze blijft achter bij de landelijke groei: 1,3 procent groei ten opzichte van 2019, tegenover een bevolkingsgroei van 8,8 procent landelijk. Na 2035 neemt de bevolkingsgroei langzaam af en zal de totale eilandbevolking uiteindelijk dalen tot zo'n 13.000 inwoners in 2050. De daling zal vooral te zien zijn in de leeftijdscategorie 45 tot 64 jaar, en ook wel in de groep 65 tot 74 jaar. De categorie 75+'ers groeit ruim door met 20,6 procent ten opzichte van 2019. De vergrijzing is een landelijke tendens: in heel Nederland zal de gemiddelde groei in de groep 65- tot 74-jarigen uitkomen op 15,4 procent ten opzichte van 2019. Op Texel ligt de groei van de 75+ groep dus hoger dan het landelijk gemiddelde.

Werkgelegenheid en Bruto Binnenlands Product in relatie tot toerisme

Als we kijken naar het Bruto Binnenlands Product (BBP) van Texel zien we dat toerisme en horeca, en indirect ook de Retail, hierin een groot aandeel hebben. Volgens VVV Texel kan minimaal 80 procent van de Retail omzet ook gerelateerd worden aan het toerisme. Daarmee komt het aandeel directe en indirecte toegevoegde waarde (BBP) gelieerd aan toerisme uit op circa 75 procent.

BRANCHE	2021	2020	2019	2017
Toersime/horeca	360	350	357	350
Retail	275	255	265	250
Visserij	20	19	20	20
Landbouw	51	49	51	50
Diversen	46	44	46	45
Totaal BTP	**752**	**717**	**739**	**715**

Tabel 1: Bruto Texels Product 2017-2021, bron: Jaarplan VVV Texel 2021

Op basis van de cijfers van de LISA[20] database 2020 van de Provincie Noord-Holland heeft Texels Ondernemers Platform (TOP Texel) berekend hoeveel werkgelegenheid, direct en indirect, op Texel aan toerisme is verbonden. Er is gekeken naar alle sectoren, van bouwnijverheid tot groothandel tot openbaar bestuur. Dit percentage komt afgerond uit op 60 procent. Dit lijkt een realistische aanname. Vrijwilligers die bijdragen aan de toeristisch/recreatieve sector (vrijwilligers in musea, diverse stichtingen en commissies, natuurgidsen) zijn hierin niet meegenomen.
De cijfers uit de provinciale LISA database komen uit op 28 procent aan direct gerelateerde werkgelegenheid in toerisme (met een wegingsfactor). 2.357 banen is 28 procent die direct aan toerisme en recreatie zijn te koppelen (cultuur, recreatie, amusement, sport, horeca, logies, vervoer, detailhandel). Dit lijkt misschien niet zoveel, maar is in de gehele provincie Noord-Holland één van de hoogste percentages. Zowel in Schagen als Den Helder is dit slechts 9 procent.

[17] Texel in cijfers (maart 2021), www.texel.incijfers.nl
[18] ANWB (2020), Texel - De 15 hoogtepunten op Texel – ANWB Extra.
[19] Texel in cijfers, www.texel.incijfers.nl
[20] LISA is een databestand met gegevens over alle vestigingen in Nederland waar betaald werk wordt verricht

Creëer bewust en waardevol bezoek

Waddenzee: Unesco Werelderfgoed

Het Nederlands Waddengebied bestrijkt zo'n 14 procent van Nederland en omvat niet alleen de eilanden en de Waddenzee, maar ook de vastelandskust van de aangrenzende provincies Noord-Holland, Friesland en Groningen. De Waddenzee van Nederland en Duitsland is in 2009 aangewezen als Unesco Natuurlijk Werelderfgoed vanwege haar unieke natuurwaarden. Het deel in Denemarken werd hier in 2014 aan toegevoegd. De Waddenzee is 's werelds grootste aaneengesloten systeem van zand- en moddervlakten die droogvallen tijdens eb. Er komt een groot aantal planten- en diersoorten voor, waaronder zeezoogdieren zoals de gewone zeehond, de grijze zeehond en de bruinvis. Het is ook broedplaats en overwinteringsgebied van tien tot twaalf miljoen vogels per jaar.[21] Texel ligt in het meest westelijke deel en is de toegangspoort tot de Wadden vanuit de Randstad.
In het Unesco Werelderfgoed liggen drie nationale parken: Duinen van Texel, Schiermonnikoog en Lauwersmeer. Aan de aanwijzing van Werelderfgoed zijn niet direct regels verbonden. De aanwijzing is bedoeld als stimulans om het gebied te behouden en beheren. Werelderfgoedtoeristen vragen wel kwaliteit. Regionale marketingbureaus uit Friesland, Groningen en Noord-Holland (Holland Boven Amsterdam in samenwerking met VVV Texel) werken aan een gezamenlijke strategie voor het ontwikkelen van duurzaam toerisme in het gebied. Hier liggen ook kansen voor Texel.

Nationaal Park Duinen van Texel[22]

Het Nationaal Park beslaat de gehele westkust van Texel inclusief het zuidelijkste gedeelte bij de Hors en de Mokbaai en in het noorden het Krimbos bij De Cocksdorp. Het gehele gebied bevat een diversiteit aan natuur en er liggen diverse wandel- en fietsroutes, MTB- en ruiterpaden. Texel is ook bekend als vogeleiland: er komen maar liefst vierhonderd soorten voor. Op het eiland zijn diverse vogelkijkpunten. Daarnaast worden excursies georganiseerd door Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten. Het bekendste natuurgebied is De Slufter, een uniek gebied dat in open verbinding staat met de Noordzee. Een andere bekende attractie is natuurmuseum Ecomare dat excursies op het Wad organiseert en educatieve programma's verzorgt voor basisscholen en vervolgonderwijs.

Landbouw en visserij

Landbouw en visserij hebben een kleiner aandeel in het Bruto Binnenlands Product van Texel, maar bepalen mede de uitstraling en identiteit van het eiland. De Texelse landbouw geeft kleur en afwisseling aan het landschap. De sector omvat akkerbouw, tuinbouw (vooral bloembollen), melk- en vleesveehouderij en schapenhouderij. Vaak ook in mengvorm.

De **landbouw** gebruikte in 2015 8.671 hectare grond, waarvan zo'n 6.750 hectare met een agrarische bestemming. De totale omzet van de Texelse landbouw wordt geraamd op 50 miljoen euro. Ruim 10 procent van de beroepsbevolking is in de sector werkzaam.[23] Het aantal agrarische boerenbedrijven neemt af en zal naar verwachting in de komende jaren verder dalen vanwege striktere regelgeving, hogere kosten en het gebrek aan bedrijfsopvolging. De verbrede landbouw biedt deze sector kansen. Te denken valt aan agrarisch natuur- en landschapsbeheer, maar ook aan agrotoerisme, rondleidingen of kamperen bij de boer.

Van oudsher vormt de **visserij** op Texel een belangrijke economische pijler. Vroeger was Oosterend het belangrijkste vissersdorp, maar tegenwoordig is dat Oudeschild. Dat is de thuishaven van de Texelse vissersvloot die op dit moment nog maar 14 kotters telt. De Texelse vloot is vooral actief op de Noordzee en richt zich hoofdzakelijk op de vangst van schol en tong. Enkele kleinere kotters houden zich bezig met de vangst van haring en garnalen. In de sector loopt het aantal actieve vissers hard terug. De Europese regelgeving, met een recent verbod op de pulsvisserij, maakt het de visserij zeer lastig. Enkele Texelse visserijbedrijven hebben hun schepen aangepast en varen nu met toeristen uit. Deze tochten, voor garnalenvissen, een waddentocht of om zeehonden te bekijken, zijn een belangrijke aanvulling op het toeristisch aanbod.

[21] Unesco, Nederlandse Commissie, www.unesco.nl/erfgoed/waddenzee
[22] Nationaal Park Duinen van Texel, www.npduinenvantexel.nl
[23] LTO Noord- afdeling Texel (2016), Nu verbinden is de toekomst van morgen – toekomstbeeld gezien vanuit de Texelse landbouw

De **haven van Oudeschild** bestaat uit meerdere delen, die allemaal hun eigen waarde aan het authentieke karakter van dit gebied geven.
Er liggen kansen om die waarde te versterken voor zowel de bevolking als de bezoeker. De jacht- en passantenhaven hebben een duidelijke toeristische functie, waarop de ontwikkeling van het dorp inmiddels behoorlijk steunt. Ook het historische havendeel, het noorder- en zuiderbassin, zijn van toeristische waarde en geven het dorp, samen met museum Kaap Skil, een historisch karakter. Tussen deze twee gebieden in ligt de visserijhaven; een industrieel complex dat aan functionaliteit in de afgelopen twintig jaar sterk heeft ingeboet en lijdt onder de inkrimping van de visserij. Toch heeft dit havengedeelte nog een behoorlijk grote authentieke waarde, omdat het de thuishaven is van de kotters. Evenementen als Havenvistijn en de havenentourage tijdens 'Concerten aan zee', samen met een groot 'pre-Sail'-evenement, versterken die waarde. Desondanks dreigt dit deel van de haven te verdwijnen als er op korte termijn niet wordt ingegrepen. In de Toekomstvisie haven Oudeschild (2016) is nagedacht over manieren om de drie hierboven genoemde gebieden met elkaar te verbinden.[24] Nu ligt het toeristisch belangrijkste deel van de haven op de grootste afstand van de toeristische attracties in het dorp. Hier liggen nog veel kansen in de uitvoering.

Unieke dorpen op Texel

Naast het afwisselende landschap beschikt Texel over zeven unieke dorpen met elk een eigen karakter. Van badplaats De Koog, met haar vele restaurants en winkeltjes, tot de kleine, karakteristieke dorpen als Den Hoorn, De Waal en Oosterend. Met de dorpscommissies van alle kernen is op 10 juni 2021 gesproken over de positieve en minder positieve kanten van toerisme voor hun dorp, mede naar aanleiding van de dorpenrondes in 2019 en het eerder gehouden inwonersbelevingsonderzoek.
Ook is gevraagd naar het wensbeeld voor de toekomst. In **bijlage 4** is een beschrijving van elk dorp opgenomen, aangevuld met de belangrijkste constateringen vanuit de dorpscommissies.

[24] In 2020 is de visie geëvalueerd en is geconcludeerd dat de speerpunten hieruit nog steeds actueel zijn.

4.3 Aanbod toeristische verblijfsaccommodaties

4.3.1 Analyse verblijfsaccommodaties

Sinds de jaren zeventig gebruikt de gemeente Texel een normtelling voor het aantal slaapplaatsen per object. Dit is opgenomen in de bestemmingsplannen en dus planologisch vastgelegd. In **bijlage 5** is een uitvoerige beschrijving opgenomen per categorie slaapplaatsen. Hieronder volgt een uitleg van de systematiek en de belangrijkste conclusies.

In de laatste bestemmingsplanronde is opgenomen dat het slaapplaatsenplafond is gesteld op 47.000, waarbij is besloten om vooralsnog 2.000 slaapplaatsen in reserve te houden en bij uitgifte vanaf 45.000 pas op de plaats te maken. Om dan te bezien of en zoja hoe, de laatste 2.000 slaapplaatsen uitgegeven kunnen worden. Het aantal uitgegeven slaapplaatsen kan bijvoorbeeld toenemen als bestaande bedrijven gebruik wensen te maken van hun uitbreidingsmogelijkheid of, zoals bij kamperen bij de boer, er een nieuw verzoek van een agrariër wordt ingediend. Het is een dynamisch systeem dat door de gemeente wordt bijgehouden in een slaapplaatsenregistratie.

Er wordt gerekend met een normtelling per categorie.
In onderstaande tabel staat de gehanteerde normering per categorie.

CATEGORIE	AANTAL RECREATIEVE SLAAPPLAATSEN	CRITERIUM
Hotels	2	per kamer
Campers, toercaravans, blokhutten en tenten	3	per object
Stacaravans	4	per stacaravan
Zomerhuizen	5	per zomerhuis
Recreatieve opstal	5	per opstal
Appartementencomplexen	5	per appartement
Familiehuizen	10	oppervlakte 100-200 m2
	15	oppervlakte 200-300 m2
	20	oppervlakte 300-400 m2
Groepsverblijven	per locatie bepaald	zoals vastgelegd in bestemmingsplan
Tweede woningen	5	bestemd voor recreatieve en permanente bewoning

Tabel 2: Normtelling planologische slaapplaatsen zoals deze zijn opgenomen in de bestemmingsplannen

Belangrijk om te weten:

- slaapplaatsen vervallen niet zomaar, dit zijn rechten
- bij omzetting van accommodaties start de gemeente een procedure om overgebleven slaapplaatsen te saneren
- de 25% regeling (kwaliteitsuitbreiding) is in veel gevallen verlopen, deze was voor vijf jaar afgegeven
- er is een maximale plaatsingsdichtheid per hectare bij verblijfsrecreatieve terreinen. In de bestemmingsplannen staat dus hoeveel eenheden op een locatie mogen staan. Bij tenten is dat meer dan bij zomerhuizen.

De gemeente registreert planologisch alles, uitgezonderd de particuliere slaapplaatsen bij logies met ontbijt en de slaapplaatsen in de jachthavens. De gemeente Texel kan op elk moment een overzicht geven van de geregistreerde slaapplaatsen. Het is echter een dynamisch systeem. Soms zijn er wijzigingen op een perceel (binnen de mogelijkheden van het bestemmingsplan) en er kunnen bijvoorbeeld kamperen bij de boerlocaties bijkomen of afvallen.

De schrijfster van dit plan heeft zich ondergedompeld in het slaapplaatsenregistratiesysteem en onderzocht of hetgeen hier wordt omschreven ook klopt met de werkelijkheid. Er is gekeken naar de normtellingen per adres en dit is, waar dat mogelijk was, vergeleken met de informatie die aanbieders hierover verstrekken via websites en andere communicatiekanalen.

Hieronder volgt een overzicht van het aantal planologisch geregistreerde slaapplaatsen. In **bijlage 5** wordt elke categorie apart behandeld en wordt aangegeven wat hier opvalt.

Geregistreerde slaapplaatsen[25]

In totaal zijn er 44.057 slaapplaatsen geregistreerd. Hieronder een overzicht van de verschillende categorieën:

CATEGORIE	SLAAPPLAATSEN
Hotels en pensions	3.773
Appartementen	2.885
Tenten en toercaravans	10.762
Stacaravans	5.252
Zomerhuizen	12.476
Groepsverblijven	1.777
Kamperen bij de boer	2.760
Recreatieve opstallen	2.845
Tweede woningen	1.305
Kamperen bij particulieren	222
Totaal:	**44.057**

Tabel 3: Slaapplaatsenregistratie – opname 29-06-2021

Opvallende zaken:

- bijna overal moet de gast zelf koken. Van het aantal slaapplaatsen bij hotels blijkt 36 procent een appartement te zijn
- veel particuliere adressen bieden een vorm van recreatieve verhuur aan of kunnen dit eventueel aanbieden
- er zijn 429 adressen bekend met een recreatief opstal
- 74 adressen staan in de registratie met een kampeerplek
- 262 adressen zijn bestemd als tweede woning
- op verschillende adressen zijn appartementen voor de recreatieve verhuur bestemd
- er komt relatief veel toeristische verhuur voor in de kleinere dorpen: In Den Hoorn zijn dat maar liefst 4.638 slaapplaatsen (dit is wel inclusief Camping Loodmansduin, waar 2.614 slaapplaatsen staan geregistreerd en bij kamperen bij de boer 558 slaapplaatsen). Den Hoorn maakt onderdeel uit van het concentratiegebied (toeristische slaapplaatsen), maar op een klein inwoneraantal is dit nog steeds een behoorlijke hoeveelheid toeristische bedden.
  In Oosterend zijn dit 1.644 slaapplaatsen. Hier worden de grootste aantallen genoteerd door zomerhuizen, appartementen en kamperen bij de boer. Opvallend is hier het grote aantal tweede woningen en recreatieve opstallen bij particuliere adressen
- in De Koog is de grootste concentratie slaapplaatsen, in verschillende categorieën. Hier zijn de meeste accommodaties die wel een opknapbeurt kunnen gebruiken

Conclusie:

Na een actieve controle van adressen en via allerlei websites blijkt dat het werkelijke aantal geregistreerde slaapplaatsen de planologische werkelijkheid dicht benadert. Er is planologisch een goed systeem om vinger aan de pols te houden. Bij een aantal categorieën (hotels, appartementen en groepsverblijven) zijn er zelfs minder slaapplaatsen in gebruik.
Ook eigenaren van de grote verblijfsrecreatieve terreinen en kampeerterreinen geven aan niet alle slaapplaatsen te benutten. De rechten blijven echter nog van kracht, conform het bestemmingsplan.

[25] Slaapplaatsen Texel, slaapplaatsen registratie – opname 29-06-2021

Slaapplaatsen die niet meer benut worden

Aan de Nota Verblijfsrecreatie uit 2016 is op 26 juni 2019 beleid toegevoegd om alleen nog onder stringente voorwaarden slaapplaatsen te verplaatsen. Dit zou alleen nog kunnen met slaapplaatsen die al gerealiseerd waren of al bedrijfsmatig geëxploiteerd werden. Doel was kwaliteitsverbetering: door opruimen van slaapplaatsen op een bepaalde adres en verplaatsen naar een ander adres.
De laatste jaren blijkt echter in de praktijk dat elke voorgestelde verplaatsing van slaapplaatsen, in welke hoedanigheid dan ook (of het nu om al bedrijfsmatig geëxploiteerde slaapplaatsen gaat of niet), zorgt voor nieuwbouw en dus verstening op een andere locatie: er komt een nieuw concept op een andere locatie bij en dat zorgt voor meer drukte. Hier is tot nu toe nooit een meerderheid voor gevonden in de gemeenteraad.
Om verdere uitbreiding van drukte tegen te gaan (nieuwe, hoogwaardig ingevulde slaapplaatsen geven altijd een hogere bezetting dan slaapplaatsen die op de nominatie staan te verdwijnen) is het raadzaam om te onderzoeken of afroming op een deel van deze slaapplaatsen een oplossing kan bieden. In ieder geval is het verstandig deze beleidsregel uit 2019 in zijn geheel weer in te trekken. De mogelijkheid van verplaatsing kan bijdragen aan handel in slaapplaatsen en zorgt voor prijsopdrijving.

Advies:

1. Er kan een inventarisatie op de grote parken worden gestart, maar het lijkt veel nuttiger om in te zetten op het actualiseren en blijvend beheren van de slaapplaatsenregistratie. Het systeem deugt, maar moet goed onderhouden worden. Een deel van de gegevens is al wat ouder, zoals bijvoorbeeld de nog geregistreerde particuliere kampeerplekken. Die plekken worden nu niet meer bijgehouden en in buitengebied mag op elk moment (tijdelijk) tent of toercaravan worden geplaatst.
   Ook kan in gesprek gegaan worden met eigenaren en kijken of slaapplaatsen eventueel ingeleverd kunnen worden. Zelfde geldt met zogenaamde 'spookslaapplaatsen'.
   Dit is maatwerk per locatie en moet alleen gebeuren bij locaties waarvan de verwachting is dat bepaalde slaapplaatsen geen nieuw leven meer zullen krijgen en altijd met een reële overgangsperiode. Dan kan een ondernemer deze slaapplaatsen nog benutten of kiezen voor een kwaliteitsimpuls in de overige slaapplaatsen. Deze actualisatie, dus het bekijken per adres, kost tijd en inspanning. Hiervoor zal extra capaciteit binnen de gemeente Texel vrijgemaakt moeten worden.
   Te denken valt aan een 'slaapplaatscoördinator'. Bij het daadwerkelijk terugnemen van slaapplaatsen is uiteindelijk een bestemmingsplanwijziging nodig en dit is ter beoordeling van de raad.
2. Het verplaatsen van slaapplaatsen heeft geen maatschappelijk draagvlak en leidt veelal tot meer verstening op andere locaties.
   Geadviseerd wordt het beleid met betrekking tot het verplaatsen van slaapplaatsen in te trekken.

Niet-geregistreerde slaapplaatsen

Sinds 2009 wordt het aantal slaapplaatsen in de haven en die van logies met ontbijt, niet meer meegeteld in het slaapplaatsenregistratiesysteem. Doordat deze categorieën niet inzichtelijk meer worden gemaakt en in vorige publicaties met schattingen werd gewerkt, zijn er bij veel inwoners vragen ontstaan over hoeveel extra slaapplaatsen we het dan hebben, boven op het aantal geregistreerde slaapplaatsen. In **bijlage 6** geven wij inzicht in de huidige stand van zaken.[26]

[26] In verband met corona, dat invloed had op aankomsten van de bruine vloot in het jaar 2020, is ervoor gekozen om 2019 als 'richtinggevend' uitgangspunt te nemen.

Havens

Uit **bijlage 6** blijkt dat de havens betrouwbare cijfers kunnen geven over het aantal slaapplaatsen in de havens in Oudeschild: Dit komt in totaal op **722** slaapplaatsen. Hierbij moet wel worden aangetekend dat deze slaapplaatsen bezet zijn in de maanden april t/m september en sterk kunnen fluctueren per dag. Weersomstandigheden spelen hierbij een belangrijke rol. Daarnaast is het aantal slaapplaatsen in de gemeentehaven ruim genomen: dit is afgeleid uit de havenboekhouding en de registratie vanuit de toeristenbelasting waarbij ook bemanningsleden worden meegeteld.
De overige maanden in het jaar bestaat de bezetting alleen uit vaste (Texelse) ligplaatshouders. Beide havenmeesters geven echter aan dat met bovenstaande cijfers een betrouwbaar en consistent beeld wordt gegeven.

Logies met ontbijt

Tot mei 2020 is er een interne inventarisatie bij de gemeente Texel gedaan van logiesaccommodaties die werden aangeboden via de grotere verhuurplatforms als Booking.com, Airbnb.nl, Texel.net en Bedandbreakfast.nl (zie voor toelichting ook bijlage 6). Voor logies met ontbijt is de schatting dat er zo'n **800 slaapplaatsen** extra zijn, die nu nog niet zijn opgenomen in een registratiesysteem.

Totaal niet-geregistreerde slaapplaatsen

Dit betekent dat er in totaal nog circa **1.522 slaapplaatsen** extra in omloop zijn.

De vraag is of het wenselijk is om in de toekomst deze slaapplaatsen weer op te nemen in het planologische slaapplaatsregistratiesysteem of dat dit op een andere manier moet worden bijgehouden. Voor de havens kan dat een discussiepunt zijn (zie ook toelichting in bijlage 6). Daar wordt gewerkt met gemiddelde bezettingscijfers of normeringen en is per jaar eenvoudig een overzicht van de bezetting te verkrijgen.
Een aparte registratie ernaast is niet nodig; op jaarbasis is een goed inzicht te verkrijgen.

Conclusie:

Om een goed inzicht te krijgen en te behouden in de recreatieve verhuur van (delen van) woningen, en dan vooral logies met ontbijt, is het noodzakelijk om hiervoor op korte termijn een systeem op te tuigen met een overzicht van alle adressen en aantallen slaapplaatsen. Logies met ontbijt is nu bij recht toegestaan. Er is een meldplicht op basis van de toeristenbelasting, maar slaapplaatsen worden niet meegenomen in de totale telling van het slaapplaatsenregistratiesysteem.

De slaapplaatsen bij logies met ontbijt drukken ook veel meer op de leefbaarheid in de dorpen: er is meer reuring in de dorpen, maar ook wordt gebruik gemaakt van de voorzieningen en de daarbij behorende infrastructuur, zoals parkeerplaatsen in de buurt van deze adressen. Dit zorgt vooral in de kernen voor meer irritaties bij inwoners, en dan vooral bij degenen die geen logies/ontbijtvoorziening aanbieden.
Daarnaast is deze vorm van recreatieve verhuur als bijverdienste intussen ook een wezenlijk onderdeel van het totale toeristisch verblijfsaanbod op Texel geworden, ook al is het bij mensen thuis en voorziet het in een andere vraag. Ook de slaapplaatsen bij kamperen bij de boer worden immers geregistreerd.

Advies:

De logies- met ontbijtadressen drukken op te toeristische infrastructuur en er vindt permanente verhuur plaats (jaarrond). Voor de slaapplaatsen in de haven is dat niet het geval (deze gasten gaan en komen). Daarom het advies de logies- en ontbijtadressen in het vervolg mee te nemen in de planologische slaapplaatsenregistratie. We komen dan waarschijnlijk, na actualisatie ook van het slaapplaatsenregistratiesysteem, ergens uit rond de grens van 45.000 slaapplaatsen of iets daarboven.
Als helder is om hoeveel slaapplaatsen het in totaal gaat, kan er een nieuw maximum aan slaapplaatsen met elkaar worden vastgesteld (en of de ruimte tot 47.000 nog nodig is).

In de volgende paragraaf proberen we op basis van het huidige beleid en de mogelijkheden van nieuwe wet- en regelgeving meer duidelijkheid te geven voor het beleid van de toekomst en de gemaakte afwegingen.

4.3.2 Recreatief beleid verblijfsaccommodaties en handhaving

In deze paragraaf wordt ingegaan op het recreatief beleid van een aantal logiesvormen.

Logies met ontbijt

Logies met ontbijt, ook wel Bed & Breakfast (B&B) genoemd, wordt sinds lange tijd aangeboden op diverse woonadressen op Texel. Van oudsher gebeurde dit als een bijverdienste in het hoogseizoen. Het is een kleinschalige logiesvorm die past bij het eiland en die zeker een aantal positieve aspecten kent. De positieve kanten zijn door verschillende politieke partijen tijdens de behandeling van de richtinggevende notitie al goed omschreven: het biedt de Texelaar de mogelijkheid om te profiteren van toerisme (extra bron van inkomsten), het biedt de bezoeker de gelegenheid om in contact komen met de 'locals' en het vindt plaats in bestaande bebouwing.

De laatste jaren beginnen echter ook de negatieve aspecten zich te manifesteren: in veel situaties heeft het zich nu ontwikkeld tot een grootschaliger logiesvorm (jaarrond). Niet zelden luxer dan een hotelkamer. De aanwezigheid van gasten geeft meer drukte in de woonwijken: er is een grotere parkeerdruk en meer (geluids)overlast. De parkeernorm voor logies met ontbijt is opgenomen in de Nota Parkeernormen Texel 2015, maar in de kernen wordt veelal niet voldaan aan deze norm.
Door de opkomst van digitale platforms als Airbnb en Booking.com is de toeristische verhuur van woonruimte het afgelopen decennium in veel verstedelijkte gebieden in Nederland flink toegenomen, zo ook op Texel. Onder het mom van logies met ontbijt worden soms zelfs hele panden verhuurd, hetgeen niet mag volgens het bestemmingsplan. Bij controles blijkt niet altijd een bewoner aanwezig te zijn (toezicht en handhaving zit hier bovenop, maar het kost veel tijd om een dossier op te bouwen).
In 2020 zijn er 35 woningen uit de recreatieve verhuur teruggehaald.
Dit alles leidt niet alleen tot druk op de leefbaarheid in de woonwijken, maar ook tot een ongelijk speelveld met professionele aanbieders van toeristische accommodaties.

Goede regelgeving en regulering van deze logiesverstrekking is daarom van belang. Hieronder een opsomming van de huidige regelgeving voor logies met ontbijt en vervolgens een overzicht van nieuwe instrumenten uit de Wet toeristische verhuur van woonruimte die we kunnen inzetten om dit probleem op te lossen.

Geactualiseerde bestemmingsplannen sinds 2013

Op Texel is in de geactualiseerde bestemmingsplannen sinds 2013 voor het eerst juridisch vastgelegd dat logies met ontbijt bij recht mogelijk is.[27] Ondergeschikt aan de woonfunctie en in maximaal drie kamers met maximaal zes slaapplaatsen. Om zo goed mogelijk aan te sluiten bij het gebruik van vroeger, is het bij recht toegestaan (dus zonder vergunning), voor een ondergeschikt deel van alle woningen.[28] Er is daardoor geen concreet inzicht in de verhuuradressen (wel via de toeristenbelasting), en in het aantal slaapplaatsen per woning. Bij de ruimere bouwmogelijkheden van de woonhuizen in dezelfde bestemmingsplan-actualisatie werd de gemeente vervolgens geconfronteerd met hele vleugels die aan woningen gebouwd werden, puur met als doel om daar logies met ontbijt aan te bieden. Daarnaast werden de begrippen 'ondergeschiktheid' of 'in de woning' ruim geïnterpreteerd.

Beleidsregels toepassing logies met ontbijt- 13 juni 2020

Om meer grip te krijgen op de diversiteit van logies met ontbijt en een betere uitleg te geven van de regels in de bestemmingsplannen zijn 'beleidsregels toepassing logies met ontbijt Texel 2020' opgesteld. Deze waren bedoeld om de opgenomen regels in de bestemmingsplannen te verduidelijken. Dit bleek echter niet het geval. De definitie 'ondergeschiktheid' in de woning is nog niet voldoende afgebakend.
Er staat dat de oppervlakte van de ruimtes kleiner moet zijn dan de slaapkamers van de bewoners, maar dit valt lastig te handhaven. Voorbeeld: hoe ga je om met eenpersoonshuishoudens in een grote woning? Mogen die huishoudens dan geen kamers verhuren, omdat de gasten met meer dan één persoon zijn? Ook het begrip 'in de woning' is op meerdere manieren te interpreteren.
Op 1 januari 2021 is een wijziging op de **Wet met betrekking tot toeristische verhuur van woonruimte** van het ministerie van BZK van kracht gegaan. In **bijlage 7** wordt deze wet met de daarbij behorende instrumenten uitgebreid toegelicht. Deze wet biedt nieuwe mogelijkheden.

[27] Tot die tijd gingen we op Texel er van uit dat het viel onder normaal gebruik van woning. Toen kwam er nieuwe jurisprudentie van de Raad van State waaruit duidelijk werd dat als je niets regelt dergelijk recreatief gebruik niet is toegestaan. De consequentie daarvan was dat logies met ontbijt niet was toegestaan. Daarom is dit opgenomen in de bestemmingsplannen. Uitgangspunt was een regel op te nemen die leek op het gebruik van oudsher: maximaal vijf personen (nota toerisme en recreatie). Dit is destijds afgerond naar boven: maximaal drie kamers/zes personen. Dezelfde grondslag als geldt voor hotelkamers.
[28] Logies met ontbijt is niet toegestaan in sociale huurwoningen (op basis van contract Woontij)

Goede juridische onderbouwing en maatwerk vereist[29]
De Wet toeristische verhuur van woonruimte kan worden toegepast bij de gemeente Texel voor de toeristische verhuur van (delen van) woningen, en ook dus voor het aanbieden van logies met ontbijt. Omdat de instrumenten (registratieplicht, nachtencriterium, meldingsplicht en vergunningplicht) een beperking kunnen vormen voor het eigendomsrecht en vrij dienstenverkeer is het aan de raad om deze beperkingen te rechtvaardigen. Er is een goede onderbouwing nodig op basis van noodzaak, geschiktheid en proportionaliteit van de maatregelen, zoveel mogelijk met kwantificeerbare cijfers. Voor de gemeente Texel is dit mogelijk. Niet alleen vanwege de schaarste van woningen, maar ook op basis van andere argumenten, zoals leefbaarheid en het tegengaan van overlast.

Gezien alle jurisprudentie, en ook gelet op het vereiste van evenredigheid en vrij dienstenverkeer, geldt als uitgangspunt dat dient te worden gekozen voor de minst beperkende maatregel. Dit betekent, dat er op grond van artikel 23 lid 2 en artikel 23c lid 1 Hv 2014 eerst een registratieplicht moet worden ingevoerd, voordat kan worden overgaan op een meld- en vergunningplicht. Het inzicht dat met de registratieplicht wordt verkregen, kan worden gebruikt om verdergaande maatregelen te onderbouwen. De keuze voor een instrument is uiteindelijk afhankelijk van de ernst van ongewenste neveneffecten. Dit kan verschillen per gemeente, maar ook per wijk.

Gemeente Texel kan de Wet toeristische verhuur van woonruimte inzetten om de toeristische verhuur van woningen te reguleren. Er is de mogelijkheid om dit, mits goed onderbouwd, naar de eigen situatie in te richten. Wel moet dan een wijziging in de huisvestingsverordening worden opgenomen.

Van januari tot juni 2021 is nader onderzoek verricht bij stakeholders op Texel (ook op basis van de raads- en collegevragen). Er is gekeken hoe het bed & breakfastbeleid is vormgegeven bij andere gemeenten in Noord-Holland en op de andere Waddeneilanden. Verder is er gesproken met ervaringsdeskundigen bij de Gemeente Bergen **(zie ook bijlage 7)** over wat er allemaal komt kijken bij het inzetten van dergelijke maatregel. Voor de praktische uitvoerbaarheid is overlegd met ambtenaren van verschillende disciplines (handhaving, belastingen, juridische zaken, ruimtelijke ordening) van de gemeente Texel.

Hiermee komen we tot de **volgende aanbevelingen**:

1. **Intrekken van de beleidsregels toepassing logies met ontbijt**, omdat die de bestaande regels in de bestemmingsplannen niet verder verduidelijken. Dus voorlopig uitgaan van de huidige bestemmingsplanregels.
2. **Nieuwe uitgangspunten met heldere criteria maken voor logies met ontbijt.** De richting hiervan wordt in grote lijnen in dit Toeristisch Toekomstplan alvast kenbaar gemaakt (voorzienbaarheid) en een kennisgeving hiervan wordt gepubliceerd. Daarna zal dit worden meegenomen in het paraplu-bestemmingsplan Toeristisch Toekomstplan.
3. **De huisvestingsverordening aanpassen** en hierin registratieplicht opnemen
4. Het zo spoedig mogelijk instellen van een **registratieplicht** voor alle woningen die een vorm van toeristische verhuur aanbieden. Dus niet alleen voor logies met ontbijt, maar ook van alle woningen die al (recreatief) bestemd zijn en toeristische verhuur mogen aanbieden (bijvoorbeeld bij tweede woningen). Hiermee wordt elke toeristisch verhuurde woning geregistreerd. De eigenaar van de woning heeft de plicht aan te tonen dat hij/zij aan de voorwaarden voldoet.
5. **Bestemmingsplannen vervolgens hierop aanpassen**, tegelijkertijd met andere wijzigingen in ruimtelijk toeristisch beleid (zie verderop) middels een paraplu-bestemmingsplanwijziging.
6. Zes maanden na invoering van de registratieplicht **de handhaving intensiveren** op elke vorm van illegale verhuur (zes maanden is ook de vastgelegde overgangstermijn in de wet).
7. Wanneer dankzij de registratieplicht alles inzichtelijk is en er een helder beeld is ontstaan van de totale recreatieve verhuur in woningen op Texel kunnen eventuele **verdere maatregelen worden genomen**. Bijvoorbeeld een maximaal aantal logies met ontbijtadressen aanhouden, op basis van een vergunningstelstel of een maximum aantal nachten instellen voor de recreatieve verhuur van woningen. Ook kan een maximum gesteld worden aan het aantal kamers per adres.
   Dit zijn vervolgstappen die pas na grondig inzicht en evaluatie van de eerste maatregelen kunnen worden genomen.
8. Voor alle hierboven genoemde punten geldt: Er dient een **goed en helder communicatieplan** bij opgesteld te worden. Voor invoering van al deze maatregelen is zorgvuldigheid vereist: nieuwe regelgeving moet in één keer helder zijn en bij wijziging in beleid is het belangrijk iedereen hierin goed mee te nemen. Er zijn veel belangen mee gemoeid. De regelgeving moet jaarlijks goed worden gecommuniceerd, niet alleen vanuit de gemeente, maar ook vanuit bijvoorbeeld de VVV Texel. Zowel naar de aanbieders van logies met ontbijt als naar de gasten.

[29] De wet toeristische verhuur van woonruimte maakt regulering vakantieverhuur mogelijk, Blog bestuursrecht, Marleen Botman, 18 maart 2021

Conclusie

Het beleid omtrent logies met ontbijt moet zo spoedig mogelijk worden verbeterd. Uit alle gesprekken met inwoners en ondernemers, maar ook met de handhavers binnen de gemeente Texel, blijkt dat dit hoge prioriteit moet krijgen. De Wet toeristische verhuur van woonruimte kan hierbij ingezet worden.
We stellen het volgende voor, als nieuw beleid, en ter verduidelijking op de geldende bestemmingsplannen:

- Er komt een duidelijke definitie voor ondergeschiktheid die ook handhaafbaar en controleerbaar is
- Er komt een heldere omschrijving van wat wel of niet in de kamer van logies met ontbijt aanwezig mag zijn. Bijvoorbeeld geen kookgelegenheid
- Er wordt duidelijkheid verschaft over wat wordt verstaan onder het begrip 'in de woning' (en wie verhuurt) en hoe het zit met het bereiken van de logies met ontbijtkamer: wel of niet via de voordeur, niet in een bijgebouw, niet via een dakterras en brandtrap bereikbaar, enzovoort
- Huidige beleidsregels 'toepassing logies met ontbijt Texel 2020' intrekken

Advies en uitgangspunten voor nieuw beleid logies met ontbijt:

1. Voor de ondergeschiktheid komen meetbare criteria: Hierbij kan gedacht worden aan een maximum percentage van de woonoppervlakte (eerste criterium) en een maximum aantal vierkante meters (tweede criterium). In bijna alle Noord-Hollandse gemeenten en ook op de Wadden is dit zo vormgegeven. Er is alleen onderling wat verschil in de hoogte van het percentage en in het maximumaantal vierkante meters. Veelal is ook een maximum gesteld aan het aantal kamers.
2. Er komt een heldere omschrijving voor wat wordt verstaan onder woonoppervlakte.
3. Er komt uitsluitsel over de eisen omtrent parkeren bij een logies met ontbijtvoorziening.
4. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen binnen- of buitengebied (gelijkheidsbeginsel).
5. Er wordt wederom een maximum gesteld aan het aantal te verhuren kamers per adres.
6. Alles wordt juridisch getoetst voor publicatie.

De uitwerking van definities, zoals aantal vierkante meters of maximum aantal kamers per woning, komen ter overweging en besluitvorming terug bij de uitvoering van het Toeristisch Toekomstplan. Als één van de eerste acties wordt voorgesteld om een paraplubestemmingsplan Toeristisch Toekomstplan op te stellen voor alle gevraagde wijzigingen in dit Toeristisch Toekomstplan.

> *Wees duidelijk en doe wat met de gevallen die niet kloppen*
>
> Gerard van Veen - Kobeko

[30] Rekenvoorbeeld: In het beleid van de gemeente Bergen betekent dit met percentage van 25 procent van de woonoppervlakte en maximaal 50 m2 bijvoorbeeld dat een eengezinswoning met 112 m2 het volgende kan verhuren: 28 m2. Hier zouden dan nog twee slaapkamers van 14 m2 verhuurd kunnen worden. Deze voorbeeldwoning heeft drie slaapkamers (inclusief de zolder). Bij de gemeente Bergen geldt daarnaast een maximum van twee slaapkamers. Deze 'tweekamerregel' zorgt samen met een maximum aan vierkante meters (50 m2) en het percentage van de woonoppervlakte dat het verhuurde aantal kamers altijd binnen goede proporties blijft.

“De boeren kleuren het landschap met hun producten maar ook met kamperen”

Patricia Keijser - Boerderijcamping De Hal

Kamperen bij de boer

Steuntje in de rug en instandhouding landschap

Bij het maken van de regeling voor het kamperen bij de boer, ruim dertig jaar geleden, was het uitgangspunt dat het in sommige agrarische sectoren lastig was om te blijven boeren, omdat het inkomen laag en onzeker was. Of omdat er geen bedrijfsopvolger was, maar de agrariër nog wel kleinschaliger wilde blijven boeren, bijvoorbeeld door ook aan landschapsbeheer te doen. Juist het voortbestaan van deze agrarische bedrijven, zo was toen het oordeel (en ook nu nog), was belangrijk voor de instandhouding van het Texelse landschap. En voor de gast is het leuk om het agrarisch bedrijf van dichtbij mee te maken.

Vergunningstelstel

Kamperen bij de boer werkt met vergunningen op basis van het bestemmingsplan Buitengebied (binnenplanse afwijking). De vergunning wordt voor een periode van vijf jaar verleend. Sommige plekken zijn uitgezonderd om landschappelijke redenen of vanwege de leefbaarheid, zoals op de Hoge Berg en in de kernen en aan de dorpsranden.

Er zijn maximaal 15 kampeermiddelen toegestaan in de periode van 15 maart tot en met 31 oktober. Na 31 oktober moet het terrein weer leeg zijn.
Andere voorwaarden:[31]

- er moet een agrarisch bedrijf zijn (ten minste de omvang van een reëel agrarisch bedrijf)
- er moet een agrarische bedrijfswoning zijn
- de recreatie-activiteiten zijn ondergeschikt aan de agrarische activiteiten
- de kampeerplek moet goed landschappelijk ingepast zijn met een afschermende windsingel
- overige minimale eisen waaraan moet worden voldaan (dit gaat dan over het aantal watertappunten en toiletten en afstand tussen de kampeer middelen, en het bezitten van blusmiddelen)
- kampeermiddelen mogen niet langer zijn dan 6,5 meter

Uit het bestemmingsplan:
1.4 reëel agrarisch bedrijf (artikel 1.111)
Er is sprake van een reëel agrarisch bedrijf als tussen de helft en een nagenoeg volledig 'redelijk' inkomen[32] afkomstig is uit het bedrijf en/of tussen de helft en nagenoeg volledige arbeidsinzet van een volwaardige arbeidskracht aan het bedrijf besteed wordt. Een reëel bedrijf heeft de potentie uit te groeien tot een volwaardig agrarisch bedrijf.

Volgens de definitie in het bestemmingsplan moet een adres met kamperen bij de boer aan minimaal één van beide eisen voldoen. Dus of de inkomenseis of de eis qua arbeidsinzet. Hiervoor is gekozen omdat bij het verplichten van beide eisen de meeste Texelse schapenboeren zouden afvallen, en niet in aanmerking zouden komen voor het kamperen bij de boer.

Recreatieve slaapplaatsen per 29 juni 2021

Voor het kamperen bij de boer zijn 3.000 slaapplaatsen beschikbaar (ongeacht of de grens van 45.000 slaapplaatsen is bereikt) Dit is een vaststaand contingent. Bij het verlenen van een vergunning moet het aantal slaapplaatsen van kamperen bij de boer onder de grens van 3.000 blijven.

Uit het slaapplaatsregistratie systeem blijkt dat 67 bedrijven een vergunning hebben met in totaal **2.760** slaapplaatsen.

In 2021 zijn 60 locaties opnieuw beoordeeld omdat de vergunning afliep. Voor 56 bedrijven zijn deze vergunningen in 2021 opnieuw verleend. Vier bedrijven moeten aan het einde van 2021 stoppen, omdat zij niet voldoen aan bovenstaande voorwaarden. De overige zeven vergunningen lopen in de komende jaren af en worden dan opnieuw getoetst. Er is dit jaar één nieuwe locatie bijgekomen (starter). Er is geen wachtlijst meer.

[31] Voor de hele regeling zie Bestemmingsplan Buitengebied, artikel 3 lid 5 sub c
[32] Onder redelijk inkomen wordt verstaan het wettelijk minimum loon

In de samenleving is discussie over de regeling en de voorwaarden. Onderwerpen van gesprek:

- de regelgeving over de omvang van de agrarische activiteiten. Is er wel sprake van een agrarische activiteit? En moet de norm niet worden opgetrokken naar volwaardig agrarisch bedrijf?
- hoe eerlijk is het speelveld? Kamperen bij de boer moet een neven activiteit blijven
- vaste plekken/seizoenplekken bij kamperen bij de boer
- uitbreiding van de kampeerplaatsen voor kamperen bij de boer. Bijvoorbeeld door de plekken die nu nog openstaan te verdelen over agrariërs die al een vergunning hebben

In **bijlage 8** worden bovenstaande punten toegelicht en overwogen. Er is gekeken naar het algemeen belang en naar het oorspronkelijke doel van deze regeling, niet naar individueel belang.[33]

Conclusie

Het kamperen bij de boer voorziet in een behoefte. Zowel voor de agrariër als voor de bezoeker. Het doet ook recht aan de inkomensondersteuning die agrariërs nodig hebben.
Het biedt aanbod in het goedkopere segment en is voor een bepaalde doelgroep aantrekkelijk. Het is uitgegroeid tot een volwaardig en aanvullend aanbod in de toeristische verblijfsrecreatie op Texel.

Een goede landschappelijke inpassing is belangrijk. Dit verdient aandacht, zodat de impact op het Texelse landschap beperkt blijft. Daarom wordt ook geen uitbreiding voorgesteld in de verhuurperiode. Zo blijft het open landschap in de wintermaanden gegarandeerd.

Er zijn nog voldoende slaapplaatsen beschikbaar voor kamperen bij de boer. Uitbreiding van het aantal kampeerplaatsen per adres is niet gewenst. Hierdoor verdwijnt de nevenfunctie en ontstaat oneerlijke concurrentie ten opzichte van de professionele kampeerterreinen die aan strengere eisen moeten voldoen.

De omvang van een reëel agrarisch bedrijf leidt wel tot discussie, maar geeft in de praktijk weinig problemen. Bij het verhogen van de criteria vallen de schapenboeren af. Dit jaar is bij het opnieuw verstrekken van de vergunningen opnieuw getoetst en goed gekeken naar de criteria. Een aantal 'twijfelgevallen' is afgevallen: drie bedrijven zijn direct gestopt, vier anderen moeten stoppen aan het einde van het seizoen 2021.

Vaste plekken, langer dan 30 dagen, ofwel seizoenplaatsen, zijn bij kamperen bij de boer niet toegestaan.[34]

Advies

Geen wijzigingen aanbrengen in de regels voor het kamperen bij de boer. Bij de uitwerking van het Toeristisch Toekomstplan, dus bij het opstellen van het paraplu bestemmingsplan Toeristisch Toekomstplan zou in de planregels wel een nadere omschrijving kunnen worden gegeven van de term 'ondergeschiktheid'.
Ook kan nog gekeken worden naar definities zoals kampeermiddel (tegenwoordig zijn campers al langer dan 6,5 meter) en de criteria voor 'reëel agrarisch bedrijf'. De agrarische sector (LTO/Kamperen bij de Boer) pleit om aantal aanvullende criteria zoals 'mineralenboekhouding' toe te voegen aan toetsingscriteria.

Bij de vergunningverlening moet meer aandacht zijn voor een goede landschappelijke inpassing. Er moet in ieder geval een afschermende boomsingel aanwezig zijn. Bij de vergunningaanvraag dient een goede tekening van het inrichtingsplan overlegd te worden. De vergunningverlening kan worden gekoppeld aan de uitvoering daarvan. Hiervoor is het niet nodig de regels aan te passen.

[33] VTKB, TOP en Hiswa-Recron zijn vertegenwoordigd in de klankbordgroep, ieder vanuit zijn/haar eigen belang. Na gesprekken en een analyse van het huidige vergunningenstelsel en de regelgeving is in deze paragraaf een overweging gemaakt voor de toekomst waarbij ook deze vorm van verblijf kan blijven voortbestaan als nevenactiviteit van het agrarisch bedrijf. Hierbij moet dus ook geconstateerd worden dat de eindconclusie in deze paragraaf wellicht niet voor een ieder naar 100% tevredenheid zal zijn. Gemeente Texel handelt in dit geval als overheid in neutraal, algemeen, belang.
[34] Bestemmingsplan Buitengebied, 2013

Wat kunnen we doen om verdere verstening tegen te gaan?

In het coalitieakkoord van mei 2018 'Balans brengen' staat de volgende wens:

Omzetten van kampeerplaatsen naar verstening alleen nog via buitenplanse procedures.

Later is dit in het addendum op het coalitieakkoord, in oktober 2020, aangevuld met:

Verstening
We brengen in kaart welke stappen we als gemeente moeten en/of kunnen nemen om de verdere toeristische verstening van het eiland af te remmen. Zodat we dit goed op papier hebben bij gesprekken en besluiten over toerisme, ruimtelijk beleid, omgevingsvisie en omgevingsplannen.

Deze paragraaf gaat in op de wensen uit het coalitieakkoord en het addendum.

Huidige situatie: Het is bij recht mogelijk om kampeermiddelen om te zetten naar zomerhuizen bij Recreatie-Verblijfsrecreatieve terreinen
Bij de laatste actualisaties van de bestemmingsplannen vanaf 2013 was het uitgangspunt: zoveel mogelijk vrijheid en flexibiliteit aan de ondernemers te laten, waarbij zo weinig mogelijk administratieve lasten in de vorm van planologische procedures op hun schouders werden gelegd. Om die reden is ervoor gekozen om wel regels en voorwaarden op te nemen over de uitstraling aan de buitenkant van de recreatieterreinen, maar zo weinig mogelijk te regelen over de binnenkant van de terreinen. De ondernemers weten immers beter dan de gemeente welke kwaliteit hun bezoekers wensen en zij moeten daar snel op kunnen inspelen.

Zie voor verdere toelichting ook **bijlage 9** (hier wordt ook ingegaan op de situatie op kampeerterreinen).

Conclusie:

Op de terreinen met de bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatieve terreinen' is bij recht omzetting van kampeerplaatsen naar zomerhuizen mogelijk. Op terreinen met de bestemming Recreatie – Kampeerterrein is dat niet mogelijk. Bij het kamperen bij de boer ook niet. Daarmee blijft ongeveer 25% van de geregistreerde slaapplaatsen bestemd voor kampeermiddelen.

Zorgen over verstening en behoud van voldoende kampeerplekken
Nu, na enkele omzettingen naar zomerhuizen, is de wens om toch weer een toetsmoment vooraf te hebben voordat er omzetting naar zomerhuizen plaatsvindt. Er zijn zorgen of er wel voldoende kampeerplaatsen overblijven en zorgen omtrent verstening in het open landschap.

Het zorgpunt van voldoende aanbod aan kampeerplaatsen lijkt gewaarborgd via de bestemming Recreatie - Kampeerterreinen. Bij de bestemming Verblijfsrecreatieve terreinen is dit anders.

Om een goede afweging te kunnen maken, moeten vier vragen worden beantwoord:

1. **Wat verstaan we onder verstening?**
   Gaat het om gehele nieuwbouw van zomerhuizen of recreatieve opstallen? Of ook over uitbreiding van bestaande zomerhuizen? En mogelijk ook over uitbreiding van verblijfsrecreatieve gebouwen zoals hotels, appartementengebouwen of groepsverblijven? Of over verplaatsen van slaapplaatsen?
2. **Hoeveel plekken kunnen nog omgezet worden?**
3. **Wat moeten we regelen om verdere verstening tegen te gaan?**
4. **En hoe zit het met het risico op planschade?**

In **bijlage 9** gaan we op elk van deze vragen dieper in. We komen op de volgende antwoorden:

1. Conform het coalitieakkoord verstaan we in deze nota onder **verstening**: het omzetten van kampeerplaatsen (plekken voor campers, tenten, toercaravans of stacaravans/chalets) naar zomerhuizen. In de volgende paragraaf kijken we echter ook naar de uitbreidingsregelingen en de consequenties daarvan.

2. Op dit moment kunnen er nog **7.435 slaapplaatsen** worden omgezet naar zomerhuizen. Conform de normtelling zou dat uitkomen op 1.487 zomerhuizen. Dit betekent echter niet dat dit aantal ook gebouwd kan worden. Er is vaak meer ruimte nodig voor zomerhuizen en bij omzetting zullen altijd slaapplaatsen 'overblijven'. Deze worden bij wijziging van het bestemmingsplan planologisch verwijderd van de kaart.

3. Er zijn verschillende mogelijkheden om verdere verstening tegen te gaan. In alle gevallen moeten de bestemmingsplannen worden aangepast. De minst ingrijpende oplossing voor de sector is het opnemen van een (extra) toetsmoment vooraf: in het paraplubestemmingsplan Toeristisch Toekomstplan moet geregeld worden dat het niet langer 'bij recht' mogelijk is zomerhuizen of familiehuizen (hierna: zomerhuizen) te bouwen, maar dat dit alleen kan na toepassing van een afwijkingsbevoegdheid. Dit was in het verleden, voor de laatste bestemmingsplanronde, ook het uitgangspunt. Dit geeft het college van B&W de mogelijkheid te toetsen op de ruimtelijke kwaliteit en landschappelijke inpassing van een aanvraag omgevingsvergunning. Als aan alle voorwaarden voldaan is, kan de omzetting alsnog plaatsvinden. Daarmee maakt de gemeente het dus niet onmogelijk, maar wordt wel vooraf getoetst.

4. Om het risico op planschade te beperken is een aantal stappen nodig (zie hieronder).

Als de gemeente, als gevolg van nieuwe beleidsinzichten, bestaande planologische rechten wenst weg te nemen, dan is het belangrijk om goed te kijken naar de overgangssituatie. Bij het abrupt ontnemen van rechten ontstaat het risico op planschade.[35] Voor de analyse of sprake is van planschade wordt de eerdere planologische situatie vergeleken met de nieuwe planologische situatie. De schade door het wegnemen van de mogelijkheden wordt geschat op waarde in euro's.

Dit speelt een rol bij bijvoorbeeld het wegnemen of verkleinen van het recht op logies met ontbijt in de woning en bij het niet langer bij recht omzetten van kampeerplaatsen naar zomerhuizen. Omdat het in deze gevallen op Texel om veel adressen kan gaan, en de economische waarde van de planologische rechten hoog is, kan dit letterlijk gaan om miljoenen euro's.

Advies: neem geen voorbereidingsbesluit!

Soms is het zaak dat de gemeenteraad zo snel mogelijk een voorbereidingsbesluit neemt. Dat bevriest als het ware planologische ruimte in de huidige bestemmingsplannen. Het dringende advies is om dat juist NIET te doen. Daarmee neem je abrupt planologische rechten af, waardoor er geen voorzienbaarheid is voor de eigenaren. Het risico op planschade is dan vele malen hoger.

[35] Artikel 6.1 Wro

Hoe kan het risico op planschade worden verkleind?
Om het risico op planschade te verkleinen moet het volgende worden ondernomen:

1. Voorzienbaarheid creëren, via de volgende stappen:
   Stap 1) publicatie van concreet signaal
   Stap 2) terinzagelegging voorontwerp bestemmingsplan
   Stap 3) benuttingsperiode in acht nemen van 6 tot 12 maanden
   Stap 4) planologische procedure vervolgen

2. Een goede duidelijke overgangsperiode hanteren, waarbij nog gebruikgemaakt kan worden van de bestaande rechten, alvorens deze af te nemen. De periode dient lang genoeg te zijn om een realistische kans te hebben om de rechten te benutten, maar ook weer niet zo lang dat de nieuwe beleidsinzichten pas op lange termijn effect kunnen krijgen. Zie verder de stappen bij 1

Conclusie

Het risico op planschade is hoog en het kan gaan om grote bedragen. Dit risico is te verkleinen door 'voorzienbaarheid' te creëren met een goede overgangsregeling. Hierbij krijgen eigenaren de kans hun rechten nog te benutten, tenminste één of meerdere jaren na officiële bekendmaking van het nieuwe beleid.

Advies: bouw een toetsmoment vooraf in, maar beperk niet de ontwikkelingsmogelijkheden

Gezien alle ontwikkelingen in de toeristisch-recreatieve sector, maar ook in de snel veranderende wereld om ons heen, is het advies om in het op te stellen paraplubestemmingsplan vooraf een toetsmoment inbouwen (bij verblijfsrecreatieve terreinen), met als toetsingscriterium bij de aanvraag omgevingsvergunning een goede landschappelijke inpassing. Dit kan ook overwogen worden bij 'verblijfsrecreatieve gebouwen' (bijvoorbeeld van groepsaccommodaties naar hotels). Zo kunnen ondernemers nog steeds door ontwikkelen op hun terrein, maar is er alleen een extra controle ingebouwd.

De argumenten hiervoor zijn:

1. Door de huidige verdeling in bestemmingen is al gewaarborgd dat ruim 11.000 van de geregistreerde slaapplaatsen altijd beschikbaar blijven als kampeerplaatsen. Ook in vergelijking met andere delen van Nederland is dat een substantieel deel van het totale aanbod aan verblijfsrecreatie.
2. Het inperken van rechten van eigenaren of het bevriezen van de huidige situatie is een onwenselijke ontwikkeling. Dit doet geen recht aan de sterk veranderende markt. Hiermee kan Texel zich in de toekomst uit de markt prijzen en mogelijk vallen ondernemers af omdat ze de exploitatie niet meer rondkrijgen; ze worden beperkt in de flexibiliteit van hun exploitatie.

Welke mogelijkheden voor nieuwe slaapplaatsen zitten er nog in de bestemmingsplannen?

Er zijn nog zes mogelijke uitbreidingsmogelijkheden in de huidige regelgeving. In **bijlage 10** wordt dit toegelicht.

Welke zijn dit en om hoeveel slaapplaatsen gaat het dan?

	UITBREIDINGSMOGELIJKHEID	AANTAL SLAAPPLAATSEN	OPMERKINGEN/AANDACHTSPUNTEN
1.	De 25%-regeling voor kwaliteitsverbetering bij bestaande kleinschalige accommodaties[36]	52	nog mogelijk in Den Hoorn, Den Burg en De Cocksdorp
2.	Monumentale stolpen in een agrarische bedrijfsbestemming	enkele honderden (schatting)?	75 stolpen, maar onbekend welke nog reëel agrarisch zijn
3.	Ruimte voor ruimte-regeling in het buitengebied	0-5 slaapplaatsen	waar dit nog niet is aangevraagd. 1200 m2 slopen voor 1 woning of 1 recreatieve opstal
4.	Kamperen bij de boer	240	quotum is 3000
5.	Regeling 1 kampeermiddel bij een woning in het buitengebied	onbekend hoeveel slaapplaatsen binnen deze regeling in omloop zijn	geen melding nodig. In het slaapplaatsenregistratiesysteem staan wel 222 slaapplaatsen die al meegeteld zijn
6.	Logies met ontbijt	onbekend	niet bekend hoeveel meer slaapplaatsen er binnen deze regeling vallen, boven de eerder genoemde schatting van 800

Voor regeling 1 en 2 geldt dat deze alleen kunnen worden toegepast als de grens van 45.000 geregistreerde slaapplaatsen nog niet is bereikt. Daarnaast zijn er diverse andere voorwaarden aan verbonden.

Zoals in de vorige paragraaf (en daarbij behorende bijlage) over verstening staat, hebben vooral regelingen 1 en 2 invloed op het ontstaan van 'nieuwe verstening'.

Bij regeling 1 blijkt dat, in gevallen waarin de regeling is toegepast, er soms extra repeterende bouwmassa (met nieuwbouw) verscheen in het open landschap. Juist de uitbreiding op kleine recreatieve terreinen in het buitengebied vielen het meest op en zorgde voor veel onbegrip in de discussie over verstening.
Hetzelfde geldt bij regeling 2. Soms werden oude stolpen gesloopt omdat de vier gewenste inpandige appartementen niet pasten en de eigenaar daarom een nieuwe stolp wilde realiseren. Vanuit cultuurhistorisch perspectief wordt geadviseerd om het maximum van vier appartementen terug te brengen naar twee, en dit alleen toe te staan bij oude stolpen met een monumentale status. Op die manier kunnen de recreatieve appartementen op de begane grond gemaakt worden en blijft de authentieke kapvorm onaangetast. Daarom nieuwbouw uit de bestemmingsplannen schrappen.

Conclusie en aanbevelingen:

De uitbreidingregelingen 1 en 2 zorgden op een aantal locaties voor meer verstening in het landschap. Regeling 1 loopt ten einde, maar voor regeling 2 (stolpenregeling) is het verstandig de regels aan te scherpen: Het terugbrengen naar twee recreatie appartementen, en alleen toestaan in bestaande stolpen (dus geen nieuwbouw meer).
Echter, als de grens van 45.000 slaapplaatsen bereikt is, vervallen ook deze uitbreidingsrechten.

[36] In de presentatie op 15 juni is het aantal van 64 genoemd. Dit was niet juist. Juiste aantal is dus 52. Voor Den Hoorn loopt dit jaar de regeling af (dit zijn 27 van de 52 genoemde laapplaatsen).

Stimuleer gastvrij en toekomstbestendig ondernemerschap

4.4 Aanbod attracties en overige voorzieningen

In deze paragraaf staan we stil bij de verschillende mogelijkheden van vermaak op Texel: de toeristische attracties, maar ook overige voorzieningen zoals detailhandel, horeca, fietsverhuur en sportmogelijkheden.

Retail (detailhandel en horeca)

Texel heeft een Retail-infrastructuur die vergelijkbaar is met een stad van 100.000 tot 120.000 inwoners.[37] Dit is uiteraard vooral te danken aan het aantal toeristen dat jaarlijks naar het eiland komt. Belangrijk is echter ook om te vermelden dat recreatief winkelen of 'fun shoppen' de op twee na belangrijkste vrijetijdsbesteding is van Nederlanders.[38] Dit volgt na buitenrecreatie en uitgaan.

Winkels en horeca op Texel vertegenwoordigen een economische waarde van 250 miljoen euro op een totaal bruto binnenlands product van ongeveer 700 miljoen. De sector is hiermee van gelijke omvang als de gezamenlijke logiesaccommodaties op het eiland. In de retailvisie uit 2016 bleek dat er nog ruimte was voor wat uitbreiding, maar ondernemers gaven aan hiervoor te waken en kwaliteitsontwikkeling belangrijker te vinden.

De Retail in de dorpen Den Burg, De Koog en Oudeschild heeft zich tot 2019 zowel kwalitatief als in oppervlakte doorontwikkeld. Door de invoering van verkeerscirculatieplannen in Den Burg en De Koog ontwikkelen de centra zich hier goed volgens de uitgangspunten van de retailvisie: compact, compleet en comfortabel. Oudeschild zal nog volgen als de havenontwikkeling zich doorzet.
In De Cocksdorp, Oosterend en Den Hoorn zijn de ontwikkelingen nog beperkt, maar de uitgangspunten in de retailvisie zijn nog steeds actueel en kunnen een goede basis vormen voor verdere uitwerking. Dit kan gekoppeld worden aan het doorontwikkelen van de identiteit van de dorpen.

Detailhandel

Voor de detailhandel bevindt het aanbod van dagelijkse goederen zich vooral in Den Burg en De Koog, gevolgd door De Cocksdorp (vanwege het grote toeristisch concentratiegebied in de omgeving). In totaal bevinden zich dertien supermarkten op het eiland, waarvan vijf in Den Burg. Dit is inclusief een aantal supermarkten bij vakantieparken.
Het niet-dagelijkse aanbod concentreert zich in Den Burg (bijna 20.000 m2). Ook Oudeschild (ca 3.600 m2) en De Koog (ca 3.000 m2) hebben, zij het wat beperkt, niet-dagelijks winkelaanbod.

Horeca

Gemeente Texel kan dankzij het toerisme profiteren van een uitgebreid horeca-aanbod. Lekker eten of een terrasje pakken kan in alle dorpen op Texel. Medio 2015 telde het eiland 175 horecabedrijven, waarvan er ruim 50 zijn ondergebracht bij hotels en pensions.[39] De meeste horecagelegenheden bevinden zich in De Koog en Den Burg; De Cocksdorp is een goede derde. In de sector overheerst het gevoel dat er voldoende horeca is.
Wel vormen vernieuwing en diversiteit een aandachtspunt. Het restaurantaanbod lijkt vooral in De Koog erg op elkaar.
Corona heeft veel gevraagd van de flexibiliteit en inventiviteit van de Texelse horecaondernemers. Dankzij de openstellingen in de zomer van 2020, maar ook het bezorgen van maaltijden of het verruimen van terrassen, heeft de sector het boekjaar 2020 nog redelijk kunnen afsluiten.
Er zijn gelukkig nog weinig tot geen faillissementen op Texel.
Wel speelt, net als elders in Nederland, het probleem om aan goed personeel te komen. Horecapersoneel is schaars en veel jongeren werken geen hele zomer meer door zoals vroeger. Voor Texel komt daar nog het probleem van het (tijdelijk) huisvesten van personeel daar bovenop.

Texel Academy

Texel beschikt over goed onderwijs, waaronder voortgezet onderwijs voor alle opleidingsniveaus. Wat ons eiland nog unieker maakt, is de eigen MBO-horecaopleiding sinds 2018, waar jonge studenten worden opgeleid tot kok, gastvrouw of gastheer. De leerlingen volgen lessen, maar kunnen ook meteen praktijkervaring opdoen bij één van de vele horecabedrijven op Texel. En als het goed bevalt, kunnen deze jongeren voor een langere periode blijven werken en wonen op het eiland.

[37] Retailvisie Texel - Voorzieningenstructuur 2025, Majoléee Retailvastgoed Advies enWPM Research en Consultancy
[38] Trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd, 2020, NRIT Media
[39] Zie noot 37

Kunst en cultuur

Texel beschikt over een relatief groot cultureel aanbod. Dit is niet bij elke bezoeker even bekend. De bekendste trekkers op het eiland zijn de vuurtoren en Ecomare, maar Texel biedt nog veel meer.

Musea

Texel heeft een aantal bijzondere musea die de natuur- of cultuurhistorie van het eiland weergeven. Alle musea zijn goed ingericht op bezoek van kinderen en de grotere musea zijn ook goed bereikbaar voor mindervaliden.

Stichting Texels Museum is de bestuurlijke en administratieve koepel voor vier musea: Ecomare (natuurmuseum en zeehondenopvang), Kaap Skil (over de geschiedenis van Texel en vooral haar rijke maritieme historie), Vuurtoren Texel (het icoon van Texel) en De Oudheidkamer (klein historisch museum waarin je het vroegere Texelse leven in dit huis uit 1599 ervaart).

Ecomare doet veel aan natuureducatie. Er is o.m. een speciale tentoonstelling over Unesco Werelderfgoed De Waddenzee ingericht. Ecomare ontvangt veel dagbezoekers. 80 procent daarvan komt op de fiets.

Museum Kaap Skil, met haar prijswinnende entreegebouw, vertelt de verhalen en avonturen over de bijzondere zeegeschiedenis van Texel, zoals over de Rede van Texel. Buiten is het openluchtmuseum met een molen en vissershuisjes en een gedeelte van de jutterij. Museum Kaap Skil trekt minder dagtoeristen aan dan Ecomare. Kaap Skil is zeer geliefd ook bij de Duitse bezoekers.

Overige musea op het eiland:

- Maritiem- en Juttersmuseum Flora (de wereld van het strandjutten, het loods- en reddingswezen en de visserij)
- Luchtvaart- & Oorlogsmuseum bij Texel Airport (geschiedenis van WO II op Texel en van Texel Airport)
- Museum Waelstee (de geschiedenis van het boerenleven)
- het Walvisvaardershuisje in Den Hoorn

Texelaars krijgen gratis toegang bij alle musea met een speciale museumpas. Musea vinden het belangrijk dat de eigen inwoners kunnen optreden als hun ambassadeurs. Zij brengen ook ander bezoek mee, zoals familie en vrienden of kennissen.

Kunst

Texel beschikt over een flink aantal galerieën en een beeldentuin. Naast Texelse kunst zijn er ook werken van niet-Texelse kunstenaars te bewonderen.

Evenementen

Texel heeft een rijk aanbod aan culturele evenementen. Stichting Lange Juni, opgericht door Cor van Heerwaarden, de drijvende kracht achter veel evenementen, is vanaf 2021 verder gegaan als Stichting Texel Cultuur Eiland[40] met als doel om alle culturele, creatieve uitingen en activiteiten op het eiland nog meer met elkaar te verbinden.

De Ronde van Texel, de grootste catamaranrace in de wereld, is een bekend sportevenement. Verder zijn er meerdere lokale festivals die leuk zijn voor Texelaars en bezoekers die op dat moment op het eiland verblijven. Markten zijn vooralsnog in het evenementenbeleid en in de evenementenlijst opgenomen. Bij de evaluatie van dit beleid wordt bekeken of dit moet worden aangepast.

Sportieve en overige activiteiten

Fietsen en wandelen zijn, naast zwemmen, de meest genoemde activiteiten door bezoekers aan Texel. Texel staat bekend als fietseiland: er is ruim 140 kilometer aan fietspaden en er zijn tienduizend huurfietsen beschikbaar. En daarnaast zijn er natuurlijk de gasten die zelf hun fietsen meenemen. Texel beschikt ook over 100 kilometer aan mountainbikeroutes. Verder zijn er volop wandelmogelijkheden door bos, duinen, over het strand of in de polders.
Op Texel zijn diverse activiteiten beschikbaar die niet of maar beperkt voorhanden zijn op de andere Waddeneilanden: golfen, parachutespringen, rondvluchten. Ook zijn er volop watersportmogelijkheden en activiteiten als paardrijden, karten of een boottocht maken vanuit de haven van Oudeschild.
Texel staat bekend als vogeleiland. In veel natuurgebieden worden vogelexcursies aangeboden en op diverse locaties staan vogelkijkhutten.

Kortom, genoeg mogelijkheden om je op het eiland te vermaken voor meerdere dagen.

[40] www.texelcultuureiland.nl

“De jeugd is de bezoeker van
de toekomst en is sportief”
Gerdina Krijger - Hiswa-Recron

4.5 Bezoekersprofiel Texel

Onderstaande cijfers zijn afkomstig van VVV Texel, TESO en het kennis-portaal KADO Texel.

Voor meer informatie en achtergrond: zie ook **bijlage 11**

Aantal bezoekers en herkomst

In 2019 zijn 2.152.410 passagiers overgezet door bootdienst TESO. In het coronajaar 2020 waren dit er 1.720.511. De meeste gasten verblijven meerdere nachten op het eiland. De gemiddelde verblijfsduur is 5,35 nachten.[41] Op jaarbasis telt Texel circa vier miljoen toeristische overnachtingen.

Ongeveer 5 procent van het totaal aantal bezoekers aan Texel bestaat uit dagtoeristen. Deze toerist komt vaak op de hoogtijdagen: bij mooi weer, in het hoogseizoen. Daardoor heeft dagtoerisme impact op de eilandinfrastructuur en -capaciteit, op momenten dat dit minder gelegen komt. TESO ziet dit ook terug in haar cijfers door een stijging in het aantal overgezette fietsers in de maanden juni en juli.

De meeste bezoekers komen nog steeds uit Nederland, gevolgd door Duitsland. In 2020 was er vanwege corona een sterke stijging in het aantal Nederlandse bezoekers, tot maar liefst een aandeel van 75 procent. Overwegend gasten die er om die reden voor kozen om in eigen land op vakantie te gaan.

2019 Herkomst boekingen VVV Texel

Nederland	54,40%
Duitsland	41,28%
België	2,89%
Zwitserland	0,47%
Verenigd Koninkrijk	0,26%
Frankrijk	0,18%
Italië	0,09%
Oostenrijk	0,09%

Bron: Dashboard VVV Texel 2019

> *Mensen die hier komen hebben de tijd. Ze kopen een fiets of gaan naar de kapper*
>
> Erwin van der Linde - Fietsen op Texel

Profiel van de Texelbezoeker (zie ook de toelichting in bijlage 11)[42]

De gemiddelde bezoeker van Texel is relatief hoog opgeleid en heeft ook een hoog inkomen ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Texel heeft te maken met een type bezoeker die heel loyaal is: het merendeel is zelfs meer dan zes keer op het eiland geweest.

Als belangrijkste reden voor het bezoek wordt de natuur (strand/bos/duinen) genoemd, gevolgd door actieve dingen doen (wandelen/fietsen/zwemmen) en daarna eten en drinken. Als belangrijkste activiteiten worden dan ook wandelen, strandbezoek en horecabezoek (uit eten gaan) genoemd. Dit wordt gevolgd door dorpjes bekijken, de natuur beleven en dan winkelen en fietsen.

Over het algemeen is de bezoeker zeer tevreden over Texel als vakantie-eiland, haar voorzieningen en accommodaties. 25 procent van de ondervraagde respondenten ziet wel verbeterpunten. Dit betreft onder andere de prijs/kwaliteitverhouding in de restaurants en de kwaliteit van de fietspaden. Ook merken sommigen op dat de klantvriendelijkheid en gastvrijheid van bediening in vooral de horeca beter kan. Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor voorzieningen in de openbare ruimte, zoals openbare toiletten, bewegwijzering (wandelpaden) of recreatieve voorzieningen voor de wat oudere jeugd. Ook wordt gewaarschuwd dat het prijsniveau op Texel in zijn algemeenheid niet te hoog moet gaan worden.

[41] Bron: VVV Texel
[42] Uit: VVV Monitor Texel (2020)

4.6 De bezoeker van de toekomst

Onder invloed van alle trends en ontwikkelingen is de vraag van de bezoeker in beweging. Hierop zal Texel moeten inspelen om de huidige bezoeker te behouden, maar ook om een nieuwe gewenste doelgroep aan te trekken. Veranderingen die een (grotere) rol gaan spelen:

- toename van de vergrijzing in Nederland heeft weerslag op de vraag en het gebruik van de ruimte; de populariteit van fietsen (e-bike) en wandelen zal verder toenemen
- vrije tijd wordt schaarser. Daardoor zullen bezoekers hogere eisen stellen aan hun vrijetijdsbesteding. Dit vraagt om kwaliteit in het aanbod, maar ook in de gastvrijheid, (digitale) informatievoorziening (altijd, overal en actueel) en de bereikbaarheid van een bestemming
- bezoekers gaan vaker en korter op vakantie. In korte tijd zoveel mogelijk beleven. Niet meer een hele dag naar het strand, maar op één dag ook winkelen of attracties bezoeken, actief zijn en uit eten gaan. Dit zorgt voor meer bewegingen op een bestemming
- op middellange termijn is de bezoeker op zoek naar authenticiteit, kleinschaligheid en betekenis (special interest). Cultuur/historie beleven, maar ook contact met de lokale bevolking (logies met ontbijt wordt steeds populairder). Daarnaast is er steeds meer aandacht voor de eigen gezondheid (sportief/actief) en duurzaamheid

Trends die worden waargenomen in de verschillende leeftijdsklassen in de vrije tijd:

- **Drie generatie-vakanties in opkomst**
  Driekwart van de Nederlanders vindt het leuk om met de hele familie op vakantie te gaan, niet te lang (3 dagen tot een week) en de meesten doen dit in Nederland
- **Millennials (leeftijd 18 tot 35 jaar) gaan vooral naar het buitenland op vakantie**
  Deze groep gaat relatief minder vaak en minder lang op vakantie en besteedt per vakantie ook minder dan oudere generaties. Deze groep is wel bij uitstek de generatie die alles online regelt
- **Voor Generatie Z (16-24 jaar) is reizen het belangrijkst**
  Dit is de reiziger van de toekomst. Deze groep wil veel geld en tijd aan reizen besteden. Reizen en wat van de wereld zien is belangrijk.
  Ze geven liever geld uit aan reizen dan aan materiële zaken. Wel wordt ook gekeken naar de ecologische footprint.

In het volgende hoofdstuk gaan we in op de belangrijkste ontwikkelingen die van invloed zijn op zowel de bezoekerseconomie als op het toeristische aanbod, en meer specifiek op de bestemming Texel.

Stuur vanuit inzicht en heldere regelgeving

5 Omgevingsanalyse

5.1 Trends en ontwikkelingen[45]

De wereld om ons heen verandert snel. Demografische, sociaal-culturele en politieke trends volgen elkaar in hoog tempo op. Daarnaast zijn we door alle technologische ontwikkelingen meer met elkaar verbonden. Grenzen vervagen. Zeer veel factoren zijn hierop van invloed. De bestemming Texel is hier ook onderdeel van. In deze paragraaf geven we de belangrijkste trends weer die van invloed zijn op de bezoekerseconomie. In paragraaf 2 nemen we de belangrijkste ontwikkelingen in de toeristisch-recreatieve sector onder de loep. In paragraaf 3 kijken we specifiek naar de huidige ontwikkelingen op Texel in relatie tot drukte.

Voorbeeld van een duurzaam verlicht fietspad: Zodra het donker wordt, lichten duizenden steentjes op en fiets je door Van Gogh's schilderij 'Starry Night'. (ontwerp Daan Roosegaarde). Bron: www.visitbrabant.com

Belangrijkste trends & ontwikkelingen die van invloed zijn op de bezoekerseconomie[46]:

- **groei wereldbevolking.** De wereldbevolking blijft groeien. Tot 2060 groeit de Nederlandse bevolking door tot 19,6 miljoen inwoners. Internationale migratie speelt hierin een belangrijke rol. Steeds meer mensen zijn in staat om te reizen. Dit zorgt voor een intensiever gebruik van de openbare ruimte en infrastructuur
- **meer eenpersoonshuishoudens.** In de toekomst wonen meer mensen alleen vanwege de voortgaande individualisering en vergrijzing
- **van bezit naar gebruik.** De zogenoemde deeleconomie groeit. Het gebruiken van producten en diensten wordt belangrijker dan het bezitten ervan. Dit heeft ook invloed op onze vrije tijd: we delen onze auto, er worden meer boten gehuurd dan verkocht, mensen verhuren hun woning aan vakantiegangers (Airbnb)
- **er is een toename zichtbaar in materiële welvaart, inkomen en consumptie**. In 2016 ging meer dan 80 procent van de Nederlanders van 15 jaar of ouder op vakantie (ten opzichte van het Europese gemiddelde van 62 procent)
- **duurzaamheid en circulariteit.**[47] Nederland heeft ambitieuze doelstellingen ten aanzien van verduurzaming en er is steeds meer belangstelling voor circulariteit. In 2030 moet de CO2-uitstoot met 49 procent zijn gereduceerd ten opzichte van 2017. De bezoekerseconomie kan hieraan structureel bijdragen door in te zetten op verduurzaming van vervoer, verblijf en vermaak. Dit is niet alleen een verantwoordelijkheid, maar ook een kans
- **digitalisering en technologie.** Er zijn steeds meer technologische mogelijkheden. Van gezichtsherkenning tot het bedienen van de lampen in de hotelkamer, maar ook kunnen er virtueel attracties worden bezocht.
  Online kopen consumenten steeds meer producten. 52 procent van de Nederlanders boekt een reis of accommodatie online. Vooral Nederlanders tussen de 25 en 45 jaar maken gebruik van online platforms. Daarnaast maken nieuwe technologieën het mogelijk om vooraf de consument te voorzien van de juiste informatie. Ook op de bestemming en na afloop van de reis. Nieuwe technologie zorgt voor een hoop gemak. Dit heeft invloed op het gedrag in de vrije tijd

[45] Uit: NRIT Media, NBTC Holland Marketing, CELTH en CBS (2019): Trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd 2020. In deze paragraaf zijn de belangrijkste trends uit dit rapport overgenomen.
[46] Bezoekerseconomie: hieronder verstaan we zowel dag- als verblijfsbezoek van Nederlanders en buitenlanders voor zakelijke, toeristische en overige doeleinden.
[47] NBTC (2020), Perspectief 2030 – Bestemming Nederland

5.2 Ontwikkelingen in de toeristische sector

Toerisme heeft een enorme economische waarde

Mondiaal zorgt toerisme voor 10 procent van de wereldeconomie: 1,1 biljoen dollar aan inkomsten uit export en tien procent van alle banen (UNWTO, augustus 2018). Toerisme wordt steeds belangrijker voor de Nederlandse economie. De toegevoegde waarde van de toeristische sector was 31,8 miljard euro in 2019, vijfprocent meer dan in 2018. De horeca had hierin het grootste aandeel, gevolgd door de luchtvaart en reisbemiddeling. Ook de bestedingen namen toe. Nederlanders gaven in 2019 vier procent meer uit aan vakanties en dagjes uit in eigen land.[48]

De Nederlandse economie heeft een enorme klap gekregen van de coronapandemie. In de toeristische sector zijn vooral de luchtvaart, de georganiseerde reisbranche (touroperators/reisbureaus), horecaondernemers en de groepsaccommodaties zwaar getroffen. Al met al doet Nederland het nog steeds minder slecht dan veel andere landen, maar de schade is volgens het CBS fors en zal in veel gevallen pas later zichtbaar worden. Het consumenten- en ondernemersvertrouwen was negatief, maar begint langzaam aan weer op te krabbelen.

5.2.1 Trends & ontwikkelingen in de verblijfsrecreatieve sector

In 2019, net voor de coronapandemie, waren vooral de onderstaande ontwikkelingen gaande in de verblijfsrecreatieve sector. Deze zijn nog steeds actueel:[49]

1. Luxe kamperen en opmars van de camper
2. Duurzaam ondernemen op meerdere vlakken
3. Innovatieve speelfaciliteiten
4. Bewustwording in de F&B (food & beverage)
5. Flinke particuliere investeringen in (mobiele) vakantiehuizen
6. Buitenlandse investering in vakantieparken
7. De Grote Vier (Landal, CenterParcs, Roompot en Europarcs) en middelgrote verhuurpartijen doen weer van zich spreken
8. Overheid investeert in vitale vakantieparken
9. Hoogste bezettingsgraad van de Nederlandse hotels in 2019 sinds de jaren zeventig
10. Beleid op particuliere verhuur van woningen

In **bijlage 12** worden bovenstaande punten toegelicht en aangevuld met constateringen vanuit de Texelse verblijfsrecreatieve sector. Bij punt 1 is ook geput uit de kennis van specialisten bij Hiswa-Recron en haar regiocommissie op Texel.

5.2.2 Trends en ontwikkelingen bij de overige attracties en voorzieningen

In **bijlage 13** worden de trends en ontwikkelingen beschreven die betrekking hebben op de volgende sectoren:

- detailhandel
- horeca
- culturele attracties en overige voorzieningen

Ook wordt een aantal algemene voorbeelden gegeven van duurzame initiatieven in de sector.

[48] NRIT Media, NBTC Holland Marketing, CELTH en CBS (2019: Trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd 2020)
[49] NRIT Media, NBTC Holland Marketing, CELTH en CBS (2019: Trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd 2020, pag. 343)

5.2.3 Politieke en beleidsmatige ontwikkelingen

Politieke en beleidsmatige ontwikkelingen hebben invloed op het functioneren van de gehele gastvrijheidssector. Landelijk en regionaal is er de laatste jaren nieuw beleid opgesteld. De algemene tendens is dat veel meer wordt gekeken naar 'waardevol toerisme': toerisme als middel om bij te dragen aan het oplossen van omvangrijke maatschappelijke vraagstukken, zoals het vergroten van de leefbaarheid, realiseren van duurzaamheidsdoelstellingen of het creëren van werkgelegenheid. Toerisme dus dat waarde toevoegt aan een bestemming. Daarnaast wordt gepleit voor het managen van de bezoekersstromen: op de ene bestemming is het rustig en kan er nog wat bij, maar op andere plaatsen ontstaat overbelasting.
De *Destinatie Marketing Organisaties* (marketing organisaties van bestemmingen) gaan daarbij ook steeds meer over van bestemmingspromotie naar bezoekersmanagement. Dit biedt ook handvatten voor het toeristisch beleid van Texel en de uitvoering daarvan.

In **bijlage 14** wordt het landelijke en regionale toeristische beleid toegelicht. Dit is ook van belang voor het Texelse toeristische beleid.

> *Toeristen kijken met een frisse blik. Wat voor ons heel gewoon is, kan voor hen heel bijzonder zijn. De UNWTO verwacht dat er in 2030 1,8 miljard mondiale reizigers zijn, op zoek naar memorabele ervaringen en belevenissen. Daar gaat een enorme kracht vanuit; een kracht die we willen koesteren en benutten, en in goede banen willen leiden, ook in Nederland*
>
> Jos Franken - NBTC Holland Marketing

5.3 Drukte op Texel in relatie tot verblijfs- en dagtoerisme

Voor het meten van de toeristische druk zijn verschillenden instrumenten. In het adviesdocument 'Waardevol Toerisme, onze leefomgeving verdient het' van de Raad voor leefomgeving, wordt opgemerkt dat **toeristische druk** wordt bepaald door drie aspecten:[50]

1. De **intensiteit** van toerisme. De verhouding van aantal inwoners op aantal toeristen. Op Texel is dit in het hoogseizoen 1 op 3 en in het laagseizoen 1 op 1. In Venetië is dit op hoogtijdagen 1 op 600. Hierbij gaan we in het hoogseizoen uit van ruime getallen: een 100 procent bezetting in de accommodaties en havens en zo'n duizend dagbezoekers per dag.
2. De **dichtheid**. De verhouding tussen aantal toeristen en de oppervlakte van de bestemming. Die is op Texel relatief ruim ten opzichte van de andere Waddeneilanden.
3. Het **gedrag** van de bezoekers. De manier waarop toeristen de ruimte en voorzieningen gebruiken ten opzichte van lokale gebruiken en gewoonten.

Vooral het laatste punt, **het gedrag van een bezoeker**, leidt vaak tot irritaties bij inwoners. Denk hierbij aan verblijfsgasten in woningen (logies/ontbijt) die hun auto neerzetten in woonwijken of bezoekers die niet verder dan 50 meter willen lopen om het centrum van Den Burg te bezoeken of campers die te smalle wegen inslaan en te hard rijden. Leerlingen van OSG De Hogeberg, die in juni 2021 nog met TOP in gesprek zijn gegaan over het toerisme, noemen in de Texelse Courant bijvoorbeeld ook het rijgedrag van Duitse gasten. In De Waal ziet men een enorme toename van groepen, vaak in lawaaierige of vervuilende TukTuks die het dorp alleen gebruiken om doorheen te crossen. Nu is dit misschien generaliserend en soms wat overtrokken (zoals bij de OSG-leerlingen), maar het geeft wel aan hoe de relatie tussen bezoeker en inwoner kan verslechteren.

In de coronaperiode werd ook nog een ander type bezoeker aangetroffen: een bezoeker die normaliter naar de goedkopere buitenlandse strandvakantiebestemmingen gaat en nu op Texel zijn vertier zocht. Deze gasten hadden een redelijk goed bestedingspatroon, maar pasten zich niet altijd aan, zoals 1,5 meter afstand houden of met één persoon tegelijk de supermarkt bezoeken. “Al op de boot werden de regels overboord gegooid.”[51]

Daarnaast wordt gekeken naar de **draagkracht van een bestemming**. Dit is het fysieke en sociale vermogen van een bestemming zonder dat sprake is van een significante verstoring. Hierbij gaat het om zes fysieke aspecten: mobiliteit, vastgoed, openbare ruimte, erfgoed, natuur en milieu, en de twee sociale aspecten publieke ruimte en persoonlijke leefomgeving.

Uit de inwonersbelevingsonderzoeken en uit de gehouden gesprekken met de klankbordgroep en met stakeholders blijkt dat bij draagkracht de irritaties vooral oplopen bij de volgende aspecten: mobiliteit (meer autobewegingen, meer campers), vastgoed (hoge huizenprijzen, verdringing op woningmarkt), openbare ruimte (drukte bij markten, supermarkten), druk op de natuur (veel bezoekers, meer afval, meer auto's) en invloed op de eigen leefomgeving (niet meer kunnen parkeren in eigen straat, TukTuks door de straat).

Er zijn verschillende oorzaken die er voor zorgen dat het drukker wordt op Texel. In de klankbordgroep werden de onderstaande oorzaken benoemd:

- meer auto's per boeking
- gemiddelde verblijfsduur van toerist is korter en Nederlanders gaan dus ook vaker en korter op vakantie
- mensen maken meer vervoersbewegingen op een dag (even ijsje halen, twee uur naar het strand, even winkelen in Den Burg) dan vroeger het geval was
- parkeren gebeurt zo dicht mogelijk bij de centra/winkels. Soms is bewegwijzering ook niet helder (zoekgedrag zorgt voor meer bewegingen)
- steeds meer logies- met ontbijtadressen in centra
- afgelopen drie jaar zijn er veel wegopbrekingen geweest, dus een beperktere infrastructuur op het eiland. De oostkant van Texel was veelal afgesloten. Nu zijn soms ook fietspaden buiten bedrijf.
- ook veel verbouwingen op Texel zorgden voor overlast (busjes van werklui)
- klimaatverandering (een langere periode mooi weer)
- dagtoerisme komt op aantal piekmomenten en dan is het al druk op Texel

[50] Raad van de Leefomgeving (Rli), Waardevol toerisme, onze leefomgeving verdient dit
[51] Bron: Dit kwam naar voren uit diverse interviews, en staat ook in het jaarplan 2021 van VVV Texel

Dagtoerisme

Dagbezoekers zijn Nederlanders die vanuit huis dagtripjes maken of dit vanuit hun vakantieadres aan de overkant doen (dagje Texel). Er zijn ook Duitsers en Belgen die voor een dagje de grens over gaan. Voor Texel zal er een beperkt aantal buitenlandse dagbezoekers zijn vanwege de afstand, met uitzondering van georganiseerde buitenlandse groepen die via lokale touroperators worden bediend. Dit geldt bijvoorbeeld voor attracties als Ecomare, Kaap Skil of een middag garnalen vissen vanuit Oudeschild.

Ook de verblijfsrecreatieve sector in Noord-Holland Noord, bestaande uit 18 gemeenten, is volop in beweging.
In 2016 is een inventarisatie gehouden en bleek dat er zo'n zeventig potentiële plannen lagen met in totaal 18.000 slaapplaatsen voor heel Noord-Holland Noord.[52] Hierbij zaten echter ook veel plannen die nog lang niet concreet waren. Meer dan de helft van deze plannen bestond uit recreatiebungalows. Qua realisatie is en zal lang niet alles gerealiseerd worden. Het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, dat nu de regie voert in de regio bij afstemming van nieuwe ruimtelijke accommodatie-plannen, schat in dat er in de komende jaren wellicht nog 3.000 tot 5.000 slaapplaatsen bij komen. Dit heeft ook voor Texel consequenties. Deze bezoekers kunnen ook een dagje naar Texel komen, maar aan de andere kant kan dit ook zorgen voor betere spreiding van verblijfsbezoek in Noord-Holland Noord (en dat zorgt dan weer voor minder druk op Texel).

Er zijn geen exacte cijfers bekend van het aantal dagtoeristen op Texel. Het NBTC geeft ook aan dat dit moeilijk te meten is. TESO zegt uit te komen op zo'n 100.000 dagtoeristen per jaar die naar Texel komen.
De schatting is dat zo'n vijf procent van alle aankomsten op Texel, dus inclusief bevolking en werklieden, uit dagtoeristen bestaat. Wel constateert TESO dat er bij mooie zomerdagen, bijvoorbeeld op de woensdagen, de laatste jaren meer fietsers over gaan.

Er zijn wel beschikbare instrumenten om dagbezoekers in kaart te brengen. In het trendrapport toerisme wordt verwezen naar het project 'Day Visitor Data Development'.[53] Hierin zijn verschillende methoden opgenomen die ingezet zouden kunnen worden om aantallen bezoekers te meten. Dergelijke methoden zouden ook ingezet kunnen worden voor Texel. TESO houdt sinds begin 2021, online, via een extra vraag in haar enquête, bij of gebruikers van de boot voor een dag of langer op Texel verblijven. Aan het einde van 2021 hebben we hierin dus meer inzicht.

Niet iedereen op Texel is even gelukkig met het feit dat er ook dagtoeristen naar Texel komen. Deze bezoekers komen ook veelal op momenten dat het al druk is op Texel. Ecomare, Kaap Skil, maar ook de bemanning van de TX10 en TX20 geven echter aan ook blij te zijn met dagbezoekers. Deze groep toeristen bezoekt deze attracties regelmatig, ofwel individueel of in groepen, soms ook met een educatief karakter. Ecomare benadrukt hierbij nog dat zij 80 procent van alle dagbezoekers op de fiets ontvangen en dit wat hen betreft geen druk uitoefent op de infrastructuur. Ecomare en Kaap Skil geven aan dat er nog voldoende ruimte is voor dagbezoekers in voor- en naseizoen.

Dagtoerisme beperken met een maximum aantal per dag is moeilijk en kan officieel ook niet conform Europese regelgeving. Dan moet je als eiland een speciale status krijgen. Bovendien is de boot een verlengstuk van het openbaar vervoersysteem in Nederland. Als we naar de korte termijn kijken, zien we dus dat het op Texel op sommige plekken mede drukker werd door bijvoorbeeld wegopbrekingen. Dat geeft andere vervoersbewegingen. Ook was er extra drukte op bepaalde plekken in de natuur. Vanwege de beperkingen rondom corona trok iedereen massaal de natuur in. En als een attractie als Ecomare, die op een drukke dag tweeduizend bezoekers kan ontvangen, dan gesloten is cumuleren deze mensen weer op locaties die wel toegankelijk zijn. Het is vooral een 'gevoel' van drukte. Voor de langere termijn blijkt wel dat de Nederlandse bevolking zal groeien en ook dat er dus meer accommodaties bij zullen komen in Noord-Holland Noord. Dit zal zijn weerslag hebben op het algehele bezoek aan Texel.

[52] ZKA Leisure Consultants, Regionale visie verblijfsrecreatie Noord-Holland Noord, peildatum 2016
[53] Trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd, pag. 112: Meten van dagbezoek: Van vergeten onderwerp naar urgentie: https://ddldagbezoek.nbtc.nl/vergelijking-meetmethoden dagbezoek/cover

> *Toerisme moet organisch zijn:*
> *Geen druk, wel profijt.*
> *Toeristen moeten zich hier ook*
> *goed voelen, omdat ze iets bijdragen.*
> *Het is een wisselwerking*
>
> Corina Hordijk - Kaap Skil

De onderstaande maatregelen kunnen wel worden genomen:

1. Het minder, of gerichter, promoten van dagtoerisme
2. Een belastingmaatregel in de vorm van dagtoeristenbelasting, vermakelijkhedenretributie, precario of een hoger parkeertarief voor de eerste uren of dag dat Texel wordt bezocht
3. Spreiding in tijd en ruimte en stimuleren duurzaam vervoer

Hieronder worden deze mogelijkheden toegelicht:

1. Minder promoten dagtoerisme

VVV Texel promoot al sinds 2016 geen dagtoerisme meer. Daarvoor in de plaats komen hotels nu soms met acties: 'Dagje winkelen op Texel'. Goede communicatie naar Texelse ondernemers is van belang (bezoek alleen promoten in laagseizoen of verleiden met OV te komen), maar ook naar potentiële bezoekers. Voor camperaars moet duidelijk zijn dat ze alleen met een vooraf gemaakte reservering voor een overnachting welkom zijn. Dit kan via de kanalen van TESO (website, op bootkaartje) aangegeven worden.

2. Belastingen

Dagtoeristenbelasting zou een middel kunnen zijn om in ieder geval ook de dagtoerist mee te laten betalen aan het voorzieningenniveau op het eiland. Dan moet het ook wel zichtbaar zijn dat het voor het op orde houden van de infrastructuur ingezet gaat worden. Het zal echter niet helpen bij het afremmen van de bezoekersstroom. Uit diverse bronnen (andere Waddeneilanden, gemeente Waterland) blijkt dat er niet minder toeristen komen bij invoeren van een dergelijke belastingmaatregel.
De kosten voor het invoeren wegen ook niet op tegen de baten. Bovendien moet er dan bij alle punten waar gasten binnenkomen belasting worden geheven, dus ook in de havens en op het vliegveld. Daarnaast zullen ook andere bezoekers, zoals familieleden, elke keer moeten betalen.

Voor TESO komt daar nog bij dat de stroom van het verkeer door Den Helder naar de boot zo snel mogelijk moet worden afgehandeld. Dit wordt vertraagd als er per persoon dagtoeristenbelasting moet worden geheven. Daarnaast zal de gemeente Den Helder dan ook willen meeliften op de invoering van een belastingsysteem. Dit kan uiteraard opgelost worden met reserveringen vooraf, of een 'poortje' op Texel, maar de vraag blijft of de kosten opwegen tegen de baten. Ook heeft een belastingmaatregel een negatief reclame-effect (niet gastvrij). Inwoners van Marken klaagden bijvoorbeeld dat de belasting niet ten goede kwam aan hun woonomgeving, terwijl zij wel het meest last hadden van het toerisme in hun gemeente. De bestemming Marken stond jarenlang bekend bij touroperators als de 'toeristenbelasting-bestemming'. Na diverse rechtszaken (overigens wel gewonnen) en de vele bezwaarschriften die moesten worden afgehandeld, heeft de gemeente Waterland besloten de dagtoeristenbelasting toch af te schaffen en de gederfde inkomsten te verwerken in de parkeergelden. Uiteindelijk is toen wel een deel van de verhoogde parkeerinkomsten geïnvesteerd in een openbaar toiletgebouw bij aankomst. Zowel inwoners als touroperators verzochten al jaren om dit uit de dagtoeristenbelasting te financieren.

Andere mogelijkheden zijn het heffen van parkeergelden, precario of de vermakelijkhedenretributie. Parkeergeld en precario worden al geheven op Texel. Met de parkeertarieven kan nog gestuurd worden (bijvoorbeeld een dagkaart duurder maken).
De vermakelijkhedenretributie wordt in Nederland niet heel veel toegepast. Deze heffing kan worden opgelegd voor het aanbieden van vermakelijkheden waarvoor de gemeente voorzieningen heeft getroffen: bijvoorbeeld voor de aanleg van infrastructuur. De gemeente kan ervoor kiezen een deel hiervan te verhalen op een exploitant van de vermakelijkheid. Hiervoor dient een belastingverordening opgesteld te worden. De ondernemer wordt geacht dan elke bezoeker aan te slaan voor een vast tarief. Het is bekend dat dit gebeurt bij een rondgang door de Amsterdamse grachten (66 cent per klant in 2018), de Efteling, Keukenhof, TT-races in Assen, het Muiderslot en het eiland Pampus.

3. Spreiding in tijd en ruimte en stimuleren duurzaam vervoer
Ook spreiding helpt. Verblijfstoeristen kunnen ook verleid worden een dagje terug naar de overkant te gaan (De TESO boot weer vol terug). Rondvaartboten uit Oudeschild doen dit al. Verder helpt het ook om de bezoeker te verleiden andere duurzame vervoersmiddelen te gebruiken of op andere momenten te reizen: faciliteren in oplaadpunten voor fietsen, maar ook een goed openbaar, duurzaam, vervoersysteem (dit kan ook particulier), of een beloningssysteem opzetten met kortingen voor de bezoeker die op een rustige dag of tijd komt. Denk aan de vroegere Texelpoints. Het parkeren in Den Helder kan ook worden verbeterd, gekoppeld aan systeem voor bagagevervoer, maar niet iedereen zal de auto laten staan. De auto blijft heel makkelijk om bagage in mee te nemen naar de accommodatie. Op Texel kan echter ingezet worden op duurzaam vervoer.

Conclusie dagtoerisme en drukte

Dagtoerisme moeten we niet stimuleren, in ieder geval niet voor de drukke dagen in het jaar. Het gaat vooral om het fenomeen 'drukte', dat op verschillende manieren voorkomt, vooral in de vorm van 'blik' en de vele vervoersbewegingen op het eiland. Dit zijn niet alleen verkeersbewegingen van dagtoeristen, maar ook van verblijfstoeristen. Aan veel zaken wordt al gewerkt. Er is een Verkeers- en Circulatieplan voor Den Burg. Voor De Koog is dit bijna vastgesteld. Ook de fietspaden worden aangepakt.

Aan de intensiteit en het gedrag van bezoekers kun je wel wat doen. Je kunt drukte op verschillende manieren monitoren. Belangrijk is echter om op de mobiliteitsbewegingen te sturen: met een goede en logische infrastructuur en goede bewegwijzering. Ook via de juiste communicatie kun je bezoekers sturen. Bijvoorbeeld: camperaars via diverse kanalen oproepen dat een reservering voor een overnachting dringend geadviseerd wordt en wild kamperen niet is toegestaan.
Dagtoerisme draagt bij aan deze mobiliteitsbewegingen, maar relatief gezien beperkt.
Ook spreiding, in tijd en ruimte, op het eiland helpt (zie punt 3 hiernaast).
Niet iedereen zal de auto laten staan, maar op Texel kan duurzaam vervoer gestimuleerd worden. Het moet de bezoeker dan wel zo makkelijk mogelijk worden gemaakt om hiervan gebruik te kunnen maken.

6 SWOT-ANALYSE

In hoofdstuk 4 is het toeristisch-recreatief profiel van de gemeente Texel omschreven. Daarin is gekeken naar zowel de vraag- als aanbodzijde van toeristisch Texel, maar ook naar het huidige toeristische beleid en wat daarbij aandacht behoeft. In hoofdstuk 5 is ingegaan op de trends en ontwikkelingen die we in Nederland, en ook op Texel, in de toekomst op ons af zullen zien komen. In de gesprekken met de klankbordgroep en met de verschillende stakeholders is dieper ingegaan op de sterkten en zwakten van Texel als toeristische bestemming. Ook is gekeken naar de kansen en bedreigingen waar Texel mee te maken kan krijgen, gezien de steeds sneller ontwikkelende wereld om ons heen.

In dit hoofdstuk vatten we alle geconstateerde zaken samen in een zogenoemde SWOT-analyse.[54] In een dergelijke analyse koppel je de sterktes en zwaktes aan de kansen en bedreigingen. Het is een hulpmiddel om de grote hoeveelheid informatie die de afgelopen periode is opgehaald overzichtelijk en eenvoudig weer te geven.

[54] SWOT staat voor de Engelse termen Strengths, Weaknesses, Opportunities en Threats. In het Nederlands vertaald zijn dit Sterkten, Zwakten, Kansen en Bedreigingen.

STERKTEN

Landschap/natuur/rust

- Kernwaarden rust en ruimte en rijkdom aan natuur
- Kleur van landschap is uniek (gewas/schapen/koeien/bos/duinen/strand/wad)
- 30 km aan stranden (altijd rustige plek te vinden)
- Authenticiteit van het eiland wordt bepaald door natuur en landbouw, maar ook door authentieke dorpen
- Waddenzee Unesco Werelderfgoed met Texel als toegangspoort
- Authentieke haven van Oudeschild waar een toekomstvisie voor is opgesteld

Infrastructuur en mobiliteit

- Eilandgevoel (vooral genoemd door Texelse ondernemers en inwoners)
- Texel is goed bereikbaar
- Toename elektrische vervoersmiddelen (fiets/scooter/e-chopper)
- 60 km op eiland: zorgt voor minder snelverkeer

Voorzieningen

- Veelzijdig eiland: uitgebreid voorzieningenniveau. Musea, horeca, detailhandel, golfbaan en vliegveld.
- Uitgebreid horeca-aanbod, divers en er wordt gewerkt met lokale producten
- Een eigen horecaopleiding: de Texel Academy
- Retailaanbod is prima vrijetijdsbesteding: funshoppen
- Groot fiets- en wandelnetwerk
- Diversiteit in verblijfaanbod en hoge bezettingsgraad

Relatie inwoners met toerisme

- Ruim 50 procent van inwoners vindt toerisme belangrijk
- Veel inwoners hebben een goede boterham dankzij toerisme

Marketing en promotie

- Texel heeft grote naamsbekendheid
- Veel herhaalbezoekers: loyaal en tevreden
- Dagtoerisme draagt bij aan omzet musea en rondvaartboten
- Jan Wolkers was een ware ambassadeur, nu nog: Maarten van Rosssum/ Jochem Myjer

Regelgeving / planologie

- Concentratiegedachte en maximale slaapplaatsencapaciteit is een groot goed

ZWAKTEN

Landschap/natuur/rust

- Verrommeling in het landschap: bebording, veel auto's in de natuur en in de kernen
- Bezoeker herkent niet altijd alle landschappelijke elementen
- De verbinding tussen de diverse delen in de haven Oudeschild en dorpscentrum ontbreekt nog; beleving is zo beperkt tot losse delen.

Infrastructuur en mobiliteit

- Keerzijde bereikbaarheid: meer kans op massatoerisme, waardoor charme verloren gaat.
- Eilandgevoel niet herkenbaar bij aankomst (geen eilanduitstraling).
- Het onderhoud van bepaalde wegen en bewegwijzering (op bijv. wandelpaden)
- Openbaar vervoer niet op orde
- Meer verkeersproblemen door toerisme: parkeren in kernen/bij supermarkten, veel verkeersbewegingen auto's, campers zonder reservering
- TukTuks en andere vervoersmiddelen (vervuilend en niet passend bij kernwaarden)

Voorzieningen

- Het middensegment in aanbod bevat wel veel van hetzelfde
- Hoge prijzen t.o.v. kwaliteit (vooral in horeca genoemd)[55]
- Innovatiekracht wordt niet gestimuleerd (klant komt vanzelf)
- Tekort aan gekwalificeerd personeel, hierdoor daalt kwaliteit en gastvrijheids-niveau & klantvriendelijkheid
- In De Cocksdorp, Oosterend en Den Hoorn nog beperkte ontwikkeling van retail[56]
- Voorzieningen in openbare ruimte soms beperkt (openbare toiletten, volleybal-velden op het strand)

Relatie inwoners met toerisme

- Tekort woonruimte voor eigen inwoners (jongeren) en personeel
- Aantal bewoners ervaart meer drukte dan rust door (dag)toerisme
- Grote economische afhankelijkheid van toerisme (corona liet dit nog eens zien)
- Logies met ontbijt zorgt voor extra druk in kernen (vooral m.b.t. parkeren)

Marketing en promotie

- Profilering Texel ten opzichte van andere Waddeneilanden kan beter
- VVV Texel is vooral gericht op promotie, minder op destinatiemanagement
- Kwaliteiten van het landschap, o.a. Nationaal Park Duinen van Texel, worden in de marketing nog niet volledig ingezet

Regelgeving / planologie

- Bureaucratie belemmert innovatie of ontstaan van nieuwe evenementen
- Willekeur in uitvoering regelgeving: iedereen doet maar wat (ook in garages logies met ontbijt)
- Definities als kampeermiddel, ondergeschiktheid of begrip 'verstening' worden verschillend geïnterpreteerd
- Geen inzicht in beddenaantal logies/ontbijt
- Toeristenbelasting is in verhouding hoog, vooral voor goedkope locaties

[55] Bron: Texel Monitor 2020 – VVV Texel
[56] Retailvisie Texel – Voorzieningenstructuur 2025, Majolée Retailvastgoed Advies en WPM Research & Consultancy

KANSEN

Infrastructuur en mobiliteit
- Verbeteren parkeren in Den Helder
- Verbeteren van OV: makkelijker en goedkoper/Hop-on Hop-off bus
- Extra passagiersboot 's avonds laten varen voor horecapersoneel dat terug moet
- Meer elektrische fietsen of andere elektrische vervoermiddelen op het eiland aanbieden
- Eilandgevoel bij aankomst op Texel versterken

Voorzieningen
- Ontwikkelen van nieuwe toeristische iconen die qua technologie de aandacht trekken (door bureau IMA landmarks genoemd)
- Investeer in opleidingen, uitbreiding Texel Academy met meer vakgebieden
- Zet in op unieke buitengevoel: duurzame accommodaties en tenten die opgaan in de omgeving
- Upgrading van horeca en detailhandel, ook qua uitstraling, i.s.m. verhuurders
- Afhalen/delivery blijft toenemen (ook in horeca)
- Nieuwe vormen van kamperen zijn trending

Relatie inwoners met toerisme
- Maatschappelijke meerwaarde van toerisme moet helder zijn om draagvlak te creëren

Marketing en promotie
- Texel kan haar unieke positie binnen de Wadden nog meer bestendigen[57]
- Toekomstige bezoeker is op zoek naar authenticiteit -> Creëer aanbod wat past bij authenticiteit van Texel (cultuur/natuur/landschap/landbouw)
- Maak het onderscheidend vermogen zichtbaar[58]
- Foodtrends gebruiken als inspiratie om het Texels product scherp neer te zetten
- Zet in op belevenis / Storytelling
- Gepensioneerde toerist verleiden in voor- en naseizoen naar Texel te komen.
- Zet influencers in op thema's als vogels en food of gebruik bekende ambassadeurs (Jochem Myjer, Ronald Giphart)
- Cultuurbeleving meer aandacht geven: meer ondersteuning en in etalage zetten (Gouden Driehoek, geschiedenis Oudeschild)
- Spreiding van toerisme over het eiland: beloon bezoeker hier ook voor of maak het makkelijk
- Technologische ontwikkelingen zijn een kans: bezoeker kan makkelijk benaderd worden, vooraf, tijdens de vakantie en achteraf

Regelgeving en planologie
- Wet Toeristische Verhuur Woningen met o.a. registratieplicht zorgt voor sturing/inzicht

Trends en ontwikkelingen
- Remote werken: werken op afstand, ook op vakantie adres
- Gastvrijheid wordt nog belangrijker
- Steeds meer mensen hebben behoefte aan bewegen en rust. Buiten recreëren is nieuwe trend sinds Corona
- Verduurzaming en circulaire economie
- Korte keten: lokale producten (samenwerking horeca/detailhandel/boeren)
- Nederlanders omarmen weer het weggaan in eigen land sinds corona
- Digitalisering (online bereikbaar, gemak, nieuwe toepassingen)
- Online en offline combineren (in detailhandel en horeca)

BEDREIGINGEN

Landschap/natuur/rust
- Landschappelijk aangezicht is in gevaar Behouden van tuunwallen en schapen-boeten
- Druk op natuur wordt groter (houd balans!)
- Verstening/nieuwbouw belemmert het weidse uitzicht
- Klimaatverandering

Infrastructuur en mobiliteit
- Toename van auto's op het eiland: meer auto's per boeking
- Meer verkeersbewegingen door toenemende mobiliteit (fiets/auto)
- Capaciteit netwerk Liander nog ontoereikend
- Dagtoeristen op drukke momenten op eiland met eigen auto

Voorzieningen
- Word niet te duur, anders blijven mensen met jonge kinderen of een smalle beurs weg
- Aanbod loopt soms achter. Blijf vernieuwen
- Pas op dat Texel geen eenheidsworst aanbiedt. Geen massaproduct van maken
- Niet de mentaliteit vasthouden van een buurtschap: ga mee met je tijd
- Verloren gaan van groepsaccommodaties
- Sectoren landbouw en visserij hebben het moeilijk, ondersteuning of bijverdiensten zijn noodzakelijk om te overleven
- Haven van Oudeschild verliest haar bedrijvigheid door o.a. terugloop visserij

Relatie inwoners met toerisme
- Toerisme krijgt negatieve lading als er te vaak gecommuniceerd wordt dat het ‘te druk wordt'
- In kleine dorpen worden veel huizen benut voor recreatie of staan deze soms leeg[59]
- Tekort woonruimte voor personeel; huizenprijzen hoog

Marketing en promotie
- Concurrentie met andere Waddeneilanden door de promotie van de Wadden (visitwadden.nl) en nog geen actieve rol van Texel hierin.
- Bepaald uniek aanbod op Texel verdwijnt in de massa: onbekend maakt onbemind

Trends en ontwikkelingen
- Groei wereldbevolking: intensiever gebruik van openbare ruimte en infrastructuur
- Coronapandemie zorgt voor andere dimensie
- Consument wordt steeds kritischer
- Vergrijzing van bevolking, maar ook van toerist
- Daling beroepsbevolking
- Bedrijfsopvolging is lastig in sommige sectoren; jongeren vertrekken van Texel
- Traditioneel kamperen neemt af
- Werken in horeca heeft weinig aanzien
- Aantal boeren en vissers neemt af

[57] Uit: rapport IMA (2020), 'Thuis – Texel – Thuis: Texel heeft de sterkste positie door het brede toeristische aanbod en de grootste kansen door interactie te ontwikkelen met het niet-toeristisch aanbod'.
[58] Trendrapport toerisme, recreatie, en vrije tijd, 2020, NRIT Media
[59] Door sommige geïnterviewden werd gewaarschuwd om niet de kant van Vlieland op te gaan, waar in de winter een aantal voorzieningen dicht moet vanwege de leegstaande woningen.

De belangrijkste elementen die voortkomen uit de SWOT-analyse kunnen worden samengebracht tot de volgende onderdelen:

- Natuur en landschap zijn de belangrijkste kernkwaliteiten van Texel en worden ook door iedereen genoemd. Deze kunnen echter nog beter zichtbaar worden gemaakt en benut, waarbij de genoemde bedreigingen niet uit het oog mogen worden verloren.
- Texel is uniek en authentiek. Ook de bereikbaarheid is goed en de ligging uniek, aan Unesco Werelderfgoed Waddenzee. Toch worden deze sterkten nog niet optimaal benut. Hier liggen kansen, door verbeteringen aan de infrastructuur en de mobiliteit door te voeren, met aandacht voor de potentiële risico's.
- De inwoners hebben veel te danken aan het toerisme en het merendeel van de inwoners realiseert zich dat ook. Toch kan dit gevoel kantelen, omdat de drukte in woonwijken en in natuurgebieden toeneemt.
- Vanuit marketing oogpunt liggen er kansen voor wat betreft profilering, segmentatie en promotie. Deze moeten zorgvuldig worden ingevuld, om ervoor te zorgen dat de focus niet alleen ligt op kwantiteit, maar juist ook op de kwaliteit van bezoekers.
- Ondernemers kunnen de kansen die er liggen alleen goed benutten als ze optimaal inspelen op belangrijke trends en ontwikkelingen zoals genoemd in de SWOT-analyse.
- Eenduidige en heldere regelgeving voor verblijfsaanbod, zoals logies met ontbijt, of heldere definiëring van begrippen als 'kampeermiddel' of 'verstening' is van groot belang voor zowel inwoners als ondernemers om de kansen van het toerisme te blijven benutten, maar ook om de leefbaarheid op het eiland in de toekomst te blijven garanderen.

Conclusie

Op dit moment gaat het op economisch vlak goed op Texel. Uiteraard zijn er uitzonderingen en deze moeten niet onderschat worden. Corona heeft eens te meer aangetoond hoe economisch afhankelijk Texel is van toerisme. Bedrijven die het op dit moment moeilijk hebben, zijn vooral de groepsaccommodaties, gevolgd door een aantal winkels en horecaondernemingen. De visserij staat onder druk. Ook het aantal boeren op het eiland zal de komende jaren afnemen.

Er hoeft geen grote ommezwaai gemaakt te worden in het huidige toeristische beleid. Het goede moet bewaard blijven. De concentratiegedachte van verblijfsaccommodaties en het hanteren van een grens op het aantal slaapplaatsen wordt gezien als een sterkte. Wel vragen een aantal onderwerpen om verbetering en meer sturing. Ook kan Texel niet stil blijven staan: de wereld om ons heen draait door.

Hier en daar begint het wel te knellen en wordt het 'verdienen' aan toerisme te veel het uitgangspunt. Om de balans tussen toerisme en leefbaarheid voor de inwoners op het eiland evenwichtig te houden, is het nu zaak om de strategie voor de toekomst met elkaar vast te stellen en hierin keuzes te durven maken. Hiervoor zijn maatregelen nodig. Dit kan de gemeente Texel niet alleen. Ook de inzet van ondernemers, VVV Texel en eigen inwoners is nodig.

De vertaling van deze SWOT-analyse in de zes strategische pijlers/ prioriteiten is terug te vinden in deel 1 van dit rapport

Wees duurzaam in woorden en daden

Deel 3. Bijlagen

Bijlage 1 – Bronnenlijst

Amsterdam & Partners (2020). *Visie 2025 – Herontwerp bezoekerseconomie Amsterdam*. Amsterdam

ANWB bv (2020). *Texel – De 15 hoogtepunten op Texel* - ANWB Extra. Den Haag

Booking.com (2019), *Van ambitieuze bucketlists tot avonturenreizen, G en Z-reizigers willen de wereld ontdekken*

Marleen Botman (2021), *De Wet toeristische verhuur van woonruimte maakt regulering vakantiehuur mogelijk*, Blog bestuursrecht

IMA (2020), *Thuis – Texel – Thuis*. Amsterdam

INRetail (2021), *Retail richting 2030; Retail rules, vandaag weten, morgen doen*. Zeist

Leisure Brains (2021), *Campers in Limburg – verkennend onderzoek naar de markt voor camperplaatsen in Limburg*

LTO Noord-afdeling Texel (2016), *Nu verbinden is de toekomst van morgen – toekomstbeeld gezien vanuit de Texelse Landbouw*. De Cocksdorp

Majolée RetailvastgoedAdvies en WPM Research & Consultancy (2016), *Retailvisie Texel – voorzieningenstructuur 2025*

Nationaal Park Duinen van Texel (2021). www.npduinenvantexel.nl

NBTC Holland Marketing (2019). *Perspectief 2030 – Bestemming Nederland*. Den Haag

NRIT Media (mei 2021), *R&T (Magazine voor professionals in de gastvrijheidssector)*. Vianen

NRIT, CBS, NBTC Holland Marketing en CELTH (2020). *Trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd 2020*. Vianen

Programma naar een Rijke Waddenzee (PRW) – *Focussessie Duurzame mobiliteit Waddeneilanden: de mobiliteit-leefbaarheid paradox – 1 december 2020*

Provincie Noord-Holland (20210, *LISA database 2020*. Haarlem

Provincie Noord-Holland (2021), *Visie Recreatie & Toerisme Noord-Holland 2030*. Haarlem

Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) (2019), *Waardevol toerisme, onze leefomgeving verdient het*.Den Haag

Rijksoverheid (2020), Publicatie wijziging huisvestingswet, https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2020-460

Texel in cijfers (2021). www.texel.incijfers.nl

Gemeente Texel (2009-heden), *diverse rapporten (structuurvisie, Planet Texel, Erfgoednota, Cultuurnota, huisvesting tijdelijke werknemers e.d.) en Slaapplaatsen registratie – opname 29-06-2021*. Den Burg

Toerisme Vlaanderen (2019), *Nota Kampeerautotoerisme in Vlaanderen*

VVV Texel (2019-2021). *Vakantieonderzoek juli/augustus 2019 / Texel Monitor 2020 /Concept Jaarplan 2021*. Den Burg

Waddenhaven Texel (2021), *Maatgevende capaciteit Waddenhaven Texel, 22-04-2021*. Oudeschild

ZKA Leisure Consultants (2019). *Rapportage Vitaliteitsonderzoek Kop van Noord-Holland*. Amsterdam

Bijlage 2 - Geraadpleegde personen

Het college van B&W van Gemeente Texel bedankt iedereen die een bijdrage heeft geleverd aan het tot stand komen van deze visie.
Met bijzondere dank aan:

Klankbordgroep
- Rita Dogger, Dorpscommissie Den Burg
- Peter van Gaalen, Dorpscommissie De Koog
- Ricardo de Graaf, Charmecamping 't Woutershok
- Michel Gregoire, TOP
- Heino Huizing en Rob Vos, Koninklijke Horeca Nederland afdeling Texel
- René Jager, TOP
- Patricia Keijser, Boerderijcamping De HAL/Kamperen bij de boer
- Ralph Koning, Vakantiepark De Bremakker
- Gerdina Krijger, Hiswa-Recron
- Arnold Langeveld, LTO Noord - afdeling Texel
- Paul Rutten, Staatsbosbeheer
- Frank Spooren, VVV Texel
- Wil Steenhof, KADO Texel
- Cees de Waal, TESO
- Henk Weijschede, KADO Texel

Deelnemers aan interviews/hulpbronnen
- Herman Blom, TX 20
- Kees Boon & André van der Vliet, Stichting Kernwaarden Texel
- Cees Brinkman & Géke McNab, Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord
- Morten Eschweiler, Teambuilding Texel/Groepsaccommodatie Bloem en Bos
- Jan Frederici, Marius Kikkert, Mark Poldner - STIFT
- Michel Gregoire – TOP/detailhandel
- Wander Groot, Projectteam vitalisering verblijfsrecreatie De Kop Werkt!
- Iwan Groothuis, De Krim Texel
- Cor van Heerwaarden, organisator culturele activiteiten/voormalig uitbater Klif 12
- Corina Hordijk, Museum Kaap Skil
- Heino Huizing, Café De Slock, Koninklijke Horeca Nederland afdeling Texel
- René Jager, voorzitter TOP / Paal 9/Groepsaccommodatie Jonkersbergen
- Gerdina Krijger, Hiswa-Recro
- Arnold Langeveld, LTO Noord – afdeling Texel
- Marianne Langeveld, Boutique Hotel Texel
- Erwin van der Linde, Van der Linde Fietsen/Vakanties
- Jook Nauta, Stichting Waddenhaven Texel
- Anneke Schrama, Ecomare
- Frank Spooren, VVV Texel
- Anna Sprenkeling en Paul Rutten, Staatsbosbeheer Texel
- Simone Stam en Maikel Wonder, Gemeente Bergen
- Klaas Tjepkema, voorzitter TOP/KLV, Boerderijcamping De Vrije Vogel
- Gerard van Veen, Vakantieburo Kobeko
- Atie Voerman, B&B De Koog aan Zee
- Bart de Vries, TBO-Texel
- Cees de Waal, TESO/mobiliteit
- Koen Witte, Beachclub Texel/Verenigde Strandpaviljoenhouders

Gemeente Texel (stuur- en projectgroep)
- Don Boot
- Linda Demmers
- Linda Dinkelman
- Gea van Essen
- Hennie Huisman
- Jan Douwe Kooistra
- Eveline Lindenbergh
- Marc Oosterdijk
- Maarten Oudshoorn
- Elly Rutten
- Hans de Vries

En alle andere collega's en belangstellenden die tijdens dit proces hebben meegedacht.

Bijlage 3 - Aanpak

Voor het opstellen van dit Toeristisch Toekomstplan is gebruikgemaakt van de volgende methoden:

Deskresearch

De eerste periode zijn er vooral heel veel documenten bestudeerd en gegevens verzameld. Er is gebruikgemaakt van de beschikbare gemeentelijke nota's en uitgangspunten zoals Planet Texel, De Texelse Maat voor een zonnige Toekomst (nota verblijfsrecreatie uit 2016), Cultuurnota, Erfgoednota en Retailvisie Texel. De startnotitie Toeristisch Toekomstplan (2018) en het Actieplan Toeristisch Toekomstplan (2019) waren vertrekpunt, maar gedurende het traject zijn er meer (of andere) inzichten bij gekomen. Er is vooral veel in beleid en regelgeving onderzocht.
Deelnemers uit de klankbordgroep hebben rapporten en cijfers beschikbaar gesteld en huidig beleid en regelgeving (onder andere logies met ontbijt, het planologische slaapplaatsenregistratiesysteem) is meegenomen.
Voor het grotere toeristisch kader, de wereld om ons heen, is geput uit informatie van NBTC (Nederlandse bureau voor Toerisme en Congressen), het trendrapport toerisme 2020 en documenten van provincie Noord-Holland, Ontwikkelingsbedrijf NHN en vanuit Waddenverband. Verder is gekeken naar toeristische visies van andere toeristische regio's en (buur)gemeenten.

Interviews met 33 stakeholders

Voor het opstellen van dit plan zijn 33 stakeholders geïnterviewd. Ondernemers en vertegenwoordigers van organisaties op Texel uit diverse sectoren (horeca, musea, verblijfsrecreatie, jachthavens, attracties, detailhandel, natuur). Ook is met regionale samenwerkingspartners gesproken vanuit het toeristisch netwerk (zoals de provincie Noord-Holland, Ontwikkelingsbedrijf NHN). Hiswa-Recron heeft een aparte bijeenkomst met een aantal recreatie ondernemers gehouden en hiervan verslag gedaan richting de gemeente.

Klankbordgroep

Vanaf januari 2021 zijn driewekelijkse sessies met een klankbordgroep gehouden. Hierin is op een aantal onderwerpen en thema's ingezoomd: de kaders in de richtinggevende notitie, het gewenst toekomstbeeld van Texel in 2030, de planologische slaapplaatsenregistratie en specifieke onderwerpen als drukte, mobiliteit en campers. Ook heeft de klankbordgroep meegelezen met deel 1 van dit rapport en aanvullende informatie toegevoegd. De klankbordgroep bestaat uit toeristische ondernemers van Texel, TESO, TOP, VVV Texel, LTO Texel, Staatsbosbeheer, twee dorpscommissies en een afvaardiging van de kampeerboeren. Later in het traject is ook Hiswa-Recron aangesloten.

Projectgroep en stuurgroep

Bij de gemeente Texel heeft een projectgroep meegewerkt aan het opstellen van dit Toeristisch Toekomstplan. De inhoudelijke kennis en ervaring met bestemmingsplannen, vergunningenbeleid, parkeerbeleid en handhaving waren zeer waardevol.
Een interne stuurgroep bepaalde de richting en bewaakte het proces tot opstellen van dit document. De stuurgroep bestaat uit de wethouder toerisme, afdelingshoofd Beleid & Vergunningen, een communicatiemedewerker, een project-assistent en de projectleider van dit Toeristisch Toekomstplan.

Advies en uitvoeringsagenda

De adviezen in dit rapport zijn gebaseerd op een combinatie van de hierboven omschreven methoden, maar ook op basis van eigen kennis en ervaring uit het toeristisch werkveld. De gekozen richting en keuzes zijn gespiegeld aan de projectgroep, stuurgroep en klankbordgroep en worden door deze partijen ook onderschreven.

Besluitvormingstraject

Na vaststelling van dit Toeristisch Toekomstplan wordt een uitvoeringsagenda 2021-2023 opgesteld. De verdere planning, de rollen en taken, en de benodigde financiële middelen worden opgenomen in deze uitvoeringsagenda.

Bijlage 4 - De zeven unieke dorpen van Texel

Ieder dorp heeft zijn eigen charme. De zeven dorpscommissies (hierna: DC's) willen dit graag zo houden.
Het draagt bij aan de diversiteit van Texel in het algemeen en de dorpen en hun bezoekers in het bijzonder.
Hieronder een korte omschrijving per dorp[60] met aansluitend een samenvatting van het overleg met de DC's.

Den Burg – de 'hoofdstad' van Texel
Ruim de helft van de inwoners, zo'n 7.500 mensen, woont in Den Burg, het grootste dorp van Texel. Dorpscommissie geeft aan dat men zich niet per sé wenst te onderscheiden, maar maakt zich wel hard voor het beschikbaar blijven van de vele voorzieningen, zoals de muziekschool, bibliotheek, scholengemeenschap en gezondheidscentrum. Daarmee vervult Den Burg een centrumfunctie. Ook beschikt het over een levendig winkelhart. In de retailvisie wordt wel een aantal elementen als onderscheidend genoemd: gastvrij, kleinschalig, authentiek, het winkelrondje, dorpsgevoel, gezellig, divers en overzichtelijk. Den Burg heeft te maken met een ringvormige kern waar omheen veel huizen zijn gebouwd als een soort lintbebouwing. Tussen de linten zijn na de oorlog woonwijken en bedrijventerreinen gekomen. Het dorp is uitgegroeid tot een bedrijvig bestuurs-, kantoor- en winkelcentrum[61] met druk op de infrastructuur. Een goede bewegwijzering en aandacht voor parkeren en openbaar vervoer, alle opgenomen in het verkeers- en circulatieplan, kunnen voor nog meer verbetering zorgen. DC Den Burg vindt een digitaal bewegwijzeringssysteem (voor het parkeren van de auto's) de beste optie.

De Cocksdorp – Waterrijk
Dit is de meest noordelijk gelegen kern en ook het jongste dorp van het eiland. Volgens Dorpscommissie Eierland een klein dorp, maar groots in toerisme. Met mooie vergezichten en strand en duinen op loopafstand. Horeca is redelijk aanwezig in de Kikkertstraat, maar het aantal winkels is gering. De uitplaatsing van de supermarkt naar de rand van het dorp heeft de leefbaarheid van het centrum verzwakt.
De Cocksdorp kampt met een teruglopend aantal leerlingen, winkelleegstand en een teruggang in toeristische bestedingen. Het dorp moet attractiever worden. Het plan 'Waterrijk De Cocksdorp', enkele jaren geleden gelanceerd om het dorp meer leven in te blazen, richt zich op de herinrichting van de Kikkertstraat en de ontwikkeling van een centraal dorpsplein. Op een aantrekkelijke, interactieve en educatieve manier kan de rol van het dorp in de verbinding van zout en zoet water worden uitgelegd. Hiermee wil De Cocksdorp het eerste 'Deltadorp' van Nederland worden.

Den Hoorn - kunstenaarsdorp
Den Hoorn is een mooi karakteristiek dorp met een beperkt aantal voorzieningen, zoals een supermarkt, paar winkels, enkele ateliers en diverse horecagelegenheden, waaronder zelfs een sterrenrestaurant. Den Hoorn onderscheidt zich door het karakteristieke uiterlijk met mooie geveltjes in de centrumstraten en de ligging nabij bos, duinen en strand. Den Hoorn beslaat een groot oppervlakte van Texel, maar er wonen relatief weinig mensen. Toch vinden er prachtige evenementen plaats, zoals de Landbouwdag, Dag van het Schaap, het tweejaarlijkse Broadway en kunstmanifestatie Klifhanger. De kern staat bekend als kunstenaarsdorp met een eigen karakter. Het beeldbepalende element is het witte kerkje, één van de meest gefotografeerde objecten op Texel. De combinatie van kunst, cultuur en culinair genieten kan worden ingezet voor de marketing van Den Hoorn.

De Koog – badplaats tegen de duinen
Dit is de meest toeristische plaats en het belangrijkste uitgaansgebied van Texel. De identiteit wordt in de retailvisie als volgt omschreven: duindorp, badplaats, duincamping, dichtbij strand, verrassend anders, veel keuze, 365 dagen per jaar funshoppen, compact, gezellig. Ook wordt gezegd dat De Koog het mooiste kerkje heeft. De intentie van revitaliseringsplan 'Planet De Koog' is om van De Koog weer een authentiek duindorp te maken. Hiervoor is/wordt in de Dorpsstraat een kwaliteitsslag gemaakt, door aanpak van de openbare ruimte en het upgraden van horecapanden, zowel fysiek als in de uitstraling naar nieuwe doelgroepen. De parkeervoorzieningen bij de Nikadel worden eveneens aangepakt.

[60] Uit: Marktanalyse voorzieningenstructuur Texel, aangevuld met opmerkingen uit het overleg met de dorpscommissies (10 juni 2021)
[61] ANWB Extra (2020), Texel

Oosterend - pittoresk en authentiek

Dit dorp is niet bij bij iedere bezoeker bekend, maar zeer authentiek en pittoresk. De rustieke huizen en smalle straatjes geven het dorp een vriendelijk en knus karakter. In de oude kern rond de grote kerk zijn verschillende leuke terrassen. Die zorgen ervoor dat Oosterend een aantrekkelijk rustpunt is op de fietsroute van veel toeristen. In Oosterend wonen 900 mensen. Het dagelijks winkel- en horeca-aanbod is bij de kerk. De identiteit van Oosterend, met haar nostalgische dorpskern en vijf kerken, bepaalt het beeldmerk dat toeristen zal aantrekken. Daarnaast heeft Oosterend een blijvende kunstroute langs 15 verschillende kunstenaars. Hiermee wordt een specifieke, en wat oudere, doelgroep aangetrokken.

Oudeschild met de mooiste haven van de Wadden

Oudeschild, met een aantal karakteristieke straten en panden, staat vooral bekend om haar aantrekkelijke oude vissershaven en als toeristische jachthaven aan de Waddenzee. Behalve een mooie Waddenhaven is het vissersdorp authentiek en in beweging. Het voorzieningenaanbod is sinds 2009 sterk toegenomen. In de Havenvisie uit 2016 staan plannen voor het behoud van de bedrijfsmatige activiteiten en groei van het toerisme. Dit is alleen toekomstbestendig als een duidelijke verbinding wordt gemaakt tussen de verschillende havens en het dorp. Zodat alle toeristische voorzieningen in het dorp en op de haven met elkaar worden verbonden. Andere belangrijke toeristische trekkers in en om Oudeschild zijn: de Texelse Bierbrouwerij, Kaap Skil, Fort de Schans en Fort de Redoute.

De Waal - kleinste dorp van Texel

Een klein, rustig en aantrekkelijk dorp met een rijke ontstaansgeschiedenis. In de lay-out van het dorp kun je nog steeds aflezen hoe De Waal zich historisch heeft ontwikkeld tot hoe het nu is. Van oudsher bestaat het dorp uit een doorgaande dorpsstraat (Hogereind) met aan weerszijden stolpboerderijen. Er is het cultuurhistorisch museum Waelstee en op het Hogereind zijn een restaurant en twee hotels. Storytelling heeft dit dorp al in zich: het dorp organiseert jaarlijks een Verhalenfestival.
De DC geeft aan dat De Waal geen openluchtmuseum is en ook niet wil worden: “Wij zijn trots op het rustieke en kwetsbare monumentale karakter van het dorp. We proberen dit, ieder voor zich en in gezamenlijkheid, in stand te houden. Ons dorp wil een zekere rust uitstralen en aantrekkelijk blijven voor zowel bewoners als een beperkt aantal toeristen die kleinschaligheid weten te waarderen.” DC De Waal wil zich graag richten op gezinnen met kinderen en wat oudere (fiets)toeristen die de cultuurhistorie van het dorp waarderen. Dit laatste kan volgens de dorpscommissie beter worden uitgelicht om de kwaliteit van het toeristisch product De Waal (en dus Texel) verhogen.

4.1 Samenvattend verslag overleg dorpscommissies (10 juni 2021)

Onderstaand een samenvatting van het overleg met de DC's en de belangrijkste gedeelde aandachtspunten.

Wie vertegenwoordigt de dorpen in de Toeristische Toekomstvisie?
In de klankbordgroep zijn DC's De Koog en Den Burg aangesloten. Via de dorpenronden vooraf en via een inwonersbelevingsonderzoek is al informatie opgehaald. Ook heeft de projectleider gekeken naar oudere rapporten zoals de retailvisie. Tijdens het overleg is dieper ingegaan op de diverse onderwerpen en konden de DC's hun input geven. Dit is door een aantal DC's gedaan.

DC De Koog heeft een presentatie voorbereid. Dit wordt hieronder per punt benoemd en is het overleg aangevuld door de andere DC's:

Positieve punten van toerisme

- Gezelligheid/levendigheid (volle terrassen, vrolijke mensen), geeft reuring
- Goed voor economie: veel zaken en restaurants kunnen bestaan, het creëert banen
- Er varen 16 boten per dag dankzij toerisme (tijdens corona alleen om het uur, dat was wennen)
- Meer dan gemiddeld voorzieningenniveau kijkend naar aantal inwoners
- Breed bestand van winkels en horeca
- Er komen ook leuke mensen voor architectuur/sfeer en ligging. Ouderen en gezinnen (De Waal)
- Texelhopper is positief, maar hier nog meer op anticiperen.
- Kansen voor openbaar vervoer, ook duurzaam

Minder positieve punten toerisme

- Overlast van funvoertuigen (De Waal is een klein dorp waar weinig is te halen voor deze groep. Komen niet voor kerk of museum. Geven geluidsoverlast, komen met grote groepen. Het is de vraag of je lawaaierige en stinkende voertuigen wilt op Texel)
- Verstening van Texel door alsmaar bijbouwen of vergroten van recreatiewoningen, terwijl voor eigen inwoners nauwelijks bijgebouwd kan worden
- Drukte in aantal kernen (vooral in hoogseizoen)
- Parkeeroverlast of tekort aan parkeerplaatsen. Zowel eigenaar als bezoeker hebben auto's; logies met ontbijt zonder parkeervoorzieningen is ergernis. Geen handhaving hierop. Voor nieuwe logies met ontbijt zou moeten worden voorzien in eigen parkeerplaatsen (zeker bij verhuur van drie kamers); dat moeten winkels ook
- Steeds grotere en luxere huizen. Soms met jacuzzi's / zonnebanken. Dat slurpt energie
- Er is niet genoeg capaciteit op het netwerk van Liander
- Als inwoner weinig invloed op grote ontwikkelingen
- Aantal dorpen (Oosterend, Oudeschild, De Waal) willen niet te veel toerisme aan de Waddenkant. In ieder geval geen bungalowparken of andere grootschalige verblijfsrecreatie. Wel prima aan de Noordzeekust of andere toeristische activiteiten in de haven van Oudeschild (reuring in de haven is fijn, jammer dat verse vismarkt niet van de grond komt). Rondvaartboten en speedboten, vissen en hengelen en museum. Dit waarborgt de identiteit van de dorpskern
- Goedkopere toeristische accommodaties moeten aangemoedigd worden vanuit de gemeente
- Woningen moeten woningen blijven. Af van bestemming tweede woningen, bijvoorbeeld bij verkoop dubbele bestemming eraf: niet meer toeristisch verhuren
- Er is woningtekort. Ook woningen nodig voor personeel. Er zijn veel handen nodig. Zoek hiervoor een oplossing. Nu worden woningen ook opgekocht door ondernemers voor eigen personeel. Deze huizen worden onttrokken aan woningvoorraad
- Slapende bedden (voorbeeld aangehaald van pand dat verkocht is en de bedden verplaatst naar andere plek)
- Wildkampeerders (campers), vooral bij Westerslag/Volharding/ vuurtoren. Graag hier op handhaven
- Er zijn minder cafés (natte horeca). Mensen in chalets maken meer gebruik van restaurants. NB: er wordt opgemerkt dat het een landelijke tendens is dat het aantal kroegen daalt
- Bewegwijzering kan beter in aantal plaatsen (verwijzing voor campers naar terrein dorpshuis in De Cocksdorp, parkeerplaatsen bij de sporthal Den Burg goed aangeven). Ga over op een elektronisch systeem. Gemeente kan als enige ook via TomTom/Google Earth routes veranderen
- Laat het geen yuppeneiland worden met al die luxe huizen! De gewone mens kan zich dit niet meer permitteren, laat staan de jeugd die voor ons de toekomst is

Conclusie:

Belangrijk is om de eigen identiteit van de dorpen, vooral in de dorpskernen, te bewaren. Mensen tegenhouden kan niet. Kijk wat er gedaan kan worden aan tweede woningen (bijvoorbeeld na 50 jaar opnieuw bekijken). Dit gaat ten koste van de leefbaarheid en heeft invloed op voortbestaan van de (sport)verenigingen en de scholen. Toeristische woningen horen thuis bij de bungalowparken, niet in de dorpen. In de jaren 70 stonden woningen leeg, toen was er behoefte aan. Nu niet meer. Auto's niet meer toestaan zal niet lukken. Maak buiten de dorpen parkeerplaatsen, dat houdt veel onrust en drukte in de dorpen tegen.

Aanvulling projectleider: identiteit/onderscheid van het dorp is van belang. Promotie gericht op wat je als dorp wenst, de goede bezoeker hierbij aantrekken. T.a.v. slaapplaatsenregistratie: er zijn 262 woningen bestemd als tweede woning. In Den Hoorn, met veel tweede woningen, staan huizen soms lange tijd leeg tot teleurstelling van de inwoners. Voor de jeugd is er juist een flink woningtekort. In het bestemmingsplan staat de tweede woning als een recht opgenomen, dit is moeilijk om af te nemen. De gemeente heeft wel stappen gezet. Er wordt actief ingezet op het handhaven van illegale verhuur.

Wensbeeld in relatie tot toerisme

- Regels kenbaar maken aan toerist, bijvoorbeeld met symbolen (dit zie je ook op luchthavens). Het lijkt nu of de toerist de regels achterlaat in Den Helder
- Windmolens alleen in zee. Geen horizonvervuiling
- Identiteit Texel behouden (bijvoorbeeld subsidie voor schapenboeren)
- Logies met ontbijt nauwkeurig inventariseren en eilandbreed registreren
- Uitbreiding parkeergelegenheid in Den Helder. Bovengrondse garage. Stimuleer dat de auto in Den Helder achterblijft. Bagagevervoer vanaf de haven regelen
- Gratis fietsen uitdelen of heel makkelijk maken om fietsen (bij) te boeken
- Creëer weer het eilandgevoel, heet mensen welkom bij aankomst (in plaats van bord Texel e-vignet)
- Van belang zijn: diversiteit van de dorpen en in gasten, houd het landschap goed in de gaten houden
- Texel voor elke portemonnee, voor jong en oud
- Heb aandacht voor de jongeren. Straks komt deze generatie niet meer
- Evenementen: niet te veel aan tornen. Af en toe een groot evenement is voor de meesten prima (je hoeft er niet heen, je mag er heen)
- Beter openbaar vervoer. Texel Hopper werkt aardig, maar kan uitgebreid worden. Het moet zo makkelijk mogelijk zijn (aanvulling projectleider: hier kijken we samen met ondernemers en TBO-Texel ook naar. Mooi voorbeeld is ook hoe Ameland het nu regelt)
- Betaalbare huurwoningen (voor onder andere personeel)

Bijlage 5 - Slaapplaatsenregistratie

Hieronder een toelichting per categorie op de slaapplaatsenregistratie (deze toelichting is geschreven in juni 2021. In de tussentijd kunnen aantallen in sommige categorieën veranderd zijn). Dit als aanvulling op paragraaf 4.3.1

Hotels en pensions: 3.773 slaapplaatsen
Gemeente Texel beschikt over een gering aantal hotelbedden in vergelijking met de andere categorieën slaapplaatsen die hieronder aan bod komen. In totaal zijn er in het slaapplaatsensysteem bij hotels/pensions 53 adressen opgenomen.

Een enkele locatie staat te koop of staat op de nominatie voor herontwikkeling. Sommige locaties verhuren ook minder bedden dan is opgenomen in het bestemmingsplan. Het totaal aantal werkelijk verhuurde bedden is daarmee dus wat lager dan de planologisch slaapplaatsen. Echter, hotels/pensions behouden hun rechten in het bestemmingsplan.

De meeste hotels zijn volledig zelfstandig. De grote ketens hebben in de hotelbranche nog weinig inbreng; alleen Van der Valk en Fletcher hotels zijn actief op het eiland. Een aantal hotels heeft zich verenigd in een lokale hotelgroep en een paar hotels zijn eigendom van De Krim.

Zaken die verder opvallen:

- Ongeveer 36 procent van deze slaapplaatsen bevindt zich in appartementen met eigen keuken die via een hotelservice verhuurd worden
- de hotels met drie sterren zijn in de meerderheid
- Het luxe segment is ondervertegenwoordigd: vijf hotels die in de categorie viersterren of viersterren-superior vallen, waarvan twee zeer klein zijn (een paar luxe suites)
- in De Koog zijn de meeste hotelaccommodaties, waarbij wel aangetekend moet worden dat hier veel van hetzelfde wordt aangeboden: driesterren (of minder) en veel slaapplaatsen in appartementvorm. Een aantal accommodaties is qua pand of inrichting gedateerd.

Appartementen: 2.885 slaapplaatsen
In het slaapplaatsenregister zijn in totaal 77 locaties genoemd (soms met meerdere huisnummers). In deze categorie valt op dat een aantal appartementen ook is ondergebracht in zomerhuizen of stolpen, al dan niet op parken. Echter, qua indeling en aantal slaapplaatsen komen de verhuurde objecten in aantallen overeen met wat in het slaapplaatsensysteem staat. Soms is het aantal slaapplaatsen zelfs iets minder dan wat geregistreerd staat. Veel verhuurders bieden objecten aan t/m vier personen (terwijl vijf de normtelling is).

Er zijn vier grotere spelers: Appartementengebouw 't Kerckeland, Appartementencomplex Prinses Juliana en Motel Texel in de Koog bieden traditionele appartementen aan. Waddenpark Avanti in Oosterend biedt een grote groep recreatiewoningen aan met in totaal honderd geregistreerde slaapplaatsen.

Op de overige locaties varieert het aantal slaapplaatsen tussen de 20 en 60. Verhuurorganisaties als Texelvakanties, Kobeko, Tessels Onderdak en Texelduinen verhuren verschillende van deze appartementen op hun sites. Veel appartementen liggen in het buitengebied, bijvoorbeeld in boerderijen en stolpen. Opvallend is dat in een kleine plaats als Den Hoorn, met name in de straat de Diek, veel verhuurders actief zijn.

Bij controle via websites blijkt echter dat een aantal verhuurders niet meer actief is, vooral rondom De Koog. In totaal, voorzichtig gerekend, komt het werkelijk gebruikte aantal slaapplaatsen dan uit op zo'n 2.500 slaapplaatsen. Veel slaapplaatsen zijn nog bestemd, dus er is nog recht om deze recreatief te gebruiken indien een appartement een andere eigenaar krijgt.

Kampeerterreinen / Verblijfsrecreatieve terreinen: 10.752 slaapplaatsen voor tenten en toercaravans, 5.252 slaapplaatsen in stacaravans

Texel beschikt over zo'n 36 terreinen waar een vorm van kamperen wordt aangeboden. Zes kampeerterreinen richten zich (bijna) alleen op tenten en toercaravans, waarvan de kleinste over 180 slaapplaatsen beschikt en de grootste over 3.736. Het overgrote deel heeft ook plekken voor stacaravans. Het merendeel van alle slaapplaatsen in deze sector bestaat nog wel uit tenten en toercaravans: 10.752 (ten opzichte van 5.252 slaapplaatsen bij stacaravans). Naast een aantal grote terreinen zijn er nog een tiental 'minilocaties', waar een tot tien stacaravans staan.

Negen van de 36 terreinen beschikken ook over zomerhuizen. Dit zijn meer gemengde recreatieterreinen geworden. De Krim en Landal Sluftervallei zijn hierin de grootste spelers. Camping de Driehoek is intussen overgenomen door Europarcs, dat overgaat op de bouw van nieuwe zomerhuizen. De stacaravans op dit terrein zullen verdwijnen.

Zomerhuizen: 12.476 slaapplaatsen

Dit is de grootste categorie slaapplaatsen. Zomerhuizen bevinden zich verspreid over vijftig adressen op het eiland en zijn veelal gesitueerd op vakantieparken. In De Cocksdorp is de grootste concentratie (bijna 5.500 slaapplaatsen), met De Krim en Landal als grootste verhuurders. De Koog volgt daarna met 4.630 slaapplaatsen.

Groepsverblijven: 1.777 slaapplaatsen

Texel beschikt over een gevarieerd aanbod in groepsaccommodaties op zo'n 25 adressen. Het aantal slaapplaatsen in het registratiesysteem komt overeen met wat werkelijk wordt aangeboden op de verschillende websites. Er is voor iedereen wat wils: Van 'echte' groepsaccommodaties en jeugdherbergen voor scholen en grote groepen tot luxe familievilla's.
De meeste accommodaties hebben kwalitatief goede voorzieningen: ruime keukens, autolaadpalen en ruime badkamers. Opvallend is dat veel accommodaties rolstoeltoegankelijk zijn of een speciale mindervalide kamer hebben.
Bij bijna alle accommodaties moet de gast zelf voor de eigen catering zorgen.
Veel accommodaties bieden extra mogelijkheden aan voor catering, fietsverhuur en teambuildingactiviteiten, altijd in samenwerking met partners op het eiland.
Bij drie groepsaccommodaties is het mogelijk om ontbijt bij te boeken, en bij twee ervan ook lunch/diner.

Op dit moment staat het voortbestaan van veel groepsaccommodaties onder druk. Vanwege corona mochten deze accommodaties lang niet open, tenzij er aan strikte regels kon worden voldaan (aparte entrees, brandvoorschriften). Een gemiddeld seizoen van een groepsaccommodatie is relatief kort (van april t/m oktober minus de zomermaanden) en de verkoopprijs per persoon ligt relatief laag. Voor schoolgroepen kan vaak niet meer dan 18 euro worden gerekend. Het verdienmodel was dus al niet heel ruim: In een half jaar winst proberen te maken en als dit dan twee jaar op rij niet volledig mogelijk is, kan dit verkeerd uitpakken.
Bijkomend 'probleem' is dat deze accommodaties op relatief grote terreinen staan die veel beheer en onderhoud vergen. De verwachting is dat er binnen deze sector helaas accommodaties zullen afvallen of voor een ander exploitatiemodel gaan kiezen (hotel of appartementen).
De gemeente Texel heeft wel een handreiking aan deze accommodaties gedaan tijdens de coronaperiode (2020-2021): de niet te benutten slaapplaatsen mogen ook worden ingezet voor tenten, caravans en campers op de eigen terreinen.

Kamperen bij de boer: 2.760 slaapplaatsen

Voor veel boeren is het kamperen bij de boer een belangrijke bron van neveninkomsten. Het aantal boeren op Texel neemt af. Sinds het verschijnen van het laatste landbouwrapport van LTO Texel zijn al zo'n 15 boeren gestopt en verwacht wordt dat er de komende jaren nog meer zullen stoppen. In totaal hebben 67 boeren van de 140 operationele boeren op Texel een vergunning voor kamperen bij de boer. Vanwege landschappelijke kwetsbaarheid is dit niet toegestaan op de Hoge Berg, in de dorpen of aan de randen van de dorpen.
De meesten bieden het maximaal aantal van vijftien plaatsen aan, soms in mindering gebracht met een of twee plaatsen vanwege een aanwezig appartement of ander recreatief verblijf. Een tiental boeren biedt tien of minder seizoenplaatsen aan. Dit jaar zijn voor 56 locaties de vergunningen, na toetsing, weer verleend voor een periode van vijf jaar. Vier zijn na opnieuw toetsen afgevallen (stoppen aan het einde van dit seizoen).

Kamperen bij particulieren: 222 slaapplaatsen

Een kampeermiddel bij een woning is in het buitengebied bij recht toegestaan. Hiervoor is de normtelling drie slaapplaatsen per adres. In het slaapplaatsregistratiesysteem zijn 74 adressen vermeld. Dit berust echter op historische gegevens (in de tijd dat er wel een vergunning voor nodig was). Aangezien geen vergunning meer nodig is, kan het zijn dat meer of minder adressen van dit recht gebruikmaken.
In de winter moeten alle kampeermiddelen weg zijn, net als bij het kamperen bij de boer. De regel staat in artikel 51 van het BP Buitengebied geconsolideerd: bij een woning mag gedurende de periode van 15 maart tot en met 31 oktober één tent of toercaravan op het achtererf worden geplaatst. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

1. De afstand tot de woning bedraagt maximaal 50 meter;
2. De locatie van de tent of caravan is goed landschappelijk ingepast;
3. De lengte van de caravan is maximaal 6.50 meter, gemeten zonder dissel;
4. Op de gronden is geen sprake van een recreatief opstal zoals op de verbeelding weergegeven in de maatvoering 'maximum aantal recreatieve opstallen'.

Recreatieve opstallen: 2.845 slaapplaatsen

Een recreatief opstal is veelal te vinden in een bijgebouw bij woningen met een maximum van 70 m2 en wordt in het slaapplaatsenregistratiesysteem geteld met een normtelling van 5 slaapplaatsen.
In totaal zijn er 427 adressen op Texel geregistreerd met in totaal 2.845 slaapplaatsen met de bestemming 'recreatief opstal'. Vaak is dit één recreatief opstal per adres. Er zijn ook locaties met twee tot vier opstallen en een enkele met vijf.

In het bestemmingsplan buitengebied staat het volgende: 'De recreatieve opstallen komen meestal voor binnen een andere bestemming, meestal bij Wonen. In een aantal gevallen komt deze echter ook voor zonder andere bestemming, omdat de recreatieve opstal solitair in het landschap staat. Deze recreatievorm is in het verleden ontstaan als een aanvullingsmogelijkheid op het bestaande inkomen voor woningeigenaren.
Om die reden komen ze verspreid over het gehele eiland voor, ook buiten de concentratiegebieden en buiten de dorpen. De ontwikkeling richting kleine recreatieparkjes, is niet wenselijk. Dit geeft namelijk een ongewenste aantasting van het open landschap. Daarom is een regeling opgenomen dat in- of aanpandige recreatieve opstallen, niet losstaand op het erf mogen worden teruggebouwd.'

De meeste adressen met recreatieve opstallen zijn te vinden in De Koog, gevolgd door De Cocksdorp en Den Burg. Zie ook het aantal slaapplaatsen verdeeld per dorp hieronder. Opvallend is dat kleine plaatsen als Den Hoorn en Oosterend ook over relatief veel slaapplaatsen in recreatieve opstallen beschikken.

Plaats	Slaapplaatsen in Recreatieve Opstallen
De Cocksdorp	700
De Koog	780
De Waal	140
Den Burg	635
Den Hoorn	275
Oosterend	240
Oudeschild	85
Totaal	**2855**

Tweede woningen: 1.305 slaapplaatsen

In totaal zijn er 262 adressen op Texel die bestemd staan als tweede woning. Dit is een recht wat al lange tijd bestaat. Op deze adressen mag of gewoond of gerecreëerd worden. In de praktijk blijkt dat veel van deze huizen recreatief verhuurd worden ofwel een groot deel van het jaar leeg staan, omdat de hoofdbewoner elders ook een woonadres heeft.

Onbekend	5
De Cocksdorp	175
De Koog	645
De Waal	20
Den Burg	75
Den Hoorn	185
Oosterend	110
Oudeschild	90
Totaal	**1305**

Aangevuld op bovenstaande en ook op de kaders 7 en 8 uit de eerder voorgelegde richtinggevende notitie, is het belangrijk om ook te kijken naar eerder vastgesteld beleid, zoals de aangenomen motie op 26 juni 2019: 'Stop op verplaatsen spookslaapplaatsen', over **de verplaatsing van bestaande recreatieve slaapplaatsen volgens het *'ja, mits-principe'***. Geregeld werd geconstateerd dat verzoeken om slaapplaatsen die in het bestemmingsplan zijn opgenomen, maar nog niet zijn gerealiseerd, ook verplaatst mogen worden van A naar B. Dit gaat om zogenoemde spookslaapplaatsen: recreatieve slaapplaatsen die al vele jaren niet meer in gebruik zijn. Daarom is op 26 juni 2019, aanvullend op de Nota verblijfsrecreatie, paragraaf 5.2 het volgende besluit toegevoegd: verplaatsing van bestaande recreatieve slaapplaatsen met de mogelijkheid tot conversie is mogelijk binnen concentratiegebieden en aangrenzende recreatieve bestemmingen en de dorpskernen volgens het 'ja, mits'-principe indien:

- het gaat om al **gerealiseerde en bedrijfsmatig geëxploiteerde** slaapplaatsen
- deze de toetsing aan het Beeldkwaliteitsplan en de Kernwaarden doorstaat en past binnen de Texel Principes
- dat leidt tot proportionele (dus afgestemd op de omvang van de verplaatsing) kwaliteitsverbetering van alle betrokken verblijfsrecreatieve locaties
- bij totale verplaatsing uitsluitend de nieuwe locatie bedrijfsmatig wordt geëxploiteerd
- landbouwgrond wordt gecompenseerd (indien van toepassing)
- de toekenning van een toeristische functie met recreatieve slaapplaatsen geen onevenredige afbreuk doet aan de ontwikkelings- en gebruiksmogelijkheden van omringende bedrijven en/of gronden, de milieu- of woonsituatie en natuurwaarden
- deelverplaatsing is mogelijk op heel Texel, onder de voorwaarden dat het tot minder verstening leidt en alle locaties bedrijfsmatig worden geëxploiteerd

Naar schatting zijn er zo'n 900 recreatieve spookslaapplaatsen. In de praktijk blijkt dat elke keer als een verzoek om verplaatsing van dergelijke slaapplaatsen wordt ingediend, de raad hieraan geen medewerking wil verlenen.

Bijlage 6 - Niet-geregistreerde slaapplaatsen

Overnachtingen in gemeentehaven Oudeschild - 2019

De havenmeester heeft voor de gemeentelijke haven een overzicht gemaakt van het aantal schepen dat de haven heeft aangedaan. Hierbij moeten wel de volgende kanttekeningen/opmerkingen worden geplaatst:

- het seizoen loopt van 1 april tot 1 oktober. Cijfers zijn gebaseerd op bezoekers in een half jaar tijd
- in de weekenden zijn praktisch geen aankomsten - bezetting is veelal doordeweeks
- gemiddelde verblijfsduur is een nacht, een enkele keer twee nachten
- havenmeester is uitgegaan van een gemiddelde bezetting per schip op basis van ervaring
- pleziervaart/zeilschepen: hier zijn alleen de bezoekers die toeristenbelasting verschuldigd zijn, meegerekend (veelal overloop vanuit de Waddenhaven als daar een schip niet meer past)

Type schepen	Aantal schepen in 2019	Aantal passagiers / slaapplaatsen per schip	Totaal aantal overnachtingen/gasten
Hospitaalschepen / passagiersschepen	124	100	12240
Bemanning hospitaalschepen / passagiersschepen*	124	20	2480
Bruine vloot / historisch	987	25	24675
Vrachtschepen/sleper/werk*	330	2	660
Externe visserij*	135	3	405
Pleziervaart / zeilschepen	62	4	248
TOTAAL	**1.762**	**154**	**40.708**

Bron: Gemeentelijke haven Oudeschild - april 2021

**Bij deze categorieën gaat het om niet toeristische overnachtingen. Deze zou je dus achterwege kunnen laten. Dit maakt echter op het totaal aantal overnachtingen een klein verschil uit.*

Uitgaande van een **halfjaarlijkse** bezetting (180 dagen) kom je uit op zo'n **226 slaapplaatsen per dag voor de gemeentelijke haven**. In de overige maanden is er praktisch geen bezoek. Veel schepen komen regelmatig terug en zijn herhaalbezoekers gedurende het vaarseizoen. Ga je echter wel uit van een gemiddelde bezetting jaarrond, dan wordt het aantal slaapplaatsen nog minder: 112.

Overnachtingen in Waddenhaven Oudeschild - 2019[62]

Waddenhaven Texel beschikt over zo'n 250 tot 270 ligplaatsen voor de pleziervaart, maar die worden meestal niet voor de volle honderd procent gebruikt. De laatste jaren is het aantal boten per dag in de haven wat afgenomen, maar de gemiddelde bezetting per boot weer licht gestegen. De vaarrecreatie kent een heel sterke seizoenpiek, nog meer dan de kampeersector. Er wordt daarom gerekend met een **normgevende capaciteit**. Deze is vastgelegd in het Convenant Vaarrecreatie Waddenzee. Dat vormt de basis voor het beleid van Rijk, provincies en waddengemeenten ten behoeve van het beoordelen van de recreatiedruk op de Waddenzee.

De maatgevende capaciteit in de Waddenhaven, gemeten over vijf jaar (2015-2019) is als volgt:
maatgevende ligplaatscapaciteit = 223 x gemiddeld aantal overnachtende personen = 2,227
maatgevende capaciteit in overnachtingsplaatsen = **496 slaapplaatsen**

Beide havens samen komen dan, ruim genomen, uit op: 722 slaapplaatsen (226 + 496)

[62] Maatgevende capaciteit Waddenhaven Texel, overzicht ontvangen van Waddenhaven Texel (22-04-2021, J. Nauta)

Overwegingen om slaapplaatsen in havens wel of niet mee te tellen

De Waddenhaven heeft het karakter van een 'camping op het water', inclusief alle recreatieve voorzieningen die er aanwezig zijn. Van al deze bezoekers komt niemand met de auto. Sterker: 90 procent komt op windenergie en belast infrastructuur en milieu van Texel minimaal.
De Nederlandse en Europese wetgeving gaat ervan uit dat de jachthaven geen kampeerplaats is, maar een parkeerplaats. Dat heeft onder meer tot gevolg dat op de overnachtingsprijzen het hoge BTW tarief van 21 procent wordt geheven. Bij 'normale' kampeerterreinen is dat 9 procent. Er zijn dus argumenten om de ligplaatsen in de Waddenhaven buiten de telling te houden. Bovendien is via het Convenant Vaarrecreatie Waddenzee het aantal ligplaatsen in de jachthavens al gereguleerd en ook vastgelegd in het beheerplan Natura 2000. Blijvende aansluiting hierop zorgt voor regulering van deze slaapplaatsen.

In de gemeentehaven ligt het anders. Hier wordt wel toeristisch overnacht, maar het heeft wel alle kenmerken van 'dagtoerisme'. Hospitaal- en cruiseschepen zijn in feite varende hotels en zelfvoorzienend. Bij hospitaalschepen komen de gasten nauwelijks van boord, bij cruiseschepen en ook bij de bruine vloot is er een excursiepakket. Sommige bruine vlootschepen hebben fietspassagiers. Meeste schepen meren aan voor één nacht om een dagprogramma af te werken. Deze categorie recreanten zou je ook kunnen scharen onder een type 'dagtoeristen' en dus buiten de toeristische beddentelling laten.

Ofwel: van beide havens is relatief makkelijk en snel een overzicht te verkrijgen. Alles wordt in de havensystemen geregistreerd. De vraag is dan alleen nog of de slaapplaatsen van deze havens moeten worden meegenomen in de algehele slaapplaatsenregistratie en in het totale aantal slaapplaatsen. Om redenen die hierboven zijn genoemd, en de geringe druk op de Texelse infrastructuur, is dus goed te onderbouwen om deze categorie ook in de toekomst buiten te telling te houden.

Logies met ontbijt

Tot mei 2020 is een interne inventarisatie op Texel gedaan van aangeboden logiesaccommodaties via de grote verhuurplatforms als Booking.com, Airbnb, Texel.net en Bedandbreakfast.nl. Er zijn toen 306 unieke logiesaccommodaties geïdentificeerd. 95 van deze accommodaties hebben een specifieke functieaanduiding (recreatief opstal/tweede woning/appartementencomplex of verblijfsrecreatieve gebouwen) wat maakt dat recreatieve verhuur via het bestemmingsplan op deze adressen is toegestaan. Met de overige 211 accommodaties is handhaving vanaf het najaar 2020 aan de slag gegaan. Bij een aantal onderzochte accommodaties is strijdig gebruik geconstateerd en is een handhavingstraject gestart. Vaak worden hele woningen verhuurd. Intussen zijn 35 woningen teruggehaald naar de reguliere woningmarkt. Bij een even groot aantal is nader onderzoek vereist.

Door onduidelijkheid over de term 'ondergeschiktheid' bij logies met ontbijt en de discussie die daar vervolgens op volgt met huiseigenaren is het op dit moment ondoenlijk voor de handhavers om op ondergeschiktheid te handhaven bij logies met ontbijtadressen. Soms worden hele bovenverdiepingen verhuurd, maar vindt de eigenaar dit toch ondergeschikt aan het wonen. Handhavers constateren dat logies met ontbijt steeds grotere vormen aanneemt. Voor de term 'ondergeschiktheid' wensen de controleurs graag op korte termijn een heldere definitie, zodat ook op deze regel gehandhaafd kan worden. Op alle gevallen waar geen discussie mogelijk is (bijvoorbeeld het plaatsen van een keukenblok) of bij recreatieve verhuur van de gehele woning is intussen gehandhaafd.

Als we afronden op het aantal adressen naar een rond getal komen we uit op zo'n 200 adressen die een vorm van logies met ontbijt aanbieden.

Uitgaande van 'ondergeschikt' aan het woonadres, gemiddeld genomen maximaal twee slaapkamers bij een standaard woning met drie slaapkamers (inclusief de zolder), komen we dan uit op ongeveer **800 slaapplaatsen**.

Bijlage 7 - Toelichting Wet toeristische verhuur van woonruimte en de mogelijkheden voor Texel

Wet toeristische verhuur van woonruimte als wijziging van de Huisvestingswet 2014[63]

De wetgever heeft naar aanleiding van signalen van diverse gemeenten een nieuwe set met instrumenten gemaakt om de ongewenste neveneffecten van toeristische verhuur van woningen te voorkomen of te beperken en tevens een instrument voor handhaving om dit te bestrijden: de Wet toeristische verhuur woningen. Deze is per 1 januari 2021 in werking getreden en is als wijziging opgenomen in de Huisvestingswet 2014 in de artikelen 23a t/m 23c.

Doel van de wet

Deze nieuwe wet maakt regulering van recreatief verhuur in en van woningen mogelijk. De gemeente kon al op basis van de Huisvestingswet 2014 maatregelen nemen tot behoud van de woningvoorraad bij schaarste die leidt tot onevenwichtige en onrechtvaardige effecten.

Op grond van de Wet toeristische verhuur kan de gemeenteraad ook een (nieuwe) huisvestingsverordening vaststellen indien dat noodzakelijk is met het oog op leefbaarheid van de woonomgeving. Schaarste aan woonruimte is dus niet vereist. Deze nieuwe wet gaat nog meer in op het tegengaan van ongewenste effecten zoals woonoverlast, het waarborgen van leefbaarheid en het tegengaan van een ongelijk speelveld met professionele aanbieders van toeristische accommodaties.

De nieuwe wet biedt vier instrumenten die voor alle vormen van toeristische verhuur van woningen kan worden ingezet, dus ook voor logies met ontbijt.

1. Registratieplicht (artikel 23a Hv 2014):

Als eerste start kan de gemeente beginnen verhuurders van vakantieverhuur in woningen te verplichten eenmalig een registratienummer aan te vragen. Hiervoor moet de huisvestingsverordening aangepast worden. Dit nummer moet de verhuurder vermelden bij elke communicatie, dus ook bij advertenties op platforms. Dat geeft de gemeente inzicht *waar, door wie en welke* ruimte wordt aangeboden. Het besluit registratie toeristische verhuur bevat voorschriften over de wijze waarop het registratiesysteem moet worden ingericht. Het college van B&W is verantwoordelijk voor de goede inrichting van een digitaal systeem, waarmee uniformiteit en gebruiksvriendelijkheid van de registratie wordt gewaarborgd.

Per 1 juli 2021 is de Wet Toeristische verhuur uitgebreid met regels voor verhuurdersplatforms zoals AirBnB of Booking.com[64]: Zij mogen in gemeenten waar een registratieplicht geldt, geen advertenties publiceren zonder registratienummer. Dit is een extra ondersteuning voor gemeenten die een registratieplicht hebben ingevoerd: die hoeven niet meer bij elke advertentie zonder registratienummer het platform afzonderlijk te verzoeken om de gegevens, en burgers kunnen nu niet zomaar advertenties plaatsen op online platforms, zonder registratienummer.

2. Nachtencriterium (artikel 23b, lid 1, Hv 2014):

In aanvulling op de registratieplicht kan in de huisvestingsverordening ook worden bepaald dat een woonruimte slechts voor een maximaal aantal nachten per jaar toeristisch mag worden verhuurd.
De gemeenteraad dient wel te onderbouwen waarom de inzet van dit instrument noodzakelijk is en waarom niet kan worden volstaan met een hoger maximum. In het geval van de gemeente Texel ligt het nog wat gecompliceerder: er is al een aantal woningen voor toeristische verhuur vergund (tweede woningen) waarbij geen ondergrens in nachten geldt. Bij het invoeren van een maximum moet een redelijke termijn worden aangenomen als overgangsperiode. Het is van belang om *voorzienbaarheid* te creëren (meer hierover later in deze paragraaf).

[63] https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2020-460.html, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden: Stb 2020/460, publicatie 18 november 2020 en Stb 2020/566: Inwerkingtredingsbesluit van 22 december 2020

[64] https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2021/04/01/eu-stemt-in-met-rol-online-verhuurplatforms-in-aanpak-toeristische-verhuur

Volgens de memorie van toelichting leent dit nachtencriterium zich niet snel voor B&B's (logies met ontbijt). Omdat de hoofdbewoner in de woning aanwezig is, wordt de overlast voor de directe omgeving al beperkt. Als de gemeente wel een grens wil stellen aan het aantal logies met ontbijtadressen, is een vergunningplicht logischer, maar ook dit moet goed worden onderbouwd (zie punt 4).

1. Meldingsplicht voor de feitelijke verhuur (artikel 23b lid 2Hv 2014)

Als in de huisvestingsverordening een registratieplicht is verwerkt, kan daarin ook een dagencriterium met meldplicht worden opgenomen. De verhuurder moet dan iedere toeristische verhuring vooraf melden. De meldplicht geeft de gemeentelijke afdeling handhaving een instrument om te handhaven op de maximale verhuurtermijn. Ook biedt de wet de mogelijkheid om via de huisvestingsverordening een verhuurder te verbieden zijn woning nog toeristisch aan te bieden als het maximum aantal nachten in dat jaar al is bereikt. Dit moet vooraf kenbaar worden gemaakt door B&W (artikel 23e Hv2014). Bij de gemeente Bergen en Zandvoort is dit instrument inmiddels ingevoerd voor de verhuur van gehele woningen.

2. Vergunningplicht (artikel 23c Hv 2014):

De registratieplicht is ook te koppelen aan een vergunningplicht. Dit instrument wordt gebruikt als de neveneffecten zo groot zijn dat een registratie en/of meldplicht niet volstaat. De gemeente kan een maximum (quotum) stellen, zelfs per gebied. Indien de gemeenteraad hiertoe overgaat, moet wel goed onderbouwd worden waarom in dat gebied een maximum wordt gesteld en waarop dat is gebaseerd. Vergunningen worden met het oog op het gelijkheidsbeginsel niet voor onbepaalde tijd verleend. In de Huisvestingsverordening staat dan een eerlijke, transparante en niet discriminatoire verdelingsprocedure omschreven.

Voorbeeld: Gemeente Bergen

Voor Texel is de gemeente Bergen een goed voorbeeld. Bergen startte in 2019 met het opstellen van beleidsregels voor recreatieve verhuur van woningen. Vanaf 1 april 2021 is de registratieplicht een feit voor de verhuur van gehele woningen. Bergen heeft hierover voortdurend informatie verstrekt aan haar inwoners. Er is huis-aan-huis een brief verspreid met uitleg aan inwoners over het hoe en waarom van dit beleid. Op de website is heldere informatie terug te vinden over de eisen waaraan woningverhuurders moeten voldoen. Het maximumaantal nachten is gesteld op 63 en er is een meldplicht nodig bij elke keer dat de woning wordt verhuurd.
Dit geldt niet voor logies met ontbijt in Bergen: hiervoor is wel toestemming nodig, omdat de bestemmingsplannen hierin niet rechtstreeks voorzien. Er mogen maximaal twee kamers met een maximum van 50 m2 worden verhuurd (inclusief de allereerste eis dat maximaal 25 procent van de vloeroppervlakte van de woning hiervoor wordt gebruikt). Er is geen restrictie in het aantal nachten voor logies met ontbijt in Bergen.

Het grote verschil tussen de gemeenten Bergen en Texel is wel dat in Bergen officieel nooit de gehele woning mocht worden verhuurd. Daarvoor golden nog geen regels. Het werd gedoogd, omdat het bij het DNA van Bergen hoorde. Tot bleek dat veel huizen alleen voor toeristische verhuur werden opgekocht. De laatste jaren werd zelfs 10 procent van de woningen het gehele jaar toeristisch verhuurd. Op Texel zijn echter wel huizen bestemd als tweede woning. Juridisch gezien kunnen er geen officiële tweede woningen meer bij komen, maar in de praktijk blijkt dat meer woningen nauwelijks permanent worden bewoond. De wens uit alle Texelse dorpen is in ieder geval dat er zoveel mogelijk woningen voor permanente bewoning beschikbaar blijven. Illegale verhuur moet voorkomen worden. Met het invoeren van de registratieplicht wordt controle en handhaving voor de gemeente eenvoudiger: zo wordt direct inzichtelijk wie aan de regels voldoet en wie niet. Voor logies met ontbijt geldt bovendien dat de regelgeving helder en daarmee makkelijk te handhaven moeten zijn.

Als de registratieplicht een feit is en er een helder beeld is van het aantal woningen dat vooral voor logies met ontbijt wordt gebruikt, kan de gemeente Texel nadenken over verdere maatregelen. Er moet altijd eerst worden gestart met de minst beperkende maatregel (zie paragraaf 4.3 bij kopje goede juridische onderbouwing en maatwerk vereist). De eerste stap is dus in dit geval de invoering van een registratieplicht.

Bijlage 8 - Kamperen bij de boer

Toelichting op paragraaf 4.3.2:

Discussie over de aard van regelgeving en omvang van het agrarisch bedrijf

Uit eerdere documentatie en gesprekken met zowel TOP als Kamperen bij de Boer blijkt dat er discussie is over de omvang van de agrarische bedrijfsactiviteiten. Er is een aantal locaties bekend waar volgens de VTKB (Vereniging van Texelse Kampeer Boeren) geen sprake is van een reële agrarische activiteit. Er klinkt de roep om de norm op te trekken naar een volwaardig agrarisch bedrijf. Bij het opnieuw beoordelen van 60 vergunningen dit jaar is goed getoetst of alle locaties aan de huidige voorwaarden voldoen. Bij vier bedrijven is dit niet het geval en die moeten aan het einde van dit seizoen stoppen.

Aan de andere kant vraagt de professionele kampeersector via TOP en brancheorganisatie HISWA-Recron om een eerlijk speelveld: Het kamperen bij de boer moet een nevenactiviteit blijven en niet uitgroeien tot een volwaardig kampeerterrein. Professionele kampeerterreinen moeten aan eisen voldoen. Ze hebben vaak een groot terrein te onderhouden en zijn daarom genoodzaakt hogere tarieven te vragen dan een boerenbedrijf dat kamperen naast andere bedrijfsactiviteiten aanbiedt. De kampeerbranche wil een duidelijk onderscheid houden tussen de professionele kampeersector en het kamperen bij de boer, wat oorspronkelijk als nevenactiviteit was bedoeld. Het verzoek is geen verdere groei in kampeerplekken bij de boer toe te staan en ook geen vaste plekken/seizoenplaatsen toe te staan.

Reëel agrarisch of volwaardig agrarisch bedrijf

Uit een analyse op basis van de huidige vergunningen blijkt dat als er nu zou worden overgestapt op de norm van volwaardig agrarisch bedrijf een groot aantal boeren zou afvallen, inclusief vijf (grote) schapenboeren. Bij een volwaardig bedrijf wordt bijvoorbeeld de eis gesteld dat er een volledige arbeidskracht fulltime aanwezig moet zijn en er worden andere eisen gesteld aan het inkomen. Veel boeren moeten er naast het boerenbedrijf andere activiteiten bij doen om hun hoofd boven water te houden. Denk aan natuur- en landschapsbeheer of een parttime baan ernaast. Agrarische bedrijven die buiten de nieuwe definitie zouden vallen, hebben minder overlevingskansen door het wegvallen van deze neveninkomsten. Hierdoor komt het behoud van het agrarische landschap onder druk te staan. Daarnaast zouden er dan kampeerplekken verdwijnen voor een doelgroep die bewust kiest voor deze vorm van verblijf. (lagere tarieven in het hoogseizoen, andere vorm van kamperen) Soms, niet altijd, zijn dit mensen met een lager inkomen.

Als toch besloten wordt om over te stappen naar de definitie 'volwaardig agrarisch bedrijf', moet dit worden geregeld met een bestemmingsplanwijziging. Daarna moet een afbouwperiode worden ingebouwd voor bedrijven die niet meer in aanmerking komen. In 2021 zijn echter 60 vergunningen voor het kamperen bij de boer opnieuw aangevraagd, beoordeeld en intussen verleend. Hierbij vielen er vier af, omdat ze niet meer voldeden aan de norm van reëel agrarisch bedrijf. In de komende vijf jaar kan echter wel gekeken of de definitie reëel agrarisch bedrijf nog moet worden aangepast. Datzelfde geldt voor de term 'ondergeschikt'.

Hoeveelheid kampeerplaatsen per bedrijf uitbreiden?

Dertig jaar geleden ging het om drie kampeerplekken per bedrijf. Dat is al snel opgetrokken naar vijf, naar tien, naar twaalf, en in afwachting van het laatste bestemmingsplan van 2013, naar vijftien kampeerplaatsen. Met deze omvang loonde het voor de boeren om te investeren in goede voorzieningen zoals sanitair of speelgelegenheid. Dit kwam de kwaliteit van het aanbod ten goede. Zo is kamperen bij de boer in dertig jaar tijd uitgegroeid tot aanvullend toeristisch aanbod met de mogelijkheid tot drieduizend slaapplaatsen. Er is op dit moment geen wachtlijst, dus een boer die een aanvraag indient en voldoet aan de voorwaarden kan direct starten.

De gemeente Texel constateert dat deze kampeervorm voorziet in het aanbod voor een bepaalde doelgroep. Vanuit de VTKB is de vraag gesteld of verdere uitbreiding naar meer kampeerplekken, of eventueel seizoensverlenging, mogelijk is. Bijvoorbeeld door de overgebleven slaapplaatsen te verdelen onder de vergunde boeren (totdat er weer een nieuwe aanvraag komt, maar daarvoor bijvoorbeeld een aantal slaapplaatsen in reserve te houden). Er is nu geen wachtlijst en het aantal verleende vergunningen nam af, maar dit jaar meldde zich toch een nieuwe starter.

Bij het verder uitbreiden van het aantal plekken is de ondergeschiktheid aan de agrarische activiteiten echter niet meer te borgen. Het kamperen neemt dan te veel ruimte in van het bouwvlak/erf om nog te kunnen spreken van een ondergeschikte nevenfunctie. Meer dan vijftien kampeermiddelen per bedrijf neigt naar een professioneel kampeerterrein en dit zorgt ook voor oneerlijke concurrentie met professionele kampeerterreinen die aan (planologische) regels moeten voldoen.

De regeling moet erop gericht blijven het open Texelse landschap te behouden. Verdere uitbreiding, in ruimte of tijd, geeft hierop een te grote inbreuk.

Wel of geen vaste plekken?

De oorspronkelijke bedoeling was dat de kampeerplaatsen voor het kamperen bij de boer, bezet zouden worden door toeristen die hun eigen kampeermiddel (tent, toercaravan of camper) meenemen. Dit staat echter nergens met zoveel woorden opgeschreven. In de praktijk zien we dat er ook kampeermiddelen vast worden geplaatst door de exploitant voor een langere periode. Dit kan gaan om een caravan of tent, maar ook wel om pipowagens of seizoenplaatsen. Naar de letter van de wet is dit niet toegestaan. Als immers een dergelijk kampeermiddel bedoeld is om ter plaatse langer dan dertig dagen te blijven staan, valt het volgens de wet in de categorie 'bouwwerk'. Daarvoor is een omgevingsvergunning vereist. Die kan niet worden afgegeven omdat het niet om een agrarisch bedrijfsgebouw gaat.

Op terreinen met een recreatieve bestemming, zoals de Texelse vakantie-parken, ligt dit anders. Daar laat het bestemmingsplan deze functie toe als hoofdfunctie en kunnen dus ook kampeermiddelen langer dan dertig dagen worden geplaatst.

Bijlage 9 – Wat kunnen we doen om verdere verstening tegen te gaan?

Toelichting op paragraaf 4.3.2:

Om ondernemers meer flexibiliteit te bieden is in de bestemming '**Recreatie - Verblijfsrecreatief terreinen**' de mogelijkheid opgenomen om zomerhuizen te bouwen in plaats van bijvoorbeeld tenten of stacaravans, zonder dat daarvoor vooraf een planologische procedure gevoerd hoeft te worden. De ondernemer moet het wel melden bij de gemeente. Die start dan uit eigen beweging een wijziging van het bestemmingsplan om het eventuele overschot aan slaapplaatsen te verwijderen. Immers: bij de omzetting naar zomerhuizen kunnen per hectare minder slaapplaatsen aanwezig zijn. Dat heeft te maken met de norm van de plaatsingsdichtheid, die in de bestemmingsplannen staat.
De gemeente kan verder dus ook geen voorwaarden stellen of extra eisen opnemen, want er is geen vergunning voor nodig. (*wellicht wel een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen. Dat hangt af van de oppervlakte en hoogte van de nieuw te bouwen zomerhuizen. Dat betreft een zogenoemde gebonden beschikking, waaraan geen voorwaarden of nadere eisen verbonden kunnen worden).

In de bestemming Recreatie - Kampeerterreinen is geen omzetting mogelijk
Deze mogelijkheid geldt niet voor de bestemming Recreatie – **Kampeerterreinen**. Deze liggen in of aansluitend aan een natuurgebied. Om die reden is het niet wenselijk deze terreinen om te zetten naar stacaravans of zomerhuizen. Hier zijn alleen kampeermiddelen zoals tenten, toercaravans en campers mogelijk.
Naar de letter van het bestemmingsplan zijn op dit moment dus ook geen vaste kampeermiddelen, zoals zelfgeplaatste ingerichte tenten, mogelijk op deze terreinen. Een kampeermiddel dat langer dan dertig dagen op dezelfde plek staat en bedoeld is om vast op die plek te functioneren, is naar de letter van de wet een bouwwerk. Als een dergelijk gebouw past in de regels van het bestemmingsplan, dan is het op grond van de wet vergunningvrij en kan het geplaatst worden. Op kampeerterreinen is alleen toestemming voor de bouw van sanitaire voorzieningen. Voor andere centrale voorzieningen is een beperkt bouwvlak opgenomen.
Bij nader inzien is het niet de intentie geweest bij laatste bestemmingsplanwijziging om ingerichte tenten op kampeerterreinen niet toe te staan. Daarom is het advies de regeling aan te passen in het paraplubestemmingsplan Toeristisch Toekomstplan, dat bij de uitvoering gemaakt wordt.

1. Wat verstaan we precies onder verstening?

Er is discussie mogelijk of ook de nog niet benutte vergrotingsmogelijkheden van verblijfsrecreatieve gebouwen (zoals groepsverblijven, appartementencomplexen en hotels) ook moeten vallen onder (ongewenste) verstening van het landschap. Alsook de nog niet benutte mogelijkheid van vergroting naar maximaal 100 m2 van al bestaande zomerhuizen. Er kan ook gekeken worden naar het verplaatsen van slaapplaatsen: deze leveren na omzetting vaak ook meer verstening op.

Gezien de duidelijke omschrijving in het coalitieakkoord, en de onwenselijke consequenties voor ondernemers bij het wegnemen van bestaande rechten, is dit voor nu afgeperkt op het omzetten naar zomerhuizen op de verblijfsrecreatieve terreinen. Over de andere vormen is wel het een en ander te vertellen:

Ook bij grotere zomerhuizen blijft er goede terreinindeling mogelijk
Bij het maken van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied 2013, waarbij de bouwmogelijkheid van zomerhuizen vergroot is van 70 naar 100 m2, is door de stedenbouwkundig tekenaar onderzoek gedaan naar de effecten van deze mogelijke vergroting. In eerste instantie vonden we dat namelijk een zeer grote stap, waarbij mogelijk de verhouding groen/bebouwing op een terrein te ver onder druk zou komen te staan. Voor enkele terreinen is toen ingetekend op welke logische manier de huizen van 70 naar 100 m2 uitgebouwd zouden kunnen worden. Uit deze studie bleek dat dit geen onoverkomelijke effecten had op de totale kwalitatieve invulling van het terrein. Bovendien is op de bestaande terreinen een goede landschappelijke inpassing, door een afschermende brede windsingel of andere goede landschappelijke inpassing, gewaarborgd. Hierdoor heeft dit geen effect op het open landschap. Van buitenaf is dit immers niet of nauwelijks zichtbaar. De vergroting van de zomerhuizen bleek stedenbouwkundig en landschappelijk goed inpasbaar.

Benutten bestaande bouwrechten lijkt uitbreiding met nieuwe recreatie, maar is het niet
De maximale bouwmogelijkheden voor de verblijfsrecreatieve gebouwen zijn met een getal in de verbeelding van het bestemmingsplan opgenomen. Ook hier gaat het om rechten van eigenaren om hun pand nog te kunnen uitbreiden. Vele staan in de dorpen waar verstening in het landschap niet speelt. Enkele bevinden zich in het buitengebied. Als je echter kijkt naar het landschap is het niet zozeer de uitbreiding van bebouwing

op een al bestaande locatie die het open landschap aantast (mits goed ingepast), maar veel meer het toevoegen van bebouwing op een locatie waar voorheen geen bebouwing stond. Dit gebeurde bij kleine recreatieterreinen die nog met de 25 procents-regeling konden worden uitgebreid. Of waar sloop en daarna nieuwbouw van zomerhuizen heeft plaatsgevonden (in de vorm van een ingericht zomerhuizenpark met repeterende bouwmassa). Zie ook bijlage 9 voor toelichting op de 25 procents-regeling en de andere uitbreidingsmogelijkheden die er nog gelden.

Vallen ingerichte tenten onder verstening?
Nee, ingerichte tenten zijn nog steeds kampeermiddelen, die gemakkelijk weer te verwijderen zijn. Net zoals een stacaravan geen verstening is (alhoewel deze laatste juridisch gezien wel een bouwwerk is als het langer dan dertig dagen staat). Onder verstening verstaan we het echt daadwerkelijk definitief bouwen van een zomerhuis.

Conclusie
Onder verstening verstaan we het omzetten van kampeerplekken naar zomerhuizen.

2. Hoeveel plekken kunnen nog omgezet worden?
De afgelopen tien jaar hebben ruwweg op zeven terreinen omzettingen plaatsgevonden. Op twee terreinen was dat van kampeermiddelen naar stacaravans en chalets, op de andere terreinen was het omzetting naar zomerhuizen.

Na inventarisatie blijkt dat in de toekomst het volgende nog mogelijk is:
Er zijn 8.129 'kampeerslaapplaatsen' op de terreinen die niet kunnen worden omgezet (veelal bestemd als kampeerterrein en twee verblijfsrecreatieve terreinen waar geen bouwvlak is). Daarnaast nog het aantal kampeerplaatsen van kamperen bij de boer (en de kampeermiddelen bij particulieren in het buitengebied) die niet omgezet kunnen worden.
Totaal: 8.129 + 2.760 + 222 = 11.111 kampeerslaapplaatsen (tenten en toercaravans).

Er zijn nog 7.435 slaapplaatsen die wel omgezet kunnen worden. Dit betreft dan caravans/chalets op terreinen met de bestemming Recreatie - Verblijfsrecreatieve terreinen. Deze kunnen omgezet worden naar zomerhuizen. Let op: het gaat hierbij om de maximale planologische capaciteit.

3. Wat moeten we regelen om verdere verstening tegen te gaan?
Er zijn verschillende scenario's denkbaar. Hieronder worden deze beschreven in volgorde van weinig tot meer wijzigen ten opzichte van de huidige regeling.

a) Opnemen toetsmoment vooraf
We kunnen in het paraplubestemmingsplan Toeristisch Toekomstplan regelen dat het niet langer 'bij recht' mogelijk is zomerhuizen of familiehuizen (hierna: zomerhuizen) te bouwen, maar dat dit alleen kan na toepassing van een afwijkingsbevoegdheid. En dus alleen met een omgevingsvergunning. Er kan dan getoetst worden of de landschappelijke inpassing voldoende is. Als aan alle voorwaarden voldaan is, kan de omzetting alsnog plaatsvinden. Hiermee maakt de gemeente het dus niet onmogelijk, maar is er wel een toetsing vooraf.

Het toetsingscriterium is of wordt voldaan aan de voorwaarden voor plaatsingsdichtheid, het aantal slaapplaatsen en de landschappelijke inpassing. Als dat in orde is, dan moet de omgevingsvergunning voor het omzetten naar zomerhuizen ook worden verleend.
Het toetsingscriterium is niet: zijn er genoeg zomerhuizen en moet dit terrein bestemd blijven voor kamperen? Als dat de wens zou zijn, is dat ook mogelijk, maar moet er meer veranderen aan het bestemmingsplan. Zie hieronder.

b) Algehele stop op verdere verstening: wat nu kamperen is, blijft kamperen
Dit vergt een diepere ingreep in de bestemmingsplannen. De bestemming 'Recreatie - Verblijfsrecreatieve terreinen' zoals opgenomen in de bestemmingsplannen, moet dan geïnventariseerd en uitgesplitst worden in diverse bestemmingen, zoals 'Recreatie - Kampeerterrein' (voor tenten, toercaravans en campers), 'Recreatie - Stacaravanterrein' en 'Recreatie - Zomerhuizenterrein'.

Dit beperkt de ontwikkelmogelijkheden voor de eigenaren/exploitanten van de terreinen. De markt wordt daarmee op slot gezet en is geen ruimte meer voor nieuwe concepten. Denk bijvoorbeeld aan een nieuw type hotel of andere bijzondere accommodaties. Bovendien worden procedures langer, tijdrovend en kostbaarder. Hierdoor zullen ondernemers niet snel genoeg kunnen reageren op de markt. Maar feit is wel dat nieuwe zomerhuizen dan niet meer mogelijk zijn.

Het is echter de vraag of de behoefte van de recreant blijvend gericht is op zo'n groot segment aan kampeerplaatsen. De heersende trend is eerder dat het kamperen terugloopt en de vraag naar zomerhuizen en hotels toeneemt.

c) Tussenweg: vastleggen gewenst aantal kampeerplaatsen

Van de geregistreerde slaapplaatsen blijft in ieder geval een gedeelte van alle slaapplaatsen in de vorm van kampeerplaatsen bestaan. Als die grens bereikt is, werken we niet meer mee aan verdere verstening.
Hiervoor is nodig dat we de omzetting regelen via een binnenplanse wijziging met als voorwaarde dat er na de omzetting geen sprake is van de overschrijding van de grens. Deze grens moet dan nader bepaald gaan worden.

Conclusie

Er zijn verschillende scenario's. In alle gevallen moeten de bestemmingsplannen worden aangepast. Scenario a levert de minst ingrijpende consequenties op voor de sector, maar geeft het college van B&W wel de mogelijkheid te toetsen op de ruimtelijke kwaliteit en landschappelijke inpassing van een aanvraag omgevingsvergunning. Bij b en c is dit ook het geval. Scenario b is de meeste ingrijpende vorm en vergt veel ambtelijke capaciteit en kosten. Daarnaast wordt hiermee niet voldaan aan de behoeften en wensen uit de sector en zet het de markt op slot.

4. En hoe zit het met het risico op planschade?

Voor de analyse of sprake is van planschade wordt de eerdere planologische situatie vergeleken met de nieuwe. De schade door het wegnemen van mogelijkheden wordt geschat op waarde in euro's. Dit speelt een rol bij het ontnemen of verkleinen van het recht op logies met ontbijt in de woning en bij het niet langer bij recht omzetten van kampeerplaatsen naar zomerhuizen. Omdat het in deze gevallen op Texel om veel adressen kan gaan, en de economische waarde van de planologische rechten hoog is, kan dit gaan om miljoenen euro's.

Neem geen voorbereidingsbesluit!

Soms wordt opgemerkt dat het zaak is om de gemeenteraad zo snel mogelijk een voorbereidingsbesluit te laten nemen. Dat bevriest als het ware planologische ruimte in de huidige bestemmingsplannen.
Het dringende advies is om dat juist NIET te doen. Daarmee neem je abrupt planologische rechten af. Daardoor is er geen voorzienbaarheid voor eigenaren en is het risico op planschade vele malen hoger.

Hoe kan het risico op planschade worden verkleind?

Om het risico op planschade te verkleinen moet een goede voorzienbaarheid worden gecreëerd en een goede overgangsperiode gehanteerd.
Daarin krijgt een eigenaar de gelegenheid nog gebruik te maken van zijn bestaande rechten, voordat deze worden ontnomen. De periode moet lang genoeg zijn om een realistische kans te hebben de rechten te benutten, maar ook weer niet zo lang dat de nieuwe beleidsinzichten pas op lange termijn effect kunnen krijgen.

Bijlage 10 – Ruimte voor extra slaapplaatsen

Hier volgt een toelichting op paragraaf 4.3.2:
Welke uitbreidingsmogelijkheden voor slaapplaatsen zitten er nog in de bestemmingsplannen?

1. De 25%-regeling voor kwaliteitsverbetering bij bestaande kleinschalige accommodaties

Het geeft recreatie ondernemers (onder voorwaarden) de mogelijkheid om extra slaapplaatsen te verkrijgen wanneer zij kwaliteitsverbeteringen op hun bestaande locatie willen doorvoeren. De extra recreatieve slaapplaatsen die met deze regeling worden mogelijk gemaakt, zorgen ervoor dat de benodigde investeringen rendabel worden. In de laatste actualisatie van de bestemmingsplannen is de regeling opnieuw opgenomen, maar met een afbouwperiode. De gedachte hierachter is dat we op Texel aardig tegen het maximum van 45.000 slaapplaatsen zitten, zodat het beter is om deze regeling te stoppen.

De afbouwregeling luidt als volgt:

1. binnen 5 jaar na inwerkingtreding van dit bestemmingsplan een verzoek tot uitbreiding wordt ingediend, waarbij uitgifte op volgorde van binnenkomst wordt behandeld;
2. binnen 7 jaar na inwerkingtreding van dit bestemmingsplan een ontvankelijke omgevingsvergunning voor het bouwen is ingediend;
3. binnen 10 jaar na inwerkingtreding van dit bestemmingsplan de uitbreiding wordt gerealiseerd;

Alleen in Den Hoorn, Den Burg en De Cocksdorp zijn nog mogelijkheden binnen deze regeling. Uit navraag bij vergunningen blijkt dit te gaan om zeven adressen met een maximale uitbreidingsmogelijkheid tot 52 slaapplaatsen.
Aan een dergelijk verzoek zijn voorwaarden verbonden in de bestemmingsplannen.

2. Monumentale stolpen in een agrarische bedrijfsbestemming

In de agrarische bestemmingen in het Buitengebied is een regeling opgenomen voor het maken van recreatieappartementen in stolpen.

Definitie:
Onder een stolp verstaan we: een voor Noord-Holland karakteristieke boerderij gekenmerkt door een vierkant-constructie van houten balken (gebinten), waarop een piramidevormig dak rust, al dan niet met een voorhuis.

Ook hier zijn voorwaarden aan de afwijkingsbevoegdheid gekoppeld.

Doel van deze regeling is om agrariërs de mogelijkheid te bieden om de monumentale stolp te behouden. Zodat het landschappelijke beeld in het Texelse Buitengebied met zijn vele stolpkappen niet verloren gaat. Vaak is de stolp niet meer functioneel en kan deze daardoor een sta-in-de-weg zijn op een agrarisch bedrijf. Bovendien is een stolp duur in onderhoud. Omdat in de praktijk geregeld bleek dat een monumentale stolp er te slecht aan toe was om op te knappen, is destijds toegevoegd dat een oude stolp ook vervangen mag worden door een nieuwgebouwde stolp.

Het gaat altijd om maximaal twintig slaapplaatsen (maximaal vier appartementen met elk vijf slaapplaatsen in overeenstemming met de normtelling). De eventueel aanwezige slaapplaatsen voor kamperen bij de boer gaan ervan af. Anders dan bij het kamperen bij de boer wordt bij de stolpenregeling het bestemmingsplan gewijzigd en komen de slaapplaatsen op de kaart. Een verbouwing van een monumentale stolp is een kostbare zaak en een dergelijke investering is niet rendabel bij een tijdelijke afwijking. Ook als op termijn het agrarische bedrijf stopt, hoeven de slaapplaatsen niet verwijderd te worden. Dat werd destijds een te grote kapitaalvernietiging gevonden.

In de praktijk zien we nu dat bijna altijd wordt uitgegaan van vier appartementen in de stolp. Dit levert uiteraard de meeste verhuuropbrengsten op. Dit maximaliseren tast het uiterlijk van de stolp in verregaande mate aan, vooral op de bovenverdieping onder de kap. De appartementen hebben een bepaalde mate van daglichttoetreding nodig, waardoor er vaak dakkapellen en grote ramen in komen. Dit tast het authentieke uiterlijk eigenlijk te veel aan om nog te kunnen spreken van een verantwoord cultuurhistorisch beeld. Ook hebben nieuwe stolpen een afwijkend uiterlijk omdat voldaan moet worden aan het huidige bouwbesluit. Met bijvoorbeeld een hogere goot en hogere deuren, waardoor het niet meer lijkt op een cultuurhistorisch verantwoorde Noord-Hollandse stolp.

Tot nu toe zijn er zes agrarische stolpen met appartementen die van de regeling gebruik gemaakt hebben, waarvan drie nieuwbouwstolpen zijn geworden.

Het college stelt voor te stoppen met het maken van appartementen in agrarische nieuwbouwstolpen. Het oorspronkelijke doel van de regeling was: behoud van oude, monumentale stolpen. Met het afbreken van de

oude stolp voor het maken van een nieuwe (met meer ruimte zodat er vier appartementen in passen) schiet de regeling in de praktijk haar doel voorbij. Omdat dit wel zo staat in het bestemmingsplan, moet dit worden aangepast in het paraplubestemmingsplan Toeristisch Toekomstplan.

Advies

Vanuit cultuurhistorisch perspectief wordt geadviseerd om het maximum van 4 appartementen terug te brengen naar maximaal 2, en dit alleen toe te staan bij oude stolpen met een monumentale status, zodat deze op de begane grond gemaakt kunnen worden en de authentieke kapvorm onaangetast kan blijven.

Er zijn ongeveer 75 stolpen met een agrarische bestemming die nog geen appartementen hebben. Het is onbekend hoeveel van deze tot een reëel agrarisch bedrijf behoren én voldoen aan de overige voorwaarden van de regeling.

3. Ruimte voor ruimte-regeling in het buitengebied

Het is een bekend gegeven dat er agrarische bedrijven stoppen. Sommige hebben geen opvolger, andere worden overgenomen door een naastgelegen agrarisch bedrijf. We hebben dus te maken met vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing. Om geen verloedering te krijgen door lege schuren boerderijen enzovoorts, is er een regeling gemaakt om aan de vrijkomende gebouwen een nuttige functie te geven, en om het open landschap te behouden, is er een saneringsregeling ingebouwd.

Er zijn verschillende mogelijkheden. één ervan is de 'Ruimte voor ruimte-regeling' die is opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied. Hierbij worden alle voormalige agrarische bedrijfsgebouwen gesloopt. En als dat ten minste 1200 m2 is, dan mag men daarvoor in de plaats één woning extra bouwen, op de plek van het voormalige agrarische bedrijf. De vaak al bestaande agrarische bedrijfswoning, krijgt ook een woonbestemming. Als de eigenaar niet zit te wachten op een naastgelegen buurwoning, kan hij er ook voor kiezen om een nieuwe recreatieve opstal te bouwen. In de praktijk is dit nog nooit gevraagd, sinds deze regeling werkt.

4. Kamperen bij de boer

Omdat op dit moment niet het volledige quotum tot 3.000 slaapplaatsen is benut, kan nog uitbreiding van slaapplaatsen plaatsvinden. Dit zou nog kunnen gaan om 240 slaapplaatsen als meer vergunningen worden aangevraagd voor het kamperen bij de boer.

5. kampeermiddel bij een woning in het Buitengebied

Vroeger moest dit worden aangevraagd, maar in het kader van minder administratieve lasten en minder bureaucratie is de vergunningplicht geschrapt. Daardoor weten we nu niet precies op hoeveel adressen dit nog actief gebeurt (alleen terug te vinden via de heffing van toeristenbelasting). Dit is dus nu, net als het logies met ontbijt, bij recht toegestaan in het buitengebied. Er moet wel aan voorwaarden worden voldaan.

Op dit moment is er dus geen meldplicht en worden deze slaapplaatsen niet geregistreerd. Als meer inzicht wenselijk is en/of deze slaapplaatsen actief moeten meetellen bij de slaapplaatsenregistratie, moet het Bestemmingsplan Buitengebied aangepast worden. Echter, de vraag is of dit wenselijk is.

6. Logies met ontbijt

Logies met ontbijt is in principe bij recht mogelijk in elke gewone woning op Texel. Tot een maximum van zes slaapplaatsen in drie slaapkamers per woning als wordt voldaan aan de voorwaarden. Niet in alle gevallen zal dat lukken. Zo moet op eigen terrein geparkeerd worden, mag het slechts om een ondergeschikt deel van de woning gaan, en moet de logiesfunctie in de woning plaatsvinden. Het maximum van drie slaapkamers zal naar verwachting alleen in grote woningen in het buitengebied gerealiseerd kunnen worden. Enkele soorten woningen zijn uitgezonderd: sociale huurwoningen en recreatieve bedrijfswoningen.

NB: Voor de regelingen onder nummer 1 en 2 geldt dat deze alleen zijn toegestaan als de grens van 45.000 geregistreerde slaapplaatsen nog niet is bereikt. Daarnaast zijn er diverse voorwaarden aan verbonden om dit te realiseren.

Bijlage 11 - Profiel van de Texelse bezoeker

De meeste Texelbezoekers hebben het eiland al meerdere keren bezocht. De grootste groep zelfs meer dan zes keer. Texel wordt veelal niet geboekt als hoofdvakantie (30%), maar als tussendoorvakantie (70%).
In 2020 steeg dit wel naar 40% voor de hoofdvakantie, maar hiervan is COVID-19 de hoofdoorzaak (in 2020 was het niet of beperkt mogelijk om in het buitenland op vakantie te gaan. Hierdoor trok ook een nieuwe doelgroep naar het eiland). Samenstelling van het huishouden is veelal een stel/koppel, gevolgd door gezinnen met kleine kinderen.

Levensfase (CBS)	2020	2019	2018	2017 (=100)	Texel vs NL
Alleenstaande < 35 jaar	5,8 (92)	6,8 (106)	6,1 (96)	6,4	55
Gezin zonder kinderen, < 35 jaar	4,2 (85)	5,1 (103)	5,0 (101)	5,0	87
Gezin met kinderen, jongste < 5 jr	13,2 (112)	9,1 (77)	8,7 (74)	11,8	130
Gezin met kinderen, jongste 6-12 jr	11,8 (74)	12,9 (81)	13,1 (82)	16,0	142
Gezin met kinderen, jongste 13+ jr	6,2 (81)	7,4 (97)	7,2 (94)	7,7	100
Alleenstaande 35-54 jaar	6,0 (87)	7,3 (106)	6,9 (100)	6,9	68
Gezin zonder kinderen, 35-54 jaar	13,0 (116)	12,2 (109)	14,5 (129)	11,2	133
Alleenstaande 55-69 jaar	9,3 (129)	7,8 (108)	8,2 (112)	7,2	100
Gezin zonder kinderen, 55-69 jaar	20,7 (113)	17,8 (97)	21,53 (118)	18,3	143
Alleenstaande 70+ jaar	3,6 (141)	5,3 (210)	3,2 (127)	2,5	40
Gezin zonder kinderen, 70+ jaar	6,1 (87)	8,2 (117)	5,5 (78)	7,0	72

Bron: VVV Texel jaarplan 2021: levensfase (CBS): 2017-2020

Duidelijk is in ieder geval dat de Texelbezoeker relatief hoog opgeleid is, zeker in vergelijking met de landelijke cijfers. HBO en WO zijn vergeleken met 2019 en eerdere jaren gestegen. MBO blijft met bijna een derde echter de grootste vertegenwoordiging.

Opleiding (CBS)	2020	2019	2018	2017 (=100)	Texel vs NL
MBO	32,3 (97)	32,2 (96)	31,8 (95)	33,4	98
HBO	22,8 (111)	21,5 (105)	21,9 (107)	20,5	117
WO	15,6 (117)	13,5 (101)	13,6 (101)	13,4	129
LBO/VMBO	9,9 (85)	12,0 (103)	12,2 (105)	11,6	77
HAVO/VWO	8,8 (88)	8,8 (88)	9,0 (90)	10,0	106
Lager onderwijs	6,7 (95)	7,6 (108)	7,1 (102)	7,0	69
MAVO	3,9 (95)	4,6 (110)	4,5 (108)	4,2	86

Bron: VVV Texel jaarplan 2021: opleiding 2017-2020

De gemiddelde Texel bezoeker heeft een relatief hoog inkomen ten opzichte van het landelijk gemiddelde, dit varieert van 1,5 tot 2,5 keer modaal. In 2020 bleek dat vooral de categorie '2,5 keer modaal of hoger' het eiland goed wist te vinden. Dit is echter niet helemaal representatief vergeleken met de jaren ervoor: vanwege de maatregelen rondom corona kozen veel Nederlanders voor een vakantie in eigen land en kwamen op Texel ook typen vakantiegangers die normaliter naar het buitenland op vakantie gaan.

Gezinsinkomen (CBS)	2020	2019	2018	2017 (= 100)	Texel vs NL
Beneden modaal	18,3 (78)	21,9 (93)	19,2 (81)	23,6	57
Modaal	19,8 (117)	20,7 (123)	20,1 (119)	16,9	88
1,5 x modaal	19,5 (65)	19,7 (66)	20,5 (69)	29,9	120
2 x modaal	15,8 (153)	14,9 (145)	15,9 (154)	10,3	140
2,5 x modaal of hoger	26,6 (138)	22,8 (118)	24,3 (126)	19,3	149

Bron: VVV Texel jaarplan 2021: gezinsinkomen 2017 - 2020

Belangrijkste redenen voor bezoek[65]

Bezoekers aan Texel noemen de natuur (30%) als belangrijkste reden van hun bezoek. Dit wordt gevolgd door de wandel- en fietsmogelijkheden (23%), strand (20%) en rust (15%. Bij frequente bezoekers is de natuur (40%) nog belangrijker. Dit komt overeen met de bevindingen uit de Texelmonitor van 2019, waarin de natuur (strand/duinen/bos) ook veruit als belangrijkste reden wordt genoemd (92%), gevolgd door actieve dingen doen (met 58% wandelen, fietsen, zwemmen) en daarna eten en drinken.
In de groep 18-34-jarigen worden de natuur (41%) en het strand (29%) vaker genoemd als pluspunt van Texel en wat minder de fiets- en wandelmogelijkheden.

Activiteiten die worden ondernomen op Texel

De activiteiten wandelen, strandbezoek, horecabezoek (uit eten gaan) worden het meest genoemd in de Texelmonitor van 2019 (in 80% van de gevallen). Dit wordt gevolgd door dorpjes bekijken, de natuur beleven, en dan winkelen en fietsen.

Bestedingen

De gemiddelde gewogen besteding is € 85,- per dag per gezelschapseenheid. Een gemiddeld gezelschap bestond in 2020 uit 2,86 personen, dus dit is ongeveer € 30,- per persoon, afgerond naar boven. Dit is exclusief de kosten voor de overnachting.

Tevredenheid[66]

Over het algemeen zijn de bezoekers zeer tevreden over Texel als vakantie-eiland, haar voorzieningen en accommodaties. De scores in de Texelmonitor liggen veelal tussen de 8 en 9. De meeste bezoekers geven dan ook aan dat zij van plan zijn om terug te komen naar het eiland.
Wel ziet 25% van de ondervraagde respondenten aandachtspunten voor verbeteringen. Er wordt door veel mensen aandacht gevraagd voor de fietspaden (te hobbelig, te smal, gevaarlijk), maar ook wordt gewaar-schuwd dat Texel zichzelf niet uit de markt gaat prijzen: De prijzen worden steeds hoger, vooral in de horeca en bij de verblijfsaccommodaties. En de kwaliteit en gastvrijheid staat daar niet altijd navenant tegenover. Het meest wordt er geklaagd over de slechte service en gastvrijheid in de horeca.
Een aantal mensen waarschuwt ook dat Texel zuinig moet blijven op haar identiteit waarbij natuur, rust en familie-eiland worden genoemd. Men is bang dat Texel te luxe en te toeristisch wordt, terwijl aan de andere kant er ook vergane glorie is.

Ook wordt gevraagd om meer openbare toiletten, zoals in de haven van Oudeschild en bij de strandopgangen.[67]
Veel aandachtspunten zijn er ook voor de openbare ruimte. Dit komt ook veel terug in de interviews met stake-holders. Betere bewegwijzering, vooral bij de wandelpaden, maar ook een aantrekkelijkere inrichting van de stranden met openbare douches, meer prullenbakken bij opgangen en voor de wat oudere jeugd meer vertier. Dit kan ook al een volleybalnet zijn. Verder wordt gewaarschuwd Texel niet vol te bouwen, maar juist bestaande zaken op te knappen (een lik verf, geen eenheidsworst) zoals bijvoorbeeld in het winkelgebied van De Koog.

[65] VVV Texel – Vakantieonderzoek juli/augustus 2019 – Respondenten.nl
[66] Texel Monitor 2019, V7 “Ziet u verbeterpunten op Texel?”
[67] Een aantal van de genoemde verbeterpunten komen ook terug in de gehouden interviews zoals de inrichting van de openbare ruimte en voorzieningen daarin.

Type verblijfsaccommodaties

Uit de boekingen die bij de VVV Texel zijn gedaan, is enigszins te her-leiden waar bezoekers op Texel verblijven. In onderstaande tabel is dit terug te vinden. Met de kanttekening dat dit alleen inzicht geeft in de boekingen van VVV Texel: dat zijn er 20.000, 60.000 personen. De meeste boekingen worden buiten de VVV om gemaakt via boekingssites, maar ook rechtstreeks bij de accommodatieverstrekkers.

Logies sector	Boek T2020	Index B20	Omzet T2020	Index O20	Boek 2019	Omzet 2019	Boek 2018	Omzet 2018	Boek 2017 (100)	Omzet 2017 (100)
Hotels	1.577	74	€ 55.800	83	1.882	€ 64.010	2.011	€ 64.506	2.141	€ 67.118
B&B	2.613	78	€ 73.008	101	3.215	€ 80.094	3.236	€ 74.552	3.329	€ 72.384
Kamperen	1.852	197	€ 39.837	197	1.507	€ 32.622	1.229	€ 26.888	941	€ 20.225
Groepsaccommodaties	28	80	€ 2.923	78	35	€ 4.489	72	€ 5.266	35	€ 3.741
Beheerder/bemiddelaars	2.567	124	€ 240.512	151	2.188	€ 201.033	2.304	€ 191.817	2.064	€ 159.410
KLV/ ZoTexels	7.765	88	€ 628.487	105	8.019	€ 620.066	8.419	€ 606.664	8.793	€ 599.689
De Krim/Landal	782	152	€ 87.011	168	717	€ 76.316	728	€ 76.189	516	€ 51.814
Overig	2.519	117	€ 205.752	132	2.074	€ 168.294	2.200	€ 170.494	2.158	€ 155.930
Totaal	**19.703**	**99**	**€ 1.333.330**	**118**	**19.637**	**€ 1.246.924**	**20.199**	**€ 1.219.376**	**19.979**	**€ 1.130.685**

Bron: VVV Texel jaarplan 2021: omzet en boekingen VVV Texel per sector

Doelgroepen

VVV onderscheidt drie primaire doelgroepen qua levensfase:

1. Gezinnen met jonge kinderen t/m 14 jaar (specifiek: jongste kind: 6+)
2. Koppel 35 t/m 54 jaar (medior)
3. Koppel 55 t/m 69 jaar (senior)

Dit wordt gekoppeld aan herkomst, opleiding en inkomen. 98% van de doelgroep komt uit de zogenoemde traditionele landen: veelal Nederland (Noord- en Zuid-Holland), Duitsland (NRW en aangrenzende deelstaten) en België (Nederlandstalig Vlaanderen). Ondanks dat iedereen welkom is, wordt extra ingezet op HBO+ als opleidingsniveau en mensen met een inkomen van 1,5 tot 2,5 keer modaal.

De interesses van deze doelgroepen bestaan vooral uit:

- natuur
- actief
- gastronomie
- cultuur (in de breedste zin van het woord: musea, kunst, cultuurhistorie)
- shoppen

Deze doelgroepen doen veel samen met familie (opa/oma) en vrienden.

VVV Texel werkt daarnaast met de leefstijlvinder Vakantie en Vrije Tijd.[68] Na onderzoek zijn er zeven levensstijlen gevonden die laten zien waar mensen in hun vrije tijd of op vakantie behoefte aan hebben. En ook toont het de onderlinge verschillen aan. Op Texel komen alle type bezoekers wel voor; de stijl- en plezierbezoekers zijn het ruimst vertegenwoordigd.

Leisure Leefstijl	2020	2019	2018	Texel vs NL
Stijlzoekers	21,9	21,1	21,2	128
Plezierzoekers	18,4	17,4	17,1	96
Harmoniezoekers	13,3	13,2	13,4	109
Rustzoekers	12,5	14,4	13,9	74
Avontuurzoekers	12,2	10,6	12,1	108
Verbindingzoekers	11,0	11,3	11,1	90
Inzichtzoekers	10,8	11,9	11,2	96
	100	100	100	

Bron: VVV Texel jaarplan 2021: leisure leefstijlen VVV Texel 2018-2020

[68] Voor toelichting op de leefstijlvinder, zie ook: www.leefstijlvinder.nl

Bijlage 12 – Trends & ontwikkelingen in verblijfsrecreatie

Ad 1 Veranderingen in de kampeermarkt

Voor de trends en ontwikkelingen in de kampeersector is geput uit de kennis van specialisten bij de Hiswa-Recron en haar regiocommissie op Texel, met vertegenwoordigers van Texelse bedrijven uit de recreatiesector. Zij herkennen zich in de genoemde trends in dit rapport. Specifiek voor de kampeersector wordt het volgende geconstateerd[69]:

- specialisatie van campings zet door. Denk aan thema-campings als kindercamping, natuurcamping, single-parent camping
- kampeerseizoen wordt langer (luxer, verwarmd, de accommodaties worden ook winterhard)
- glamping zet door. Een safaritent is niet meer genoeg. Eigen sanitair. Beleving is belangrijk
- DE kampeerder' bestaat steeds minder. Deze gaat ook zo nu en dan ook op een 'all-inclusive' of maakt een verre reis (Niet meer elk jaar)
- de kampeerder van vroeger is nu ook de gast die glamping boekt (= zelfde beleving, maar dan zonder gedoe van eigen tent opzetten)
- zo veel mogelijk zelfvoorzienend kamperen. Wel steeds meer met privé sanitair
- van bezit naar gebruik: de deeleconomie neemt toe. Een caravan, camper of tent delen
- werken in kampeerstijl. Dit was ook een gevolg van coronamaatregelen. Denk bijvoorbeeld aan thuiswerken in een chalet, zeker in coronatijd. Connectivity (goed internet en telefonisch bereik) is hierbij een voorwaarde
- duurzaamheid wordt steeds meer geïntegreerd in de bedrijfsvoering. Laadpalen zijn gewenst, maar toelevering van elektriciteit is op Texel nog onvoldoende (Liander werkt hier aan)
- duurzaamheid wordt ook een item bij reserveren, net als het imago van het bedrijf c.q. de destinatie
- clustering; de kracht en macht van grote ketens neemt toe

Daarnaast blijkt uit het trendrapport toerisme dat de locatie van kamperen ook belangrijk is: graag op een bijzondere plek. Daarmee is ook het traditioneel kamperen in de natuur, het 'basic' kamperen op een zo 'puur mogelijke' locatie nog steeds populair.

Verder wordt in het trendrapport toerisme[70] ook geconstateerd dat er een ware opmars is voor de **camper**. Zo bedroeg het aantal geregistreerde campers begin 2019 in Nederland ruim 118.000 stuks, een groei van 80% ten opzichte van 2010. Deze trend is in heel Europa zichtbaar. Het aanbod camperplaatsen in Nederland groeide wel mee in de afgelopen periode (van 628 in 2011 tot 1.700 in 2019) maar uit een poll op de website van de NKC (Nederlandse KampeerClub, Europa's grootste camperclub) blijkt dat een meerderheid het steeds drukker vindt worden op de Nederlandse camperplaatsen. Wel verkiest 54% te overnachten op een camping. Het camperen wordt ook bereikbaarder voor mensen die geen dure camper kunnen aanschaffen. Ook bij de campers zie je het deelgebruik toenemen. Via het deelplatform Goboony kunnen particulieren hun camper verhuren. Daarnaast stijgt ook de professionele verhuur van de campers.

Voor de camperaar gelden een aantal van dezelfde trends als bij de kampeerder: DE camperaar bestaat niet meer. Het imago van oud en grijs bestaat niet meer, ook al is dit nog wel de grootste groep. Steeds meer jongeren nemen het stuur over. En er zijn verschillende typen camperaars met verschillende behoeften.[71]
Volgens Leisure Brains[72], die onderzoek deed naar de behoefte aan nieuwe camperplaatsen in Limburg, is het niet wenselijk dat er te veel camperplaatsen door heel Nederland bij komen. Dat zou leiden tot verdunning elders. Na 2021 zal het aantal camperovernachtingen nog met 5% op jaarbasis gaan groeien, maar daar zou door het seizoen heen in de meeste provincies voldoende ruimte voor zijn. Wel wordt geadviseerd om deze doelgroep met open armen te ontvangen en te zien als één van de kampeerders die ook met een kampeermiddel komt. Een deel van een geschikt terrein bij een camping of bij kamperen bij de boer zou hiervoor dus vrijgemaakt kunnen worden. Camperaars staan wel graag bij elkaar op hetzelfde terrein.

De belangrijkste conclusie is dat DE kampeerder of DE camperaar niet meer bestaat. Er zijn verschillende wensen en behoeften. Door specialisatie en innovatie kan een campinghouder hierop inspelen. Onderscheid is van belang. De Texelse ondernemers vragen daarom om ruimte om te kunnen ondernemen en de roep is groot om niet alles in te strikte regelgeving dicht te timmeren. Ontwikkelruimte is wat anders dan capaciteitsuitbreiding.

[69] Hiswa-Recron i.s.m. haar regiocommissie van Texel, mei 2021
[70] NRIT Media e.a., Trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd 2020
[71] Toerisme Vlaanderen (2019), nota Kampeerautotoerisme in Vlaanderen
[72] Leisure Brains (2021), Campers in Limburg – verkennend onderzoek naar de markt voor camperplaatsen in Limburg.

Ad 2 Duurzame accommodaties en bedrijfsvoering

Duurzaamheid is eigenlijk geen trend, maar eigenlijk al gemeengoed geworden in het ondernemen of bij het bouwen van nieuwe voorzieningen. Nieuwe accommodaties worden gebouwd met veel aandacht voor duurzaamheid en bestaande parken zijn al bezig met energiebesparende maatregelen of afvalscheiding. Maar er valt nog een wereld te winnen, bijvoorbeeld op het gebied van circulair ondernemen. Dit moet ook, want de overheid stelt eisen.

In de verblijfssector worden de eerste gasloze campings al opgeleverd. Er is een ontwikkeling gaande in de fabricering van 100% duurzame huisjes: houten accommodaties met buitendouches die gevoed worden door regenwater.
Ook landelijke ketens treffen duurzame maatregelen binnen hun organisatie. Landal Greenparks is hierin koploper bij de bekende ketens en investeert bijvoorbeeld in het planten van vele hectares bomen en bloemenweides op haar parken. Alle parken van Center Parcs zijn Green Key[73] gecertificeerd.
In de rest van de vrijetijdssector wordt nog niet zo duurzaam ondernomen. Op basis van een consumentenonderzoek onder 9.000 Nederlanders en hun beoordelingen over duurzaamheid blijkt dat onder de zestien gemeten branches de vrijetijdssector onderaan bungelt in de ranking met plaats dertien t/m zestien. Dat de airlines op zestien staan is logisch, maar vlak daarboven staat dus op dertien de hotelsector, op veertien de restaurants/cafés en op vijftien de travel & tourism sector (reisorganisaties, vakantieparken). Ondanks dat veel bedrijven wel bezig zijn met verduurzaming merkt de consument er blijkbaar weinig van.

Duurzaamheid kan ook breder gezien worden, vaak onder de noemer van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Duurzame inzetbaarheid van personeel is hiervan een voorbeeld: een sterke individuele aandacht van een bedrijf voor haar medewerkers zorgt voor betrokken en blije medewerkers, met minder ziekteverzuim, en dat straalt ook weer uit op de gast.

Ad 3 Innovatieve speelfaciliteiten

De (jonge) gast zoekt tijdens zijn verblijf naar vertier en vernieuwende speelvoorzieningen. Belangrijk is dat het belevingselement goed aanwezig is. Een trend die nu zichtbaar wordt, ook mede door corona, is dat er meer behoefte is aan faciliteiten in de natuur en het buitenleven.
De OERRR-speeltuin (Natuurmonumenten) zal meer terrein gaan winnen. Een standaard speeltuin is niet meer van deze tijd.[74]

Ad 4 Bewustwording in Food & Beverage

Veel parken zijn al langer bezig met duurzaamheid en MVO, zoals het aanbieden van lokale en regionale gerechten. Op het moment wordt ook meer aandacht besteed aan het verspillen van voedsel. Een andere trend die goed past bij Texel is ook het project 'Texel plasticvrij'. Door minder gebruik te maken van plastic en het verminderen van voedselresten zullen afvalstromen verminderen.

Ad 5 Flinke particuliere investeringen in (mobiele) vakantiehuizen

In 2019 werden in ons land nog 4.326 vakantiewoningen verkocht aan particulieren. Dat was iets minder dan in 2018, maar volgens de NVM komt dit omdat er minder aanbod beschikbaar was. Het aanbod droogt in bepaalde regio's op, zo ook op de Waddeneilanden (daling van 42% ten opzichte van 2018). De tendens is daarnaast dat er steeds meer wordt geïnvesteerd in duurdere recreatiewoningen. Dit is ook niet verwonderlijk, de tendens is landelijk dat de huizen groter worden. Corona gaf daarnaast ook een boost aan de verkoop van caravans, campers en boten.

Ad 6 Buitenlandse investeringen in vakantieparken

Een aantal Franse ketens is intussen actief op de Nederlandse markt. Capfun heeft inmiddels negen campings in haar bezit, waaronder ook bijzondere campings die zich richten op bepaalde doelgroepen, zoals de Sprookjescamping in Overijssel. Verder wordt via buitenlandse investeringsfondsen, die geheel of via een meerderheidsbelang eigenaar zijn van de Grote Vier (zie ad 7), geïnvesteerd in de Nederlandse verblijfsrecreatie. Europarcs, die nu ook op Texel komt, is hier één van. De keten heeft aangegeven te gaan voor hoogwaardige parken die een grotere en vooral bredere doelgroep bedienen. De gedachte hierachter is dat mensen vaker, korter en gedurende het hele jaar in verschillende samenstellingen op vakantie gaan.

[73] Green Key is het internationale keurmerk voor duurzame bedrijven in de recreatie- en vrijetijdsbranche en zakelijke markt. Bedrijven met een Green Key keurmerk doen er alles aan om het milieu te sparen, zonder dat hun gasten inleveren op comfort en kwaliteit. Zij gaan daarbij een stap verder dan de normale wet- en regelgeving vereist.
[74] R&T, magazine voor professionals in de gastvrijheidssector, Column Hans van Leeuwen (trendwatcher en leisure-expert), mei 2021

Ad 7 De Grote Vier en middelgrote verhuurpartijen doen weer van zich spreken

Er zijn vier grote spelers bij de recreatieparken: Center Parcs, Landal, Roompot en nu ook Europarcs die recentelijk de parken van Droomparken heeft overgenomen. En intussen is bekend dat Roompot ook Landal wenst over te nemen. Deze vier (straks 3) krijgen steeds meer in handen, maar investeren ook in parken die weinig tot geen toekomstperspectief meer hebben.
Europarcs heeft een aantal parken overgenomen in het zuiden van het land. En nu dus ook een park op Texel.
Daarnaast zijn er nog wat kleinere ketens als TopParken, RCN en Libéma. Ook zij investeren in nieuwe vakantiewoningen of nieuwe voorzieningen. Een aantal wil verder doorgroeien in Europa.

Ad 8 Overheid investeert in vitale vakantieparken

De overheid zet in veel regio's in op de vitalisering van de sector. Dit is gestart op de Veluwe waar gemeenten, provincie en ondernemers samenwerken om de kwaliteit en het aanbod in de verblijfsrecreatie te versterken. Intussen hebben veel provincies, waaronder Noord-Holland, dit opgevolgd en zijn onderzoeken uitgevoerd. Ook het ministerie van BZK is intussen aangehaakt en er is een landelijke Actie Agenda Vakantieparken opgesteld. Noord-Holland Noord heeft, in samenspraak met de markt, en met ondersteuning van provincie en het Ontwikkelingsbedrijf, in 2017 een regionale visie voor 2030 opgesteld met als ambitie de meest vitale verblijfsregio van Nederland te worden. Via het regionaal stimuleringsprogramma De Kop Werkt! is voor de vier Kop-gemeenten een vitaliteitsprogramma opgestart.

Voor de Kop Werkt! is een vitaliteitsscan uitgevoerd voor de vier Kop-gemeenten met de onderstaande conclusies:[75]

- het gaat goed met de sector
- Texel is kwalitatief redelijk vitaal
- Texel moet wel oppassen voor verval dat ook hier gaande is
- het aanbod biedt een eenzijdige kustbeleving
- de gast weet Texel goed te vinden
- Niet bij iedereen in de sector leeft de urgentie om aan kwaliteitsverbetering te doen; er wordt vooral beheerd
- vernieuwing en innovatie zijn belangrijk om als sector toekomstproof te worden

Binnen het programma De Kop Werkt! is vervolgens een revitaliseringsfonds opengesteld, waarvan de regeling nog doorloopt tot eind 2021. Ondernemers, verenigingen van eigenaren en de vier gemeenten in de Kop kunnen gebruik maken van ondersteuningsmogelijkheden. Het fonds, ter waarde van 1,4 miljoen euro, levert onder andere bijdragen aan de inzet van een expertteam, maar ook een fysieke investeringen voor verduurzaming.[76] Een aantal Texelse bedrijven heeft al met succes gebruikgemaakt van deze regeling en kwaliteitsverbetering doorgevoerd, ofwel in het concept ofwel in de verduurzaming.

[75] Actieplan Toeristisch Toekomstplan, Gemeente Texel, Juni 2019
[76] https://dekopwerkt.nl/revitaliseringsfonds-voor-versterking-van-verblijfsrecreatie

Bovenregionaal wordt via het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord en de provincie Noord-Holland verder gewerkt aan een vervolg op het programma De Kop Werkt!, alleen nu voor alle achttien gemeenten in Noord-Holland Noord. Hiervoor wordt een Taskforce opgericht die recreatiebedrijven kan ondersteunen met kennis en ervaring. Het team start vanaf de zomer 2021 en biedt vooral expertise op het gebied van marketing, innovatie, bedrijfsvoering, internationalisering en duurzaamheid. Uiteindelijk is het aan gemeenten en ondernemers zelf om te werken aan behoud en verdere ontwikkeling van de ruim 12.500 banen in recreatie en toerisme in de regio, maar de taskforce kan ondersteunen bij het realiseren van bepaalde plannen. Het college van B&W van Texel heeft recent besloten hieraan niet deel te nemen.

Ad 9 Hoogste bezettingsgraad in hotels in 2019

Over het algemeen gaat het goed met de hotels. In 2019 werd de hoogste bezettingsgraad van 78,2% gemeten sinds de start van het jaarlijkse hotelonderzoek in 1978. Hoe kleiner het hotel hoe lager de bezettingsgraad is. De groei stabiliseert zich echter wel. Ook heeft de kamerprijs haar top redelijk bereikt en stabiliseren de prijzen.

Ad 10 Beleid op particuliere verhuur van woningen

Beleidsmatig was de Nederlandse overheid in 2019 vooral druk met de wet- en regelgeving rond particuliere verhuur. Op 1 januari 2021 is de Wet Toeristisch verhuur van woonruimte bij Koninklijk Besluit in werking getreden. Deze wet is eerder toegelicht in paragraaf 4.3.2.

Bijlage 13 - Trends & ontwikkelingen bij overige attracties en voorzieningen

Detailhandel

Dit zijn de belangrijkste ontwikkelingen die relatie hebben met dit Toeristisch Toekomstplan[77]:

- **besteden en bijdragen**: verantwoord ondernemen is waar het in consumentenkeuzes om gaat draaien. Het beste product voor de beste prijs. Het gaat erom te laten zien waar het product vandaan komt, waarvan het is gemaakt en hoe de prijs tot stand is gekomen. De consument zal in toenemende mate transparantie vragen en 'sustainability' van het aanbod waarderen
- **wegwerpen en doorgeven**: de wegwerpmaatschappij waar Retail deel van uitmaakt is niet toekomstbestendig. Circulariteit zal steeds meer gewaardeerd en zelfs vereist worden. Belangrijke kerncompetenties in de Retail, zoals klantenkennis, logistiek en dienstverlening kunnen als toegevoegde waarde ontwikkeld en ingebracht worden
- **attractie en transactie**: de Retail wordt nog meer de plek waar klanten en ondernemers een relatie met elkaar ontwikkelen; een plek van attractie in plaats van transactie. Ondernemers moeten zich in het toeristisch klantperspectief gaan ontwikkelen en omvormen tot de beste gastheren/gastvrouwen en de gast helpen om van hun vakantie een intense belevenis te maken
- **winkels en ecosystemen**: in de toekomst verdient Retail haar geld met data, productaanbod, service en diensten. Online en offline gaan een netwerk vormen en vragen om samenwerkingsverbanden die er nu nog niet zijn. De gast zal vragen de sterktes en zwaktes in de klantreis zoveel mogelijk te verbinden, zodat 'alles altijd' beschikbaar kan zijn. Op Texel kan het effect van online op het ecosysteem onder de loep genomen worden als het om de verbinding met korte ketens, de diversiteit en de 'sustainability print' van het totale Retail-aanbod gaat. Een ander voorbeeld van een samenwerkingsverband voor de toekomst is het zgn. 'local platform': samenwerkende retailers creëren een gezamenlijke online 'presence' om het lokale offline winkelen te versterken!
  Een voorbeeld van hoe een stad of gebied dit aanpakt is www.warenhuisgroningen.nl

TOP Texel pleit er voor om de Texelse Retail op basis van bovengenoemde ontwikkelingen duurzaam te verbeteren. Dit zou een positieve bijdrage leveren aan het totale toeristische aanbod op langere termijn. In de geldende 'Retailvisie, Voorzieningenstructuur 2025' zijn actiepunten benoemd die uitgevoerd moeten worden voor versterking van de retailstructuur, passend bij het totale toeristische aanbod. De gemeente heeft krediet beschikbaar gesteld voor de aan haar gekoppelde actiepunten. Daarnaast zijn er actiepunten die de Retail sector zelf moet oppakken.
Het verdient aanbeveling om de actiepunten uit te voeren. In het kader van samenwerking kunnen gemeente en Retail sector hiervoor gezamenlijk een uitvoeringsstructuur opzetten.

Horeca

2020 was een moeilijk jaar voor de horeca, ook op Texel. Veel horeca is op de been gehouden door steunmaatregelen. Voor sommige horecabedrijven was het openstellen van het terras, en de verruiming in vierkante meters hiervoor, de reddingsboei. Er werd veel gevraagd van de flexibiliteit van de ondernemer. Sluiten, weer opengaan en aanpassen aan de nieuwe regels. In 2021 hebben horeca ondernemers de kans om de opgedane ervaringen van 2020 in praktijk te brengen.

Dit zijn de horecatrends in 2021[78]:

- **afhalen en bezorgen (delivery)** is nu een vast onderdeel. Dit zal in de toekomst verder toenemen
- **de horeca betreedt het (online) Retail-speelveld**: de scheiding vervaagt. Door het verlies aan inkomen te compenseren verkochten veel restaurants online ook kookboeken, bier, wijn en andere aanverwante producten
- **contactloze technologie neemt toe**: contactloos betalen, menu's bestellen via tablets, bestelzuilen of QR-codes
- **ervaring en service zijn belangrijker dan ooit**: gasten moeten weer geprikkeld worden en een goede reden hebben om een restaurant te bezoeken. Denk aan unieke gerechten, thematische decors, interactief dineren. Een persoonlijke aanpak is daarbij belangrijk (aandacht voor de klant)
- **duurzaamheid blijft belangrijk**: Door de komst van corona zijn we nog meer bewust geworden dat we zuinig moeten omgaan met de aarde. Dit heeft de al ingezette duurzaamheidstrend versneld: van menukaart

[77] INRetail 2021, Retail richting 2030; Retail rules, vandaag weten, morgen doen
[78] www.foodyard.nl en www.lightspeedhq.nl/blog/horecatrends

(lokale producten, groenten uit het seizoen), slimme inkoop tot het verminderen van voedselverspilling of energieverbruik. Niet alleen goed voor milieu, maar ook voor de portemonnee van de ondernemer
- **dark kitchens**, keukens die zich alleen maar richten op bezorgmaaltijden, zijn geen vaag concept meer: de vraag hiernaar is zelfs in kleine dorpen gestegen dankzij corona
- **de transformatie van restaurants tot multifunctionele ruimtes** en flexwerkplekken. In daluren kan de ruimte worden gebruikt voor privé evenementen, concerten, maar ook als werkstation. Er zijn fijne zitruimtes, stopcontacten en er wordt eten en drinken geserveerd. Ook hotels gaan naar verwachting hun ruimtes meer aanbieden als multifunctionele ruimte

(Culturele) attracties

Ook deze sector heeft een moeilijk jaar achter de rug. Dankzij steun heeft cultureel Texel het nog aardig gered. Bij attracties zijn vergelijkbare trends te constateren als in andere branches: steeds meer digitale toepassingen (online reserveren, virtual reality, interactieve concepten) worden ingevoerd en ook duurzaamheid is van belang. Museum Kaap Skil beschikt intussen ook over een interactieve tentoonstelling. Ecomare en Kaap Skil zijn gecertificeerd met de Green Key.[79] Een dreiging voor de toekomst is wel het behoud van goed personeel. Er zijn wel vrijwilligers, maar de sector kan niet alleen op vrijwilligers draaien.

Duurzame initiatieven in de sector[80]

Eerder is het al genoemd. Duurzaamheid wordt in alle sectoren belangrijk, niet alleen bij verblijfsrecreatie of in de Retail. Een vakantie naar Texel is door de komst van de veerboot Texelstroom een stuk duurzamer geworden. Deze vaart hybride op een combinatie van gas, diesel en zonne-energie. Dit zorgt voor een vermindering in uitstoot van 15% CO2, 53% stikstofoxide en 43% roet- en fijnstof ten opzichte van 2016 (pag. 80 trendrapport toerisme). De verduurzaming van de overtocht draagt bij aan de lange termijnambities van het eiland op het gebied van duurzaamheid en mobiliteit.

Landelijk blijft de populariteit van elektrische brom- en snorfietsen blijft groeien. Dat blijkt uit cijfers van RAI Vereniging en BOVAG. In de eerste tien maanden van 2019 was 14,7 % van alle nieuw verkochte scooters elektrisch. BOVAG en RAI Vereniging juichen deze overgang naar 'zero emissie' toe.[81] Dit biedt kansen om ook de verhuursector op Texel te stimuleren meer in te zetten op deze vormen van vervoer.

Verder zijn er tal van andere voorbeelden waar duurzaamheid haar intrede doet: zonnepanelen op parkeerterreinen, richtlijnen voor verduurzamen van excursies, compensatie van CO2 enzovoort.

Waar vrije tijd en een beter milieu vaak hand in hand gaan, botsen belangen vaak ook. Dat zien we op het IJsselmeer. Het plan van de noordelijke provincies om grootschalige zonnevelden op het IJsselmeer ter grootte van 5.500 voetbalvelden aan te leggen, stuikt op verzet bij de watersportsector. HISWA-RECRON maakt zich zorgen en vindt dat er onvoldoende naar alternatieven wordt gekeken. Dit geldt ook voor andere grootschalige projecten zoals zonneparken of windmolens in het landschap: zowel burger als toerist zijn hier niet van gecharmeerd.

[79] Green Key is het internationale keurmerk voor duurzame bedrijven in de recreatie- en vrijetijdsbranche en zakelijke markt. Bedrijven met een Green Key keurmerk doen er alles aan om het milieu te sparen, zonder dat hun gasten inleveren op comfort en kwaliteit. Zij gaan daarbij een stap verder dan de normale wet- en regelgeving vereist.
[80] Trendrapport toerisme

Bijlage 14 - Toeristisch beleid (nationaal/regionaal)

Het toeristisch beleid van de gemeente Texel heeft ook samenhang met nationaal en regionaal beleid. Hieronder de belangrijkste beleidsnota's van hogere overheden of vanuit gemeenschappelijke regelingen:

NATIONAAL

Bij de uitvoering van het rijksbeleid rond toerisme is een belangrijke rol weggelegd voor het NBTC (Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen). Het NBTC is de destinatiemanagement-organisatie van Nederland en werkt samen met private en publieke partijen aan de duurzame ontwikkeling van de bestemming Nederland. Samen met haar partners heeft het NBTC een visie opgesteld: Perspectief 2030. Dit document is omarmd door het Rijk en daarom door de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat tot rijksbeleid verheven.

Perspectief 2030

Het doel van Perspectief 2030 is het toekomstbestendig ontwikkelen van de bestemming Nederland, waarin bezoek bijdraagt aan welvaart en welzijn van alle Nederlanders.
Belangrijkste thema's waar toerisme aan kan bijdragen zijn:

- versterken van de Nederlandse identiteit
- vergroten van de leefbaarheid
- realiseren van onze duurzaamheidsdoelstellingen
- creëren van werkgelegenheid

Hiermee is de focus in het werkveld van NBTC verlegd van groei naar het verleiden van toeristen om zich meer te spreiden in tijd en in ruimte. Doel is dat zoveel mogelijk regio's van het groeiend toerisme kunnen profiteren, zonder dat het de draagkracht van deze regio's overstijgt. Dat betekent dus een verschuiving van promotie naar activiteiten op het gebied van data en kennis en aanbodontwikkeling. Er is focus op het gedeelde belang voor bewoners, bedrijven en bezoekers. De ambitie is dat in 2030 elke Nederlander profijt heeft van toerisme.

Om te bouwen aan een geliefde, waardevolle en leefbare bestemming met bezoekers die daarbij passen, zijn vijf strategische prioriteiten geformuleerd:

1. Lusten en lasten in balans
2. Nederland overal aantrekkelijk
3. Toegankelijk en bereikbaar
4. Verduurzaming moet
5. Een gastvrije sector

Actieagenda Perspectief 2030

In deze Actieagenda zijn negen nationale en zes bovenregionale initiatieven genoemd, waarop ingezet gaat worden tot 2030 om het doel en de prioriteiten uit Perspectief 2030 te bereiken. Het NBTC speelt hierin een coördinerende en faciliterende rol. De marketingactiviteiten van het NBTC worden beperkter uitgevoerd en meer gericht op herhaalbezoekers en kwaliteitsbezoekers. Verder zal de rol van het NBTC vooral bestaan in dataverzameling en versterken van kennis, maar dus ook in nieuwe rollen van positionering en bestemmingsontwikkeling.

Volgens directeur Jos Frank van het NBTC is het maatschappelijk bewustzijn ten aanzien van toerisme duidelijk aan het veranderen: “Toerisme is meer dan alleen een economie, maar gaat ook over inclusiviteit, onafhankelijkheid, leefbaarheid, verbinden, exploreren, ontspannen, lokale trots en gemeenschapszin.”

Advies Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli): Waardevol toerisme, onze omgeving verdient het

Dit advies werd in het najaar van 2019 door de Rli uitgebracht. De raad pleit voor toekomstgericht sturen op toerisme door alle overheden in alle gebieden in Nederland. De rijksoverheid moet regio's faciliteren door inbreng van kennis en waar nodig inzet van eigen instrumenten.

Ook bij de Rijksoverheid is een grote omslag noodzakelijk. De Rli pleit voor een rijksvisie op toerisme en een structurele vergroting van de beleidscapaciteit. Beleid moet gericht zijn op de groei van toerisme in balans met de economie, leefomgeving en samenleving.

De raad geeft een advies in een menukaart met welke instrumenten gestuurd kan worden op de negatieve gevolgen van toerisme en hoe nieuwe kansen verzilverd kunnen worden. Bestemmingen kunnen sturen op het bezoek aan een bestemming, toegang en voorzieningengebruik ter plaatse, op het gedrag van bezoekers, op het vergroten of verkleinen van faciliteiten voor bezoekers en op compensatie voor bezoekers of bewoners.

De raad doet vijf aanbevelingen in haar rapport en heeft deze ook voorgelegd aan het kabinet:

1. Stel regionale toeristische ontwikkelstrategieën op voor alle gebieden in Nederland
2. Vertaal gewenste ontwikkeling van toerisme in inzet van beschikbare beleidsinstrumenten
3. Organiseer bestuurlijke samenwerking
4. Ontwikkel een krachtige kennisinfrastructuur voor toerisme
5. Formuleer een rijksvisie en vergroot de beleidscapaciteit voor toerisme structureel

De staatsecretaris van EZK, mevrouw M. Keijzer, heeft gereageerd dat er geen rijksvisie nodig is. Zij ondersteunt wel een aantal suggesties en plannen. De Tweede Kamer heeft echter op haar beantwoording niet heel positief gereageerd. Met maar liefst zeven aangenomen moties moet de staatsecretaris aan de slag om meer werk te maken van toerismebeleid. Zo moet zij een kwartiermaker toeristische samenwerking aanstellen, zorgen dat toeristen meer gebruikmaken van het openbaar vervoer, de internationale bekendheid van regionale culturele instellingen bevorderen, een duurzame toekomstgerichte toerismeagenda opstellen en daarin als EZK de regie nemen en aan de Actieagenda voor de Tweede Kamer meetbare doelen definiëren.

REGIONAAL

Provincie Noord-Holland: Visie Recreatie en Toerisme Noord-Holland

2030Deze strategische visie beschrijft de belangrijkste kansen en uitdagingen op het gebied van toerisme en recreatie voor de provincie Noord-Holland en geeft richting aan de aanpak van de uitdagingen. In deze visie trekt de provincie de algemene lijn door die landelijk is gesteld. De ambitie is dan ook dat heel Noord-Holland profiteert van toerisme en recreatie. Er wordt ingezet op spreiding in tijd en ruimte om balans te krijgen in de toeristisch-recreatieve druk in de provincie.

De Kop Werkt!

Dit is een regionaal stimuleringsprogramma van de vier Kopgemeenten Texel, Den Helder, Hollands Kroon en Schagen en provincie Noord-Holland. Hierin wordt gezamenlijk gewerkt aan een toekomstbestendige regio. Daarbij gaat het om de ontwikkeling van havens, agribusiness, energiesector, toerisme, bereikbaarheid en leefomgeving. In het regionaal ambitiedocument zijn doelen vastgelegd waaraan tussen 2016 en 2020 gewerkt zou worden. Via dit stimuleringsprogramma zijn diverse projecten gestart of ondersteund. Dit betreft voor Texel onder andere de herinrichting van De Koog en het vitaliseringsfonds verblijfsrecreatie.

Samenwerkingsverband De Waddeneilanden

Via een Gemeenschappelijke Regeling werken de vijf Waddeneilanden samen. Het algemene doel van deze samenwerking is: 'Het versterken van de bestuurskracht van de afzonderlijke gemeenten door onomkeerbare, niet vrijblijvende en doelgerichte samenwerking met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid'.
In 2021 wordt het nieuwe uitvoeringsprogramma 2021-2026 van de Waddenagenda 2050 opgesteld. Eén van de deelprogramma's hierin is het Programma Waddeneilanden. Dit programma heeft als doel om de leefbaarheid op de vijf Waddeneilanden te versterken. Hierbij worden vijf programmalijnen uitgewerkt in projecten die dit doel moeten realiseren. Inzet van het programma is 36 miljoen euro, waarvan 9 miljoen van de eilanden wordt gevraagd (verspreid over zes jaar) en het overig deel via Rijk, provincies en andere partners zou moeten worden bekostigd. In het najaar van 2021 wordt dit programma aangeboden aan het Rijk. In het programma zijn veel kansrijke projecten voor de gemeente Texel opgenomen waarvan ook een aantal al lopende lokale initiatieven (zoals de zoetwater opslag).

Museum Kaap Skil

(Concept / Voorgenomen)

Raadsbesluit

Toeristisch Toekomstplan 'Texel in balans' - naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland

Doelenboom

Programma	**3**	**Mooi en gastvrij Texel**
Maatschappelijk doel	3.5.	Zorgdragen voor een goede ruimtelijke ordening met behoud van de Texelse kernwaarden
Beleidsdoel	3.5.2	Texelse kernwaarden behouden

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;

gehoord de raadscommissie;

Gelet op

- het belang om eenduidig beleid en heldere regelgeving voor de toeristisch toekomst van Texel te hebben
- het uitgangspunt dat een goede balans tussen toerisme, economie, ecologie en landschap belangrijk is
- wensen en behoeften vanuit de samenleving (inwoners, ondernemers, bestuurders) ten aanzien van toerisme
- de uitgangspunten uit het coalitieakkoord ‘Balans brengen’ (2018-2022) en aanvullend addendum (d.d. 28 oktober 2020)
- de structuurvisie Texel op koers 2020 en de geldende bestemmingsplannen
- de Texelse kernwaarden en Texel Principes

Overwegende dat

- toerisme bijdraagt en waarde toevoegt aan de Texelse samenleving
- de Texelse samenleving betrokken is bij en bijdraagt aan de uitvoering van toeristisch beleid
- het duurzaam en kwalitatief verbeteren van de toeristische sector nodig is om mee te kunnen bewegen op de ontwikkelingen in de wereld om ons heen
- diversiteit in het aanbod behouden blijft en waar mogelijk versterkt wordt
- het nieuwe beleid zorgdraagt voor meer inzicht in en regulering van het toeristisch verblijfsaanbod

Besluit

1. Het Toeristisch Toekomstplan ‘Texel in balans – naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland’ vast te stellen.
2. Het college opdracht te geven hiervoor een eerste uitvoeringsagenda (2021-2023) op te stellen waarin de volgende zaken prioriteit hebben:
   A. Het opstellen van een paraplu-bestemmingsplan Toeristisch Toekomstplan waarin regelgeving wordt aangepast en aangescherpt, waaronder:
      a1. afwijkingsbevoegdheid opnemen voor omzetting kampeermiddelen naar zomerhuizen bij verblijfsrecreatieve terreinen en omzetting van verblijfsrecreatieve gebouwen
      a2. heldere regels en meetbare criteria logies met ontbijt
      a3. herijking van aantal definities (denk aan termen als kampeermiddel, ondergeschiktheid, reëel agrarisch bedrijf)
      a4. stolpenregeling en andere regelingen die leiden tot uitbreiding van slaapplaatsen en mogelijke extra verstening
   B. Het actualiseren van de planologische slaapplaatsenregistratie en hierin ook de logies met ontbijtadressen op te nemen.
   C. Het toepassen van de mogelijkheden in de Wet toeristische verhuur van woonruimte met als eerste stap het invoeren van een registratieplicht voor alle woningen die een vorm van toeristische verhuur aanbieden (logies met ontbijt, maar ook tweede woningen die recreatieve verhuur mogen aanbieden) via het wijzigen van de Huisvestingsverordening. En vervolgens inzetten op een handhavingstraject.
   D. Voorzienbaarheid creëren met een goede overgangsregeling (tenminste één of meerdere jaren) bij aangescherpte regelgeving na het officieel bekend maken van het nieuwe beleid.
   E. Dialoog en samenwerking met stakeholders voort te zetten in een structureel overleg ‘Toeristisch Platform’ waarbij andere genoemde zaken in het Toeristisch Toekomstplan in gezamenlijkheid verder kunnen worden uitgewerkt.
   F. De nota verblijfsrecreatie 2016 – De Texelse Maat voor een zonnige toekomst in te trekken

Ondertekening

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 22-09-2021,

De griffier, De voorzitter,

Zaaknummer 3032465

Bijlagen

Gemeente Texel

.txl

Advies

Toeristisch Toekomstplan 'Texel in balans - naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland’

Doelenboom

Programma	**3**	**Mooi en gastvrij Texel**
Maatschappelijk doel	3.5.	Zorgdragen voor een goede ruimtelijke ordening met behoud van de Texelse kernwaarden
Beleidsdoel	3.5.2	Texelse kernwaarden behouden

Raadsvoorstel

Voorgesteld wordt te besluiten:

1. Het Toeristisch Toekomstplan ‘Texel in balans – naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland’ vast te stellen.
2. Het college opdracht te geven hiervoor een eerste uitvoeringsagenda (2021-2023) op te stellen waarin de volgende zaken prioriteit hebben:

a. Het opstellen van een paraplu-bestemmingsplan Toeristisch Toekomstplan waarin regelgeving wordt aangepast en aangescherpt, waaronder:
   - afwijkingsbevoegdheid opnemen voor omzetting kampeermiddelen naar zomerhuizen bij verblijfsrecreatieve terreinen en omzetting van verblijfsrecreatieve gebouwen
   - heldere regels en meetbare criteria logies met ontbijt
   - herijking van aantal definities (denk aan termen als kampeermiddel, ondergeschiktheid, reëel agrarisch bedrijf)
   - stolpenregeling en andere regelingen die leiden tot uitbreiding van slaapplaatsen en mogelijke extra verstening

b. Het actualiseren van de planologische slaapplaatsenregistratie en hierin ook de logies met ontbijtadressen op te nemen.

c. Het toepassen van de mogelijkheden in de Wet toeristische verhuur van woonruimte met als eerste stap het invoeren van een registratieplicht voor alle woningen die een vorm van toeristische verhuur aanbieden (logies met ontbijt, maar ook tweede woningen die recreatieve verhuur mogen aanbieden) via het wijzigen van de Huisvestingsverordening. En vervolgens inzetten op een handhavingstraject.

d. Voorzienbaarheid creëren met een goede overgangsregeling (tenminste één of meerdere jaren) bij aangescherpte regelgeving na het officieel bekend maken van het nieuwe beleid.

e. Dialoog en samenwerking met stakeholders voort te zetten in een structureel overleg ‘Toeristisch Platform’ waarbij andere genoemde zaken in het Toeristisch Toekomstplan in gezamenlijkheid verder kunnen worden uitgewerkt.

3. De nota verblijfsrecreatie 2016 – De Texelse Maat voor een zonnige toekomst in te trekken

Consequenties

Financieel	☑ Ja ☐ Nee	Majeure risico’s	☐ Ja ☑ Nee
Personeel/Organisatie	☑ Ja ☐ Nee	Beheer	☐ Ja ☑ Nee
Juridisch	☑ Ja ☐ Nee	Belanghebbenden	☑ Ja ☐ Nee
Beleid	☑ Ja ☐ Nee	Structuurvisie	☑ Ja ☐ Nee
Inkoop/Aanbesteding	☐ Ja ☑ Nee	Regie	
Deregulering	☐ Ja ☑ Nee	**Zaaknummer**	3032465

Bijlagen

1. Toeristisch Toekomstplan 'Texel in balans' - naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland

Toelichting

In het coalitieakkoord ‘Balans brengen’ is opgenomen dat er een integraal Toeristisch Toekomstplan met een visie op toerisme en de daarbij behorende infrastructuur moet komen. Daarbij werd gevraagd om speciaal aandacht te hebben voor dagtoeristen, mobiliteit en de toegankelijkheid van Texelse (buiten)gebieden. In het addendum van de nieuwe coalitie in oktober 2020 is daaraan toegevoegd dat er ook onderzocht moet worden hoe de verdere toeristische verstening op het eiland kan worden afgeremd.

In 2019 en 2020 is de inventarisatiefase gehouden (inwonersbelevingsonderzoek, dorpenronden en Actieplan Toerisme met aanbevelingen voor acties). 2021 is vooral benut om een verdiepingsslag te maken door met veel mensen te spreken en beleid en regelgeving tegen het licht te houden: wat gaat goed, waar zijn er knelpunten, waar willen we naar toe in de toekomst? In dit Toeristisch Toekomstplan is de richting aangegeven om het toerisme in goede banen te blijven leiden. Duidelijk is dat de grens in verdere (ruimtelijke) groei is bereikt. Uitbreiding is niet gewenst. Dat is wat anders dan nog ‘groeien’ in kwaliteit of gastvrijheid. Het is nu vooral zaak om maatregelen te nemen die het gevoel van drukte en overlast verminderen. De zes strategische pijlers en de daarbij genoemde adviezen in het rapport bieden het raamwerk hiervoor. Voor de gemeente Texel zitten de eerste prioriteiten in het aanpassen of aanscherpen van regelgeving. Hiermee ontstaat er een eerlijk speelveld voor alle partijen welke helder en goed controleerbaar is. Voor veel andere zaken is het een samenspel tussen ondernemers, diverse organisaties, VVV en inwoners, vaak ook in samenspraak met de gemeente.

Dit Toeristisch Toekomstplan is tot stand gekomen dankzij de inbreng en expertise van veel verschillende mensen vanuit allerlei achtergronden op het eiland, maar ook van de overkant. Hiermee is voldaan aan de opdracht van ‘integraliteit’ en is er ook draagvlak gecreëerd door de pijlers en adviezen te spiegelen met een brede klankbordgroep.

Toeristisch Toekomstplan 'Texel in balans - naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland’

Samenvatting

Het Toeristisch Toekomstplan geeft richting aan het toeristisch beleid tot 2030. Voor 2030 is de ambitie dat toerisme en recreatie waarde toevoegen aan de Texelse samenleving en onderscheidend zijn: Texel heeft daarbij haar geliefde karakter, met haar eigen identiteit en uniciteit, behouden en zelfs duurzaam verbeterd. Texel is in 2030 een fijn eiland waar het heerlijk is om te wonen, te werken en gastvrij bezoekers te ontvangen.

Om de balans te verbeteren tussen inwoners (leefbaarheid) en bezoekers (toerisme) zijn strategische keuzes nodig. Ook om het gevoel van drukte en overlast te verminderen. Helder is in ieder geval dat de grens in de groei van toerisme is bereikt: of dat nu is in het aantal recreatieve slaapplaatsen, het aantal tafels in een restaurant of het aantal auto’s op het eiland. Verdere uitbreiding wordt door stakeholders niet gewenst. Er is veelal al tekort aan gekwalificeerd personeel en huisvesting hiervoor. Dat is wat anders dan ‘groeien’ in kwaliteit of gastvrijheid. Veel gaat ook wel goed op het eiland en ook beleid zoals de concentratiegedachte bij verblijfsrecreatie of de regelgeving bij Kamperen bij de Boer voldoen nog steeds. De komende jaren draait het om regulering van het toerisme. Hiervoor wordt ingezet op heldere en aangescherpte regelgeving en het goed managen van bezoekersstromen.

Om bovenstaande ambitie te realiseren staan zes prioriteiten (strategische pijlers) centraal tot 2030:

<u>Zes pijlers</u>

1. Stel het landschap met haar authentieke elementen centraal
2. Houd elk Texels dorp uniek, leefbaar en vitaal
3. Creëer bewust en waardevol bezoek
4. Stimuleer gastvrij en toekomstbestendig ondernemerschap
5. Stuur vanuit inzicht en heldere regelgeving
6. Wees duurzaam in woorden en daden

<u>Randvoorwaarden voor succes zijn hierbij</u>:

1. Samenwerking (frequent, regulier toeristisch overleg tussen de sector, samenleving en gemeente)
2. Gezamenlijke uitvoeringsagenda die tweejaarlijks wordt geëvalueerd en aangepast.
3. Mobiliteitsvraagstukken zijn grotendeels opgelost.

Alle pijlers zijn voorzien van adviezen inclusief aanbevelingen. Deze vormen het raamwerk. Pijlers 1 en 2 bewaken de identiteit van het eiland en zorgen dat Texel meer in haar kracht komt te staan. De adviezen worden vertaald in concrete acties die worden opgenomen in een uitvoeringsagenda die tweejaarlijks wordt bijgesteld. Na vaststelling van dit Toeristisch Toekomstplan volgt de eerste uitvoeringsagenda waarin de belangrijkste acties zijn opgenomen die op korte termijn moeten worden uitgevoerd. Voor de gemeente Texel zat dat vooral bestaan uit het aanpassen en aanscherpen van regelgeving. Denk hierbij aan logies met ontbijt en het niet meer mogelijk maken van het verplaatsen van slaapplaatsen. Eén van de eerste acties is ook het opstellen van een nieuw paraplu bestemmingsplan Toeristisch Toekomstplan. Daarnaast wordt er ingezet op gastvrijheid, duurzaamheid en het beperken van de autobewegingen. Dit in samenspel met alle stakeholders op Texel.

Toeristisch Toekomstplan 'Texel in balans - naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland’

Argumenten tot advies

1.1 Het Toeristisch Toekomstplan geeft de gewenste richting aan voor het toeristisch beleid voor de komende jaren

In dit plan staan zes strategische prioriteiten (pijlers) met adviezen centraal die, bij verdere uitwerking, er voor zorgdragen dat toerisme en recreatie waarde (blijven) toevoegen aan de Texelse samenleving, maar ook onderscheidend zijn. En ook bijdragen aan een evenwichtige balans tussen bezoekers en inwoners van Texel. In dit plan worden keuzes gemaakt en adviezen gegeven voor verdere maatregelen om de balans te verbeteren.

De zes prioriteiten met haar adviezen worden onderschreven door een klankbordgroep met daarin een samenstelling vanuit de Texelse ondernemers, organisaties en dorpen.

3.1 In een uitvoeringsagenda wordt aangegeven welke projecten, met welke middelen, en met welke stakeholders we komende jaren willen uitvoeren

Door te werken met een agenda, en daarnaast een reguliere overlegvorm, zorgen we ervoor dat de genoemde zaken in het Toeristisch Platform daadwerkelijk worden uitgevoerd.

De uitvoering is in principe een college bevoegdheid, maar deze zal ook worden voorgelegd aan de raad. Prioritering heeft hierbij de regulering van logies met ontbijt. Daarom wordt een eerste uitvoeringsagenda zo spoedig mogelijk na vaststelling van het Toeristisch Toekomstplan opgesteld. Het ontwerp paraplu-bestemmingsplan Toeristisch Toekomstplan wordt ter inzage gelegd en uiteindelijk ook vastgesteld door de raad. De raad heeft op deze wijze de mogelijkheid om nog inhoudelijk te reageren op de aanpassingen in de regelgeving.

3.2 Door te werken met een tweejaarlijkse uitvoeringsagenda is het mogelijk om tussentijds te monitoren en te evalueren of de uitvoering op koers blijft

Niet alles wat in het Toeristisch Toekomstplan genoemd wordt kan in één keer. Sommige onderwerpen vragen om een langere adem of zijn nog minder urgent. Daarnaast is voor uitvoering ook de inzet van mankracht en middelen van belang. Daarom is het belangrijk prioriteiten te stellen in een agenda die tweejaarlijks weer kan worden bijgesteld en kan worden aangevuld met acties die later spelen. De eerste uitvoeringsagenda moet echter eind 2021 of begin 2022 gereed zijn ten einde de hoogste prioriteiten direct te kunnen aanpakken.

Tussentijds is er gelegenheid om de uitvoering te evalueren en desgewenst bij te sturen. Zo houdt de gemeente Texel ook sturing op het gewenste beleid. Via deze agenda en een regulier overlegvorm als een Toeristisch Platform kan er gezamenlijk met stakeholders als TOP, TESO, VVV, afvaardiging uit de dorpen, en andere belanghebbenden, gestructureerd gewerkt worden aan de verdere uitvoering van dit plan. Hierbij wordt ook gedacht aan een separaat regulier overleg met de dorpscommissies (vorm wordt nader onderzocht).

Alternatieven

Geen

Consequenties van het advies

- **Financieel**

Kosten		
Incidenteel	Voor het jaar 2021	PM
Structureel	M.i.v. 1 januari 2022	PM

Dekking			
Geen dekking *	☑ Begroting	☐ Halfjaarrapportage	☐ Jaarrekening

*** Toelichting**
In de uitvoeringsagenda (2021-2023) wordt een voorstel gedaan voor de benodigde middelen in de uitvoering voor de eerste twee jaar. Daarnaast wordt ook gekeken wat er vanuit het bedrijfsleven en andere organisaties aan financiële middelen kan worden ingezet. Subsidiemogelijkheden worden ook onderzocht.

- **Personele/Organisatorische consequenties**
  In de eerste twee jaar zullen veel kosten bestaan uit het inzetten van personeel voor de coördinatie en uitvoering, dit kan ook op basis van inhuur. Dit behelst onder andere het opmaken van een paraplu bestemmingsplan Toeristisch Toekomstplan, aanpassen van regelgeving/huisvestingsverordening, aanpassing beleid logies met ontbijt, invoeren van een registratieplicht voor toeristische verhuur van woningen en ook handhaving en toezicht.
  Voor aanpassing van beleid/bestemmingsplannen is incidentele inzet nodig.
  Voor handhaving en toezicht zal de eerste jaren structureel een bedrag moeten worden opgevoerd.

- **Juridische consequenties**
  Dit Toeristisch Toekomstplan vormt de richting en basis voor toeristisch beleid voor de komende jaren. De vorige nota (Nota Verblijfsrecreatie 2016) vervalt. Na vaststelling van dit Toeristisch Toekomstplan gelden nog wel de huidige bestemmingsplanregels totdat een ontwerp van het parapluplan ter inzage is gelegd. De mogelijkheden voor het omzetten naar zomerhuizen op verblijfsrecreatieve terreinen en omzetting in verblijfsrecreatieve gebouwen zonder voorafgaand toetsmoment door de gemeente, de regeling voor logies met ontbijt, de regeling voor maximaal 4 recreatieve appartementen in agrarische stolpen blijven tot die tijd ongewijzigd in werking.
  De mogelijkheid voor het verplaatsen van slaapplaatsen vervalt wel direct na bekendmaking van het nieuwe beleid. Dit betreft immers geen recht uit een bestemmingsplan, maar is beschreven in de Nota Verblijfsrecreatie uit 2016.

- **Beleidsmatige consequenties**
  Dit Toeristisch Toekomstplan bevat het toeristisch beleid tot 2030 en heeft ook consequenties voor andere beleidsvelden (ruimtelijke ordening, huisvesting, cultuur). Dit rapport wordt daarom meegenomen in de toekomstige omgevingsvisie.

Belanghebbenden

- **Dorpscommissie(s)**
  In juni 2021 is de mening van de dorpscommissies gevraagd voor het opstellen van dit plan. Daarbij zijn zowel de positieve, als minder positieve elementen van het toerisme aan de orde geweest. Daarnaast is ook gevraagd naar het gewenst toekomstbeeld. Een samenvatting van dit overleg is terug te vinden in het Toeristisch Toekomstplan (bijlage 4).

- **Externe belanghebbende(n)**
  Er zijn diverse belanghebbenden op Texel en ook daarbuiten geïnterviewd. Daarnaast is er gewerkt met een klankbordgroep met daarin een afvaardiging van TOP, TESO, VVV, KADO, LTO, Staatsbosbeheer, Kamperen bij de Boer, Koninklijke Horeca Nederland (afd. Texel), Hiswa-Recron en twee dorpscommissies (Den Burg en De Koog).

Structuurvisie 2020 – Texel op koers

Dit Toeristisch Toekomstplan sluit aan op de uitgangspunten van de Structuurvisie 2020 waarin ook wordt aangegeven dat nieuwe (bouw)plannen in het toerisme de kernkwaliteiten van Texel moeten behouden en zo mogelijk moeten versterken. Diversiteit in aanbod wordt daarbij ook aangemoedigd.

Relevante wet- en regelgeving of jurisprudentie

- Wet ruimtelijke ordening (Wro)
- Structuurvisie Texel op koers 2020

Aanleiding / Voorgeschiedenis / Eerdere besluiten

- Coalitieakkoord ‘Balans brengen’ (2018-2022) en aanvullend addendum (d.d. 28 oktober 2020)
- Startnotitie Toeristisch Toekomstplan (2018)
- Actieplan Toeristisch Toekomstplan (2019)
- Inwonersbelevingsonderzoek en dorpenronden (2019-2020)